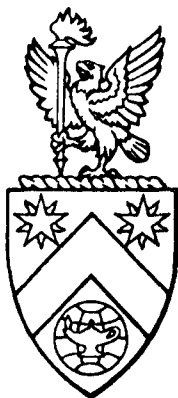

T U R K I S H

BASIC COURSE

Units 31 - 50

This work was compiled and published with the support of the Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, United States of America.

SELMAN AĞRALI

ORGANIZATION AND NOTES BY LLOYD B. SWIFT

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

WASHINGTON, D.C.

1968

D E P A R T M E N T O F S T A T E

TURKISH

FOREIGN SERVICE INSTITUTE
BASIC COURSE SERIES
Edited by
AUGUSTUS A. KOSKI

For sale by the Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office
Washington, D.C. 20402 - Price \$4.25

P R E F A C E

Turkish Basic Course, Units 31-50, is the second of a projected three-volume series being produced by the Foreign Service Institute. It presents the principal grammatical patterns of Turkish not covered in the first volume, with a vocabulary expanded by some 2,000 items.

This is essentially a new text, although it occasionally draws on earlier draft versions of FSI Turkish materials. Basic dialogues and structure drills, familiar in form from the first volume, are supplemented with exercises which are designed to lead the student into freer conversation. Narrative passages serve as an introduction to the style of written Turkish and enrich the vocabulary control of the course. An effort has been made to keep current with rapidly changing language usage in Turkey.

The glossary, about 2,500 items, is cumulative for the first and second volumes. Certain conventions common to good dictionaries have been adopted to help students progress toward intelligent use of such works.

The composition of all the Turkish part of the text has been the work of Selman N. Aǧralı, Turkish instructor. Lloyd B. Swift, Assistant Dean of the School of Language Studies, has overseen the organization and provided the grammar notes. Mrs. Berit Fletcher assisted with some of the earlier units and Mrs. Uzmâ Aǧralı, although not an FSI staff member, was of great assistance to her husband, particularly in checking current usages. The typescript was prepared by Mrs. Irma C. Ponce. The tapes to accompany this text were recorded in the FSI studios.

The Foreign Service Institute gratefully acknowledges support from the U.S. Office of Education which helped defray the cost of preparing and publishing this volume.

James R. Frith, Dean
School of Language Studies
Foreign Service Institute
Department of State

TABLE OF CONTENTS

UNIT 31		
31.0	DIALOG: 'Relatives'	387
31.1	Questions on the Dialog and Related Questions	389
31.2	Vocabulary Drills	390
31.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	393
31.4	Narrative	395
31.5	Note: The Ordinal Numerals in Turkish: Suffix $\{- (1)nc\acute{i}\}$	396
31.6	Note: Attributive use of the Verbal Nouns with Suffixes $\{-(y)\acute{a}c\acute{a}k\}$, $\{-d\acute{i}k\}$ and $\{-(y)\acute{a}n\}$	396
31.7	Grammar Drills on Verbal Nouns as Attributives	398
31.8	Note: $\{-d\acute{i}r\}$ as Expression of Time	400
31.9	Grammar Drills on $\{-d\acute{i}r\}$ in Expressions of Time	400
31.10	Note: Months of the Year	403
31.11	Drill on Months	403
31.12	Directed Conversation Exercise	404
 UNIT 32		
32.0	DIALOG: 'At the Istanbul Customs'	405
32.1	Questions on the Dialog and Related Questions	407
32.2	Vocabulary Drills	408
32.3	Variation Drills on Basic Sentences from the Dialog	410
32.4	Narrative	410
32.5	Note: 'Passive' and 'Reflexive' Verbal Extensions	411
32.6	Grammar Drills on Passive and Reflexive Verbal Extensions ..	414
32.7	Directed Conversation Exercise	421
 UNIT 33		
33.0	DIALOG: 'At the Park Hotel.'	422
33.1	Questions on the Dialog and Related Questions	424
33.2	Vocabulary Drills	425
33.3	Variation Drills	427
33.4	Narrative	429
33.5	Note: $\{-ki\}$ 'the one which' or 'the one who'	429
33.6	Grammar Drills on $\{-ki\}$ 'the one which'	430
33.7	Note: $\{-ki\}$ 'that', 'as that', 'so'	432
33.8	Grammar Drills on $\{-ki\}$ 'that', 'as that'	433
33.9	Note: /diyé/ quotations	434
33.10	Grammar Drills on /diyé/ 'saying'	435
33.11	Note: Other uses of /diyé/	435
33.12	Grammar Drills on Other uses of /diyé/	436

33.13	Note: /hém... hém (de).../ 'both... and'	437
33.14	Grammar Drills on /hém... hém de/	437
33.15	Directed Conversation Exercise	438
UNIT 34		
34.0	DIALOG: 'Weather'	439
34.1	Questions on the Dialog and Related Questions	441
34.2	Vocabulary Drills	442
34.3	Variation Drills on Basic Sentences	443
34.4	Narrative	444
34.5	Note: The verbal noun with suffix {-má}	445
34.6	Indirect Quotation	446
34.7	Grammar Drills on the verbal noun with suffix {-má} with specific direct object suffix {-(y)í}	447
34.8	Grammar Drills on the verbal noun with suffix {-má} with.... goal relational suffix {-(y)á}:	448
34.9	Grammar Drill on verbal noun with suffix {-má} with source-route relational suffix {-dán}:	449
34.10	Grammar Drill on the verbal noun with suffix {-má} plus {-(y)la}	449
34.11	Drills:	450
34.12	Directed Conversation Exercise	452
UNIT 35		
35.0	DIALOG: 'En Route to Taksim Square.'	453
35.1	Questions on the Dialog and Related Questions	455
35.2	Vocabulary Drills	456
35.3	Variation Exercise	457
35.4	Narrative	457
35.5	Note: göre 'according to'	458
35.6	Grammar Drill on göre	458
35.7	Note: Verb stem plus suffix {-(y)í} plus vermek	459
35.8	Grammar Drills on {-(y)í} plus vermek	459
35.9	Note: Subordinate Predicate forms with {-dík} + {-dán} + /sónra/, {-má} + {-dán} + /evvel/, and {-má} + {dán}	460
35.10	Grammar Drills {-dík} + {dán} + /sónra/ + {-má} + {-dán} + /evvél/	461
35.11	Directed Conversation Exercise	467
UNIT 36		
36.0	DIALOG: 'On the Street.'	468
36.1	Questions on the Dialog and Related Questions	470
36.2	Vocabulary Drills	470
36.3	Variation Exercises	471
36.4	Narrative	472
36.5	Note: {-(á,í)r} + {-máz} 'as soon as'	472

36.6	Grammar Drills: {-(á,ı)r} + {-máz} 'as soon as'	472
36.7	Note: {-(y)árák} 'as ('being'), by'	474
36.8	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	475
36.9	Directed Conversation Exercise	476
UNIT 37		
37.0	DIALOG: 'At the Post Office Window' 11.....	477
37.1.	Questions on the Dialog and Related Questions	479
37.2	Vocabulary Drills	480
37.3	Narrative	481
37.4	Note: Days of the Week	481
37.5	Grammar Drills	482
37.6	Note: The subordinate, modifying predicate with suffix {-(y)ınca}	483
37.7	Grammar Drills on the Subordinate Predicate with suffix {-(y)ınca}	484
37.8	Note: {-(y)ınca} + {-yá} + /kadár/ 'until'.....	486
37.9	Grammar Drills on {-(y)ınca} + {(y)á} + /kadár/	486
37.10	Note: {-dík} + {-ca} 'gradually, 'steadily', 'regularly'..	487
37.11	Grammar Drills on {-dík} + {-ca}	488
37.12	/gitíkçe/ 'gradually'	489
37.13	/oldúkça/ 'rather'	490
37.14	Directed Conversation Exercise	490
UNIT 38		
38.0	DIALOG: 'Airplane Trip'	491
38.1	Questions on the Dialog and Related Questions	493
38.2	Vocabulary Drills	494
38.3	Variation Drills	496
38.4	Narrative	497
38.5	Grammar Note: /né... né de.../ 'neither... nor'	498
38.6	Grammar Drills on /né... né de.../	499
38.7	Directed Conversation Exercise	500
UNIT 39		
39.0	DIALOG: 'Home Management'	501
39.1	Questions on the Dialog and Related Questions	503
39.2	Vocabulary Drills	504
39.3	Narrative	505
39.4	Note: Review of interrogative {mı}	505
39.5	Grammar Drill on interrogative {mı}	506
39.6	Note: Review of {-mış} and {-(y)mış}	507
39.7	Review Drills: {-mış} and {-(y)mış}	508
39.8	Directed Conversation Exercise	510

UNIT 40	
40.0	DIALOG: 'Banquet' 511
40.1	Questions on the Dialog and Related Questions 513
40.2	Vocabulary Drills 514
40.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog 516
40.4	Narrative 517
40.5	Review Drills 518
40.6	Review Drills: Question words 523
40.7	Directed Conversation Exercise 525
UNIT 41	
41.0	DIALOG: 'House Hunting' 526
41.1	Questions on the Dialog and Related Questions 529
41.2	Vocabulary Drills 530
41.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog 532
41.4	Narrative 533
41.5	Note: /yá... yá da/ 'either... or...' 534
41.6	Grammar Drill on /yá...yá da/ 534
41.7	Note: Coordinating devices 536
41.8	Grammar Drill {-(á, í)}... + {(á, í)r} + personal endings 536
41.9	Note: {-(í)ş} verbal extension 537
41.10	Grammar Drill on {-(í)ş} 538
41.11	Note: {-(y)íş} Verbal Noun Formative 538
41.12	Grammar Drill on {-(y)íş} 539
41.13	Directed Conversation Exercise 539
UNIT 42	
42.0	DIALOG: 'In the Restaurant' 540
42.1	Questions on the Dialog and Related Questions 545
42.2	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog 545
42.3	Narrative 547
42.4	Note: /kendi/ 548
42.5	Grammar Drill on /kendi/ 548
42.6	Note: The suffix {-sána} and {-sanıza} 549
42.7	Grammar Drills {-sána} and {-sanıza} 549
42.8	Note: {-(ş)ár} Added to numerals... 'each' 550
42.9	Grammar Drill on {-(ş)ár} 551
42.10	Note: Percentage, fractions 552
42.11	Grammar Drills on /kesir/, /nispet/ 552
42.12	Note: Comparisons 553
42.13	Review Drill on Comparisons, /daha/ 553
42.14	Directed Conversation Exercise 555

UNIT 43		
43.0	DIALOG: 'Preparation'	556
43.1	Questions on the Dialog and Related Questions	561
43.2	Vocabulary Drills	561
43.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	563
43.4	Narrative	564
43.5	Note: {-dír} verbal extension: Causatives	565
43.6	Grammar Drills on {-dír} + {-dí}	566
43.7	Note: Transitive and Intransitive Verbs-Causatives	567
	and Transitive verb formation	
43.8	Grammar Drill on {-(á, í)r} + Causative suffixes	570
43.9	Directed Conversation Exercise	571
UNIT 44		
44.0	DIALOG: 'At the Repair Shop'	572
44.1	Questions on the Dialog and Related Questions	576
44.2	Vocabulary Drills	577
44.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	578
44.4	Narrative	578
44.5	Note: Verb + {-(y)íp} + same verb in the negative	579
	verbal noun form... 'whether or not'	
44.6	Grammar Drills on 'whether or not'	580
44.7	Note: Measures and Numbers in Turkish	581
44.8	Grammar Drills on Measures and Numbers	582
44.9	Directed Conversation Exercise	583
UNIT 45		
45.0	DIALOG: 'At the American Consulate'	585
45.1	Questions on the Dialog and Related Questions	588
45.2	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	589
45.3	Narrative	590
45.4	Note: /başkası/ 'another', 'someone else'	591
45.5	Grammar Drills on {-(s)ı} After nouns and adjectives	591
45.6	Note: /husus/ 'particular', 'matter'	591
45.7	Grammar Drill on /husus/	592
45.8	Note: /taktirdé/ 'in that case'	592
45.9	Grammar Drills on {-dík} + personal endings + /taktirdé/	592
45.10	Note: /tarafındán/ 'by' (agent)	593
45.11	Grammar Drill on /tarafındán/ 'by'	594
45.12	Note: {dík} + possessed suffixes + {-(y)á} + /daír/.....	594
	'relative to', 'regarding', 'concerning'	
45.13	Grammar Drill {-dík} + possessed suffixes + {-(y)á} + /daír/..	594
45.14	Note: {-mák+tá} + personal suffixes	595

45.15	Grammar Drills on {-mák+tá}	595
45.16	Note: Colors: The Ultimate Degree of a Quality	596
45.17	Grammar Drills on Colors; the ultimate degree of a quality...	597
45.18	Note: /nérede/ + /kaldı/ + /ki/ veya /kaldı/ + /ki/	597
	'let alone'	
45.19	Grammar Drill on /nérede/ + /kaldı/ + /ki/	597
45.20	Review Drill: Causatives	598
45.21	Directed Conversation Exercise	599

UNIT 46

46.0	DIALOG: 'At the Doctor's office'	600
46.1	Questions on the Dialog and Related Questions	605
46.2	Vocabulary Drills	605
46.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	606
46.4	Narrative	607
46.5	Note: {-lâş}	607
46.6	Grammar Drill on {-lâş}	608
46.7	Note: /bîr/ 'same'	608
46.8	Grammar Drill on /bîr/ 'same'	608
46.9	Note: {-sâ} + {da} 'although', 'even if'	608
46.10	Grammar Drill on {-sâ} + [da] 'although', 'even if'	608
46.11	Note: /gerçi/ 'true'	608
46.12	Grammar Drill on /gerçi/ 'true'	609
46.13	Note: {-(y)â} + /karşı/ 'opposite', 'against' 'in the..... presence... of', 'before...', 'exchange' 'response', 'in return'	609
46.14	Grammar Drills on {-(y)â} + /karşı/	609
46.15	Note: An idiomatic use of /olmak/	610
46.16	Note: /üzere/ 'on the point of... ing', 'about to...'	610
	'in order to...'	
46.17	Grammar Drills on {mák} + /üzere/ + personal endings	611
46.18	Note: /ya/ 'you know...'	611
46.19	Grammar Drill on /ya/ 'you know'	611
46.20	Note: {(y)â} 'instead of'	611
46.21	Grammar Drill on {-(y)â} 'instead of'	612
46.22	Note: /gerek/ 'necessary', /gerekmek/ 'to be necessary' /olsa gerek/ 'likely, very probable'	612
	/gerek... gerek/ 'both... and'	
46.23	Grammar Drills on /olsa gerek/, /olmasa gerek/, /gerek/	612
	'probably, very likely'	
	/gerekmek/ 'to be necessary'	
46.24	Note: Reduplication	613
46.25	Grammar Drills on Complete Reduplication	614
46.26	Noun Stem Formatives	615
46.27	Directed Conversation Exercise	617

UNIT 47

47.0	DIALOG: 'Education'	618
47.1	Questions on the Dialog and Related Questions	622
47.2	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	623
47.3	Narrative	624
47.4	Note: /zarfindá/ 'during', Literally 'within the enclosure (period) of'	626
47.5	Grammar Drill a) /zarfindá/ 'during'; b) /esnasında/ 'during'	626
47.6	Note: Statement of Dates	627
47.7	Grammar Drill on Statement of Dates	627
47.8	Note: Participle + /gibi/ + ('imek' or 'olmak') + personal endings... 'Seem as if...'	628
47.9	Grammar Drill on participle + /gibi/ (+ olmak)	629
47.10	Note: Subordinate Predicate with suffix {-(y)alı} 'since'	629
47.11	Grammar Drill on {-(y)alı} 'since'	630
47.12	Note: /tā/ 'way', /ta/ 'exactly'	630
47.13	Grammar Drill on /tā/ 'way'	631
47.14	Note: Various uses of the interrogative {m1}	631
47.15	Grammar Drill on {m1}	631
47.16	Note: The verbal noun with {-má} 'how to'	632
47.17	Grammar Drill on {-má} 'how to'.	632
47.18	Review Drills on {-(y)ácák} + {-(y)á} 'Instead of...'	633
47.19	Directed Conversation Exercise	633

UNIT 48

48.0	DIALOG: 'Elections'	634
48.1	Questions on the Dialog and Related Questions	641
48.2	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	642
48.3	Narrative	643
48.4	Note: /doğru/ and /karşı/ 'toward'	644
48.5	Grammar Drill on /doğru/ 'toward'	644
48.6	Note: /o halde/, /bunun için/, /onun için/, /bunun üzerine/, /bu yüzden/ 'in this (that) case'	644
48.7	Grammar Drills on /üzerine/ 'upon'	645
48.8	Note: /lâzım gelmek/ and /lâzım olmak/ 'be necessary'	645
48.9	Grammar Drill on /lâzım gelmek/, /lâzım olmak/	645
48.10	Note: /hemen/ 'Immediately', 'at once'; /hemén hemen/ 'almost', 'nearly'	646
48.11	Note: {-dır} following personal suffixes	646
48.12	Grammar Drills on {-dır} + personal suffixes	646
48.13	Note: Verb base + {-(y)á} + /durmak/ 'to continue...ing' ...	647
48.14	Grammar Drills on verb base + {-(y)á} + /durmak/	647
48.15	Note: The participle with {-(y)á} + personal suffixes + /diye/ 'in order that'	648

48.16	Grammar Drill on the participle with {-(y)á} + personal ... suffixes + /diye/ 'in order that'	648
48.17	Note: /diye/ 'thinking that' or 'since'	649
48.18	Grammar Drill on /diye/ 'thinking that', 'since'	649
48.19	Note: Review of direct and indirect quotation and the ... uses of /diye/ and /söylemek/	650
48.20	Grammar Drills on indirect questions with /diye/ 'if', ... 'whether'	651
48.21	Review Drills on {-mış} as attribute and {-mış} + /olmak/..	651
48.22	Directed Conversation Exercise	652
 UNIT 49		
49.0	DIALOG: 'Agriculture'	653
49.1	Questions on the Dialog and Related Questions	657
49.2	Vocabulary Drills	658
49.3	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	659
49.4	Narrative	660
49.5	Note: The verbal noun with {-dık} as attribute	661
49.6	Review Drills on {-sá} and {-(y)sa}	662
49.7	Review Drill on {-sá} + {-(y)dı}	665
49.8	Review Drill on {sá} + {-(y)mış}	665
49.9	Note: Review of {-sá} and {-(y)sa} forms /eğer/ and /kéŝké/ /eğer/ and /kéŝké/	666
49.10	Review Drills	667
49.11	Note: Review of Subordinate Predications	668
49.12	Directed Conversation Exercise	674
 UNIT 50		
50.0	DIALOG: 'Economy of Turkey'	675
50.1	Questions on the Dialog and Related Questions	679
50.2	Variation Drills on Basic Sentences of the Dialog	680
50.3	Narrative	682
50.4	Directed Conversation Exercise	683
50.5	Tables.	684
GLOSSARY	685

UNIT 31

31.0 DIALOG: AkrabalarRelatives

-Bob-

Girebilir miyim?

May I come in?

-Oktay-

Tabii, buyurun. Hoş geldin.

Certainly, come in please. Welcome.

-Bob-

tayin

appointment

tayin olmak (a)¹

to be assigned

Oktay, sana bir haberim var.

Oktay, I have news for you. I
have been assigned to Turkey.

Türkiye'ye tayin oldum.

-Oktay-

gerçek / hakikat, -ti^{2,3}

truth

gerçekten / hakikaten

really, truly

Deme! Sahi mi? Hakikaten çok
memnun oldum.Don't tell me! ('[You] don't say')
Really? I'm really very pleased.

-Bob-

Ben de zaten dün öğrendim.

I only learned it yesterday. I
understand I'm going to Istanbul.

İstanbul'a gidiyordum.

-Oktay-

Bob, baban İstanbulluydu,
değil mi?Bob, your father was from Istanbul;
wasn't he?

-Bob-

vatandaş

citizen, fellow contryman

büyükbaba

grandfather

ámca

paternal uncle

hála

paternal aunt

hepsi, -ni

all of them

doğmak (a, dan)

to be born, to rise

Evet, ama şimdi Amerikan vatandaşı.

Yes, but he's now an American
citizen. My grandfather, my
uncles and my aunt on my father's
side, all of them were born in
Istanbul.

Büyükbabam, amcalarım ve halam

hepsi İstanbul'da doğmuşlar.

¹In future, all new verbs will be listed with a Parenthethic indication of the relational suffix(es) suitable on associated noun complements.

²In future, in listing words for the first time in these materials, the conventions normally followed by the Türkçe Sözlük and other good dictionaries will be used. In this case the listing indicates that this word, like many others ending in -at, takes the /i/ instead of the /1/ form of suffixes commencing with the harmonic vowel {1}.

³Synonyms, usually one of Turkish and one of foreign origin, are listed separated by a slant line.

-Oktay-

dayı
teýze
filan

Ya annen nereli? Dayın, teyzen
filan yok mu?

maternal uncle
maternal aunt
and so forth

And where is your mother from?
Don't you have uncles, aunts
and so on on your mother's side?

-Bob-

kuzen
kuzin
iş
işin tuhafı

kısım, -smı¹

Annem buralı. Dayım yok, ama teyzem,
kuzenim ve kuzinlerim var. İşin
tuhafı bir kısmı buraca bir kısmı
da İstanbul'da.

cousin (male)
cousin (female)
work, business, job
the funny thing about the
business
part, portion

My mother is from here. I don't
have any uncles on my mother's
side; but I have an aunt, a
male cousin and girl cousins.
Funny thing about it, some of
them are here and some in İstanbul

-Oktay-

akraba

Ne mutlu sana, akrabalarını da
görebileceksin.

relative

How lucky for you, you'll be able
to see your relatives too!

-Bob-

yüzyıl / asır, -sri¹

ata / cet, -ddi¹

İspánya

göç

göçmen

olarak

XVİnci yüzyılda atalarım İspanya'dan
göçmen olarak İstanbul'a gelmişler.

century

ancestor

Spain

migration, change of abode

emigrant, immigrant

as ('being')

My ancestors came from Spain to
İstanbul as immigrants in the
16th century.

-Oktay-

emin

hakkında

sure, certain

about, concerning

¹In this case the conventional listing shows that these words have irregular bases preceding suffixes commencing with the harmonic vowel {ı}. They are listed with 3rd person singular possessed suffix, following an indication of how the base changes. Here, for example, the words kısım and asır have the 3rd person possessed forms kısmı and asrı, and cet the 3rd person singular possessed form ceddi.

bilgi / malumat, -tı
Eminim ki Türkiye hakkında biraz
bilgin vardır.

knowledge, information
I'm sure you have some knowledge
about Turkey [then].

-Bob-

şüphesiz / şüphesiz, -ki
doğu / şark, -kı
Ona ne şüphesiz? Türkiye'nin
Orta-Doğu'da olduğunu kim bilmez?

doubt
east
No doubt. Who wouldn't know that
Turkey is in the Middle East?

-Oktay-

Bilmeyen bilmez. Yolculuk ne
zaman?

Not everybody does. When's the
trip?

-Bob-

mart, -tı
uçak
tayin etmek (1, a)
pazar
27 mart pazar günü uçakla gidiyorum.
Beni İstanbul'a tayin ettikleri
için çok memnunum.

March
airplane
to assign
Sunday, bazaar, farmer's
market
I'm going by plane on Sunday March
27th. I'm very glad that they
assigned me to Istanbul.

31.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

New Words:

göç etmek (a)	to migrate, emigrate, immigrate
kuzey / şimal, -li	north
güney / cenup	south
hakiki	real

1. Bob nereye tayin olmuş?
2. Oktay'a neyi haber vermiş?
3. Kim Bob'ı tayin etmiş?
4. Bob kimmiş?
5. Konsoloslukta mı, elçilikte mi çalışacakmış?
6. Bob'ın akrabaları, büyükbabası, büyükannesi, amcaları ve halası nereliymişler?
7. Annesi nerede doğmuş?
8. Bob'ın amcaları nerede oturuyorlarmış?
9. Ataları nereden gelmişler?
10. Kimler göç etmiş?
11. Ne zaman ve nasıl göç etmişler?

12. Bob'ın Türkiye hakkında bilgisi var mı?
13. Bob neyle ve ne zaman Türkiye'ye gidiyormuş?
14. İstanbul Türkiye'nin kuzeyinde mi?
15. Oktay Türkiye'nin güneyini görmüş mü?
16. Bob İstanbul'a tayinini öğrendiği zaman memnun olmuş mu?
17. Bob'ın bu ilk tayini miymiş?
18. Hakiki mesleği nedir?
19. Bu tayin en çok kimi memnun etmiş?
20. İstanbul'a tayinini Bob nasıl karşılamış?

31.2 VOCABULARY DRILLS

1. Here is a small map of Turkey on which certain cities have been marked. Ask and answer questions about the relations between these cities using the words for the cardinal points of the compass and the points between as indicated on the accompanying chart.

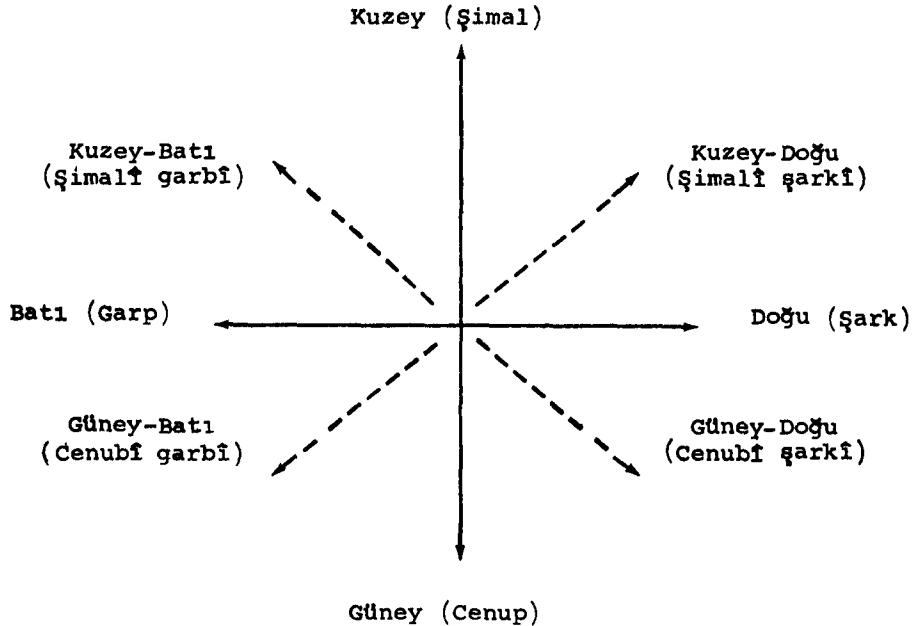
For example:

Soru: Sinop Ankara'nın neresinde?

Cevap: Sinop Ankara'nın kuzey doğusunda.

Soru: Ağrı Erzurum'un doğusunda mı? ...filân

Cevap: Evet, Ağrı Erzurum'un doğusundadır.

2. hak and related words:a) hakikat 'truth'

Hakikati söyle.
İçin hakikati ne?
Hakikati anlamak çok defa
kolay değildir.

Tell the truth.
What's the truth of the matter.
It's often not easy to apprehend
the truth.

b) hakikaten 'really, truly'

Hakikaten iyi adam.
Hakikaten hasta.
Hakikaten gidiyor musun?
Hakikaten geciktik.

[He's] really a good man.
[She's] really sick.
Are you really going?
We really are late.

c) hakikî 'real, true'

Hakikî adım Bob değil,
Robert'tir.
Hakikî arkadaş dediğin
böyle olur!
Hakikî Türk kahvesi.

My real name isn't Bob it's
Robert.
That's what you call a real
friend!
It's real Turkish coffee.

d) hak 'right, truth'

Hak haktır.
'Babana biraz hak ver.

Hak yemek doğru değildir.

Right is right.
Give your dad the benefit of
the doubt.
It's not right to cheat a person
of his rights.

e) hakkı, etc. 'his (etc.) right'

Hakkınız var, efendim.
Hakkını aramalı.
Hakları yok.

You're right, sir.
He must seek his rights.
They have no rights. / They're
wrong.

f) haklı 'being in the right'

Haklıysak söyleyin.
Doğru söylediniz, haklısınız.
Anneniz çok haklı.

If we're right, say so.
You spoke correctly, you're right.
Your mother is quite correct.

g) hakkında 'about, concerning, with regard to'

Seyahat hakkında bir şey söylemedi.	He said nothing about a trip.
Ev kirası hakkında konuştuk.	We talked about house rent.
Senin hakkında bir şey söylemedi.	He said nothing about you.
Onun hakkında bir şey duymadım.	I heard nothing about him.
Doktor bizim hakkımızda ne dedi?	What did the doctor say about us?

h) hakkını, etc. almak 'to get his (etc.) fair share'

Hakkını aldı.	He got his.
Hakkımızı gidip alalım.	Let's go and get what's coming to us.
Hakkınızı aldınız mı?	Did you get your fair share?

i) hak etmek(1) 'to deserve'

Bu parayı hak etti.	He deserved this money.
Çok çalıştınız, izni hak ettiniz.	You worked hard, you earned the leave.
Doğrusu dinlenmeği hak ettik.	We sure deserved the rest.
Neyi hak ettiler?	What did they deserve?

31.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:New Words:

yenge	brother's wife or aunt by marriage
enişte	sister's husband or uncle by marriage
torun	grandchild
yeğen	niece or nephew

a) Random Substitution DrillCuePattern

	Türkiye'nin Orta-Doğu'da olduğunu <u>kim</u> bilmez?
Bob'ın eniştesi bilir (siz)	Türkiye'nin Orta-Doğu'da olduğunu Bob'ın eniştesi <u>bilmez</u> .
yeğeni oturmak bilirdiniz	Türkiye'nin Orta-Doğu'da olduğunu <u>Bob'ın eniştesi</u> bilir.
Istanbul torun	<u>Türkiye'nin</u> Orta-Doğu'da <u>olduğunu</u> bilirsiniz.
	Yeğenin Orta-Doğu'da <u>olduğunu</u> bilirsiniz.
	Yeğenin Orta-Doğu'da oturduğunu <u>bilirsiniz</u> .
	Yeğenin <u>Orta-Doğu'da</u> oturduğunu bilirdiniz.
	<u>Yeğenin</u> in İstanbul'da oturduğunu bilirdiniz.
	Torunun İstanbul'da <u>oturduğunu</u> bilirdiniz.

31.4 NARRATIVE

New Words:

bazı	some
gibi	like, as, similar to
ara	interval, interstice
arasında	between, among
köprü	bridge
vazife	duty, job
vazife görmek	to do duty, to serve (as)
Trákya	Thrace, European Turkey
Ásya	Asia
Anadolu	Anatolia, Asia Minor
boğaz	throat, strait
Çanakkale boğazı	Dardanelles
Istanbul boğazı/Boğaziçi	Bosphorus
ayırmaq (ı, dan)	to separate, to reserve, to set aside
yayılmak (a)	to be spread out
báşşehir / báškent, -tı	capital city
yeni	new
inci	pearl

Bob, Oktay'a İstanbul'a tayin olduğunu söyledi. Akralarından bazıları Türkiye'de oturdukları için Türkiye hakkında biraz bilgisi vardı.

Bob'ın da bildiği gibi Türkiye Orta-Doğu'dadır ve doğuyla batı arasında bir köprü vazifesi görür. Türkiye'nin Avrupa'da olan kısmına 'Trakya', Asya'da olan kısmına 'Anadolu' denir. Çanakkale boğazı ve İstanbul boğazı Avrupa'yı Asya'dan ayırır. Boğaziçi'nin iki tarafına yayılmış olan İstanbul, Türkiye'nin en büyük ve en güzel şehridir. Başşehirimiz Ankara, İstanbul'un doğusunda yeni ve modern bir şehirdir. Üçüncü büyüklükte olan İzmir şehrine de 'Ege'nin incisi' derler.

31.5 NOTE: The Ordinal Numerals in Turkish: Suffix {-(1)ncı }

Üçüncü büyüklükte olan İzmir şehrine....

This sentence illustrates an ordinal numeral - 'third'. Ordinal numerals in Turkish are formed from cardinal numbers by the addition of the suffix {-(1)ncı } as follows:

bir	one	birinci	first
iki	two	ikinci	second
üç	three	üçüncü	third
dört	four	dördüncü	fourth
V.B. ¹	etc.	V.B.	etc.

Ordinal numerals are not used in Turkish as they are in English to refer to fractions.

31.6 NOTE: Attributive Use of the Verbal Nouns with Suffixes {-(y)acık } , {-dik } and {-(y)ân }

In 21.3 and 22.3 the verbal nouns with suffixes {-(y)acık } and {-dik } were explained and drilled in their occurrences as nouns, particularly in their uses as direct objects of verbs. In 24.7 the verbal noun with suffix {(y)ân } was explained. Like other substantives--nouns and adjectives--in Turkish these verbal nouns all may be used attributively--in the syntactic position of adjectivals modifying following nouns. Thus, just as one can say büyük adam 'big man' and also say giden adam 'going man', gelecek hafta 'going to come week' is the common expression for next week.

Use in unsuffixed form as attributives is largely restricted to these two verbal nouns. Further examples:

Bunu yapacak adam arkadaşımdır.

The man who is going to do this is my friend.

Buraya gelen şoför, benim şoförüm değil.

The driver who is coming / came here isn't my driver.

Note that the verbal noun with suffix {-(y)acık } refers to a potential action while that with {-(y)ân } refers to an action in progress or already complete. When the fact that the action is finished is in need of emphasis the perfective participle with suffix {-miş } is used plus olan, the verbal noun with suffix {-(y)ân } from the verb olmak:

Buraya gelmiş olan şoför, benim şoförüm değil.

The driver who has come here isn't my driver.

¹V.B. = ve başkaları (i.e. 'etc.')

Note that in this use the participle with suffix {-miş} is not a predicate and so does not exhibit the 'presumptive' meaning it would have as a predicate.

The verbal nouns with suffixes {-(y)acák} and {-dık} occur normally with possessed suffixes as attributives to describe following nouns. The verbal noun with suffix {-(y)án} does not occur with possessed suffixes in this construction:

Geldiği zaman görürsün.	You'll see [him] when he comes.
Oturduğunuz ev çok güzel.	The house you live in is lovely.
Geleceğimiz zaman size telefon ederiz.	We'll call you when we're about to come.
Geldiğimiz zaman siz burada olacak mısınız?	Are you going to be here when we come?

Note that in this construction the verbal noun with suffix {-dık} refers to an action already accomplished at the time specified in the main clause--which may be past, present or future, while that with {-(y)acák} refers to an action which is potential (in the future) at the time specified in the main clause whether past, present or future.

Verbal nouns used as attributes are approximately equal to relative clauses in English. Since the bases of these nominal forms are verbs they may be preceded by any subject and/or complements, objects, etc. appropriate to the verb base. Those which have possessed suffixes are normally rendered in English by clauses with independent subjects, those without possessed suffixes by clauses where the subject is the same as that of the main clause in the sentence:

Evimize gelecek adam büyükbabamdır.	The man who is going to come to our house is my grandfather.
-------------------------------------	--

where the subject of gel is the same individual as the subject of the final predicate.

Gidecekleri gün daha belli ¹ değil.	The day they're going to go isn't yet certain.
--	--

where the subject of git ('they') is not the same as the subject of the final predicate.

¹belli 'apparent, noticeable, known'

31.7 GRAMMAR DRILLS on Verbal Nouns as Attributivesa) Progressive Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Buğün</u> gideceği yeri bilmek istiyorum. 'I want to know where he's going to go today.'
yarın	Yarın <u>gideceği</u> yeri bilmek istiyorum.
konuşmak	Yarın konuşacağı <u>yeri</u> bilmek istiyorum.
salon	Yarın konuşacağı salonu <u>bilmek</u> istiyorum.
görmek	<u>Yarın</u> konuşacağı salonu görmek istiyorum.
gelecek hafta	Gelecek hafta <u>konuşacağı</u> salonu görmek istiyorum.
almak	Gelecek hafta <u>alacağı</u> <u>salonu</u> görmek istiyorum.
otel	Gelecek hafta <u>alacağı</u> oteli <u>görmek</u> istiyorum.
kalmak	<u>Gelecek hafta</u> <u>alacağı</u> otelde kalmak istiyorum.
bugün	Buğün <u>alacağı</u> otelde kalmak istiyorum.
gitmek	Buğün gideceği <u>otelde</u> kalmak istiyorum.
yer	Buğün gideceği yerde <u>kalmak</u> istiyorum.
bilmek	Buğün gideceği yeri bilmek istiyorum.

b) Progressive Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Yarın sabah</u> ziyaret edeceğimiz daireyi biliyor musunuz? 'Do you know the office we're going to visit tomorrow morning?'
şimdi	Şimdi <u>ziyaret edeceğimiz</u> daireyi biliyor musunuz?
gitmek	Şimdi <u>gideceğimiz</u> daireyi biliyor musunuz?
(sizin)	Şimdi <u>gideceğiniz</u> daireyi biliyor musunuz?
ev	<u>Şimdi</u> <u>gideceğiniz</u> evi biliyor musunuz?
bu akşam	Bu akşam <u>gideceğiniz</u> evi biliyor musunuz?
telefon etmek	Bu akşam <u>telefon edeceğiniz</u> evi biliyor musunuz?
(onların)	Bu akşam <u>telefon edecekleri</u> <u>evi</u> biliyor musunuz?
otel	<u>Bu akşam</u> <u>telefon edecekleri</u> oteli biliyor musunuz?
yarın sabah	Yarın sabah <u>telefon edecekleri</u> oteli biliyor musunuz?
ziyaret etmek	Yarın sabah <u>ziyaret edecekleri</u> oteli biliyor musunuz?
(bizim)	Yarın sabah <u>ziyaret edeceğimiz</u> <u>oteli</u> biliyor musunuz?
daire	Yarın sabah <u>ziyaret edeceğimiz</u> daireyi biliyor musunuz?

c) Progressive Substitution DrillCuePatternTaşınacağı ev çok pahalı.

'The house he's going to move into is very expensive.'

kalmak

Kalacağı ev çok pahalı.

otel

Kalacağı otel çok pahalı.

pek

Kalacağı otel pek pahalı.

ucuz

Kalacağı otel pek ucuz.

gitmek

Gideceği otel pek ucuz.

(benim)

Gideceğim otel pek ucuz.

lokanta

Gideceğim lokanta pek ucuz.

biraz

Gideceğim lokanta biraz ucuz.

büyük

Gideceğim lokanta biraz büyük.

almak

Alacağı lokanta biraz büyük.

(senin)

Alacağın lokanta biraz büyük.

ev

Alacağın ev biraz büyük.

d) Random Substitution-Correlation DrillCuePatternKalacağı otel buraya üç saat uzak.

'The hotel where he's going to stay is three hours away from here.'

ev

Kalacağı ev buraya üç saat uzak__.

{-(y)dı }

Kaldığı ev buraya üç saat uzaktı.

(senin)

Kaldığın ev buraya üç saat uzaktı.

uğramak

Uğradığın ev buraya üç saat uzaktı.

{-(y)mış }

Uğradığın ev buraya üç saat uzakmış.

sinema

Uğradığın sinema buraya üç saat uzakmış.

iki

Uğradığın sinema buraya iki saat uzakmış.

gidecek

Gideceğin sinema buraya iki saat uzakmış.

(bizim)

Gideceğimiz sinema buraya iki saat uzakmış.

kütüphane

Gideceğimiz kütüphane buraya iki saat uzakmış.

ziyaret etmek

Ziyaret edeceğimiz kütüphane buraya iki saat uzakmış.

e) Transformation Drill (Positive Verbal Noun to Negative Verbal Noun)Pattern 1

Göreceğim adam gelmiş.
 Gideceğin yer var.
 Konuşacağı kız yok.
 Ziyaret edeceğimiz yerler var.
 Telefon edeceğiniz adam geldi.
 Görmek isteyecekleri yer olabilir.
 Kiraladığım ev çok güzelmiş.
 Öğrendiğiniz bir şey varsa söyleyin.
 Derste olduğu gün ne yaptınız?
 Ankara'da olduğum gün gelmişler.
 Gördüğünüz yerler var mı?
 Kiraladıkları ev çok küçükmiş.
 Derste olduğum zaman ne olmuş?

Pattern 2

Görmeyeceğim adam gelmiş.
 Gitmeyeceğin yer var.
 Konuşmayacağı kız yok.
 Ziyaret etmeyeceğimiz yerler var.
 Telefon etmeyeceğiniz adam geldi.
 Görmek istemeyecekleri yer olabilir.
 Kiralamadığım ev çok güzelmiş.
 Öğrenmediğiniz bir şey varsa söyleyin.
 Derste olmadığı gün ne yaptınız?
 Ankara'da olmadığım gün gelmişler.
 Görmediğiniz yerler var mı?
 Kiralamadıkları ev çok küçükmiş.
 Derste olmadığım zaman ne olmuş?

31.8 NOTE: {-dır} as Expression of Time

Epeydir böyle bir ev arıyorduk. 'We were looking for such a house for a long time.'

The suffix {-dır} is used in expressions of time in the sense of 'it has been.... (such and such a time)' or 'it had been.... (such and such a period of time)'. Thus the sentence above can be translated more or less literally 'It was (has been) quite a while [that] we'd been looking for such a house.'

Another example: Altı aydır Ankara'ya hiç gitmedim. 'It is (has been) six months [that] I haven't gone to Ankara.' This literal translation in English is awkward. A more accurate rendering of the sense is: 'I haven't been to Ankara for six months.' Note, however, the Turkish contains no equivalent of 'for'. In other contexts the sense is better rendered by 'since'. See the drills below for further examples.

31.9 GRAMMAR DRILLS on {-dır} in Expressions of Timea) Progressive Substitution DrillCuePattern

Altı aydır annesini görmemişti.

'He hadn't seen his mother for six months.'

ne zaman

Ne zamandır annesini görmemişti.

o

Ne zamandır onu görmemişti.

aramak

Ne zamandır onu aramamıştı.

	Ne zamandır onu aramamıştı.
(sen)	<u>Ne</u> zamandır onu aramamıştın.
uzun	Uzun zamandır <u>onu</u> aramamıştın.
kardeşlerin	Uzun zamandır kardeşlerini <u>aramamıştın</u> .
ziyaret etmek	Uzun zamandır kardeşlerini ziyaret etmemiştin.
(ben)	<u>Uzun</u> zamandır kardeşlerini ziyaret etmemiştim.
epey	Epeydir <u>kardeşlerini</u> ziyaret etmemiştim.
sefir	Epeydir sefiri <u>ziyaret</u> etmemiştim.
düşünmek	Epeydir sefiri <u>düşünmemiştim</u> .
(siz)	Epeydir sefiri <u>düşünmemiştiniz</u> .

b) Random Substitution DrillCuePattern

İki haftadır evine gitmedi.
'He hasn't been home in two weeks.'

(sen)	İki haftadır <u>evine</u> gitmedin.
Ankara	<u>İki</u> haftadır Ankara'ya gitmedin.
bir	Bir <u>hafta</u> dır Ankara'ya gitmedin.
ay	Bir <u>ay</u> dır Ankara'ya gitmedin.
(ben)	Bir <u>ay</u> dır Ankara'ya gitmedim.
sene	<u>Bir</u> senedir Ankara'ya gitmedim.
aylar	Aylardır Ankara'ya gitmedim.
(biz)	<u>Aylar</u> dır Ankara'ya gitmedik.
epey	Epeydir Ankara'ya gitmedik.
(onlar)	Epeydir Ankara'ya gitmediler.
{-(y)mış }	Epeydir <u>Ankara</u> 'ya gitmemişler.
İspanya	Epeydir İspanya'ya gitmemişler.
(siz)	Epeydir İspanya'ya gitmemişsiniz.

c) Random Substitution DrillCuePattern

Uzun zamandır görüşemedik.
'We haven't been able to talk/get together for a long time.'

(siz)	Uzun zamandır <u>görü</u> şemediniz.
konuşmak	<u>Uzun</u> zamandır konuşamadınız.
çok	Çok zamandır konuşamadınız.
(onlar)	<u>Çok</u> zamandır konuşamadılar.
kaç	Kaç zamandır <u>konuş</u> amadılar.

	Kaç zamandır <u>konuşamadılar</u> .
çağırarak	Kaç <u>zamandır</u> çağıramadılar.
ay	Kaç aydır çağıramadılar.
(ben)	Kaç aydır çağıramadım.
telefon etmek	Kaç aydır telefon edemedim.
(o)	Kaç aydır telefon edemedi.
hafta	Kaç <u>haftadır</u> telefon edemedi.
epey	Epeydir telefon edemedi.

d) Transformation Drill (...dan ...beri) to (...dır)

<u>Pattern 1</u>	<u>Pattern 2</u>	<u>Translation</u>
1. Uzun zamandan beri yeğenimi görmedim.	Uzun zamandır yeğenimi görmedim.	I haven't seen my nephew/ niece for a long time.
2. İki seneden beri burada çalışıyor.	İki senedir burada çalışıyor.	He's been working here for two years.
3. Ne zamandan beri görüştüyorsunuz?	Né zamandır görüştüyorsunuz?	How long has it been since you've seen one another?
4. Bir iki haftadan beri hiç çalıştığım yok.	Bir iki haftadır hiç çalıştığım yok.	I haven't worked at all for one or two weeks.
5. Kaç aydan beri Türkçe çalışıyorlar?	Kaç aydır Türkçe çalışıyorlar?	How many months have they been studying Turkish?
6. Çok zamandan beri gelmiyorsunuz.	Çok zamandır gelmiyorsunuz.	You haven't come for a long time.
7. Bir kaç günden beri rahatsız.	Bir kaç gündür rahatsız.	He's been sick for several days.
8. Aylardan beri burada değillerdi.	Aylardır burada değillerdi.	They hadn't been here for months.
9. Uzun zamandan beri tayinini bekliyor.	Uzun zamandır tayinini bekliyor.	He's been waiting for his appointment for a long time.
10. Çoktan beri görüşemedik. Çoktandır görüşemedik.		We haven't been able to see one another for a long time.

31.10 NOTE: Months of the year.

The words used in Turkish for the names of the months were originally taken from either Semitic or Latin roots. Since the foundation of the republic, Turkish names have been substituted for some as follows:

<u>Older Name</u>		<u>Early Republican Name(s)</u>	<u>Present</u>
January	Kânunusani	İkinci Kânun, Sonkânun	Ocak
February	Şubat, -tı	Şubat	Şubat
March	Mart	Mart	Mart
April	Nisan	Nisan	Nisan
May	Mayıs	Mayıs	Mayıs
June	Haziran	Haziran	Haziran
July	Temmuz	Temmuz	Temmuz
August	Ağustos	Ağustos	Ağustos
September	Eylül, -lü	Eylül	Eylül
October	Teşrinievvel	Birinci Teşrin, İlkteşrin	Ekim
November	Teşrinisani	İkinci Teşrin, Sontaşrin	Kasım
December	Kânunuevvel	Birinci Kânun, İlkânun	Aralık

31.11 GRAMMAR DRILL on Monthsa) Transformation DrillCuePattern

1. Kokteyl parti 10 eylül pazar günü olacaktır.	Kokteyl parti eylülün onu pazar günü olacaktır.
2. 8 ekimde Türkiye'ye gidiyorum.	Ekimin sekizinde Türkiye'ye gidiyorum.
3. 3 kasımdan beri buradayız.	Kasım ___ üç ___ den beri buradayız.
4. Eşi 10 aralıkta doğmuş.	Eşi aralık ___ on ___ doğmuş.
5. 1 ocak yılbaşıdır.	Ocak ___ bir ___ yılbaşıdır.
6. Şubat 13'te izne çıkıyormuş.	Şubat ___ on üç ___ izne çıkıyormuş.
7. Bob 27 martta uçakla nereye gidiyormuş?	Bob mart ___ yirmi yedi ___ uçakla nereye gidiyormuş?
8. 5 nisanda evlenmişler.	Nisan ___ beş ___ evlenmişler.
9. 9 mayısta konsoloslukta çalışmaya başlayacakmışsınız.	Mayıs ___ dokuz ___ konsoloslukta çalışmaya başlayacakmışsınız.
10. Umumiyetle 16 haziranda dersler biter.	Umumiyetle haziran ___ on altı ___ dersler biter.

11. 4 temmuzda taşındık. Temmuz ____ dört ____ taşındık.
 12. Ağabeyimin kızı 31 ağustos pazar Ağabeyimin kızı ağustos ____ otuz
 günü doğmuştu. bir ____ pazar günü doğmuştu.

31.12 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE ¹New Words:

bekâr	bachelor	üniversite	university
öğrenim / tahsil	education	mezun olmak (dan)	to graduate
lise	(Fr. lycée)	Almánya	Germany
bitirmek (1)	to finish		

22 mart 1943'te Manisa'da doğdunuz. Bekârsınız. İlkokul ve ortaokul öğreniminizi Manisa'da yaptınız. Liseyi de İzmir'de bitirdiniz. İstanbul Üniversitesine gittiniz. 1965 yılında Üniversiteden mezun oldunuz. Mesleğiniz hariciyeci. Hariciyede çalışıyorsunuz. Almanya'ya gideceğinizi duydunuz. Çok memnunsunuz.

¹This is a new type of exercise which will be regularly used from now on. A paragraph (at first in Turkish, later on in English) gives information. The student, having read and assimilated this information, will be questioned by the instructor or another student and should respond appropriately according to the information supplied. Since the ensuing conversation could take many alternate forms, these exercises are not recorded on tape.

UNIT 32

32.0 DIALOG: Istanbul Gümrüğünde

At the Istanbul Customs

gümrük
memurcustoms
official

-Gümrük Memuru-

pasaport, -tu
beyan
beyan etmek
beyanname
doldurulmakpassport
declaration
to declare, explain, announce
manifesto, affidavit
to be filledHoş geldiniz, efendim. Pasaportunuz
lütfen. Beyannamenin de doldurul-
ması lâzımdı. Doldurdunuz mu?Welcome, sir. Your passport please.
The manifesto should also have been
filled out. Did you complete it?

-Bob-

Buyurun. Hazır.

Here you are. It's ready.

-Gümrük Memuru-

Üst, -tü
üstü
Üstünüzde ne kadar para var?top, upper part
on top of it
How much money do you have on you?

-Bob-

dolar
yazılı
Beyannamede yazılı. 500 Türk
lirasıyla 200 dolarım var.dollar
written
It's written on the manifesto. I
have 500 Turkish liras and 200
dollars.

-Gümrük Memuru-

bavul
Bavullarınızda ne var?valise, suitcase
What is in your suitcases?

-Bob-

giymek (1,a)
giyim
eşya
hediye
Yalnız giyim eşyası. Bir iki de
hediye.to wear, to don
wearing
things (Arabic pl. of şey),
furniture
gift, present
Only wearing apparel. And a couple
of gifts.

-Gümrük Memuru-

altın

gold

gümüş

silver

elmas

diamond

taş

stone

Şu bavulu açın lütfen. Altın,
gümüş, elmas gibi kıymetli
taşlar var mı?

Open that bag please. Have you gold
or silver or precious stones such
as diamonds?

-Bob-

yüzük

ring

unutmak (1)

to forget

çift, -ti

pair, couple

küpe

earring

iğne

pin, needle, brooch

Şu yüzüğümle saatimden başka bir şey
yok. Oo, az daha unutuyordum. Bir
çift küpeyle bir de iğne var.

There's nothing but this ring of mine
and my watch. Oh, I was about to
forget. There's also a pair of
earrings and a brooch.

-Gümrük Memuru-

tamam

complete, alright, that's all, OK

Tamam, teşekkür ederim.
Geçebilirsiniz.

That's all, thank you. You may
pass through.

-Bob-

hamal

porter

Hamal! Al şu bavulları.

Porter! Take these bags.

-Hamal-

Peki, beyim, başka eşyanız var mı?

O.K., sir, have you other things?

-Bob-

Hayır, yok. Yalnız bana bir
taksi çağır.

No, I don't. Only, call a cab
for me.

-Şoför-

Buyurun, efendim. Nereye gitmek
istiyorsunuz?

Get in, sir. Where do you want
to go?

-Bob-

Park Otele. Kaç liraya götüreceksin?

To the Park Hotel. How much?

-Şoför-

tarife

rate schedule

Tarifeye göre 25 liraya.

According to the schedule 25
liras.

-Bob-

yahu

(emphatic interjection
often reproachful)

otobüs

bus

Çok yahu! Otobüs 2.5 dolmuş
da 5 liraymış. Sense 25 lira
istiyorsun.That's heck of a lot. The bus
seems to be 2.5 liras and a
dolmuş 5. And you want 25!
('As for you, you want 25 liras. ')

-Şoför-

Yolcu almama müsaade ederseniz,
15 liraya götürürüm.If you permit me to take other
passengers, I'll take you
for 15 liras.

-Bob-

hâydi /hâdi

come on

Peki. Haydi öyle olsun.

OK. Come on, let's do it that
way. ('Let it be thus. ')32.1 Questions on the Dialog and Related Questions:New Words:

âdet, -ti	custom, habit	bahşiş	tip, gratuity
iğneli söz	barbed words	açılmak	to be opened
genel (umumî)	general	satmak (1,a)	to sell
genellik (umumiyet)	generality	satılmak (a)	to be sold
genellikle (umumiyetle)	generally	verilmek (a)	to be given
müşteri	customer		

1. Bob'ın pasaportunu gümrük memuru niçin istemişti?
2. Bob beyanname doldurmuş muydu?
3. Beyanname doldurmak lâzım mıydı?
4. Beyanname neler yazılıydı?
5. Bob'ın üstünde hiç parası yok muydu?
6. Bavulun açılmasını kim istemişti?
7. Nerede iyi giyim eşyası satılıyor, biliyor musunuz?
8. Hediye almak âdetiniz midir?
9. Altına niçin kıymet verilir?
10. Evlenirken eşinize elmas yüzük almak âdet mi?
11. İğneli sözü sever misiniz?

12. Hamalı Bob niçin istedi?
13. Burada taksilerin tarifesi var mı?
14. Şoförler genellikle tarifeye göre mi para istiyorlar?
15. Şoförün yolcu almasına Bob müsaade etti mi?
16. Şoför müşterisini otele kaç liraya götürecekti?
17. Bahşiş vermek âdet midir?

32.2 VOCABULARY DRILLS

New Words:

uçmak 'to fly' fena 'bad, poor'

a) üst 'top, upper part' Sample Sentences:

Daireleri konsolosluğun üstünde. Their flat is above ('on the upper part of') the consulate.

Bizim üstümüzde Ahmetler oturur. The Ahmets live above us.

b) üst kat 'upper floor, upstairs'

Üst kata çıkmayın. Don't go upstairs.

c) üst 'two over, two away'

Bizim ev onların evinin bir üstünde. Our house is two [doors] above theirs. ('one above' - not directly next door)

d) üstü 'on top of it'

Üstümde hiç para yok. I have no money on me.
Ankara'nın üstünden uçuyorlardı. They were flying over Ankara.
Üstünüze bir şey alın. Put something on.
Üstü çok temiz. The top of it is very clean.

e) Substitute üzeri in the sentences of (d) above with the same meaning.f) üstü-başı 'appearance' (idiomatic)

Üstleri, başları pek fena. Their appearance is very poor.

g) üst 'change for money', 'remainder'

Paranın üstünü aldınız mı? Did you get the change?
Borcunuzun üstünü ne zaman vereceksiniz? When are you going to pay the rest of your debt?

- h) iğne 'brooch'
 hediye etmek to make a present of
 Kocası zeynep'e pek güzel bir Her husband gave Zeynep a very
 elmas iğne hediye etmiş. beautiful diamond brooch.
- i) iğne 'injection' or 'shot'
 Dün doktor ona iğne yapmış. Yesterday the doctor gave him a
 shot.
- j) topluiğne 'straight pin' (from top 'ball' -- meaning a pin with a
 round head)
 toplamak (1) collect together, to gather
 Kâğıtları nasıl toplayayım, How can I put the papers together,
 topluiğne kalmamış? there aren't any more pins?
- k) dikiş iğnesi 'needle' (from dikiş 'sewing', from dikmek (1,a) 'to sew',
 to plant')
 Şunu dikmek istiyordum, fakat I wanted to sew that but I can't
 dikiş iğnemi bulamıyorum. find my needle.
 Dikiş iğnesini çocuğun eline [You] shouldn't hand a needle to
 vermemeli. a child.
- l) çengelliğne 'safety pin' (from çengel 'hook')
 düşmek (a) to fall
 Çengelliğne açılmış ve düşmüş. Evidently the safety pin opened
 and fell.
- m) iğneli söz 'barbed words', 'sarcastic speech'
 İğneli sözler hiç hoşuma gitmez. I don't like sarcastic talk at all.
- n) çift 'pair'
 Üstü taşlı bir çift gümüş They bought a pair of silver
 küpe almışlar. earrings with stones on top.
- o) çift 'couple'
 Bu çifti her sabah trende I see this couple every morning
 görürüm. on the train.
 Sana bir çift sözüm var. I've a couple of things to say
 to you.
- p) çift numara 'even number'
 Çift numaralar caddenin karşı The even numbers are on the
 tarafında. opposite side of the avenue.
 İki ve dört çift numaralardır. Two and four are even numbers.

32.3 VARIATION DRILL on a Sentence from the Dialog:a) Random Substitution DrillCuePattern

Yolcu almama müsaade ederseniz, 15 liraya götürürüm.

'If you permit me to take other passengers, I'll take you for 15 liras.'

müşteri	Müşteri almama <u>müsaade ederseniz</u> , 15 liraya götürürüm.
izin vermek	<u>Müşteri</u> almama izin verirsiniz, 15 liraya götürürüm.
şu Beyi	Şu Beyi almama <u>izin verirsiniz</u> , 15 liraya götürürüm.
"peki" demek	Şu Beyi almama "peki" dersiniz, <u>15</u> liraya götürürüm.
10	Şu Beyi almama " <u>peki</u> " dersiniz, 10 liraya götürürüm.
müsaade etmek	<u>Şu Beyi</u> almama müsaade ederseniz, 10 liraya götürürüm.
bu Hanım1	<u>Bu Hanım1</u> almama müsaade ederseniz, 10 liraya götürürüm.
yolcu	Yolcu almama müsaade ederseniz, <u>10</u> liraya götürürüm.
15	Yolcu almama müsaade ederseniz, 15 liraya götürürüm.
(biz)	Yolcu almamıza müsaade ederseniz, 15 liraya götürürüz.

32.4 NARRATIVE

New Words

heyecan	excitement	gène (gîne, yine)	again
heyecanlı	excited	güneş	sun
yüksek	high	inmek (dan)	to descend, to get down, to get out
sürat, -ti	speed	nihayet, -ti	finally
etraf	surroundings (Arabic plural of <u>taraf</u>)	saymak(1)	to count, to rate
seyretmek(1)	to view, to survey	say1	(a) count, number
içki	drink	camı, -i, -si	mosque
yan	side	narın	slender, delicate
müzik	music	minare	minaret
dinlemek(1)	to listen	has	special, peculiar (to)
kısa	short	siluet, -ti	silhouette
karanlık	dark		

Geographic Terms:

Okyanus	ocean
Atlas Okyanusu	Atlantic Ocean
Róma	Rome

Bob'ın Türkiye'ye ilk seyahati olduğu için çok heyecanlıydı. Aynı zamanda bu, Atlas Okyanusu üzerinden de ilk uçak yolculuğu olacaktı.

. Çok yüksekte ve büyük bir süratle uçuyorlardı. Etrafı seyrede ede¹ içkisini içti ve güzel bir yemek yedi. Kahvesini içerken yanındaki yolcuyla konuşuyor ve müzik dinliyordu.

Gece çok kısa sürmüştü. Bir kaç saat karanlıktan sonra gene güneş doğuyordu. Roma'ya geldikleri zaman yol arkadaşı indi. Nihayet uzaktan İstanbul görüldü. Sayısız camileri ve narin minareleriyle şehrin kendine has bir silueti ve güzelliği vardı.

32.5 NOTE: 'Passive' and 'Reflexive' Verbal Extensions

In 10.4 (footnote 1) we noted that a verbal extension is a suffix which can occur on a verb root or extended base preceding the 'infinitive' verbal noun suffix {-mák}. A verb root plus one or more verbal extensions is referred to as a 'verb base'. We have seen, so far, the negative verbal extension (10.4) as in qítmemek 'not to go' (base: qítme); and the positive and negative abilitative verbal extensions (29.6, 29.10) as in qidebilmék 'to be able to go' (base: qidebil) and qidémemek 'not to be able to go' (base: qidéme). None of the other verb suffixes we have discussed can occur before {-mák}. Such suffixes make verbal nouns, participles or tense forms but not extended verb bases. All verbs in Turkish can take the negative verbal extension (10.4) and almost all take the abilitative extensions (29.6, 29.10) but not all verbs will accept the remaining verbal extensions. In many cases these more restricted verbal extensions change the meanings of verbs rather drastically so that it is often more satisfactory to learn new extended verb bases as new, different items of vocabulary. However, it is necessary to understand the verbal extension suffixes, their 'basic' meanings and their order.

A. The 'Passive Verbal Extension {-f1 / -(f)n}

Çok üzüldüm.

I'm much concerned.

Beyannamenin de doldurulması lâzımdı.

The manifesto also should have been filled out.

Bavulun açılmasını kim istemişti?

Who wanted the bag to be opened?

Nerede iyi giyim eşyası satılıyor?

Where is good clothing sold?

Altına niçin kıymet verilir?

Why is value given to gold?

¹seyrede ede: compare güle güle 'smiling, smiling'.

These sentences illustrate the {-ıl} form of this suffix. The corresponding root and base forms are:

<u>üz</u>	'bother, upset'	<u>üzül</u>	'be upset'
<u>aç</u>	'open'	<u>açıl</u>	'be opened'
<u>sat</u>	'sell'	<u>satıl</u>	'be sold'
<u>ver</u>	'give'	<u>veril</u>	'be given'

The form of the suffix is {-ıl} after roots or bases ending in any consonant other than /l/ or /l̥/:

<u>yap</u>	'do, make'	<u>yapıl</u>	'be done, be made'
<u>gör</u>	'see'	<u>görül</u>	'be seen'

After verbs ending in a vowel, however, the suffix form is {-n/}:

<u>başla</u>	'start'	<u>başlan</u>	'be started'
<u>de</u>	'say'	<u>den</u>	'be said' ¹

After verb roots or bases ending in the letter 'l' (representing either /l/ or /l̥/) the form of the suffix is {-ıl̥}:

<u>bil</u>	'know'	<u>bilin</u>	'be known'
<u>al</u>	'take, buy'	<u>alın</u>	'be taken, be bought'

In English, verbs which are 'intransitive' (do not take a direct object) do not occur in the passive. We can say 'one goes' but not 'it is gone'. In Turkish, however, a passive form of verbs which do not take a direct object is possible -- invariably in the third person form without any personal ending and with an 'impersonal' meaning:

Buradan gidilmez. 'No passage! ('It is not gone through here.')

In general, but not absolutely invariably, the passive in Turkish is used without personal endings. Thus where we say in English: 'I was taught.' the Turks say: Bana öğretildi. 'It was taught to me.'

¹Note that there are three common monosyllabic vowel-final verbs: de 'say', ye 'eat', and ko (alternate of koy) 'put, place'. The three corresponding passive forms: den 'be said', yen 'be eaten' and kon 'be put' were noted in 11.3 (footnote 1) as being monosyllabic but consisting of two parts -- root and suffix -- hence not being strict exceptions to the rule for the formation of the participle with suffix {-ıl̥}. These forms are, respectively: denir, yenir and konur. There are also verbs: yen 'conquer' and kon 'alight, perch, camp' which have forms: yener and konar which are 'regular' according to the rule of 11.3.

B. The 'Reflexive' Verbal Extension {-(ı)n}

Nihayet İstanbul uzaktan görüldü. 'Finally İstanbul appeared in the distance.'

The basic meaning of this suffix is that the action is performed not upon an external object but upon the subject himself or upon his immediate surroundings as an extension of himself.

	<u>gör</u>	'see'	<u>görün</u>	'appear'
<u>Compare:</u>	<u>görül</u>	'be seen'		
	<u>bak</u>	'look'	<u>bakın</u>	'look about one'
	<u>et</u>	'do, perform'	<u>edin</u>	'get, procure'
<u>Compare:</u>	<u>edil</u>	'be done'		

The last two examples above illustrate the unpredictability of meaning (at least from our [English] point of view) which often inheres in extended verbal forms, requiring the memorization of the extended form as a separate item of vocabulary.

It is clear from inspection of the formulas for passive, {-ıl / -(ı)n}, and reflexive, {-(ı)n}, that after verbs ending in vowels or in 'l' the two fall together with one form {-(ı)n}. An example with a verb the root of which is transitive is:

<u>bul</u>	'find'	<u>bulun</u>	'be found, find oneself'
------------	--------	--------------	--------------------------

The latter form, bulun, is often used in the sense of 'be in a place or condition'.

<u>Thus:</u>	Üç sene Türkiye'de bulundum.	'I was in Turkey for three years.'
	Nerede bulunuyor?	'Where is he?'
	Bunu yapmış bulunuyor.	'He has done this.' ('He is found [in a state of] having done this.')
	Sefirin partisinde hazır bulundum.	'I attended the ambassador's party.' ('I was found prepared at the ambassador's party.')

The form with /-n/ following a vowel-final verb base may have an additional passive suffix {-ıl} added to reinforce the passive meaning where present:

başla	'begin'	<u>başlanıl</u>	'be begun'
-------	---------	-----------------	------------

alongside the ambiguous form:

<u>başlan</u>	'be begun, commence'
---------------	----------------------

Very often the truly reflexive meaning -- 'do to oneself' -- is expressed by use of the word kendi 'self', often in the form kendi kendine 'himself to himself' as in: Kendi kendine söyledi. 'He said [it] to himself.'¹

¹The 'reflexive' form with suffix {-(ı)n} thus often has a function similar to the 'middle voice' or 'medio-passive' of certain languages, indicating the performance of the action for one's own benefit, etc.:

<u>yap</u>	'do, make'	<u>yapın</u>	'make or have made for oneself'
<u>et</u>	'do, perform'	<u>edin</u>	'procure, obtain'

32.6 GRAMMAR DRILLS on Passive and Reflexive Verbal ExtensionsA. Drills with Passive Suffix Form {-11}:1. Random Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Bu sabah mektubum <u>tercüme</u> edildi. 'My letter was translated this morning.'
(senin)	Bu sabah mektubun <u>tercüme</u> edildi.
göndermek	<u>Bu sabah</u> mektubun gönderildi.
bugün	Bugün <u>mektubun</u> gönderildi.
para	<u>Buğün</u> paran gönderildi.
sabahleyin	Sabahleyin <u>paran</u> gönderildi.
(onun)	Sabahleyin parası <u>gönderildi</u> .
vermek	Sabahleyin parası verildi.

2. Random Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Yazısının parası verildi. 'The money for his writing ('his writing's money') was given.'
(bizim)	<u>Yazımızın</u> parası verildi.
ders	Dersimizin parası verildi.
(sizin)	<u>Dersinizin</u> parası verildi.
yemek	Yemeğinin parası <u>verildi</u> .
götmürmek	Yemeğinin parası <u>götmürüldü</u> .
(onların)	<u>Yemeklerinin</u> parası <u>götmürüldü</u> .
kitap	Kitaplarının parası <u>götmürüldü</u> .
getirmek	Kitaplarının <u>parası</u> getirildi.
tercüme	Kitaplarının <u>tercümesi</u> getirildi.
(benim)	Kitabımın <u>tercümesi</u> getirildi.

3. As needed repeat drills (1) and (2) above with other forms of the predicate verb.

Example: Bu sabah mektubum tercüme ediliyor. etc.
Yazısının parası verilecek. etc.
Bu sabah mektubum tercüme edilmeli. etc.
Yazısının parası verilmiş. etc.

and continue with question, negative, and enclitic forms

such as: Bu sabah mektubum tercüme edildi mi?
Yazısının parası verilmeyecek.
Bu sabah mektubum tercüme ediliyor muydu?
Yazısının parası verilmiyor muydu? and so forth.

4. Progressive Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Mektubun</u> bugün gönderildiğini duydum. 'I heard that the letter was sent today.'
posta	Postanın <u>buğün</u> gönderildiğini duydum.
dün	Postanın dün <u>gönderildiğini</u> duydum.
vermek	Postanın dün verildiğini <u>duydum</u> .
söylemek	Postanın dün verildiğini <u>söyledim</u> .
(sen)	<u>Postanın</u> dün verildiğini <u>söyledin</u> .
para	Paranın <u>dün</u> verildiğini <u>söyledin</u> .
akşam	Paranın akşam <u>verildiğini</u> <u>söyledin</u> .
götürmek	Paranın akşam <u>götürüldüğünü</u> <u>söyledin</u> .
anlamak	Paranın akşam <u>götürüldüğünü</u> <u>anladın</u> .
(o)	<u>Paranın</u> akşam <u>götürüldüğünü</u> <u>anladı</u> .
kitap	Kitabın akşam <u>götürüldüğünü</u> <u>anladı</u> .

5. Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Kitaplarımız <u>buğün</u> gönderiliyor. 'Our books are being sent today.'
yarın	<u>Kitaplarımız</u> yarın gönderilecek.
para	Paramız <u>yarın</u> gönderilecek.
dün	Paramız <u>dün</u> gönderildi. (or: gönderilecekti)
{-miş}	<u>Paramız</u> dün gönderilmiş.
sana	Sana dün <u>gönderilmiş</u> .
telefon etmek	Sana dün telefon <u>edilmiş</u> .
{-dı}	Sana dün <u>telefon edildi</u> .
haber vermek	<u>Sana</u> dün haber verildi.
ona	Ona dün haber verildi.

6. Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Paraları onlara <u>dün sabah</u> götürülmeliydi. 'Their money should have been taken to them yesterday morning.'
buğün	<u>Paraları</u> onlara bugün götürülmeli.
kitap	Kitapları onlara bugün <u>götürülmeli</u> .
göndermek	Kitapları onlara bugün <u>gönderilmeli</u> .
{-iyor}	Kitapları onlara <u>buğün</u> gönderiliyor.
dün	Kitapları onlara <u>dün</u> gönderildi. (or: gönderiliyordu)

B. Drills with Passive Suffix Form {-(1)n}1. Random Substitution DrillCuePattern

	<u>Yarın sabah</u> Ankara'ya gideceği söylendi. 'It was said that he was going to go to Ankara tomorrow morning.'
Bugün	Bugün Ankara'ya gideceği söylendi.
(senin)	Bugün Ankara'ya gideceğin söylendi.
{-iyor}	Bugün <u>Ankara</u> 'ya gideceğin söyleniyor.
Manisa	Bugün Manisa'ya gideceğin söyleniyor.
(benim)	Bugün Manisa'ya gideceğim söyleniyor.
bilinmek	<u>Bugün</u> Manisa'ya gideceğim biliniyor.
bu gece	Bu gece Manisa'ya gideceğim biliniyor.
(onların)	Bu gece <u>Manisa</u> 'ya gidecekleri biliniyor.
sinema	Bu gece sinemaya gidecekleri biliniyor.
{-meli}	Bu gece <u>sinemaya</u> gidecekleri bilinmeli.
Istanbul	Bu gece İstanbul'a gidecekleri bilinmeli.
söylenmek	Bu gece İstanbul'a gidecekleri söylenmeli.
{-miş}	Bu gece İstanbul'a gidecekleri söylenmiş.

2. Repeat Drill (1) above with the interrogative {-m}.

Example: Yarın sabah Ankara'ya gideceği söylendi mi? etc.

3. Progressive Substitution DrillCuePattern

	<u>Dün</u> diplomatların istasyonda karşılandıklarını bilmiyordu. 'He wasn't aware that the diplomats were met at the station yesterday.'
bugün	Bugün <u>diplomatların</u> istasyonda karşılandıklarını bilmiyordu.
Amerikalı	Bugün Amerikalıların <u>istasyonda</u> karşılandıklarını bilmiyordu.
sefaret	Bugün Amerikalıların sefarette <u>karşılandıklarını</u> bilmiyordu.
bulunmak	Bugün Amerikalıların sefarette bulduklarını <u>bilmiyordu</u> .
duymadı	Bugün Amerikalıların sefarette bulduklarını duymadı.
(sen)	Bugün Amerikalıların sefarette bulduklarını duymadın.
{-m}?	<u>Bugün</u> Amerikalıların sefarette bulduklarını duymadın mı?
bu akşam	Bu akşam <u>Amerikalıların</u> sefarette bulduklarını duymadın mı?
Türkler	Bu akşam Türklerin sefarette bulduklarını duymadın mı?
konsoloshane	Bu akşam Türklerin konsoloshanede <u>bulduklarını</u> duymadın mı?
aranmak	Bu akşam Türklerin konsoloshanede arandıklarını <u>duymadın</u> mı?
anlamak	Bu akşam Türklerin konsoloshanede arandıklarını anlamadın mı?

4. Repeat the above drill using the verbal noun with suffix {-(y)acák}.

Example: Dün diplomatların istasyonda karşılanacaklarını bilmiyordu.
'He wasn't aware that the diplomats were going to be met
at the station yesterday.'

C. Drills on Mixed Passive Forms:

1. Transformation Drill (Active to Passive):

Pattern I

Paramızı bugün gönderdi.
Bülent'e telefon etti.
O kitabı tercüme etti.
Dün ilk derse başladık.
Üç ay evvel iki kitap ısmarladı.
Postahaneyi on dakika evvel kapadılar.
Bir odacı arıyoruz.
Postaneyi saat 9'da açıyorlar.
Orada bir kütüphane yapıyorlar.
Derste Türkçe konuşuyoruz.
Otelin önünde taksi bulursun.
Her gün saat 9'da yemek yiyorlar.
Size haber verecek.
Dört kitap daha alacağız.
Bunu ona söyleyeceksin.
Kitapları burada bırakacaksınız.
Oraya yarın gidecek.
Kütüphaneye o yoldan gidersin.
Konsoloslukta Türkçe dersi verir.
Bunu size bildiririm.
Her zaman iyi kitap okuruz.
Ankara'ya gelmeyeceğini söylemişsin.
Gittiği zaman postaneyi kapamışlar.
'Bir ay sonra geleceğiz' demişler.
Burasını hemen kapamalısınız.
Bu parayı şimdi vermeliler.
Hemen bugün ısmarlamalıyız.
Bu derse bu sabah başlamalı.
Bunu almamalıyız.
Hiç bir yere gitmeyecekler.

Pattern II

Paramız bugün gönderildi.
Bülent'e telefon edildi.
O kitap tercüme edildi.
Dün ilk derse başlandı.
Üç ay evvel iki kitap ısmarlandı.
Postahane on dakika evvel kapandı.
Bir odacı aranıyor.
Postane saat 9'da açılıyor.
Orada bir kütüphane yapılıyor.
Derste Türkçe konuşuluyor.
Otelin önünde taksi bulunur.
Her gün saat 9'da yemek yeniyor.
Size haber verilecek.
Dört kitap daha alınacak.
Bu ona sayılacak.
Kitaplar burada bırakılacak.
Oraya yarın gidilecek.
Kütüphaneye o yoldan gidilir.
Konsoloslukta Türkçe dersi verilir.
Bu size bildirilir.
Her zaman iyi kitap okunur.
Ankara'ya gelmeyeceği söylenmiş.
Gittiği zaman postane kapanmış.
'Bir ay sonra geleceğiz' denmiş.
Burası hemen kapanmalı.
Bu para şimdi verilmeli.
Hemen bugün ısmarlanmalı.
Bu derse bu sabah başlanmalı.
Bu alınmamalı.
Hiç bir yere gidilmeyecek.

2. Repeat Drill (1) above as needed with the past enclitic [-(y)dı].

3. Response Exercise (Respond appropriately to the following questions)

- Kapı niçin kapandı?
 Şimdi ne söylendi?
 Ev kirası kime verilir?
 Park Palas oteli kaç sene evvel yapıldı?
 Para size niçin gönderilmedi?
 'Avenue' nasıl tercüme edilir?
 'Customs' Türkçede nasıl söylenir?
 Türkçede buna ne denir?
 Buradan nerelere telefon edilebilir?
 Kitaplarınız nerede bırakıldı?
 Türkiye'ye nasıl gidilecek?
 Ders kime tekrar edilecek?
 Mektuba cevap nereye yazılacak?
 Geleceğiniz nasıl bildirilmeli?
 Soru kime sorulmuş?
 Bu bina ne zaman yapılmış?
 Dün aldığınız telgraf nereden çekilmiş?
 Sabahleyin arkadaşlara ne denir?
 Uçakla gelen yolcular nerede karşılanmalı?
 Paramız kimden alınır?

D. Additional Drills on Passives1. Progressive Substitution Drill with Conditional Clauses:CuePattern

Buğün para verildiyse, yarın alır.

'If the money was given today, he'll get it tomorrow.'

bu sabah	Bu sabah <u>para</u> verildiyse, yarın alır.
haber	Bu sabah haber <u>verildiyse</u> , yarın alır.
göndermek	Bu sabah haber gönderildiyse, <u>yarın</u> alır.
akşam	Bu sabah haber gönderildiyse, akşam <u>alır</u> .
gelmek	Bu sabah haber gönderildiyse, akşam gelir.

2. Progressive Substitution DrillCuePattern

Kitabı tercüme edildiyse, okuyalım.

'If his book has been translated, let's read it.'

mektup	Mektubu <u>tercüme</u> edildiyse, okuyalım.
(senin)	Mektubun <u>tercüme</u> edildiyse, okuyalım.
göndermek	Mektubun gönderildiyse, <u>okuyalım</u> .
vermek	Mektubun gönderildiyse, verelim.

3. Random Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	O kitap <u>Türkçeye</u> tercüme edildiye, okumak isterim. 'If that book has been translated into Turkish, I'd like to read it.'
{(y)acak}	O kitap <u>Türkçeye</u> tercüme edilecekse, okumak isterim.
İngilizce	O kitap İngilizceye tercüme edilecekse, okumak isterim.
{-miş}	O kitap <u>İngilizceye</u> tercüme edilmişse, okumak isterim.
Almanca	O kitap Almancaya tercüme edilmişse, okumak isterim.
bu	Bu kitap Almancaya tercüme edilmişse, okumak isterim.
(biz)	Bu kitap Almancaya tercüme edilmişse, okumak isteriz.
{-ıyor}	Bu kitap Almancaya tercüme ediliyorsa, okumak isteriz.
(onlar)	Bu <u>kitap</u> Almancaya tercüme ediliyorsa, okumak isterler.
mektup	Bu mektup Almancaya tercüme ediliyorsa, okumak isterler.
{-ır}	Bu <u>mektup</u> Almancaya tercüme edilirse, okumak isterler.
yazı	Bu yazı <u>Almancaya</u> tercüme edilirse, okumak isterler.
Türkçe	Bu yazı Türkçeye tercüme edilirse, okumak isterler.

4. Transformation Drill (Active to Passive)Pattern I

Kontratınızı dün gönderdiyse, yarın alırsınız.

Adnan'a telefon ettiysen, gelir.

Mektubu postaneye verdiyse, bugün alırsın.

Yarın Ankara'ya gideceklerse, size bildirirler.

Kitap yazacaksa, yazsın.

Daireye telefon edecekseniz, edin.

Bu parayı şimdi vermeliysek, gidip verelim.

Hemen görmeliyse, görsün.

Bugün gönderirsen, yarın alırlar.

Yemeği şimdi yersek, iyi olur.

Bu akşam postaneye verirse, yarın alırsınız.

Pattern II

Kontratınız dün gönderildiye, yarın alırsınız.

Adnan'a telefon edildiye, gelir.

Mektup postaneye verildiye, bugün alırsın.

Yarın Ankara'ya gidilecekse, size bildirirler.

Kitap yazılacaksa, yazılsın / yazsın.

Daireye telefon edilecekse, edilsin/ edin.

Bu para şimdi verilmeliye, gidip verelim.

Hemen görülmeliye, görülsün.

Bugün gönderilirse, yarın alırlar / alınır.

Yemek şimdi yenirse, iyi olur.

Bu akşam postaneye verilirse, yarın alırsınız / alınır.

5. Transformation Drill (Active to Passive)Pattern I

Telgrafı hemen göndermelisin.
 Bunu ona hemen bildirmeliyiz.
 Buna müsaade etmeliydi.
 Dört gün evvel cevap vermeliydin.
 O binayı yedi sene evvel yapmışlardı.
 Bugün geleceğimizi bildirmiştik.
 O kitabı tercüme etmişti.
 Derste yalnız Türkçe konuşurlardı.
 On dakika teneffüs yapardınız.
 Daireye o yoldan giderlerdi.
 Kirayı dün gönderdiğimi söyledim.
 Mete'ye de haber vereceklerini söyledik.
 Tercüme ettiği kitap bu.
 Bu parayı üç gün evvel gönderecekti.
 Oraya bir bina daha yapacaklardı.
 Aynı şeyi tekrar edecektik.

Pattern II

Telgraf hemen gönderilmeli.
 Bu ona hemen bildirilmeli.
 Buna müsaade edilmeliydi.
 Dört gün evvel cevap verilmeliydi.
 O bina yedi sene evvel yapılmıştı.
 Bugün geleceğimiz bildirilmişti.
 O kitap tercüme edilmişti.
 Derste yalnız Türkçe konuşulurdu.
 On dakika teneffüs yapılırdı.
 Daireye o yoldan gidilirdi.
 Kiranın dün gönderildiğini söyledim.
 Mete'ye de haber verileceğini söyledik.
 Tercüme edilen kitap bu.
 Bu para üç gün evvel gönderilecekti.
 Oraya bir bina daha yapılacaktı.
 Aynı şey tekrar edilecekti.

E. Sample Sentences Illustrating Passive and Reflexive Forms with Personal Endings:Passive Forms

Ankara'ya gönderildim.
 Konsolosluga verildik.
 İyi bakıldınız.

I was sent to Ankara.
 We were turned over to the consulate.
 You were well looked after.

Reflexive Forms

Odama kapandım.
 İstasyonda bakındım.
 Ay görüldü.
 Hazırlandım.
 Çok söylendiler.

I shut myself up in my room.¹
 I looked about me at the station.
 The moon appeared.
 I got ready.
 They grumbled a lot.²

As needed repeat these sentences with other participles and enclitics.

Example: Ankara'ya gönderilmeliydik. etc.

¹Note that in the case of kapanmak there is no formal difference between passive and reflexive form of the verb itself. However, the passive form does not take a noun complement with the goal relational suffix $\{- (Y)a\}$.

²Again there is no difference of form here. However, a personal ending (or personal subject noun or pronoun) normally implies here a reflexive meaning.

32.7 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE.

New words:

{-(y)a}+kadar	up to, until, by
öğretmen	teacher, instructor

27 eylül 1934'te İstanbul'da doğdunuz - İsminiz Hasan Mutlu.
Üniversiteyi Amerika'da bitirdiniz ve Türkiye'ye döndünüz.
1957 yılına kadar öğretmen olarak çalıştınız. Sonra hariciyeci
olmak istediniz ve oldunuz. 1957 yılından beri de hariciyecisiniz.
2 sene Almanya'da konsoloslukta, 3 sene de Amerika'da elçilikte
çalıştınız.

UNIT 33

33.0 DIALOG: Park Otel'deAt the Park Hotel.

-Şoför-

koymak / komak (1,a)

to put, to place, to set

Otele geldik, efendim. Bavullarını-
nızı içeriye koyayım mı?We've arrived at the hotel, sir.
Shall I put your suitcases inside?

-Bob-

Lütfen. Borcum 15 lira mıydı?
Tamam. Al sana iki lira da
bahşiş.Please. Was the fare ('my debt')
fifteen liras? O.K. And here's
two liras tip.

-Şoför-

éyvallah

so be it, thanks, goodbye
(interjection)

sağ ol

thanks ('be alive')

Eyvallah beyim. Sağ ol.

Thank you, sir. Thanks.

-Kâtip-

emir, -mri
emretmek (1,a)order, command, requirement
to command, to orderBuyurun, efendim.
Bir emriniz mi var?Welcome, sir.
Can I help you? ('Have you a
command?')

-Bob-

bányo
tek, -ki
kişibath
single
person, individualBanyolu tek kişilik bir oda
istiyorum.

I want a single room with bath.

-Kâtip-

balkon

balcony

Balkonlu mu olsun, efendim?

Would you like it ('Should it
be...') with balcony?

-Bob-

fark, -k1
fark etmekdifference
to make a difference

Fark etmez. Gecesi kaç lira?

Makes no difference. How much
per night?

-Kâtip-

dahil, -hli
hem... hem de
geniş
manzara
havadar

included, inside
both... and
large, wide
view
airy

Kahvaltı dahil 80 lira. Efendim,
balkonlu odalar hem geniş, hem
manzaraları güzel, hem de
havadardır.

80 liras including breakfast.
The rooms with balconies, sir,
are both large and airy, and
they have a nice view.

-Bob-

Peki. Genellikle kahvaltıda neler
veriyorsunuz?

O.K. What do you usually serve
for breakfast?

-Kâtip-

yumurta
yağ
tereyağı, -nı
reçel
ekmek

egg
oil, fat
butter
jam, preserves
bread

Çay veya kahve. Yumurta, tereyağı
reçel ve ekme.

Tea or coffee. Egg, bread, butter
and jam.

-Bob-

Çok güzel.

Very fine.

-Kâtip-

Kahvaltınızı odada mı yapmak
istersiniz?

Will you want to have your
breakfast in the room?

-Bob-

rafadan
hazırlop, -pu

soft-boiled
hard-boiled

Evet, Lütfen saat 8'de gönderin.
Yumurtayı rafadan isterim.
Hazırlop olmasın.

Yes. Please send it at 8 o'clock .
I want the egg soft-boiled.
Don't let it be hard-boiled.

-Kâtip-

baş üstüne

at your service ('to the
top of the head')

kalmak

to remain

Baş üstüne, efendim. Affedersiniz,
kaç gün kalacaksınız?

As you wish, sir. Excuse me,
how many days are you going
to stay?

-Bob-

Hoşuma giderse bir iki ay kalırım.

If I like it, I'll stay a month
or two.

33.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Nereye gelmişlerdi?
2. Bob'ın borcu kaç liraydı?
3. Bahşiş kime verildi?
4. Bob'ın emirlerini kim bekliyordu?
5. Bob niçin tek kişilik oda istemiş?
6. Banyolu odalar pahalı mıymış?
7. Bob'ın tuttuğu oda ucuz muymuş?
8. Balkonlu ev veya daire sever misiniz?
9. Kahvaltıda siz genellikle ne yersiniz?
10. Buralarda taze yumurta bulunur mu?
11. Odada kahvaltı etmek âdet midir?
12. Rafadan yumurta mı güzeldir, hazırlop yumurta mı?
13. Uzun zaman otelde kalmak hoş mudur?
14. Bob otelde kaç gün kalacaktı?
15. Bob, bir iki ay otelde kalırsa, otel parasını kim verecek?
16. Otelde iki kişilik oda yok muydu?
17. Kâtime göre otelin balkonlu odaları niçin güzel?
18. Bob'ın kalacağı otel konsoloslukça yakın mı?
19. Otelin lokantası var mıydı?
20. Park Otel Bob'ın hoşuna gitmezse, Bob ne yapacak?

33.2 VOCABULARY DRILLS

a) tek 'a single thing', 'only'

Bunun için tek bir yol var.

Tek bir kızım var.

O bu şehirde tektir.

Bu kitabı okumayan bir tek ben kaldım.

There is only one way for this.

I have only one daughter.

It is the only one in this town.

I am the only one left who hasn't read this book.

b) tek 'odd number'

Üç ve beş tek sayılardır.

Çift mi, tek mi?

Three and five are odd numbers.

Odd or even?

c) bir tek atmak (slang) 'to have a drink'

New word: başı dönmek 'to get dizzy'

İki tek attı mı başı döner!

Haydi, bir iki tek atalım.

When he has a couple of drinks he gets dizzy,

Come on, let's have a couple of drinks.

d) tek durmak 'to behave'

Tek dur, babana söylerim.

Tek durmazsan senin için iyi olmaz.

Behave, or I'll tell your father.

If you don't behave it won't be good for you.

e) tek tük 'here and there, now and then', 'very few'

Şehirde tek tük bir kaç otel vardı; onlar da iyi değildi.

Türkiye'nin güneyinde tek tük iyi lokantalar varmış.

Here and there there were a few hotels in the city; and they were not good.

Reportedly there are a few good restaurants in the southern part of Turkey.

f) fark 'difference, distinction'

Benim sizden farkım ne?

'Gerçek' le 'hakikat' arasında fark yok.

Aralarında çok fark var.

Farkı ne?

In what way am I different from you? ('What difference do I have from you?')

There is no difference between 'gerçek' and 'hakikat'.

There is a lot of difference between them.

What is the difference?

1) dahil 'included', 'inside'

Bahşiş dahil yirmi beş lira verdim.
Amerika dahilinde yolculuk yaparken
pasaport lâzım değildir.

I paid twenty-five liras, tip included.
A passport is not necessary while
traveling within the United States.

m) dahil etmek 'to include'

Sizi dahil edelim mi?
Onları da dahil etsinler.
Bob'ı dahil etmeyin, istemiyor.
Onu dahil etmedikleri için üzüldü.

Shall we include you?
They should include them, too.
Don't include Bob; he doesn't want it.
He was sorry because they didn't
include him.

n) dahil olmak 'to be included'

Dahil olmak istemiyor musunuz?
Onlar gidiyorlar; ben dahil değilim.
Dahil olmak istiyorlarsa bana değil,
ona söylesinler.
Alacakları hediyeye ben de dahil
olacağım.

Don't you want to be included?
They are going; I am not included.
If they want to participate they
should tell him, not me.
I am going to be in on the present
that they will buy.

o) dahil, -hli 'interference, participation'

Bu işte benim dahlim yok.
Onun dahli olduğunu zannediyorlar.

I have nothing to do with this job.
They think he has something to do
with it.

Dahlin olmasaydı, işler böyle
olmazdı.

If you hadn't interfered, things
would not have turned out this way.

33.3 VARIATION DRILLS

a) Expansion Drill (Add the cues rather than substituting them)

Cue

Pattern

otel

Geldik.
Otele geldik.

park

Park Otel'e geldik.

taksiyle

Taksiyle Park Otel'e geldik.

saat 8'de

Saat 8'de taksiyle Park Otel'e geldik.

sabah

Sabah saat 8'de taksiyle Park Otel'e geldik.

bu

Bu sabah saat 8'de taksiyle Park Otel'e geldik.

onlar

Onlar bu sabah saat 8'de taksiyle Park Otel'e geldiler.

b) Expansion DrillNew Word: su, -yu, -yun waterCuePattern

Kalacak.

iki ay

İki ay kalacak.

bir odada

Bir odada iki ay kalacak.

tek kişilik

Tek kişilik bir odada iki ay kalacak.

otelde

Otelde tek kişilik bir odada iki ay kalacak.

park

Park Otel'de tek kişilik bir odada iki ay kalacak.

Gümüşsuyu
caddesindeGümüşsuyu caddesinde, Park Otel'de tek kişilik bir odada
iki ay kalacak.

İstanbul'da

İstanbul'da, Gümüşsuyu caddesinde, Park Otel'de, tek kişilik
bir odada iki ay kalacak.c) Transformation Exercise¹ (Statement to Question-with answer)

A: Bob otele taksiyle geldi.

B: Bob otele neyle geldi?

C: 'Taksiyle.

A: Şoföre 15 lira verdi.

B: Şoföre ne kadar verdi?

C: 15 lira.

A: İki lira da bahşiş verdi.

B: Bahşiş vermedi mi?

C: Verdi.

A: Şoför Bob'a "sağol" dedi.

B: Şoför Bob'a bir şey dedi mi? C: 'Sağol' dedi.

A: Bob kahvaltısını odasında
yapacaktı.B: Bob kahvaltısını
nerede yapacaktı?

C: Odasında.

A: Bob kahvaltıda rafadan
yumurta yedi.

B: Bob nasıl yumurta yedi?

C: Rafadan.

A: Bir iki ay otelde kalacaktı.

B: Kaç ay otelde kalacaktı?

C: Bir iki ay.

d) Response Drill

A: Bob otele taksiyle mi gitti?

B: Evet, taksiyle gitti.

Hayır, taksiyle gitmedi.

A: Bob şoföre 15 lira mı verdi?

B: Evet, 15 lira verdi.

Hayır, 15 lira vermedi.

A: Bob iki kişilik mi oda istemişti?

B: Evet, iki kişilik oda istemişti.

Hayır, iki kişilik oda istememişti.

A: Bob kahvaltısını odasında mı yaptı?

B: Evet, odasında yaptı.

Hayır, odasında yapmadı.

A: Bob otelde iki ay mı, kalacak?

B: Evet, iki ay kalacak.

Hayır, iki ay kalmayacak.

¹An exercise differs from a drill in that any one of several responses is possible. Here, the student is to make a question from the cue statement. Another student may answer the question. Of course, various questions and answers are possible besides the ones printed here.

33.4 NARRATIVE

New Words:

apartman	apartment house
gazete	newspaper
gazeteci	newspaperman, journalist
büro	bureau
tanıtılmak (1,a)	to introduce, to make known
bunun için	therefore, for this reason, because of this
göstermek (1,a)	to show
sergi	exhibition
tanınmış	well-known
seyahat	trip, travel
seyahat etmek	to travel

Bob nihayet İstanbul'a gelmişti. Şimdilik otelde oturacaktı. Yakında bir apartmana taşınmayı düşünüyordu. Vazifesine iki gün evvel başlamış, birçok Türk gazetecileriyle de tanışmıştı. Amerikan Haberler Bürosunda çalışıyordu. Vazifesi, Amerika'yı Türkiye'de tanıtmaktı. Bunun için, Türk gazetelerine haberler vermek, filimler göstermek, sergiler açmak lâzımdı. Vazifeleri arasında bir de Türkiye'ye gelen tanınmış Amerikalılara Türkiye'yi göstermek, onlarla seyahat, -ti etmek vardı. Bunları yapmak hoşuna gidecekti. Çünkü işini çok seviyordu.

33.5 NOTE: {-ki} 'the one which' or 'the one who'

Yanındaki yolcuyla konuşuyor.

In this sentence 'yanındaki' describes 'yolcu' and means '(the traveler) who is beside him'. Added to possessor endings it means 'the one possessed' as:

benimki - mine (also 'my wife')

beyinki - the one belonging to [the] gentleman.

In these usages {-ki} is most often stressed. It does not usually change in form though {-kü} does occur. It may be used with adverbial expressions of time:

şimdiki - 'the present one'

dünkü - 'yesterday's'

{-ki} occurs only suffixed to bases, to bases plus the locative suffix {-da} or plus the possessor suffixes.

33.6 GRAMMAR DRILLS on {-ki} 'the one which'

a) Progressive Substitution DrillCuePattern

	<u>Dün</u> elçilikteki kâtiple konuştum. 'Yesterday I talked with the secretary at the embassy.'
Dün sabah konsolosluk memur görüşmek (Sen)	Dün sabah <u>elçilikteki</u> kâtiple konuştum. Dün sabah konsolosluktaki <u>kâtiple</u> konuştum. Dün sabah konsolosluktaki memurla <u>konuştum</u> . Dün sabah konsolosluktaki memurla <u>görüştüm</u> . <u>Dün sabah</u> konsolosluktaki memurla <u>görüştün</u> .
dün akşam otel diplomat tanışmak (o)	Dün akşam <u>konsolosluktaki</u> memurla <u>görüştün</u> . Dün akşam oteldeki <u>memurla</u> <u>görüştün</u> . Dün akşam oteldeki diplomatla <u>görüştün</u> . Dün akşam oteldeki diplomatla <u>tanıştın</u> . <u>Dün akşam</u> oteldeki diplomatla <u>tanıştı</u> .
Bugün elçilik Arkadaş çalışmak (biz)	Bugün <u>oteldeki</u> diplomatla <u>tanıştı</u> . Bugün elçilikteki <u>diplomatl</u> a tanıştı. Bugün elçilikteki arkadaşla <u>tanıştı</u> . Bugün elçilikteki arkadaşla <u>çalıştı</u> __. <u>Bugün</u> elçilikteki arkadaşla <u>çalıştık</u> .
dün gece daire adam konuşmak (ben)	Dün gece <u>elçilikteki</u> arkadaşla <u>çalıştık</u> . Dün gece dairedeki <u>arkadaşla</u> <u>çalıştık</u> . Dün gece dairedeki adamla <u>çalıştık</u> . Dün gece dairedeki adamla <u>konuştuk</u> . <u>Dün gece</u> dairedeki adamla <u>konuştum</u> .
dün elçilik kâtip	Dün <u>dairedeki</u> adamla <u>konuştum</u> . Dün elçilikteki <u>adamla</u> <u>konuştum</u> . Dün elçilikteki kâtiple <u>konuştum</u> .

b) Random Substitution DrillCuePattern

	Park Oteldeki <u>partie gideceğimi</u> söyledim. 'I said that I was going to the party at Park Otel'.
(senin)	Park Oteldeki <u>partie gideceğini</u> söyledim.
sen	Park Oteldeki <u>partie gideceğini</u> söyledin.
sergi	Park Oteldeki <u>sergiye gideceğini</u> söyledin.
görmek	Park Oteldeki <u>sergiyi göreceğini</u> söyledin.
(onun)	Park Oteldeki <u>sergiyi göreceğini</u> söyledi.
O	<u>Park Oteldeki</u> <u>sergiyi göreceğini</u> söyledi.

O	<u>Park Oteldeki</u> sergiyi göreceğini söyledi.
Istanbul	Istanbul'daki sergiyi göreceğini söyledi.
(sizin)	Istanbul'daki sergiyi göreceğinizi söyledi.
siz	Istanbul'daki sergiyi göreceğinizi söylediniz.
camii	Istanbul'daki camileri göreceğinizi söylediniz.
(onların)	Istanbul'daki camileri göreceklerini söylediniz.
onlar	Istanbul'daki camileri göreceklerini söylediler.

c) Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Türkiye'deki camileri görmelisiniz. 'You must see the mosques in Turkey.'
ben	<u>Türkiye'deki</u> camileri görmeliyim.
Istanbul	Istanbul'daki camileri görmeliyim.
onlar	Istanbul'daki camileri görmeliler.
O	Istanbul'daki <u>camileri</u> görmeli.
Kapalı çarşı	Istanbul'daki Kapalı çarşı'yı görmeli__.
biz	Istanbul'daki <u>Kapalı çarşı</u> 'yı görmeliyiz.
sergi	Istanbul'daki sergiyi görmeliyiz.
sen	<u>Istanbul'daki</u> sergiyi görmelisin.
Ankara	Ankara'daki sergiyi görmelisin.
{-(y)dı}	Ankara'daki sergiyi görmeliydi_.
onlar	Ankara'daki <u>sergiyi</u> görmeliydiler.
elçilikler	Ankara'daki elçilikleri görmeliydiler.
biz	<u>Ankara'daki</u> elçilikleri görmeliydik.
Türkiye	Türkiye'deki elçilikleri görmeliydik.
siz	<u>Türkiye'deki</u> elçilikleri görmeliydiniz.

d) Transformation Drill

<u>A</u>	<u>B</u>
Ankara'da oteller çok ucuz.	Ankara'daki oteller çok ucuz.
Türkiye'de müzeler pek güzel.	Türkiye'deki müzeler pek güzel.
Istanbul'da evler pahalıdır.	Istanbul'daki evler pahalıdır.
Manisa'da lokantalar iyi değil.	Manisa'daki lokantalar iyi değil.
Türkiye'nin doğusunda yollar fenadır.	Türkiye'nin doğusunda yollar fenadır.

Repeat the drill above using the suffix {-(y)dı} {-mı} and {-(y)mış}

e) Possessive Pronoun + {ki} Sample Sentences:

New Words: geri slow, back, backward

1. Saat kaç? Benimki geri zannediyorum. Onunkisi doğruysa benimkisi de doğrudur. Haklısınız; sizinki doğruymuş. Acaba onlarınki kaçtı? Bilmiyorum ama şimdi bizimkiler doğru.

(Note the additional third person possessed suffix: Sense is "the [time] of his [watch] etc.")

2. Üçümüz de aynı zamanda almıştık. Benimki fena değil. Seninki yeni duruyor. Acaba onunki nasıl?
3. Bizimki fena çıktı. Sizinki, onlarınki nasıl?

f) Sample Sentences:

New Word: bence in my opinion, according to me, as far as I am concerned

1. İstanbul'daki sinemalar Ankara'dakilerden çoktur.
2. Onunkine şeker koymadım.
3. Bugünkü dersi bilmiyorum.
4. Masanın üstündeki kitap benim.
5. Elinizdeki kalem onun.
6. Evin önündeki taksi onların.
7. Bugün bizimkiler sinemaya gidecekler; ben evde kalacağım.
8. Sizinki burada.
9. Bence Oktay'ın evi Ali'ninkinden daha büyük.
10. Şimdiki odamız çok iyi.
11. İki saat sonraki trenle gideceğim.
12. Kitabını bana verir misin? Benimkini evde bırakmışım.

g) Various Question Drills:

1. Masanın üstündeki kitabı bana getirir misiniz?
2. Benim kalemim iyi yazmıyor; seninkini bana verir misin?
3. Bendeki kitabı okumak ister misiniz?
4. Ondaki kitabın ismi ne?
5. Adnan'ın yanındaki adamı tanıyor musunuz?
6. Sizinkini daha getirmedi mi?
7. İşittin mi, seninki neler söylüyor?

33.7 NOTE: {-ki} 'that' 'as that' 'so'

Ben yabancı değilim ki...

{-ki} (unstressed) is often written separately but is a suffix. It means approximately 'that' and usually leads to a following clause. When no verbal follows, it serves to give emphasis to the preceding as in the sentence above.

33.8 GRAMMAR DRILLS on {-ki} 'that' 'as that'

a) Random Substitution Drill:CuePattern

Haberim yoktu ki söyleyeyim.

'I didn't know about it that I would tell (him).'

sormak

Haberim yoktu ki sorayım.

(o)

Haberim yoktu ki sorsun.

onun

Haberim yoktu ki sorsun.

sizin

Haberiniz yoktu ki sorsun.

(onlar)

Haberiniz yoktu ki sorsunlar.

bilgi

Bilginiz yoktu ki sorsunlar.

(biz)

Bilginiz yoktu ki soralım.

var mıydı?

Bilginiz var mıydı ki soralım?

(o)

Bilginiz var mıydı ki sorsun?

onların

Bilgileri var mıydı ki sorsun?

(ben)

Bilgileri var mıydı ki sorayım?

haber

Haberleri var mıydı ki sorayım?

yoktu

Haberleri yoktu ki sorayım.

benim

Haberim yoktu ki sorayım.

söylemek

Haberim yoktu ki söyleyeyim.

b) Sample Sentences:

1. Param yoktu ki vereyim.
2. Benim de haberim yoktu ki söyleyeyim.
3. Bize erken gel ki oraya geç kalmayalım.
4. Bil ki buna çok üzüldüm.
5. Yazık ki partide bulunamayacaklar.
6. Bana sormadı ki söyleyeyim.
7. Aylar var ki seni göremiyoruz. Burada değil miydin?
8. Çok çalışınız ki işinizi öğrenebilesiniz.
9. Bir gün duyuldu ki İstanbul'a gitmiş.
10. Muhakkak ki çok bilgili bir bey.

c) Sample Sentences

Nasıl telefon edebilirdi?	Dün burada değildim ki.
'How could he call?'	'I wasn't here yesterday (that).
Nasıl haber verebilirdi?	Dün akşam orada değildi ki.
Nasıl görebilirdi?	Zamanı yoktu ki.
Parayı nasıl verebilirdi?	Dün sabah evde değildik ki.
Nasıl konuşabilirdi?	Siz istemediniz ki.
Nasıl sorabilirdi?	Müsaade etmiyorlardı ki.

d) Sample Sentences ({-kí} and {-ki} contrasted)New Words:

bülbül	nightingale
ötmek	to sing (of birds)
kuş	bird
ses	sound, voice
ilginç	interesting

1. Bülbül o kadar güzel öter ki, hiç bir kuşun sesi onunki kadar güzel değildir.
2. Sen ki her şeyi bilirim dersin, deminden beri elimdekini ne olabileceğini bilemedin.
3. Dün yolda giderken, yanınızdaki size bir şeyler anlatıyordu. Anlattıkları her halde çok ilginç şeyler olmalıydı ki size selâm verdiğimi görmediniz.
4. Sağdaki odaya giriniz; istediğiniz koltuğa oturunuz. Koltuklar o kadar rahattır ki oturduğunuz zaman hakikaten dinlenirsiniz.
5. Kitabını evde bırakmış olmalı ki benimkini istedi.

33.9 NOTE: { diye } quotations

İstersek ona yetişebiliriz diye cevap verdi.

In direct quotations in Turkish demek is the only verbal which may come after the words which were spoken. Often this verbal alone -- in the forms "diyor, dedi, demiş, etc." is used. If, however, "söylemek", "cevap vermek", "sormak" or some other verbal is to be used following direct quotation of the words of the speaker, the form diye -- from demek and meaning approximately 'saying' -- must be used.

In Turkish practice direct quotations are not always written with quotation marks. A quotation is often introduced (but not ended) with a dash:

Bülent,

--Babam da böyle gençtir diye cevap verdi.

Often {diye} is used for indirect quotation also:

Ali: (speaking to Bülent) Çay ister misiniz?

Bülent: Hayır, teşekkür ederim.

Con: Bülent'e çay vermediniz.

Ali: İster mi diye sordum; Hayır, dedi.

Note that İster mi are not the actual words used by Ali in speaking to Bülent. We must translate the last speech: I asked him if he wanted [tea]. He said 'no'.

33.10 GRAMMAR DRILLS on /diye/ 'saying'

a) Multiple Substitution Drill

New Words: başkası, -nı another, someone else

'Başkası gelmeyecek' diye cevap verdim.

'Geliyoruz' diye telefon ettin.

'Yarın alacağız' diye telgraf gönderdi

'Ankara'da bir hafta kalacak' diye haber gönderdiler.

'Annen hasta' diye bildirdiniz.

'Gitmeyeceğiz' diye mektup yazdılar.

33.11 NOTE: Other uses of diye

The basic meaning of diye, 'saying', is commonly extended to such related meanings as 'having in mind that', 'supposing that' or 'with the intent that', Note these examples:

1. Erken döneceksiniz diye evde kaldım.

'I stayed home, supposing you were going to return early.'

2. Ne diye yaptın?

'Why ('with what in mind') did you do it?'

3. Vapura yetişsin diye otobille götürdüm.

'I took him by car in order that ('with the intent that') he might make the boat.'

With the third usage of diye illustrated above occurs the participle with suffix {-(y)â} followed by second person suffixes. We have seen this participle in the first person form:

gideyim 'Let me go.' gidelim 'Let's go.'

It also occurs in third person in certain set expressions like:

Hayır ola (Hayrola) 'What's up' ('May it be fortunate.')

and Geçmiş ola. (= Geçmiş olsun.)

With second person suffixes this participle occurs only before diye used in the sense of 'in order that' or 'with the intent that':

Türkçe öğrenebilesiniz diye sizi çalıştırıyoruz.

'We are making you work in order that you may learn Turkish.'

33.12 GRAMMAR DRILLS on other uses of /diye/:

a) Sample Sentences:

1. 'Hayır' diye cevap verdi.
2. 'Ev işiniz nasıl oldu?' diye soruyor.
3. 'Yarın akşam gelebilirler mi?' diye sordum.
4. Küçük kardeşim beni 'Ağabey' diye çağırmağa başladı.
5. Ne diye geldiniz?
6. Ağabeyimi göreyim diye Manisa'ya gittim.
7. Akrabalarımı göreyim diye türkiye'ye gittim.
8. Ankara'da bir gün kalırsınız diye düşünüyorduk.
9. Saat 7'de gelmedim diye yemeğe beklememişler.
10. Yemek yemedim diye annem benimle konuşmadı.

b) Grammar Drills the participle with suffix {-(y)â} + /diye/.

1. O filmi görebilesin diye bilet gönderdim.
2. Kahveyi içesin diye getirdim.
3. Yiyesiniz diye şeker aldım.
4. Öğretmenin dersini öğrenesin diye sana yardım ediyor.
5. Baban kendisine yardım edesin diye seni okuttu.
6. Çok yemeyesin diye biraz verdim.
7. Anneniz hasta olmayasınız diye size bakar.
8. Türkiye'ye uçakla gidesin diye sana bu parayı veriyorum.
9. Baban okuyup öğrenesin diye çalışıyor.
10. Üzülmesin diye söylemedim.

c)

Bir gün Bob okula gitti; Öğretmeni Selman'ı aradı.

- Ne yapacaksın? diye sordular.

- Ondan ders alacağım, dedi.

Selman odasındaymış. Girdi odaya. Öğretmenine:

- Sizi görmeğe geldim, dedi.

Selman, 'Benden ne isteyebilir?' diye düşündü. Sonra da:

- Ne istedin? diye sordu.

33.13 NOTE: /hem... hem (de)... / 'both... and'

Balkonlu odalar hem geniş, hem manzaraları güzel, hem de havadardır.

'The rooms with balconies, are both large and airy and they have a nice view'.

The construction /hem... (hem)... hem (de)... / carries a meaning of 'both.... (and).... and'. Compare /ya.... ya da/ 'either.... or' and /ne.... ne de/ 'neither.... nor'. These constructions are very similar in order and usage to their English equivalents'. See the drills for further examples.

33.14 a) Grammar Drills on /hem... hem (de).../

1. Hem okuyor hem de tercüme ediyordu.
2. Hem mektup yazdım hem de telefon ettim.
3. Hem size hem de Boblara uğrayacağız.
4. Ev hem rahat hem de ucuz.
5. Hem beni çağırmadı hem de niye gelmedin diye sordu.

b) /... hem de/

1. Baktığımız ev hiç güzel değildi. Hem de çok pahalı.
2. Bir sene orada çok iyi vakit geçirdik. Hem de çok küçük bir yerdi.
3. Niçin gelmedi bilmiyorum. Hem de telefon ettim.
4. Gittiğimiz lokanta çok pahalıydı. Hem de yemekler iyi değildi.
5. Yeni aldığım kitap çok ucuzdu. Hem de çok güzeldi.

33.15 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

siyasal (siyasî)	political
staj	internship. apprenticeship
Lóndra	London
víze	visa
idarî	concerning the administration
ekonomî (iktisat)	economics
ticaret, -ti	commerce
şekil, -kli	way, form, shape
tecrübe	experience, experiment
artmak	to increase

Siyasal Bilgiler Fakóltesinden mezun oldunuz. Staj için İngiltere'ye gideceksiniz. Londra'daki elçilikte iki sene vazife göreceksiniz. Önce, altı ay konsoloslukta vize kısmında, ikinci altı ay idarî kısmında, üçüncü altı ay ekonomi ve ticarete, son altı ay da politika kısmında çalışacaksınız ve Ankara'ya döneceksiniz. Tabii bu sizin ilk tayininiz. Bu şekilde, hem tecrübeniz hem de bilginiz artacak.

UNIT 34

34.0 DIALOG: HavaWeather

-Bob-

sıcak

hot, heat

plaj

beach, seaside resort

Ali! hava çok sıcak. Haydi kalk.
Plaja gidelim.

Ali, it's very hot ('the weather
[is] very hot'). Come on, get
up. Let's go to the beach.

-Ali-

âdeta

simply, merely, just, as if

bunalmak

to be suffocated, stupified

bunaltmak (1)

to cause to suffocate

Haklısın. Şehrin havası insanı
âdeta bunaltıyor.

You're right. The atmosphere of
the city is simply suffocating
('just suffocates a person').

-Bob-

Neyle gidelim?

How shall we go?

-Ali-

akıl

mind, intelligence

aklımda kaldığına göre

as I remember, as it sticks
in my mind

yetişmek (a)

to reach, to make (a bus,
train etc.)

Aklımda kaldığına göre saat onda
bir otobüs var. Ona yetişelim.

As I recall, there's a bus at ten
o'clock. Let's make that.

-Bob-

sirke

vinegar

sirkeci

vinegar seller

Sirkeci

(a section of Istanbul)

Nereden, Sirkeci'den mi?

From where, from Sirkeci?

-Ali-

meydan

field, open square, the open

Taksim Meydanı

(a square in Istanbul)

Hayır, Taksim Meydanından.

No, from Taksim Square.

-Bob-

Flórya

(a seaside resort near Istanbul)

Florya'ya gitmiyor muyuz?

Aren't we going to Florya?

-Ali-

Evet, Florya'ya gidiyoruz. Fakat on otobüsü ile gideceksek acele etmemiz lâzım.

Yes, we're going to Florya. But if we're going to go on the ten [o'clock] bus we have to hurry.

- - - - -

-Ali-

eyvah!
bozmak (1)
yağmak

yağmur

Eyvah! Hava bozuyor. Eminim ki yağmur yağacak.

Alas! (etc) (an interjection)
to spoil, ruin, change (money)
to come down (as rain, snow, hail, etc.)

rain

Oh phooey! The weather is turning bad. I'm sure it's going to rain.

-Bob-

aman
susmak
yüzmek (1)

Aman Ali sus! Plaja yüzmeğe gidiyoruz.

good gracious
to be quiet, to quiet down
to swim, to skin

For goodness sake be quiet Ali. We're going to the beach to swim.

-Ali-

gittikçe
kara
kararmak

Ama bak. Hava gittikçe kararıyor.

gradually ('as it goes on')
black, land
to get dark, to turn black

But look. The weather is gradually turning dark.

-Bob-

gök, -ğü
yüz
gökyüzü, -nü
bulut, -tu

Haklısın. Gökyüzü de çok bulutlu.

sky
face
the sky
cloud

You're right. And the sky is very cloudy.

-Ali-

yaz
birdénbire

çabuk

Üzülme canım. Yaz yağmuru birdenbire gelir, fakat çabuk geçer.

summer
all of a sudden ('from one to one' i.e. 'from one moment to another')

quickly

Don't worry, friend. Summer rain comes suddenly, but passes quickly.

-Bob-

gáliba

adámakıllı

firtına

Galiba, adamakıllı bir fırtına
çıkacak.

probably, presumably

proper, thorough

storm, gale

Probably a real storm is going
to come up.

34.1 Questions on the dialog and related questions:

New Words:

binmek (a)

to get on (a bus, etc.)

türlü

kind, sort, variety

1. O gün hava nasıldı?
2. Ali ve Bob nereye gitmek istemişlerdi?
3. Otobüse nereden bineceklerdi?
4. Kaç otobüsüne yetişmek istiyorlardı?
5. Hangi plaja gideceklerdi?
6. Yağmur yağacak gibi miydi?
7. Hava bulutlu muydu?
8. Fırtına çıkacak mıydı?
9. Bugün hava nasıl?
10. Plaja gitmeği sever misiniz?
11. Yüzebilir misiniz?
12. Bugünlerde fırtına oldu mu?
13. Buralarda güzel bir plaj var mı?
14. Siz plajdayken hava bozarsa ne yaparsınız?
15. Hava bulutlu olursa muhakkak yağmur mu yağar?
16. Kaç türlü bulut biliyorsunuz?
17. Son defa ne zaman plaja gitmiştiniz?
18. Sizin oturduğunuz şehirde yazın çok yağmur yağar mı?
19. Otobüsle plaja gitmek rahat olur mu?
20. Otobüsle Taksim'den Florya'ya kaç saatte gidilir?

34.2 VOCABULARY DRILLS

a) âdet 'custom, habit'

Her yerin bir âdeti var.

Every place has its custom.

Âdet yerini bulsun diye söyledim.

I said it as a mere formality.
('I said [it] that custom might
find its place.')

Çok fena âdeti var.

He has a very bad habit.

Fena bir âdetimi gördünüz mü?

Have you seen a bad habit of mine?

b) âdeta 'simply, merely, just'New Word: alınmak 'to take offense'

Âdeta hastayım.

I feel as if I were sick.
I'm just sick [that's all].'

Âdeta alındı.

He almost took offense.

c) âdet edinmek 'to get used to'

Sigara içmeği âdet edinme.

Don't get the habit of smoking.

Taksiyle gitmeği âdet edindin.

You've gotten used to riding taxis.

Geç gelmeği âdet edindi.

He got into the habit of coming late.

d) âdet olmak 'to become a custom, tradition'

Buraya gelmek âdet oldu.

It's become traditional to come here.

Her hafta sinemaya gitmek âdet
oldu.It became a custom to go to the
movies every week.e) adet 'number, piece, copy'

Lütfen iki adet verin.

Please give [me] two (copies, p eces).

Kaç adet istediniz?

How many (pieces) did you want?

Tercümeden iki adet istiyorum.

I want two copies of the translation.

f) akıl, -klı 'intelligence, mind, reason'

Akıl yaşta değil, baştadır.

Intelligence is not in [one's] age
[but] in one's head. (A man is
as wise as his head, not his years.)

Bu yaptığın şeyi akıl almaz.

This thing you've done is incompre-
hensible ('mind cannot grasp').

Aklim başımda değil.

I haven't got my wits about me.

Akıl n nerede?

Where has your mind wandered?

Akılını başımdan aldın.

You drive me out of my wits.

You've gone out of your wits.

Akılları başlarına geldi.	They came to their senses.
Bu akılı sana kim öğretti?	Who put this idea into your head?
Söylediklerimi aklında tut.	Remember what I've told you.
Aklın yoksa haber ver.	If you have no sense, let me know.
Aklım durdu.	I can't think.

g) akıl etmek 'to think of' 'to figure out, to occur to'

Bize gelmeği niçin akıl etmediniz?	Why didn't you think of coming to [see] us?
Akıl etseydi Ankara'ya giderdi.	If it had occurred to him he would have gone to Ankara.
Bu kadar şeyi niçin akıl edemedin?	Why couldn't you think of [even] this much?

h) akıllı 'clever, intelligent, reasonable'

Nejat çok akıllı bir çocuktur.	Nejat is a very smart fellow.
Akıllıysalar oraya gitmezler.	If they're smart they won't go there.
Keşke eşim akıllı olsaydı.	If only my spouse had been smart. I wish my (spouse) were smart.
Akıllı isen onunla evlen.	If you're intelligent, marry him/her.
Akıllıysa iyi Türkçe öğrenir.	If he's intelligent he'll learn Turkish well.

34.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences

a) Transformation Exercise:

[The cues in this exercise consist of statements. Construct a question about the facts in each statement and then provide an answer according to the facts stated. A variety of questions and answers is possible, the printed ones are merely suggestive.]

<u>Cue</u>	<u>Question</u>	<u>Answer</u>
Bugün hava çok sıcak.	Bugün hava sıcak mı?	Evet, çok sıcak.
Sıcak insanı bunaltır.	İnsanı ne bunaltır?	Sıcak bunaltır.
Florya'ya yüzmeğe gidiyor.	Yüzmeğe nereye gidiyor?	Florya'ya.
	Florya'ya niçin gidiyor?	Yüzmeğe.
Yağmur yağacak.	Yağmur yağacak mı?	Evet, yağacak.
Gökyüzü bulutlu.	Gökyüzü nasıl?	Bulutludur.
Hava karardı.	Hava karardı mı?	Evet, karardı.
Fırtına çıktı.	Fırtına çıkacak mı?	Çıktı.

b) Minimal Conversation Exercise

[The cues below are questions. Construct both a positive and a negative answer to each.]

<u>Cue</u>	<u>Positive Answer</u>	<u>Negative Answer</u>
Plaja gidecekleri gün hava sıcak mıydı?	Evet, çok sıcaktı.	Hayır, sıcak değildi.
Yüzmeğe gidecekler miydi?	Evet, yüzmeğe gideceklerdi.	Hayır, yüzmeğe gitmeyeceklerdi.
Yağmur yağdı mı?	Evet, yağdı.	Hayır, yağmadı.
Gökyüzü bulutlu muydu?	Evet, bulutluydu.	Hayır, bulutlu değildi.
Fırtına var mıydı?	Evet, fırtına vardı.	Hayır, fırtına yoktu.
Yüzebildiler mi?	Evet, yüzebildiler.	Hayır, yüzemediler.

34.4 NARRATIVE

New Words:

hiç olmazsa	at least
istifade	use, benefit
istifade etmek (dan)	to use, to benefit
müze	museum
top	gun, cannon
çarşı	market, bazaar
turist, -ti	tourist
özel	personal, private
özellik	speciality, peculiarity, particularly
özellikle / bîlhassa	especially, in particular
Ayasofya	Hagia Sophia
kilise	church

Istanbul'u Bob hâlâ gezememişti. İşi onu çok meşgul ediyordu. Görülmesi lâzım olan birçok yerlerin olduğunu biliyordu. Hiç olmazsa hafta sonlarından istifade edip gezecekti. Müze ve camiler onun için çok ilginçti. Özellikle Ayasofya müzesini çok görmek istiyordu. IVncü yüzyılda yapılan bu kilise, çok eski bir kiliseydi. Bundan başka Sultan Ahmet cami'ine de gitmek istiyordu, bu cami'e Blue Mosque denildiğini de duymuştu. Bilhassa Topkapı müzesiyle Kapalı Çarşının turistler için çok ilginç olduğunu düşünüyordu. Bu yerleri tanımağı çok istiyordu.

34.5 NOTE: The Verbal Noun with Suffix {-ma}:

.... acele etmemiz lâzım. we must hurry.

This sentence fragment illustrates the verbal noun with suffix {-ma}, here suffixed with a possessed suffix. The literal meaning of this fragment is 'our hurrying [is] necessary'.

The 'infinitive' verbal noun with suffix {-mak} refers to the performance of the action or the existence of the state of the verb in general. The verbal noun with suffix {-ma} refers to the performance of the action or existence of the state of the verb with reference to a particular occurrence, or to the occurrence in the abstract. Thus, while okumak is 'reading' in general, okuma is 'a reading' or the abstract concept of reading. When further suffixed with a personal possessed suffix - okuması - it thus becomes 'his reading' - either on a single occasion:

Okuması iyi değildi. 'His reading wasn't good.'

or 'his reading' as an abstraction:

Okuması var. 'He can read.' ('His reading exists.')

This verbal noun also occurs as a modifier without personal possessed suffix:

okuma kitabı... 'reading book'

Türkçe, okunması kolay bir lisandır. 'Turkish is an easily read language.

Türkçe okumak kolaydır. 'It is easy to read Turkish.

Türk lisanı, okunması kolay bir lisandır. 'The Turkish language is an easily read language.

Türkçenin okunması kolaydır. 'Reading 'Turkish' is easy.

When the verbal noun with suffix {-ma} occurs with third person possessed suffix either without the possessor stated or with a possessor stated which is clearly the undergoer rather than the performer of the action, the reference is to the doing of the action in the abstract:

Okumak için zor bir kitap. 'It is a very difficult book to read.'

Bu kitabı okumak çok zordur. 'To read this book is difficult.'

Bu kitabın okunması çok zahmetli. 'The reading of this book is very troublesome.'

This verbal noun is also used in a construction which commonly translates the English 'how to do (the action of the verb)':

Türkçe okumasını bilir. 'He knows how to read Turkish.'

Fairly large numbers of verbal nouns in this form occur commonly as common nouns. With verbs already learned the student can recognize several of these:

dolma 'stuffed foods' (from dolmak 'be get full')

doğma 'born (adjectival)' (from doğmak 'to be born')

yapma 'artificial, made up' (from yapmak 'to make')
 oturma 'a sitting, social gathering' (from oturmak 'to sit')

Perhaps the most common use of this verbal noun is with possessed suffix - indicating the performance of the action by a certain person or other performer - before lâzım 'is necessary', and before verbs like istemek 'to want' and söylemek 'to say' before which verbs, of course, the possessed verbal noun takes also a specific direct object suffix:

Hemen oraya gitmemi istedi.	He wanted me to go there at once.
Bunu yapmamı söyledi.	He told me to do this. ('He said my doing this.')

34.6 NOTE: Indirect quotation:

Indirect quotation is commonly accomplished in Turkish by the use of the verbal nouns with suffixes {-(y)acak}, {-dık} and {-ma}:

Bülent babasının da öyle genç olduğunu söyledi.	Bulent said [that] his father was also similarly young.
İsteseler ona yetişebileceklerini söyledi.	He said [that] if they wished they could make that [one].

Note that the verbal noun with {-(y)acak} is used where the action spoken about is still in the future, that {-dık} is used for any past or current action and that {-ma} is employed where there is no indication of past or future time.

Contrast:

Onu gördüğünü söyledim.	I said [that] he had/has seen it.
Onu göreceğini söyledim.	I said [that] he would see it.
Onu görmesini söyledim.	I told him to see it. I said [that] he should see it.
Onu gördüğünü söyleyeceğim.	I'm going to tell him [that] he has seen it.
Onu göreceğini söyleyeceğim.	I'm going to tell him [that] he is going to see it.
Onu görmesini söyleyeceğim.	I'm going to tell him to see it.

Note that the 'literal' translation of these sentences would be 'I said his having seen it.', 'I said his being about to see it.', 'I said his seeing it.', etc.

34.7 GRAMMAR DRILLS on the verbal noun with suffix {-má} with specific direct object suffix {-(y)í}

a) Progressive Substitution Drill

Cue

Pattern

	<u>Istanbul'a</u> gitmemi rica etti.
	'He requested that I go to Istanbul.'
Ankara	Ankara'ya <u>gitmemi</u> rica etti.
uğramak	Ankara'ya <u>uğramamı</u> rica etti.
(senin)	Ankara'ya <u>uğramanı</u> rica etti.
söylemek	<u>Ankara'ya</u> uğramanı söyledi.
ev	Eve <u>uğramanı</u> söyledi.
gelmek	Eve <u>gelmeni</u> söyledi.
(onun)	Eve gelmesini <u>söyledi</u> .
bildirmek	<u>Eve</u> gelmesini bildirdi.
daire	Daireye <u>gelmesini</u> bildirdi.
telefon etmek	Daireye telefon <u>etmesini</u> bildirdi.
(bizim)	Daireye telefon etmemizi <u>bildirdi</u> .
istemek	<u>Daireye</u> telefon etmemizi istedi.

b)

Cue

Pattern

	Kütüphaneye <u>telefon etmemizi</u> istedi.
	'He wanted us to call the library.'
yürümek	Kütüphaneye <u>yürümemizi</u> istedi.
(sizin)	Kütüphaneye yürümenizi <u>istedi</u> .
doğru bulmak	<u>Kütüphaneye</u> yürümenizi doğru buldu.
elçilik	Elçiliğe <u>yürümenizi</u> doğru buldu.
göndermek	Elçiliğe <u>göndermemizi</u> doğru buldu.
(onların)	Elçiliğe göndermelerini <u>doğru buldu</u> .
rica etmek	<u>Elçiliğe</u> göndermelerini rica etti.
Istanbul	Istanbul'a <u>göndermelerini</u> rica etti.
gitmek	Istanbul'a <u>gitmelerini</u> rica etti.
(benim)	Istanbul'a gitmemi rica etti.

- c) Repeat drill (a) above using the following suffixes on the predicate: {-ıyor}, {-(y)acak} and {-miş}. i.e.... rica ediyor. etc.
- d) Repeat the drills of (a) and (b) above with the negative verbal extension, {-má} on the verbal noun. i.e. ...gitmememi rica etti. etc.
- e) Repeat the drills of (a) and (b) above with the negative verbal extension, {-má} on the predicate. i.e. ...rica étmedi. etc.

34.8 GRAMMAR DRILLS on the verbal noun with suffix {-má} with goal relational suffix {-(y)á} :

a) Progressive Substitution Drill

Cue

Pattern

	<u>Sefarethaneye</u> gelmeme müsaade etti. 'He permitted me to come to the embassy.'
lokanta	Lokantaya <u>gelmeme</u> müsaade etti.
gitmek	Lokantaya gitmeme müsaade etti.
(onun)	Lokantaya gitmesine <u>müsaade etti</u> .
yardım etmek	Lokantaya gitmesine yardım etti.
kütüphane	Kütüphaneye <u>gitmesine</u> yardım etti.
uğramak	Kütüphaneye uğramasına yardım etti.
senin	Kütüphaneye uğramana <u>yardım etti</u> .
mani olmak	Kütüphaneye uğramana mani oldu.
biz	Bize <u>uğramana</u> mani oldu.
telefon etmek	Bize telefon etmeme mani oldu.
(onların)	Bize telefon etmelerine <u>mani oldu</u> .
şaşmak	<u>Bize</u> telefon etmelerine şaştı.
Istanbul	Istanbul'a <u>telefon etmelerine</u> şaştı.

b)

Pattern

<u>Cue</u>	Istanbul'a göndermelerine şaştı. 'He was surprised that they sent it to Istanbul.'
(bizim)	Istanbul'a göndermemize şaştı.
gülmek	<u>Istanbul'a</u> göndermemize güldü.
buraya-	Buraya <u>göndermemize</u> güldü.
çağırarak	Buraya <u>çağırmanıza</u> güldü.
(sizin)	Buraya <u>çağırmanıza</u> güldü.
memnun olmak	<u>Buraya</u> çağırmanıza memnun oldu.
ev	Eve <u>çağırmanıza</u> memnun oldu.
götürmek	Eve <u>götürmenize</u> memnun oldu.
(benim)	Eve götürmeme <u>memnun oldu</u> .
müsaade etmek	<u>Eve</u> götürmeme müsaade etti.
sefarethane	Sefarethaneye <u>götürmeme</u> müsaade etti.
gelmek	Sefarethaneye gelmeme müsaade etti.

c) Repeat drill (a) with other participle suffixes to the predicate and with the aspect enclitic {-(y)dı} .

d) Repeat drills (a) and (b) with the interrogative suffix {-mı} to the predicate. i.e. ...müsaade etti mi?, etc.

34.9 GRAMMAR DRILL on verbal noun with suffix {-má} with source-route relational suffix {-dán}:

Sample Sentence Drill

Beni gülmemden tanımlş.	He evidently recognized me from my laugh.
Onunla tanışmandan memnun musun?	Are you pleased with your having gotten acquainted with her?
Fena konuşmasından rahatsız oldu.	He was discomfited by his having spoken poorly.
Gelmeyeceğimizi söylememizden anlamış.	He understood from our saying [that] we weren't going to come.
Türkçe öğrenmenizden memnun değil.	He's not pleased with your learning Turkish.
Kitapları buraya bırakmalarından geldiklerini anladık.	We understood from their leaving the books here [that] they had come.

34.10 GRAMMAR DRILL on the verbal noun with suffix {-má} plus {-(y)le}:

<u>New Words:</u>	uyanmak	to wake up, awake
	şaşırmak (1)	to be confused about (a thing), to be surprised, to lose (one's way)
	váz geçmek(dan)	to give up

Sample Sentence Drill

Erken kalkmanla çocuklar uyandı.	With your getting up early the children awoke.
Geç gelmesiyle bizi üzdü.	He distressed us with his coming late.
Bana bildirmenizle çok şey öğrendim.	With your explaining to me I learned a lot.
Gelmeleriyle bize şeref verdiler.	They did us honor with their coming.
Gelmesiyle çocuklar memnun oldu.	The children were pleased by his coming.
Bizi çağırmanla memnun ettin.	You pleased us with your invitation.
Çalışmanla ne öğrendin?	What did you learn from your studying?
Bunu sizin demenizle anladım.	I understood this from your saying [it].
Birdenbire durmanızla şaşırdılar.	They were amazed at your sudden stopping.
Filim kızın evlenmesiyle başladı.	The film began with the girl's getting married.
Gecikmemizle sizi bulabildik.	We were able to find you on account of our being delayed.
Çocuklarınızı getirmenizle bizleri memnun ettiniz.	You pleased us with your bringing of your children.
Birdenbire gülmesiyle susmasına şaşıtm.	I was amazed at his suddenly laughing and [then] being silent.
Evi ısıtmanızla rahat ettik.	Upon your heating the house we got comfortable.

Parayı iade etmenizle borcunuz bitti.	Your debt was brought to an end by your returning the money.
İçmesiyle rahatsız oldu.	He got sick from his drinking.
Yağmurun başlamasıyla gitmekten vazgeçtik.	Upon its starting to rain, we gave up going.
Havanın kararmasıyla yağmur başladı.	The rain began directly after the sky darkened.

34.11 DRILLS

a) Progressive Substitution DrillCuePattern

	<u>Bu</u> kitabı okumam istendi.
	'I was asked to read this book.'
o	O <u>kitabı</u> okumam istendi.
tercüme	O tercüme <u>yi</u> <u>okumam</u> istendi.
yazmak	O tercüme <u>yi</u> <u>yazmam</u> istendi.
(senin)	O tercüme <u>yi</u> yazman <u>istendi</u> .
bildirmek	<u>O</u> tercüme <u>yi</u> yazman bildirildi.
Şu	Şu <u>tercüme</u> <u>yi</u> yazman bildirildi.
mektup	Şu mektubu <u>yazman</u> bildirildi.
tercüme etmek	Şu mektubu tercüme etmen <u>bildirildi</u> .
(onun)	Şu mektubu tercüme etmesi <u>bildirildi</u> .
rica etmek	<u>Şu</u> mektubu tercüme etmesi rica edildi.
hangi	Hangi <u>mektubu</u> tercüme etmesi rica edildi?
yazı	Hangi yazıyı <u>tercüme</u> etmesi rica edildi?
göndermek	Hangi yazıyı <u>göndermesi</u> rica edildi?

b)

PatternCue

	Hangi yazıyı göndermemiz <u>rica edildi</u> ?
	'Which article were we requested to send?'
söylemek	<u>Hangi</u> yazıyı göndermemiz söylendi?
o	O <u>yazıyı</u> göndermemiz söylendi.
para	O parayı <u>göndermemiz</u> söylendi.
vermek	O parayı <u>vermemiz</u> söylendi.
(sizin)	O parayı vermeniz <u>söylendi</u> .
konuşmak	<u>O</u> parayı vermeniz konuşuldu.
bu	Bu <u>parayı</u> vermeniz konuşuldu.
borç	Bu borcu <u>vermeniz</u> konuşuldu.
istemek	Bu borcu <u>istememiz</u> konuşuldu.
(onların)	Bu borcu istemeleri <u>konuşuldu</u> .

	Bu borcu istemeleri <u>konuşuldu</u> .
duymak	<u>Bu</u> borcu istemeleri duyuldu.
Şu	Şu <u>borcu</u> istemeleri duyuldu.
kitap	Şu kitabı <u>istemeleri</u> duyuldu.
okumak	Şu kitabı <u>okumaları</u> duyuldu.

- c) Repeat the drill (a) above with the negative verbal extension {-má} on the verbal nouns: i.e. Bu kitabı okumamam istendi. etc.
- d) Repeat drills (a) and (b) with various other participle suffixes on the predicate - such as {-(y)âcák}, {-iyor} and {-mîş}.
- e) Repeat drills (a) and (b) with the interrogative suffix {-mî} when possible.
- f) Transformation Drill [The cue is a sentence with the verb in the active form. Respond with a sentence with the predicate verb in the passive.]

CueResponse

Erken gelmesini istiyorlar.	Erken gelmesi isteniyor.
Size sormamı söylediler.	Size sormam söylendi.
Telefon etmenizi rica ediyor.	Telefon etmeniz rica ediliyor.
Sizden müsaade almalarını söyledim.	Sizden müsaade almaları söylendi.
Onu görmemizi istemediler.	Onu görmemiz istenmedi.
Çok erken gelmeme şaşıtı.	Çok erken gelmeme şaşıldı.
Erken gitmesine müsaade ettim.	Erken gitmesine müsaade edildi.
Onu görmemize mani oldular.	Onu görmemize mani olundu.
Sizi tanımamalarına şaştık.	Sizi tanımamalarına şaşıldı.
Ona söylememi istedi.	Ona söylemem istendi.
Bugün telefon etmenizi söyledi.	Bugün telefon etmeniz söylendi.
Ona kahve almamı istedi.	Ona kahve almam istendi.
Beni beklemelerini rica ettim.	Beni beklemeleri rica edildi.

- g) Repeat drill (f) using the participle with suffix {-mîş}.
i.e. Erken gelmesini istemişler. Erken gelmesi istenmiş. etc.
- h) Repeat drills (f) and (g) using the interrogative suffix {-mî}.
i.e. Erken gelmesini istiyorlar mı? Erken gelmesi isteniyor mu?
- i) Repeat drills (f), (g) and (h) using the negative verb extension {-ma} on the predicates. i.e. Erken gelmesini istemiyorlar. Erken gelmesi istenmiyor.

34.12 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

başlıca	main, principal (principally), major
doğum	birth
doğum kâğıdı	birth certificate
uzatmak (1)	to extend
ölüm	death
mahallî	local
zabıta /polis	police
korumak (1)	to protect, to defend
resim, -smi	picture, photograph
gidişgeliş /gidip gelme	round trip
bilet	ticket

Elçilikte vize kısmında çalışırken başlıca işiniz, yabancılara vize vermek, vatandaşlarınız için doğum kâğıdı doldurmak, pasaportlarını uzatmak, ölüm halinde ailelerine mektup yazmak olduğu gibi, mahallî zabıtaya karşı da onları korumaktı. Genellikle, ziyaret vizesi almak isteyenlerden iki resim, bir senelik pasaport, gidişgeliş bilet istiyordunuz. Ayrıca, kâfi paraları olduğunu da bilmeniz lâzımdı.

UNIT 35

35.0 DIALOG: Taksim meydanına giderken.En Route to Taksim Square.

-Ali-

bütün
büsbütün

Gökyüzü büsbütün karardı.

entire, all, whole
completely, 100 percent

The sky is completely black.

-Bob-

şimşek
çakmak (1,a)bile
İşte, şimşek çakmağa başladı bile.lightning
drive in by blows, nail,
strike (a flint on steel),
cigarette lighter

even

There, lightning has even started
to flash.

-Ali-

çiselemek

Yağmur da çiseliyor.

Ben plaja gitmekten vazgeçtim.

to drizzle

And it's also drizzling.

I've given up going to the beach.

-Bob-

koşmak (1,a)
ıslanmak

Ben de. Haydi koşalım, ıslanıyoruz.

to run

to get wet

Me too. Come on let's run. We're
getting wet.

müddet, -ti
koştuktan sonra

(Bir müddet koştuktan sonra)

a period, for a while

after having run, after running

(After running a while)

-Bob-

yorulmak
gürlemekgürültü
Gök gürültüsü

Çok yorulduk. Gök de hâlâ gürlüyor.

to get tired

make a loud noise, thunder,
roar (for a lion)

noise

thunder

'We're bushed. And it's still
thundering.

-Ali-

hız

hızlanmak

Biraz hızlanıverelim. Amcamlar
buraya yakın oturuyorlar.

dinmek

dininceye kadar

İstersen yağmur dininceye kadar
orada oturalım.

speed

to speed up, accelerate

Just let's go a little faster.
My uncle's family lives near here.

to cease

until [it] ceases

If you like, let's stay there
until the rain stops.

-Bob-

sen bilirsin

mahzur

Sen bilirsin. Bir mahzur yoksa
her halde iyi olur.

as you wish ('you know')

hindrance, objection,
inconvenience

As you wish. If there's no objection,
that would probably be fine.

-Ali-

Tabii, hem kuzenimle de
tanışırslın.

Of course, and too you'll get
acquainted with my cousin.

-Bob-

görünce

Fakat bu havada bizi görünce
şaşıracaklar.

ya

Hem ya evde değıillerse?

upon seeing

But when they see us in this [kind
of] weather, they're going to be
surprised.

then, what if

And too what if they're not at home?

-Ali-

ó zaman

harap

İşte o zaman halimiz haraptır.

in that case, then

ruined, destroyed

Well, in that case, we're out of
luck ('our condition is ruined')

35.1 Questions on the dialogue and related questions:New Words:

şemsiye	umbrella
kum	sand
yatmak (a)	to lie down
deniz	sea

1. Gökyüzü niçin karardı?
2. Ne çaktı?
3. Yağmur çok yağıyor muydu?
4. Plaja gitmekten ilk vazgeçen kim oldu?
5. Niçin vazgeçildi?
6. Yağmurdan ıslanmadılar mı?
7. Oraya yakın kimler oturuyordu?
8. Niçin Ali'nin amcasının evine gitmek istediler?
9. Ne zamana kadar orada oturabilirlerdi?
10. Bob kiminle tanışabilirdi?
11. Siz yağmurda koşmağı sever misiniz?
12. Amcanız, kuzeniniz var mı?
13. Plaja giderken yağmur yağarsa, siz plaja gitmekten vazgeçer misiniz?
14. Yağmur yağarken her zaman şimşek çakar ve gök gürleri mi?
15. Evvelâ şimşek mi çakar, gök mü gürleri?
16. Şemsiye taşımak hoşunuza gider mi?
17. Yağmur yağarken denize girilir mi?
18. Yüzmeği iyi bilir misiniz?
19. Hangisini daha çok seversiniz: kumda yatmayı mı, yüzmeyi mi?
20. Uzun zaman güneşte yatmak iyi midir? Niçin?

35.2 VOCABULARY DRILLS:

- a) çakmak 'to nail, drive in'
- Şu kâğıdı otelin kapısına çak.
Tack this paper up on the hotel door.
- Çakacak bir şey yok mu?
Isn't there something to hammer with?
- Buraya bir şey çakma.
Don't nail anything here.
- b) çakmak 'to flash (as lightning)'
- Dün akşam çok şimşek çaktı.
There was a lot of lightning last evening.
- Şimşek çakmasını sever misiniz?
Do you like lightning?
- c) çakmak (noun) 'cigarette lighter'
- Kibritim kalmadı. Çakmağınız var mı?
I'm out of matches. Have you a lighter?
- Çakmağıma benzin almam lâzım.
I have to buy gas for my lighter.
- d) çakmak 'to feel, understand, notice (slang)'
- Bu akşam sinemaya gideceğini çaktım.
I have noticed you are going to the movies this evening.
- O her şeyi çakar.
He doesn't miss a trick.
- Geç kaldığımızı çaktı.
He noticed our being late.
- Bir şeyden çakmazsın.
You don't notice anything.
- e) harap 'ruined'
- Dün akşam halin haraptı.
You were in a bad way last evening.
- Üstü başı haraptı.
Her clothing was in a mess (shambles).
- f) harap etmek 'to destroy'
- Bizi harap etmeyin.
Don't ruin us.
- Şehri harap ettiler.
They destroyed the city.
- g) harap olmak 'to be ruined'
- Onu görünce harap oldum.
When I saw her I was devastated.
- Harap olmak için ne yaptı?
What did he do to be destroyed?
- Çalışmazsan harap olursun.
If you don't work you'll be ruined.
- Yorgunluktan harap oldular.
They got completely worn out. ('ruined from fatigue')
- Yağmurdan birçok şehir harap oldu.
Quite a few cities were ruined by the rain.

h) harabe 'ruin'

Türkiye'deki harabeleri görün.

See the ruins in Turkey.

Hangi harabeleri ziyaret edecekler?

Which ruins are they going to see?

Türkiye'nin her yerinde birçok
harabe var.

There are quite a few ruins in
every part of Turkey.

35.3 VARIATION EXERCISE

Minimal Dialogue Exercise

[The cues in this exercise are statements. Construct a suitable question concerning the facts in each statement. Answer the question according to the facts of the statement.]

<u>Cue</u>	<u>Question</u>	<u>Answer</u>
Gökyüzü karardı.	Gökyüzü kararmış mı?	Evet, kararmış.
Şimşek çaktı.	Şimşek var mıydı?	
Yağmur çiseliyordu.		
Ali gitmekten vazgeçti.		
Yağmurdan ıslandılar.		
Çok yoruldun.		
Dün akşam gök gürlemiş.		

35.4 NARRATIVE

New Words:

pazar	Sunday, bazaar, farmers' market
turistik	touristic, for tourists
gezi	tour
tarih	history, date
tarihî	historical
önce / evvelâ	at first, first of all
saray	palace
batmak (a)	to sink
Yerebatan Sarayı	The Underground Cistern
imparator	emperor
tarafından	by
alt	under, lower, bottom
dépo	depot, warehouse
boy	length
en	width
sütun	column

Bir pazar günü Bob turistik bir geziyle İstanbul'un bazı tarihî yerlerini görmek istedi. Otuz liraya bir bilet aldı. Otobüsü otelin önünden hareket etti. Önce Yerebatan Sarayına, sonra Topkapı Müzesine, daha sonra da Kapalı çarşıya gideceklerdi.

Yerebatan Sarayı 532 yılında İmparator Justinien tarafından yaptırılmış gayet büyük bir yeraltı su deposudur. Boyu 140 metre, eni 70 metredir ve içinde 336 sütun vardır.

Bob şimdiye kadar hiç böyle bir yer görmemişti. Çok hoşuna gitti.

35.5 NOTE: göre 'according to'

Aklımda kaldığına göre saat onda bir otobüs var.

'According to my recollection, there's a bus at ten o'clock.'

The form göre is a participle formed from the verb görmek with the suffix {-(y)á} (compare güle, diye). It is used with a noun with goal relational suffix {-(y)á} in the sense of 'according to', literally 'seeing' or 'looking at'. In some contexts an appropriate translation is 'relative to' or 'suitable for' (see the drills for examples).

35.6 GRAMMAR DRILL on göre.

a) Random Substitution Drill

Cue

Pattern

	Aklımda kaldığına göre saat 10'da bir otobüs var. 'As I remember there is a bus at 10:00 o'clock.'
(onun)	Aklında kaldığına göre saat 10'da bir otobüs var.
17.30	Aklında kaldığına göre saat 17.30'da bir <u>otobüs</u> var.
tren	<u>Aklında kaldığına</u> göre saat 17.30'da bir tren var.
bana söylediğine	Bana söylediğine göre saat <u>17.30'da</u> bir tren var.
9.50	Bana söylediğine göre saat 9.50'de bir <u>tren</u> var
uçak	<u>Bana söylediğine</u> göre saat 9.50'de bir uçak var.
duyduğuma	Duyduğuma göre saat 9.50'de bir uçak <u>var</u> .
olacak	Duyduğuma göre saat 9.50'de bir uçak olacak.
(onların)	<u>Duyduklarına</u> göre saat 9:50'de bir uçak olacak.
işittiğimize	İşittiğimize göre saat 9.50'de bir uçak <u>olacak</u> .
gelecekmiş	<u>İşittiğimize</u> göre saat 9.50'de bir uçak gelecekmiş.
Oktay'a	Oktay'a göre saat <u>9.50'de</u> bir uçak gelecekmiş.
beş	<u>Oktay'a</u> göre saat beşte bir uçak gelecekmiş.
onlara	Onlara göre saat beşte bir uçak gelecekmiş.

b) Sample Sentence Drill

Bu masa bu odaya göre çok büyük.

This table is very large for
('relative to') this room.

Bu ev tam bize göre.

This house is just right
('suitable') for us.35.7 NOTE: Verb stem plus suffix {-(y)i} plus vermek:

Biraz hızlanıverelim.

Just let's go a little faster.

This sentence illustrates a form which consists of the verb stem plus a suffix {-(y)i} plus the imperative form of the verb vermek. Other forms of vermek are possible and will be illustrated below. The form denotes the sudden performance of the action and often can be translated by the English construction 'up and' or 'gave a ...' as in:

Otobüs birdenbire duruverdi.

'The bus suddenly up and stopped.'
or 'The bus suddenly gave a stop.'

When used, as in the first example, in an imperative form, the function of this structure is to make the imperative casual and less abrupt while at the same time not resorting to a particularly polite or honorific form of request. In such contexts the translation of 'just...' gives some of the same casual imperative connotation.

35.8 GRAMMAR DRILLS on {-(y)i} plus vermeka) Sample Sentence DrillsNew Words: hazırlamak(ı)
hazırlanmakto prepare, to get [something] ready
to get readyAli'ye telefon ediver, acaba
gelecek mi?Just give Ali a ring, see if
he's coming.Biraz bekleyin. Ben şimdi
hazırlanıveririm.Wait a bit. I'll get ready
right away.

Kitabı masanın üstüne koyuver.

Just put the book on the table.

Adnan'a da beş dakika uğrayıverdim.

I just looked in on Adnan too
for five minutes.

Geleceğimi Mete'ye de söyleyiverin.

Just tell Mete too that I'm coming.

Tren birdenbire duruverdi.

The train suddenly came to a stop.

Kapı birdenbire açılıverdi.

The door was suddenly opened.

Ahmet'i bir çağırırver. ¹	Just give Ahmet a call.
Ev üç gün içinde satılırverdi.	The house up and sold within three days.
Çocuk birdenbire hasta oluverdi.	The child suddenly got sick.
Bana da bir kitap alıver.	How about buying me a book too?
Beş dakika oturuver.	Just sit for five minutes.
Gitmek istemiyorsan, söyleyiver.	If you don't want to go, just say [so].
Sinemadan sonra bize de uğrayıverin.	How about dropping in on us too after the movie.

35.9 NOTE: Subordinate Predicate forms with {-dik} + {-dán} + /sónra/, {-má} + {-dan} + /evvel/, and {-má} + {dán}

Bir müddet koşuktan sonra, Bob '....' dedi.	After running a while Bob said '....'.
--	---

This sentence illustrates a subordinate predicate form consisting of the verbal noun with suffix {-dik} plus the noun relational suffix {-dán} plus the word sonra 'after' and carrying a denotation of 'after doing the action of the verb', 'after having done the action of the verb'. The reverse of this structure consists of the negative verb stem with suffix {-ma} plus {-dán} and the word evvel 'before'.

Koşmadan evvel, Bob '....' dedi.	Before running Bob said '....'.
----------------------------------	---------------------------------

This latter form of the verb also occurs without the word evvel in the sense of 'without doing the action of the verb'.

Koşmadan yetişemeyiz.	We won't be able to make it without running.
-----------------------	---

¹Note the use here of bir in an adverbial sense; 'once'. A more literal translation of the sentence might be 'Just once give Ahmet a call.', but bir is used in this kind of sentence often where a translation of 'once' would be awkward or would give a connotation of impatience which is not there in the Turkish. The use of bir adds to the casual, 'just on this occasion', connotation of the structure here being drilled. It is also used with other verbal forms, chiefly in the imperative, with a similarly casual, off-handed connotation:

Ahmet, buraya bir gelmez misin?	'Ahmet, won't you just come here (once)?'
---------------------------------	--

Expressions of time may occur between the verbal form and the words sonra or evvel:

Oraya gittikten üç saat sonra
onunla görüşebildim.

I was able to speak with him
three hours after I got there.

İşe başlamadan bir dakika
evvel sana telefon ettim.

I phoned you a moment before
starting work.

The 'subject' of each of these subordinate predicates is assumed to be the same as that of the main predication unless it is expressed:

Ben gitmeden siz gelemezsiniz.

Unless I go ('without my going')
you can't come.

Biz yemeden üç dakika evvel,
Aliler geldi.

The Ali family came three minutes
before we were to eat.

Ahmet gittikten hemen sonra,
telefon ettiler.

They called just after Ahmet left.

35.10 GRAMMAR DRILLS on {-dík} + {dán} + sónra, {-má} + {-dán} + evvel :

a) Sample Sentence Drills:

Dersinizi çalıştıktan sonra
gidersiniz.

You may go ('You'll go') after
you study your lesson.

Yemek yedikten on dakika sonra size
telefon etmiştim.

I (had) called you ten minutes
after finishing my meal.

Onlar gittikten biraz sonra Ali geldi.

Just after they'd left Ali came.

Orada biraz oturduktan sonra onlara
da uğrayıver.

After visiting there for a bit
call on them too.

O kitabı okuduktan sonra bana
verir misiniz?

After [you] have read that book
would you pass it on to me?

*On gün İstanbul'da kaldıktan
sonra buraya döndük.

After staying ten days in İstanbul
we returned here.

Ali'yle Adnan'la tanıştıktan
sonra tanıştım.

I met Ali after I'd [already]
gotten to know Adnan.
(or: after I had met Adnan.)

Biz gittikten sonra ne yaptınız?

What did you do after we left?

Türkiye'ye gittikten altı ay sonra
onunla görüşebildim.

I was able to get together with
him six months after having
gone to Turkey.

*Onu sevmedikten sonra bunu hiç sevmez.	Since she didn't like that one she won't like this a bit. (she certainly won't like this)
Yemek yedikten sonra hemen gidiverdiler.	They up and left right after eating.
*Acele etme, kahveni içtikten sonra gidebilirsin.	Don't be in a rush, you can go after drinking your coffee.
Türkçe öğrendikten sonra, Türkiye'ye gidirsiniz.	You'll go to Turkey after learning Turkish.
*O evde üç sene oturduktan sonra bu eve taşındılar.	They moved to this house after living three years in that one.
*Yazılı okuduktan sonra lütfen tercüme edin.	After reading the selection please translate it.

b) Transformation Drill.

[Using the sample sentences in drill (a) above (except for those marked by the sign /*/) as cues, produce and translate sentences using the pattern {-mâ} + {-dân} + evvel.

c) Transformation Drill.

[Using the sample sentences in drill (a) which are marked by the sign /*/ as cues, produce and then translate sentences using the pattern {-mâ} + {-dân}. Note that in some cases the verb in the main clause must be changed to negative to make sense. Now use the remaining sentences in drill (a) as cues for similar sentences.

d) Progressive Substitution Drill

Cue

Pattern

Eve telefon ettikten sonra size uğrarım.

'After calling home I'll drop by your place.'

sinema	Sinemaya <u>telefon</u> ettikten sonra size uğrarım.
gitmek	Sinemaya gittikten sonra <u>size</u> uğrarım.
ona	Sinemaya gittikten sonra ona uğrarım.
(sen)	<u>Sinemaya</u> gittikten sonra ona uğrarsın.
kütüphane	Kütüphaneye <u>gittikten</u> sonra ona uğrarsın.
bakmak	Kütüphaneye baktıktan sonra <u>ona</u> uğrarsın.
bize	Kütüphaneye baktıktan sonra bize uğrarsın.
(o)	<u>Kütüphaneye</u> baktıktan sonra bize uğrar.
otel	Otele <u>baktıktan</u> sonra bize uğrar.
bırakmak	Otele bıraktıktan sonra <u>bize</u> uğrar.
sana	Otele bıraktıktan sonra sana uğrar.
(biz)	Otele bıraktıktan sonra sana uğrarız.

e) Progressive Substitution DrillCuePatternDaireye bıraktıktan sonra sana uğrarız.

'Having left it at the office we'll drop by your place.'

gelmek

Daireye geldikten sonra sana uğrarız.

onlara

Daireye geldikten sonra onlara uğrarız.

(siz)

Daireye geldikten sonra onlara uğrarsınız.

Ankara

Ankara'ya geldikten sonra onlara uğrarsınız.

taşınmak

Ankara'ya taşındıktan sonra onlara uğrarsınız.

bana

Ankara'ya taşındıktan sonra bana uğrarsınız.

(onlar)

Ankara'ya taşındıktan sonra bana uğrarlar.

ev

Eve taşındıktan sonra bana uğrarlar.

telefon etmek

Eve telefon ettikten sonra bana uğrarlar.

size

Eve telefon ettikten sonra size uğrarlar.

(ben)

Eve telefon ettikten sonra size uğrarım.

f) Repeat drills (d) and (e) substituting the structure {-má} + {-dán} + evvel.g) Progressive Substitution-Correlation DrillCuePatternKütüphaneye uğradıktan sonra bize de gidiverdi.

'After dropping by the library he went to our house.'

sefarethane

Sefarethaneye uğradıktan sonra bize de gidiverdi.

telefon etmek

Sefarethaneye telefon ettikten sonra bize de gidiverdi.

onlara

Sefarethaneye telefon ettikten sonra onlara da gidiverdi.

uğramak

Sefarethaneye telefon ettikten sonra onlara da uğrayıverdi.

(ben)

Sefarethaneye telefon ettikten sonra onlara da uğrayıverdim.

evi

Evine telefon ettikten sonra onlara da uğrayıverdim.

gitmek

Evine gittikten sonra onlara da uğrayıverdim.

ona

Evine gittikten sonra ona da uğrayıverdim.

telefon etmek

Evine telefon ettikten sonra ona da uğrayıverdim.

(onlar)

Evine telefon ettikten sonra ona da uğrayıverdiler.

plâj

Plâja telefon ettikten sonra ona da uğrayıverdiler.

gelmek

Plâja geldikten sonra ona da uğrayıverdiler.

h) Progressive Substitution-Correlation DrillCuePatternPlâja geldikten sonra sana da uğrayıverdiler.

'After coming to the beach they dropped by your place too!'

söylemek

Plâja geldikten sonra sana da söyleyiverdiler.

(biz)

Plâja geldikten sonra sana da söyleyiverdik.

elçilik

Elçiliğe geldikten sonra sana da söyleyiverdik.

iade etmek

Elçiliğe iade ettikten sonra sana da söyleyiverdik.

size

Elçiliğe iade ettikten sonra size de söyleyiverdik.

uğramak

Elçiliğe iade ettikten sonra size de uğrayıverdik.

(o)

Elçiliğe iade ettikten sonra size de uğrayıverdi.

kütüphane

Kütüphaneye iade ettikten sonra size de uğrayıverdi.

uğramak

Kütüphaneye uğradıktan sonra size de uğrayıverdi.

bize

Kütüphaneye uğradıktan sonra bize de uğrayıverdi.

gitmek

Kütüphaneye uğradıktan sonra bize de gidiverdi.i) Progressive Substitution-Correlation Drill

[Repeat drills (g) and (h) above using the pattern verb + {-mâ} + {-dân} + evvel and omitting the particle {-da}. For example:

CuePattern

Kütüphaneye uğramadan evvel bize gidiverdi.

sefarethane

Sefarethaneye uğramadan evvel bize gidiverdi.

etc.

etc.

j) Progressive Substitution-Correlation Drill

[In this drill the verbs employed may require a different relational suffix on a preceding noun].

CuePatternAnkara'ya gittikten sonra sefir beye görüreceğim.

'I'm going to talk with the Ambassador after I go to Ankara.'

görmek

Ankara'ya gittikten sonra Sefir Beyi göreceğim.

(sen)

Ankara'ya gittikten sonra Sefir Beyi göreceksin.

Türkiye

Türkiye'ye gittikten sonra Sefir Beyi göreceksin.

gelmek

Türkiye'ye geldikten sonra Sefir Beyi göreceksin.

Konsolos Bey

Türkiye'ye geldikten sonra Konsolos Beyi göreceksin.

söylemek

Türkiye'ye geldikten sonra Konsolos Beye söyleyeceksin.

(biz)

Türkiye'ye geldikten sonra Konsolos Beye söyleyeceğiz.

	<u>Türkiye</u> 'ye geldikten sonra Konsolos Beye söyleyeceğiz.
Istanbul	Istanbul'a <u>geldikten</u> sonra Konsolos Beye söyleyeceğiz.
uğramak	Istanbul'a uğradıktan sonra <u>Konsolos Beye</u> söyleyeceğiz.
annem	Istanbul'a uğradıktan sonra anneme <u>söyleyeceğiz</u> .
ziyaret etmek	Istanbul'a uğradıktan sonra annemi ziyaret <u>edeceğiz</u> .
(onlar)	<u>Istanbul</u> 'a uğradıktan sonra annemi ziyaret edecekler.

k) Progressive Substitution-Correlation DrillCuePattern

Ankara'ya uğradıktan sonra annemi ziyaret edecekler.

'They are going to visit my mother after they make a brief stop in Ankara.'

gitmek	Ankara'ya gittikten sonra <u>annemi</u> ziyaret edecekler.
harabeler	Ankara'ya gittikten sonra harabeleri <u>ziyaret</u> edecekler.
görmek	Ankara'ya gittikten sonra harabeleri <u>görecekler</u> .
(siz)	<u>Ankara</u> 'ya gittikten sonra harabeleri göreceksiniz.
bize	Bize <u>gittikten</u> sonra harabeleri göreceksiniz.
ziyaret etmek	Bizi ziyaret ettikten sonra <u>harabeleri</u> göreceksiniz.
Sefir Bey	Bizi ziyaret ettikten sonra Sefir Beyi <u>göreceksiniz</u> .
görüştük	Bizi ziyaret ettikten sonra Sefir Beyle <u>görüştük</u> .
(o)	<u>Bizi</u> ziyaret ettikten sonra Sefir Beyle görüşecek.
harabeler	Harabeleri <u>ziyaret</u> ettikten sonra Sefir Beyle görüşecek.
görölmek	Harabeler <u>göröldükten</u> sonra <u>Sefir Beyle</u> görüşecek.
bizim	Harabeler <u>göröldükten</u> sonra bizimle <u>görüştük</u> .

1) Progressive Substitution-Correlation DrillCuePatternHarabeler göröldükten sonra bize telefon edilecek.'We are going to be called after the ruins are seen.
(They are going to call us after they see the ruins).'

Sefir Bey	Sefir Bey <u>göröldükten</u> sonra bize telefon edilecek.
ziyaret edilmek	Sefir Bey ziyaret edildikten sonra <u>bize</u> telefon edilecek.
konsolosluk	Sefir Bey ziyaret edildikten sonra konsolosluğa <u>telefon</u> edilecek.
görüştük	<u>Sefir Bey</u> ziyaret edildikten sonra konsoloslukla görüşülecek.
elçilik	Elçilik <u>ziyaret edildikten</u> sonra konsoloslukla görüşülecek.
gidilmek	Elçiliğe gidildikten sonra <u>konsoloslukla</u> görüşülecek.
Sefir Bey	Elçiliğe gidildikten sonra Sefir Beyle <u>görüştük</u> .
konusulmak	<u>Elçiliğe</u> gidildikten sonra Sefir Beyle konuşulacak.
Ankara	Ankara'ya gidildikten sonra Sefir Beyle konuşulacak.

m) Repeat drills (j), (k) and (l) using verb stem + {-má} + {-dán} + evvel.

n) Directed Structural Exercise

Let the students make up and tell a story using vocabulary already learned. Each student should add to what the previous student said using the structure verb + {-dik} + {-dán} + sonra.

A conversation might go like this:

Student A: Bugün erken kalktıktan sonra kahvaltı yaptım.

Student B: Kahvaltı yaptıktan sonra derse başladım.

Student C: Derse başladıktan sonra yalnız Türkçe konuştuk.

Student D: Türkçe konuştuktan sonra tercüme edin lütfen.

Student A: Tercüme ettikten sonra tekrar Türkçe konuşalım.

Student B: Türkçe konuştuktan sonra teneffüs yapalım.

Student A: Teneffüs yaptıktan sonra tekrar derse döneceğiz. etc.

o) Directed Structural Exercise

Make a similar drill using the structure: verb + {-má} + {-dán} + evvel. For example:

Student A: Derse başlamadan evvel biraz Türkçe konuşalım.

Student B: Türkçe konuşmadan evvel kahvaltı yapmalıyız.

Student C: Kahvaltı yapmadan evvel sigara içelim. etc.

p) Directed Structural Exercise

Make a similar drill using the two structures first in regular alternation:

Student A: Derse başlamadan evvel kahvaltı yapalım.

Student B: Kahvaltı yaptıktan sonra Türkçe konuşalım.

Student C: Türkçe konuşmadan evvel, biraz dinleniniz.

Student D: Dinlendikten sonra, derse döneceğiz. etc.

Then in random alternation.

35.11 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE.

New Words:

öğrenci / talebe	student
göğüs	chest
röntgen	X-ray
göğüs röntgeni	chest X-ray
aşı	vaccination
aşı kağıdı	certificate of vaccination
banka	bank
teminat, -tı	guarantee, assurance
teminat mektubu	letter of guarantee
askerlik	military service
şube	precinct, branch
Askerlik Şubesi	Military precinct
tecil	deferment
lisan	language

Konsoloslukta vize kısmında çalışıyorsunuz. Öğrenci vizesi almak isteyenlerden 2 resim, pasaport, göğüs röntgeni, aşı kağıdı, bankadan bir teminat mektubu, Askerlik Şubesinden bir tecil kağıdıyla Üniversiteden bir kabul kağıdı getirmelerini ve öğrencilerin lisan bilmelerini istiyorsunuz. Bunlar tamamsa talebe vizesi veriyorsunuz.

UNIT 36

36.0 DIALOG: SokaktaOn the Street

sokak

street

-Bob-

Merhaba, Nejat!

Hi, Nejat!

-Nejat-

O! Merhaba Bob!

Oh, hello Bob!

-Bob-

koşarak

by running

Böyle koşarak nereye gidiyorsun?

Where are you going running like this?

-Nejat-

izah / açıklama

explanation

izah etmek / açıklamak (1)

to explain

Haydi benimle postaneye kadar yürü. Yolda izah ederim.

Come on and walk with me as far as the post office. I'll explain on the way.

-Bob-

atmak (1,a)

to throw

mektup atmak

to mail a letter

birkaç, -ç1

a few, a number (of)

Postaneye mi gidiyorsun? İyi, benim de atılacak birkaç mektubum var.

Is it the post office you're going to? Good, I have a few letters to be mailed too.

-Nejat-

yıldırım

lightning

yıldırım telgrafı

urgent telegram (guaranteed one hour delivery)

Ağabeyime yıldırım telgrafı çekmeğe gidiyorum.

I'm going to send an urgent wire to my elder brother.

-Bob-

neden

why ('from what cause')

nedén

reason, cause (noun)

Yıldırım telgrafı mı? O da neden?

An urgent wire? And why is that? (what for?)

-Nejat-

Kónya
askerlik
Ağabeyim Konya'da askerliğini
yapıyor.
müjde
oğul, -đlu
Yarım saat evvel bir oğlu doğdu.
Müjdesini vereceğim.

Konya (a city)
military service
My elder brother is doing his
military service in Konya.
good news
son (his or her son)
Half an hour ago a son was born
to him. I'm going to give
(him) the good news.

-Bob-

tebrik, -ki
tebrik etmek
desene ki
Tebrik ederim. Desene ki
amca oldun.

congratulations
to congratulate
that is to say that--,
you might say that--
Congratulations. So you've
become an uncle.

-Nejat-

Teşekkür ederim.

Thank you.

(Postahaneda)

-Nejat-

pul
Sen sağ tarafa gideceksin. Pullar
orada satılıyor. Ben de telgraf
kısmında olacağım.

stamp
You're going to go to the right.
Stamps are sold over there.
As for me, I'll be in the teleg
telegraph section.

-Bob-

bitirir bitirmez
Olur. Ben de işimi bitirir bitirmez
oraya gelirim.

as soon as... finish
OK. And as soon as I get done
I'll come there.

-Nejat-

Pekâlâ.

Very good.

36.1 Questions on the dialogue and related questionsNew word:

sent

cent

1. Bob Nejat'ı nerede gördü?
2. Kim koşarak gidiyordu?
3. Bob Nejat'la postaneye gitti mi?
4. Nejat kime telgraf çekecekti?
5. Kimin ağabeyi asker?
6. Kim askerliğini Konya'da yapıyor?
7. Kimin oğlu doğdu?
8. Bob mı amca oldu?
9. Nejat niçin ağabeyisine telgraf gönderecekti?
10. Kim kimi tebrik etti?
11. Nejat yolda Bob'a neyi izah etmişti?
12. Bob postaneye gitmek istiyor muydu?
13. Bob'ın postanede ne işi vardı?
14. Pullar hangi tarafta satılıyordu?
15. Postanede işini evvelâ kim bitirecekti?
16. Siz çok mektup yazar mısınız?
17. En son ne zaman mektup gönderdiniz?
18. Uzun mektup yazmaktan hoşlanır mısınız?
19. Amerika içinde mektup göndermek için kaç sentlik pul lâzımdır?
20. Puldan anlar mısınız?

36.2 VOCABULARY DRILLS:

a) yarım 'half'

Yarım ekmek yeter.

Half (loaf of) a bread is enough.

Yarım yarım bir eder.

Half and half makes one.

Yarım saat sonra gideceğim.

I'll go in half hour.

Ankara'da yarım gün kalabildim.

I could stay half a day in Ankara.

Yarım lira versene.

Give me half a lira; will you?

b) Yarım 'twelve thirty': Yemeğe saat yarımda gideceğim.
'I'm going to lunch at 12:30.'

c) yarısı 'half of it'

Yarısını isterim.

I want half of it.

Yarısını Ahmet'e ver.

Give half of it to Ahmet.

Yarısını istersen veririm.

If you want half of it I'll give it to you.

Paramın yarısını dün gönderdiler.

They sent half my money yesterday.

Kitapların yarısı geldi.

Half the books have come.

36.3 VARIATION EXERCISES

a) Transformation Exercise

[Make the cue sentence into a question and answer the question truthfully in terms of the dialogue of this unit.]

New Words:

nefes (soluk)	breath
nefes nefese	out of breath
nefes almak / solunmak/	to take (a) breath, to breathe

<u>Cue</u>	<u>Question</u>	<u>Answer</u>
Nefes nefese koştı.	Nefes nefese koştı mu?	Evet, koştı.
Nefes alamadı.	Nefes alamadı mı?	Hayır, alamadı.
Postaneye telgraf çekmeğe gidiyor.	Postaneye telgraf çekmeğe mi gidiyor?	
Nejat izah edecekti.		
İzah edildi.		
Nejat mektup göndermedi.		
Çocuk doğdu.		
Tebrik etti.		
Mektup için pul aldı.		

b) Response Exercise: [Give both positive and negative answers to the cue question.]

<u>Cue</u>	<u>Positive Answer</u>	<u>Negative Answer</u>
Postaneye nefes nefese mi koşuyordu?	Evet, nefes nefese koşuyordu.	Hayır, nefes nefese koşmuyordu.
Postaneye mi gideceklerdi?		
Mektubu attı mı?		
Yıldırım telgraf çekildi mi?		
Pul aldılar mı?		

36.4 NARRATIVE:

New Words:

diğer	other
fatih	conqueror (the title of Mehmet II, conqueror of Istanbul)
kullanmak (1)	to use, to operate
ait	concerning, belonging
mücevher	jewel, bejewelled
toplamak (1)	to collect, gather

O pazar günü Bob ve diğer turistler Yerebatan Sarayını ziyaret ettikten sonra Topkapı Müzesine geldiler.

Topkapı Müzesi XVnci yüzyılda Fatih Sultan Mehmet tarafından saray olarak yaptırılmıştır ve XIXncü yüzyıla kadar da saray olarak kullanılmıştır. Şimdi Türk tarihine ait bütün kıymetli mücevherler bu müzede toplanmıştır. Topkapı hakikaten görülecek bir yerdir.

En sonunda Kapalı çarşıya geldiler. Burada en kıymetlisinden en kıymetsizine kadar her şey satılıyordu.

Bob da Amerika'ya göndermek için küçük bir hediye aldı.

36.5 NOTE: {-(á,í)r} + {-máz} 'as soon as'

Ben de işimi bitirir bitirmez oraya gelirim.

'And I'll come there as soon as I finish my work.'

The phrase final formed by using the {-(á,í)r} participle followed immediately by the negative participle with {-ma} and /-z/ is used in the sense 'as soon as' or 'immediately upon' (doing this action).

36.6 GRAMMAR DRILLS: {-(á,í)r} + {-máz} 'as soon as'

a) Yemek yer yemez çıkalım.

'Let's go out as soon as we eat.'

Tercüme yi bitirir bitirmez telefon etti.

Kahvemizi iğer içmez kalkalım.

Eve gider gitmez telefon ederim.

Haberi alır almaz geldim.

Beni görür görmez yanıma geldi.

Ev bulur bulmaz adreslerini gönderecekler.

Çağırır çağırılmaz geldi.

O gelir gelmez biz gittik.

b) Repeat Drill (a) using the negative extension {-ma} on the predicate:
i.e. çıkmalıyım, etc.

- c) Repeat Drill (a) using the interrogative suffix {-mı} :
i.e. çıkalım mı?
- d) Progressive Substitution Drill with {-(y)ı}

CuePattern

Kitabı okur okumaz size veririm.

'As soon as I read the book I'll give it to you'.

mektup	Mektubu <u>okur</u> <u>okumaz</u> size veririm.
almak	Mektubu alır almaz <u>size</u> veririm.
ona	Mektubu alır almaz ona <u>veririm</u> .
göndermek	Mektubu alır almaz ona <u>gönderirim</u> .
(sen)	<u>Mektubu</u> alır almaz ona <u>gönderirsin</u> .
telgraf	Telgrafı <u>alır</u> <u>almaz</u> ona <u>gönderirsin</u> .
yazmak	Telgrafı yazar yazmaz <u>ona</u> <u>gönderirsin</u> .
bize	Telgrafı yazar yazmaz bize <u>gönderirsin</u> .
getirmek	Telgrafı yazar yazmaz bize <u>getirirsin</u> .
(O)	<u>Telgrafı</u> yazar yazmaz bize <u>getirir</u> .
yazı	Yazıyı yazar yazmaz bize getirir.

- e) Progressive Substitution Drill with {-(y)ı}

CuePattern

Yazıyı tercüme eder etmez bize getirir.

'As soon as he translates the article he brings it to us.'

ona	Yazıyı tercüme eder etmez ona <u>getirir</u> .
vermek	Yazıyı tercüme eder etmez ona verir.
(biz)	Yazıyı tercüme eder etmez ona <u>veririz</u> .
kontrat	Kontratı <u>tercüme eder</u> <u>etmez</u> ona <u>veririz</u> .
yapmak	Kontratı yapar yapmaz <u>ona</u> <u>veririz</u> .
onlara	Kontratı yapar yapmaz onlara <u>veririz</u> .
okumak	Kontratı yapar yapmaz onlara <u>okuruz</u> .
(siz)	<u>Kontratı</u> yapar yapmaz onlara <u>okursunuz</u> .
tercüme	Tercümeyi <u>yapar</u> <u>yapmaz</u> onlara <u>okursunuz</u> .
hazırlamak	Tercümeyi hazırlar hazırlamaz <u>onlara</u> <u>okursunuz</u> .
bana	Tercümeyi hazırlar hazırlamaz bana <u>okursunuz</u> .
telefon etmek	Tercümeyi hazırlar hazırlamaz bana telefon <u>edersiniz</u> .
(onlar)	Tercümeyi hazırlar hazırlamaz bana telefon ederler.

f) Progressive Substitution Drill: with $\{-(y)\acute{a}\}$

CuePattern

Terçümeye başlar başlamaz size bildiririm.

'As soon as I begin the translation I'll let you know.'

seyahat

Seyahate başlar başlamaz size bildiririm.

çıkmaq

Seyahate çıkar çıkmaz size bildiririm.

onlara

Seyahate çıkar çıkmaz onlara bildiririm.

telgraf çekmek

Seyahate çıkar çıkmaz onlara telgraf çekerim.

(sen)

Seyahate çıkar çıkmaz onlara telgraf çekersin.

yol

Yola çıkar çıkmaz onlara telgraf çekersin.

g) Repeat drill (d), (e) and (f) above, using the following suffixes on the predicate: $\{-d\acute{i}\}$, $\{-(y)\acute{a}c\acute{a}k\}$ i.e.:verdim.
.....vereceğim.

36.7 NOTE: $\{-(y)\acute{a}r\acute{a}k\}$ 'as ('being'), by'

In three places above, 31.0, 31.3, 32.7, the form olarak has occurred in the sense of 'as':

31.0 xvıncı yüzyılda atalarım İspanya'dan
göçmen olarak İstanbul'a gelmişler.

My ancestors reportedly came from Spain to İstanbul as immigrants in the 16th century!

32.7 1957 yılına kadar öğretmen olarak
çalıştınız.

You worked as a teacher until 1957.

The suffix $\{-(y)\acute{a}r\acute{a}k\}$ added to a verb base forms a predicate, almost always a subordinate predicate, denoting that the state or action of the verb was/is/will be prior to and in some sense prerequisite to that of the ensuing predication.

Sinemaya yürüyerek gidelim mi?

Shall we walk to the movies?
('Shall we go to the movies [by] walking?')

Türkçeyi konuşarak öğrenirsin.

You'll learn Turkish [by] speaking.'

36.8 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:New Words:

birbiri, -ni	one another
anlaşmak([y]la)	to come to an agreement or understanding

a) Random Substitution DrillCuePattern

Böyle koşarak nereye gidiyorsun?

'Where are you going running like that?'

(ben)	Böyle koşarak <u>nereye</u> gidiyorum?
ev	Böyle koşarak <u>eve</u> gidiyorum.
(sen)	<u>Böyle</u> koşarak eve gidiyorsun.
benimle	Benimle <u>koşarak</u> eve gidiyorsun.
konuşmak	Benimle konuşarak <u>eve</u> gidiyorsun.
daire	Benimle konuşarak <u>daireye</u> gidiyorsun.
(onlar)	<u>Benimle</u> konuşarak daireye gidiyorlar.
birbirleri	Birbirleriyle konuşarak <u>daireye</u> gidiyorlar.
tercüme et	<u>Birbirleriyle</u> konuşarak tercüme ediyorlar.
öğretmen	Öğretmenleriyle konuşarak <u>tercüme</u> ediyorlar.
anlaşmak	Öğretmenleriyle <u>konuşarak</u> anlaşılıyorlar.
görüşmek	Öğretmenleriyle görüşerek anlaşılıyorlar.

b) Transformation Drills:Pattern

{-(y)ıp}

{-(y)arak}

Kitaplarımı alıp sınıftan çıktım.

(I took my books and went out of the classroom.)

Eve gidip babamla konuştum.

Sizinle konuşup anlaştık.

Dersinizi çalışıp öğrendiniz.

Elçi olup Ankara'ya gidecek.

Onunla evlenip İstanbul'da oturacağım.

O kadar yolu yürüyüp geldi.

150 sayfalık kitabı 2 saat içinde

okuyup bitirdi.

Öğretmen olup çalışacakmış.

Bir gün uçup aya gidecekler.

"Kâfi" diyip yazmaktan vazgeçti.

Kitaplarımı alarak sınıftan çıktım.

(taking my books I left the classroom.)

Eve giderek babamla konuştum.

Sizinle konuşarak anlaştık.

Dersinizi çalışarak öğrendiniz.

Elçi olarak Ankara'ya gidecek.

Onunla evlenerek İstanbul'da oturacağım.

O kadar yolu yürüyerek geldi.

150 sayfalık kitabı 2 saat içinde

okuyarak bitirdi.

Öğretmen olarak çalışacakmış.

Bir gün uçarak aya gidecekler.

"Kâfi" diyerek yazmaktan vazgeçti.

36.9 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE.

New Words:

üzere	about, in order
memleket, -ti	country
tetkik, -ki	research, examination
tetkik etmek /incelemek (1)	to examine closely
işçi	worker, laborer
işçi sendikaları	Labor Syndicates, labor unions
başkan / reis	chief, head
müdür	director
fabrika	factory
fabrikatör	manufacturer
durum / vaziyet	situation, position, attitude
rapor	report

Elçilikte ekonomi kısmında çalışmak üzere yeni bir vazifeye tayin edildiniz. Önce bulunduğunuz memleketin ekonomisini tetkik etmek istiyorsunuz. Bunun için işçi sendikaları başkanlarıyla, banka müdürleriyle, iş adamlarıyla, fabrikatörlerle tanışıp onlarla konuşarak istediğiniz malumatı alıyorsunuz. Durumu raporla bildiriyorsunuz.

UNIT 37

37.0 DIALOG: Gışede.At the Post Office Window.

-Bob-

Amerika'ya gidecek mektup için
pul istiyorum.I want a stamp for a letter
to America.

-Memur-

Uçak postası mı?

Airmail?

-Bob-

Evet.

Yes.

-Memur-

taahhüt

undertaking or engagement
(to do something)

taahhütlü

registered (of mail)

özel / hususi

personal, private

ulak

courier

özel ulak

special delivery

ekspres / expres

express

Taahhütlü mü?

Registered?

Özel ulak veya ekspres mi?

Special delivery? or (express?)

-Bob-

adi

ordinary, common, regular

Hayır, adi.

No, ordinary [mail].

-Memur-

kuruş

monetary unit, 1/100 of a lira

Buyrun. İki yüz yirmi kuruş.

Here you are. Two hundred twenty
kuruş.

(Biraz sonra)

(A little later)

-Bob-

Telgrafı verdin mi?

Did you send the telegram?

-Nejat-

makbuz

receipt

Verdim. Şimdi makbuzu alacağım.

I did. Now I'm going to get the
receipt.

	-Bob-	
Beyoğlu Beyoğlu Postanesi Bu, Beyoğlu Postanesi, değil mi?		(A district in Istanbul) The Beyoğlu post office This is the Beyoğlu post office isn't it?
	-Nejat-	
Evet. Beyoğlu Postanesi.		Yes, the Beyoğlu post office.
	-Bob-	
Yirmidört saat açık mı?		[Is it] open twenty-four hours?
	-Nejat-	
Hayır. Yalnız gece yarısına kadar açık. merkez		No, [it's] only open til midnight. center
Yirmidört saat açık olan, merkez Postanesidir.		The one open twenty-four hours [is] the central post office.
	-Bob-	
Ali'ye telefon edelim mi?		Shall we call Ali?
	-Nejat-	
Niçin?		Why?
	-Bob-	
Evdeyse biraz uğrayalım.		If he's home let's drop in a while.
	-Nejat-	
fikir, -kri köşk telefon köşkü ediver		idea, thought booth, kiosk telephone booth just do, ('give a doing')
Fena fikir değil. Bak şurada telefon köşkü var, oradan ediver.		Not a bad idea. Look, there's a phone booth, phone from there.
	-Bob-	
jeton		token
Bende jeton yok. Bir jeton verir misin?		I don't have a token. Will you please let me have one.
	-Nejat-	
Dur bakayım. Buldum, al.		Hold it a second. [Ah] I found [one]. here.

(biraz sonra)

(A little later)

-Nejat-

Buldun mu? Evde miymiş?

Did you get him? Is he at home?

-Bob-

Evet. Evde. Bizi bekliyor.

Yes. [He's home. [He's] waiting
for us.37.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Kim Amerika'ya gidecek mektup için pul aldı?
2. Bob mektubu nereye göndermek istemişti?
3. Mektup uçak postasıyla mi, gönderilmişti?
4. Taahhütlü mü gönderildi?
5. Ekspres pahalı mı?
6. Amerika'ya kaç kuruşluk pulla mektup gidiyor?
7. Gece yarısına kadar hangi postane açık?
8. Yirmidört saat açık olan postane var mı? Hangisidir?
9. Bob ve Nejat kime uğramak istemişlerdi?
10. Nejat mı, Ali'ye telefon etti?
11. Oralarda telefon köşkü var mıydı?
12. Kim onları evde bekliyordu?
13. Siz hiç mektup gönderdiniz mi, Türkiye'ye?
14. Mektup uçak postasıyla Amerika'dan Türkiye'ye kaç sentlik pulla gider?
15. En yakın postane nerede?
16. O postane gece yarısına kadar açık mı?
17. Değilse, saat kaç kadar açık?
18. Siz arkadaşınıza uğramak isterseniz, evvelâ telefon eder misiniz?
19. Siz hiç uçakla seyahat ettiniz mi?
20. Amerika'da telgraf postaneye mi verilir?
21. Amerika'da telgraf verildiği zaman makbuz alınır mı?
22. Telefon köşküne girerken, jeton almak lâzım mı?
23. Amerika'da her makbuzda pul var mı?
24. Bu akşam gece yarısına kadar çalışacak mısınız?
25. Saat kaç kadar çalışacaksınız?

37.2 VOCABULARY DRILLS:

- a) yetişmek (a) 'catch up, attain'
 Ben size yetişirim. I'll catch up with you.
 Otobüse yetişemedim. I missed the bus. ('I wasn't
 able to catch the bus')
 Ben gidiyorum, sen bana I'm leaving; you'll catch up
 yetişirsin. with me.
- b) yetişmek (yetmek) 'suffice'
 Bu kadar yetişir. This much suffices.
- c) yetişmek (eli yetmek) (a) 'cope'
 Ben yalnız başıma bu kadar I can't cope with all this work
 işe yetişemem. by myself.
- d) yetişmek (yetişmiş) 'grown up'
 Maşallah, kızınız yetişmiş. God be praised, your daughter has
 certainly grown up.
- e) yetişmek 'be ready or on hand on time'
 Bu yazı yarına yetişmeli. This article must be ready by
 tomorrow.
- f) yetişmek (a) 'reach'
 (dal = branch)
 Ben o dala yetişemem. I can't reach that branch.
- h) yetişmek 'go to the aid of'
 Yetişin! Help!
- i) yetişmek (a) 'live to see (a certain event'
 (dede = grandfather)
 Ben dedeme yetiştim, torunlarıma I knew my grandfather and I lived
 da yetiştim. to see my grandsons.
- j) yetişmek '(of plants) to grow'
 (pamuk = cotton)
 Türkiye'nin güneyinde iyi Cotton grows well in the south
 pamuk yetişir. of Turkey.

37.3 NARRATIVE:

New Words:

râğmen	in spite of
politika/siyasa/siyaset, -ti	politics, policy
lâzım gelmek / gerekmek	to be necessary
husus	matter
bir türlü	somehow
karar	decision
karar vermek	to decide, to make up one's mind
kendí kendine	by himself, all alone
söylenip durmak	keep grumbling
dönüş	return
cumártesi, -yi	Saturday
davet, -ti	invitation
davet etmek (1)	to invite
kabul, -lü	reception, acceptance
kabul etmek (1)	to accept, receive, admit

Bob hâlâ park Otelde kalıyordu. Otelde rahat olmasına rağmen gene de bir eve veya bir apartmana taşınmak istiyordu.

Kendisini Ankara'dan çağırılmışlardı. Politika kısmında çalışmasını istiyorlardı. Ankara'da kaç ay kalacağını bilemediğinden ne yapması lâzım geldiği hususunda bir türlü karar veremiyordu.

Kendi kendine: "Acaba önce Ankara'ya mı gitsem? yoksa kendime bir yer mi bulsam?" diye söylenip duruyordu. Nihayet ev işini Ankara dönüşünden sonraya bıraktı. Ankara'ya uçakla gitmek istiyordu. Kuzini de telefon edip onu cumartesi akşamı saat 8:30'da yemeğe davet etmişti. O da daveti memnuniyetle kabul etti.

37.4 NOTE: Days of the week:

Kuzini Bob'ı cumartesi akşamı saat 8,30'da yemeğe davet etmişti.

<u>Günler</u>	<u>Days</u>
Pazar	Sunday (literally 'market' day)
Pazártesi, -yi	Monday
Salı	Tuesday
Çarşamba	Wednesday
Perşembe	Thursday
Cuma	Friday
Cumartesi, -yi	Saturday

Very frequently the word /gün/ in possessed form is added to the name: Pazar günü, etc. especially before {-dâ} for 'at that time' or {-dân} 'from that day'.

While these are simply Turkish words at present, the etymologies of several may be of interest and help in remembering them. /pazar/ is, of course, 'bazaar'. /erte/ is 'the (day) after'. So /pazar-(er) tesi/ is the day after bazaar day. /çarşamba/ is 'the fourth' (/çar/ Persian for four) day after Saturday, (/şamba/ Persian for Saturday borrowed from Semitic and the same word as our Sabbath). /perşembe/ is the fifth day after Saturday (Persian /pænʃ/ 'five' changed to /per-/) and the vowels of /şamba/ modified by Turkish vowel harmony to /şembe/. /cuma/ is from Arabic /jumea(t)/ 'gathering' (for Friday worship). /cumartesi/ or /cumaertesi/ is 'the day after (Friday) gathering'.

37.5 GRAMMAR DRILLS on Days of the Week

a) Progressive Substitution Drill

New Words: evvelsi gün day before yesterday
yarından sonra day after tomorrow

Cue

Pattern

Gelecek cumartesi günü hareket ediyoruz.

'We are leaving next Saturday.'

Önümüzdeki	Önümüzdeki <u>cumartesi</u> günü hareket ediyoruz.
pazar	Önümüzdeki pazar günü <u>hareket ediyoruz</u> .
gitmek	Önümüzdeki pazar günü <u>gidiyoruz</u> .
(ben)	<u>Önümüzdeki</u> pazar günü <u>gidiyorum</u> .
gelecek hafta	Gelecek hafta <u>pazar</u> günü <u>gidiyorum</u> .
pazartesi	Gelecek hafta pazartesi günü <u>gidiyorum</u> .
gelmek	Gelecek hafta pazartesi günü <u>geliyorum</u> .
(o)	<u>Gelecek hafta</u> pazartesi günü <u>geliyor</u> .
haftaya	Haftaya <u>pazartesi</u> günü <u>geliyor</u> .
salı	Haftaya salı günü <u>geliyor</u> .
hareket etmek	Haftaya salı günü hareket ediyor__.
(onlar)	Haftaya salı günü hareket ediyorlar.
gelecek	Gelecek <u>salı</u> günü hareket ediyorlar.
çarşamba	Gelecek <u>çarşamba</u> günü <u>hareket ediyorlar</u> .
gitmek	Gelecek <u>çarşamba</u> günü <u>gidiyorlar</u> .
(siz)	<u>Gelecek</u> <u>çarşamba</u> günü <u>gidiyorsunuz</u> .
Önümüzdeki	Önümüzdeki <u>çarşamba</u> günü <u>gidiyorsunuz</u> .
perşembe	Önümüzdeki perşembe günü <u>gidiyorsunuz</u> .
gelmek	Önümüzdeki perşembe günü <u>geliyorsunuz</u> .
(biz)	<u>Önümüzdeki</u> perşembe günü <u>geliyoruz</u> .
haftaya	Haftaya perşembe günü <u>geliyoruz</u> .
cuma	Haftaya cuma günü <u>geliyoruz</u> .

b) Sample Sentence Drills. (Questions and Answers)

1. Hangi gün Türkiye'ye hareket ediyorsunuz?
Önümüzdeki pazar günü.
2. En son defa sinemaya ne gün gitmiştiniz?
Geçen hafta perşembe günü gitmiştik.
Biz de geçen cumartesi gittik.
3. Ne günleri türkçe dersi var?
Yalnız salı ve cuma günleri.
4. Hangi günler çalışmıyorlar?
Cumartesi ve pazar günleri.
5. Manisa'dan hangi gün gelmiş?
Çarşamba günü.
6. Ne gün doğduğunuzu biliyor musunuz?
Aklımda kaldığına göre perşembe günü doğmuşum.
7. Evlendiğiniz gün hangi gündü?
Evlendiğimiz gün pazar günüydü.
8. İstanbul'a ne gün gidilecekmiş?
Gelecek pazara.

Repeat (b) as a response exercise, asking the questions for a student to answer from his own experience.

37.6 NOTE: The subordinate, modifying predicate with suffix {- (y)ınca}

Fakat bu havada bizi görünce şaşıracaklar.

'But they'll be amazed upon seeing us in this weather.'

The verbal root or base plus the suffix {- (y)ınca} forms a subordinate predication which functions as a 'topic' to set the time of the subsequent state or action and translates approximately 'upon doing the action' or 'just after doing the action'. The clause which follows usually describes a subsequent or resultant action or state rather than one which preceded or was interrupted by (simultaneous with) the action of the subordinate clause. Compare:

Eve döndüğüm zaman Ali'yi kitap okuyor buldum.

'When I got home, I found Ali reading [a] book.'
(simultaneous actions)

Eve dönünce Ali'yi uyandırdım.

'When I got home (upon returning home), I waked Ali.'
(subsequent action)

The action which is construed as subsequent to that of this subordinate clause is normally that of the immediately following verb in the sentence which may, of course, not itself be the 'main' clause of the sentence. Note the sentence:

Eve dönünce uyuyacağımı söyledim.

'I said I was going to go to sleep right after I got home.'

rather than: 'When I got home I said I was going to go to sleep.' which would be translated Uyuyacağımı eve dönünce söyledim.

37.7 GRAMMAR DRILLS on the Subordinate Predicate with suffix {- (y)ınca}

a) Simple Substitution Drill

Cue

Pattern

Ankara'ya gelince bana uğrar.

'He calls on me when he gets to Ankara.'

Istanbul Istanbul'a gelince, bana uğrar.

Manisa Manisa'ya gelince, bana uğrar.

Şehir Şehre gelince, bana uğrar.

Postane Postaneye gelince, bana uğrar.

b) Repeat drill (a) above using the participle with suffix {-iyor} :
i.e.uğruyor.

c) Repeat drills (a) and (b) above using the post-predicate enclitic {- (y)dı} i.e.uğrardı. anduğruyordun.

d) Repeat drill (a) above using the participle with suffix {-miş} :
i.e.uğramış etc.

e) Progressive Substitution Drill:

Cue

Pattern

Eve gidince uyuyacağımı söyledim.

'I said that I was going to sleep when I got home.'

otel Otele gidince uyuyacağımı söyledim.

dönmek Otele dönünce uyuyacağımı söyledim.

dinlenmek Otele dönünce dinleneceğimi söyledim.

(senin) Otele dönünce dinleneceğini söyledim.

bildirmek Otele dönünce dinleneceğini bildirdim.

(sen) Otele dönünce dinleneceğini bildirdin.

apartman Apartmana dönünce dinleneceğini bildirdin.

uğramak	Apartmana <u>dön</u> ünce dinleneceğini bildirdin.
görmek	Apartmana uğrayınca <u>din</u> leneceğini bildirdin.
(onun)	Apartmana uğrayınca göreceğini <u>bildir</u> din.
haber vermek	Apartmana uğrayınca göreceğini haber <u>ver</u> din.
(o)	<u>Apartmana</u> uğrayınca göreceğini haber <u>ver</u> di.
daire	Daireye <u>uğ</u> rayınca göreceğini haber <u>ver</u> di.
gelmek	Daireye gelince <u>g</u> öreceğini haber <u>ver</u> di.
konuşmak	Daireye gelince <u>konuş</u> acağını haber <u>ver</u> di.
(bizim)	Daireye gelince <u>konuş</u> acağımızı haber <u>ver</u> di.

j) Progressive Substitution Drill:CuePattern

	Daireye gelince konuşacağımızı <u>anlad</u> ı.
	'He understood that we were going to talk upon coming to the office.'
(biz)	<u>Daireye</u> gelince konuşacağımızı <u>anlad</u> ık.
elçilik	Elçiliğe <u>g</u> elince konuşacağımızı <u>anlad</u> ık.
girmek	Elçiliğe <u>g</u> irince <u>konuş</u> acağımızı <u>anlad</u> ık.
beklemek	Elçiliğe <u>g</u> irince <u>bek</u> leyeceğimizi <u>anlad</u> ık.
(sizin)	Elçiliğe <u>g</u> irince <u>bek</u> leyeceğinizi <u>anlad</u> ık.
düşünmek	Elçiliğe <u>g</u> irince <u>bek</u> leyeceğinizi <u>düş</u> ündük.
(siz)	<u>Elçiliğe</u> <u>g</u> irince <u>bek</u> leyeceğinizi <u>düş</u> ündünüz.
sınıf	Sınıfa <u>g</u> irince <u>bek</u> leyeceğinizi <u>düş</u> ündünüz.
çıkmaq	Sınıfa <u>ç</u> ıkınca <u>bek</u> leyeceğinizi <u>düş</u> ündünüz.
çalışmak	Sınıfa <u>ç</u> ıkınca <u>çalış</u> acağınızı <u>düş</u> ündünüz.
(onların)	Sınıfa <u>ç</u> ıkınca <u>çalış</u> acaklarını <u>düş</u> ündünüz.
görüştürmek	Sınıfa <u>ç</u> ıkınca <u>çalış</u> acaklarını <u>görüşt</u> ünüz.
(onlar)	<u>Sınıfa</u> <u>ç</u> ıkınca <u>çalış</u> acaklarını <u>görüşt</u> üler.
ev	Eve <u>ç</u> ıkınca <u>çalış</u> acaklarını <u>görüşt</u> üler.
gitmek	Eve <u>g</u> idince <u>çalış</u> acaklarını <u>görüşt</u> üler.
uyumak	Eve <u>g</u> idince <u>uyuy</u> acaklarını <u>görüşt</u> üler.
(benim)	Eve <u>g</u> idince <u>uyuy</u> acağımı <u>görüşt</u> üler.
söylemek	Eve <u>g</u> idince <u>uyuy</u> acağımı <u>söyl</u> ediler.
(ben)	Eve <u>g</u> idince <u>uyuy</u> acağımı <u>söyl</u> edim.

37.8 NOTE: {-(y)ınca} + {-yá} + /kadar/ 'until'

İstersen yağmur dininceye kadar orada oturalım.

The verbal form with {-(y)ınca} (Note 37.6) is used with nominal suffix {-(y)á} and kadar in the sense of 'up to (until) the time of the action.

37.9 GRAMMAR DRILLS on {-(y)ınca} + {yá} + /kadar/

New Words:

ezberlemek (1)	learn by heart
cümle	sentence

a) Progressive Substitution Drill:

Cue

Pattern

Dersimi bitirinceye kadar çalışacağım.

'I am going to study until I finish my lesson.'

öğrenmek	Dersimi öğreninceye kadar çalışacağım.
okumak	Dersimi öğreninceye kadar okuyacağım.
(sen)	<u>Dersini</u> öğreninceye kadar okuyacaksın.
tercüme	Tercümeni öğreninceye kadar okuyacaksın.
ezberlemek	Tercümeni ezberleyinceye kadar okuyacaksın.
yazmak	<u>Tercümeni</u> ezberleyinceye kadar yazacaksın.
(O)	<u>Tercümesini</u> ezberleyinceye kadar yazacak __.
cümle	Cümlesini <u>ezberley</u> inceye kadar yazacak.
anlamak	Cümlesini anlayıncaya kadar yazacak.
tekrarlamak	Cümlesini anlayıncaya kadar tekrarlayacak __.
(biz)	<u>Cümlemizi</u> anlayıncaya kadar tekrarlayacağız.
ders	Dersimizi anlayıncaya kadar tekrarlayacağız.
bitirmek	Dersimizi bitirinceye kadar tekrarlayacağız.
çalışmak	Dersimizi bitirinceye kadar çalışacağız.
(ben)	Dersimi bitirinceye kadar çalışacağım.

b) Repeat drill (a) above using the participle with suffix {-ıyor}
i.e. ...çalışıyor.

c) Repeat drills (a) and (b) above using the past predicate enclitic
{-(y)dı} i.e. ...çalışacaktı, and ...çalışıyordu.

d) Expansion DrillNew Words:

doymak	to be satisfied
karın, -rını	stomach

CuePattern

Yemişler.

doyuncaya kadar	Doyuncaya kadar yemişler.
karınları	Karınları doyuncaya kadar yemişler.
çocuklar	Çocuklar karınları doyuncaya kadar yemişler.
yemeklerini	Yemeklerini çocuklar karınları doyuncaya kadar yemişler.
{-dı}	Yemeklerini çocuklar karınları doyuncaya kadar yemişlerdi.

e) Substitute doyasıya kadar in the sentences of (d) above with the same meaning.

f) Expansion DrillCuePattern

Beklemiş.

Gelesiyeye kadar	Gelesiyeye kadar beklemiş.
eve	Eve gelesiyeye kadar beklemiş.
sinemadan	Sinemadan eve gelesiyeye kadar beklemiş.
kızını	Kızını sinemadan eve gelesiyeye kadar beklemiş.
{-dı}	Kızını sinemadan eve gelesiyeye kadar beklemişti.

g) Substitute gelinceye kadar in the sentences of (f) above with the same meaning.

37.10 NOTE: {-dik} + {-ca} 'gradually', 'steadily', 'regularly'

Ama bak. Hava gittikçe kararıyor.

This form--the verbal noun in {-dik} plus {-ca} is most often encountered with /git-/ as in the sample sentence. The literal meaning is something like 'as it goes'. With other verbs this literal meaning 'as it --s' may have various suitable translations.

Ankara'ya geldikçe bize uğrar.

'Whenever he comes to Ankara he calls on us.'

In the negative 'unless':

Müsaade almadıkça gidemezsiniz.

'Unless you get permission you can't go.'

NOTE: In Turkish when {-ma} + {dıkca} is used in the 1st clause or phrase, the second clause or phrase is always negative. Occasionally the structure with {-dık} + {-dán} + /sonra/ is employed with a similar sense - "as long as..." or "since...":

Ben burada olduktan sonra gidebilirsiniz.

'Since/As long as I am here, you may go.'

37.11 GRAMMAR DRILLS on {-dık} + {-ca}

a) Transformation Drill

{-dık} + {-dán} + sonra

Ben burada olduktan sonra istediğiniz zaman gidebilirsiniz.

Ben bir şey sorduktan sonra konuşuyordu.

Zaman geçtikten sonra anlarsınız.

Biz güldükten sonra o da gülüyordu.

Ankara'ya gittikten sonra annene de uğra.

Onlar mektup gönderdikten sonra ben de gönderiyorum.

Okuduktan sonra öğrenirler.

Doktor'u gördükten sonra parasını veriyordu.

Parası olduktan sonra memnundur.

Dersinizi çalıştıktan sonra öğrenirsiniz.

{-dıkca} 'Whenever'

Ben burada oldukça istediğiniz zaman gidebilirsiniz.

Ben bir şey sordukça konuşuyordu.

Zaman geçtikçe anlarsınız.

Biz güldükçe o da gülüyordu.

Ankara'ya gittikçe annene de uğra.

Onlar mektup gönderdikçe ben de gönderiyorum.

Okudukça öğrenirler.

Doktor'u gördükçe parasını veriyordu.

Parası oldukça memnundur.

Dersinizi çalıştııkça öğrenirsiniz.

b) Transformation Drill

{-maz} + {-(y)sa}

Çocuklar uyumazsa gidemeyiz.

Oraya gitmezseniz Oktay'ı göremezsiniz.

Müsaade almazlarsa oraya giremezler.

Siz gelmezseniz derse başlamayız.

İzin almazsam gidemem.

Türkiye'ye gitmezlerse akrabalarını ziyaret edemezler.

Dersini öğrenmezse konuşamaz.

{-ma} + {-dıkca} 'unless'

Çocuklar uyumadıkça gidemeyiz.

Oraya gitmedikçe Oktay'ı göremezsiniz.

Müsaade almadıkça oraya giremezler.

Siz gelmedikçe derse başlamayız.

İzin almadıkça gidemem.

Türkiye'ye gitmedikçe akrabalarını ziyaret edemezler.

Dersini öğrenmedikçe konuşamaz.

Çalışmazsanız bir şey öğrenemezsiniz.
Oturmazsan dinlenemezsin.
Denlenmezseniz çalışamazsınız.
İyi çalışmazsa para vermezler.

Çalışmadıkça bir şey öğrenemezsiniz.
Oturmadıkça dinlenemezsin.
Dinlenmedikçe çalışamazsınız.
İyi çalışmadıkça para vermezler.

c) Directed Conversation Drill: {-ma} + {-dik}+{ca} 'unless'

(Begin each sentence with the underlined words of the previous sentence in {-ma} + {-dik}+{ca} form but not abilitative.)

CuePattern

rahat et.	Kahvaltımı yapmadıkça <u>sigara içemem.</u>
uyu	Sigara içmedikçe <u>rahat edemem.</u>
dinlen	Rahat etmedikçe <u>uyuyamam.</u>
çalış	Uyumadıkça <u>dinlenemem.</u>
öğren	Dinlenmedikçe <u>çalışamam.</u>
konuş	Çalışmadıkça <u>öğrenemem.</u>
yap	Öğrenmedikçe <u>konuşamam.</u>
git	Konuşmadıkça <u>yapamam.</u>
	Yapmadıkça <u>gidemem.</u>

37.12 gittikçe 'gradually'

New Word:

ısınmak

to get warm

a) Sample Sentence Drill

1. Türkçeniz gittikçe bozuluyor.
2. Otobüs gittikçe hızlanıyordu.
3. Havalar gittikçe ısınıyor.
4. Gittikçe daha iyi konuşacaksınız.
5. Gittikçe daha iyi anlıyorum.
6. Yağmur gittikçe hızlanıyor.
7. Hava gittikçe bozuyor.
8. Çocuk gittikçe okumağı öğreniyor.
9. Gittikçe ağır işitiyor.
10. Gittikçe öğreneceğiz.

b) Substitute gitgide in the sentences of (a) above with the same meaning.

37.13 oldukça 'rather'a) Sample Sentence Drill

1. Hava oldukça güzel.
2. Bob oldukça iyi Türkçe konuşuyor.
3. Eviniz oldukça büyük.
4. Oldukça geç kaldık.
5. Oldukça çabuk geldik.
6. Oldukça parası var.
7. Oldukça güzel bir gün.
8. Hastalığı oldukça ağır.
- 9.. Oldukça güzel bir kız.

b) Substitute epey in the sentence of (a) above with the same meaning.

37.14 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE.

New Words:

süre / müddet		space of time, period, interval
atamak / tayin etmek	(1,a)	to assign
sevinmek (a)		to be pleased or happy
makale		article (in newspaper)
millet, -ti		nation
vekil / bakan		minister
milletvekili, -ni		deputy; member of the Turkish Parliament
senátör		senator
teati		exchange
teati etmek		to exchange, to give to one another

Uzun bir süreden beri hariciyecisiniz. Şimdiye kadar politika kısmında çalışmaya fırsat bulamamıştınız. Sizi siyasa kısmına atadıklarını duyunca çok sevindiniz. Bundan sonra siyasî partilerin başkanlarıyla, siyasî makaleler yazan gazetecilerle, milletvekilleriyle, senatörlerle konuşarak fikir teatisi edebileceksiniz.

UNIT 38

38.0 DIALOG: Uçak YolculuğuAirplane Trip.

-Bob-

Taksi, taksi! Türk Hava Yollarına,
lütfen.Taxi, taxi! To the Turkish Air
Lines, please.

- - - - -

-Şoför-

Geldik efendim. Buyurun.

Here we are, sir.

-Bob-

Borcum ne kadar?

What do I owe you?

-Şoför-

Beş buçuk lira, efendim.

Five and a half liras, sir.

-Bob-

Al. Teşekkür ederim.

Here you are. Thank you.

- - - - -

Istanbul Türk Hava YollarındaAt the Istanbul Turkish Air Lines [office]

-Bob-

Ankara'ya gidişgeliş bir bilet
verir misiniz?Will you please give me a round
trip ticket to Ankara?

-Memur-

Kaç uçağı için, efendim?

For which plane, sir?

-Bob-

tercih etmek

to prefer

Sabah kalkan bir uçak varsa, tercih
ederim.If there is a plane leaving in the
morning, I'd prefer it.

-Memur-

maalesef

unfortunately

yer ayırmak

to reserve a seat

Ankara'ya her saat uçak var ama
maalesef ne dokuz ne de on uçağında
yer var. İsterseniz size 11 uçağında
bir yer ayırayım. Memleket dahilinde
20 kilo eşya götürmeğe hakkınız var.There is a plane to Ankara every
hour; but unfortunately neither
on the nine o'clock nor on the
ten o'clock plane are there
seats available. If you wish
I'll reserve a seat for you on
the eleven o'clock plane. You
can (you have the right to)
take 44 lb. of baggage with you
within the country.

-Bob-

alan / meydan
havaalanı, -nı
Buradan havaalanına otobüsünüz
var mı?

field
airport
Do you have a bus from here to
the airport?

-Memur-

Var, efendim. Uçağın hareketinden
bir saat evvel kalkar. 10 uçağı
için otobüs şimdi hareket ediyor.

We do, Sir. It leaves one hour
before the plane does. The
bus for the ten o'clock plane
is leaving shortly.

- - - - -

UçaktaOn the Plane

-Hostes-

hostes
pencere
Biletiniz lütfen. Mersi. 18 A.
Önden beşinci sıra. Sağ tarafta
pencere yanındaki koltuk.

hostess, stewardess
window
Your ticket please. Thank you.
18 A. The fifth row from the
front. On the right hand side,
the seat next to the window.

-Bob-

varmak, -ır, (a)
Teşekkür ederim. Ankara'ya
kaçta varacağız?

to arrive, reach
Thank you. At what time are we
going to arrive in Ankara
(When are we due in Ankara)?

-Hostes-

Esenboğa Havaalanı
Onikiyi çeyrek geçe Esenboğa
Havaalanında olmamız lâzım.

Esenboğa Airport
We should be at Esenboğa Airport
at 12.15.

-Yolcu-

çiklet, -ti
tutmak (1)
Kalkıyoruz galiba. Bir çiklet
alır mısınız? Beni biraz uçak
tutar da....

chewing gum
(for the sea, plane, bus,
etc.) to cause one to
feel sick.
I guess we are leaving. Would
you like some gum? I get a
little air sick, so....

-Bob-

fazla
sarsmak (1)
Allah'tan
Teşekkür ederim. Fazla sarsmaz
inşallah. Allah'tan ki yol kısa.

much, too much, extra
to shake, agitate
thank goodness
Thank you. I hope it doesn't
shake too much. Thank goodness
the trip is short.

-Hostes-

emniyet, -ti

safety, security

kemer

belt

takmak (1, a)

to fasten, hook, wear
(for jewelry, ties,
glasses, etc.)

söndürmek (1)

to put out, to extinguish

Lütfen emniyet kemerlerinizi takınız
ve sigaralarınızı söndürünüz.

Please fasten your safety belts
and put out your cigarettes.

-Pilot-

pilot, -tu

pilot

sayın

esteemed

İhsan

(P.N.)

mètre

meter

yükseklik

height

birazdan

in a little while

Sakarva

proper noun

nehir, -hri

river

hayır

charity, blessing

hayırlı

fortunate, good

zamanında

in time, on time

Sayın yolcularımız, ben pilotunuz
İhsan Çetin. Şimdi 1,500 metre
yükseklikten uçuyoruz. Birazdan
Sakarya nehrini geçeceğiz.
Ankara'ya tam zamanında varacağız
Hayırlı yolculuklar.

Ladies and gentlemen (dear
passengers) this is (I am)
your pilot İhsan Cetin. We
are now flying at an altitude
of 1,500 meters. In a little
while we are going to cross
the Sakarya River. We are
going to arrive in Ankara on
time. Have a good trip.

38.1 Questions on the dialog and related questions

1. Bob niçin gidişgeliş bilet aldı?
2. Dokuz uçağıyla neden gidemedi?
3. Kaç uçağına yetişebildi?
4. Havaalanına neyle gitmiş?
5. Bu Bob'ın Ankara'ya ilk seyahati miydi?
6. Memleket dahilinde uçakta kaç kilo eşya götürebilirsiniz?
7. Otobüs Havaalanına ne zaman hareket ediyormuş?
8. Bob uçakta hangi sıraya oturmuş?
9. Saat kaçta Esenboğa Havaalanına varacaklarmış?
10. Sizi uçak veya tren tutar mı?
11. Bob Ankara'ya ne yapmak için gidiyordu?
12. Bob'ı Ankara'dan çağırılmışlar mıydı?
13. İstanbul'dan Ankara'ya uçakla kaç saatte gidiliyor?
14. Kaç metre yükseklikten uçuyorlarmış?

15. Pilotun ismi neymiş?
16. Hangi nehrin üzerinden geçeceklermiş?
17. Memleketinizde büyük nehirler var mı?
18. Bildiğiniz nehirlerden birkaçının isimlerini söyleyin.
19. Memleket içinde uçakla mı yoksa yataklıyla mı seyahat etmeği tercih edersiniz?
20. Genellikle havaalanları büyük şehirlere yakın mıdır?

38.2 VOCABULARY DRILLS:

a) 1. tutmak 'to rent'

Denize yakın bir ev tutmuşlar.

(Reportedly) They (have) rented a house near the sea.

Tuttuğunuz apartman biraz küçük değil mi?

Isn't the apartment you rented a little small?

2. tutmak 'to hire'New word: hizmetçi

servant, maid

Tuttukları hizmetçi hiç İngilizce bilmiyor.

The maid that they hired doesn't speak any English.

Ev işine yardım etsin diye bir adam tuttuk.

We hired a man to help us with the housework.

3. tutmak 'to hold'

Çocuğu elinden tutup odasına götürdüm.

I held the child by the hand and took him to his room.

4. söz tutmak 'to keep one's word'

'Erken gelirim", dedi ama sözünü tutmadı.

'I'll come early", he daid; but he didn't keep his word.

Verilen söz tutulmadıktan sonra ne kıymeti var?

What good is it if one doesn't keep his promise?

5. tutmak (içki için) (of liquor) 'to go to one's head'

Çok rakı içersem beni tutar.

If I drink a lot of raki I get drunk (it goes to my head).

Onu içki tutmaz.

Liquor doesn't bother him.

6. tutmak 'to cause one to feel sick (for the sea, train, plane, etc.)

Ne otobüsle ne de trenle seyahati
severim; hem otobüs hem de
tren beni çok tutar.

Beni deniz tutmaz.

I like to travel neither by bus
nor by train; both the bus and
the train make me very sick.

I don't get sea sick.

7. tutmak (to catch)

New word: hırsız

thief

Topu attım ama tutamadı.

Dün hırsızları tuttular.

I threw the ball, but he couldn't
catch it.

They caught the thief yesterday.

8. tutmak (to amount to, cost)

Aldığım şeyler 100 lira tuttu.

Hepsi kaç lira tuttu?

The things I bought came to a
hundred liras.

How many liras did they all
add up to?

9. tutmak (support)

New word: subay

officer

Bu işte siz beni hiç tutmadınız.

Askerler subaylarını çok tutarlar.

You haven't supported me at all
in this matter.

Soldiers support their officers
very much.

b) 1. takmak (1,a) 'to put on'

New words: kravat, -tı

neck-tie

göz

eye

gözlük

(eye) glasses

Sabahleyin evden öyle acele
çıktı ki ne kravatını ne
de gözlüğünü takacak vakit
bulabildi.

Oktay eşinin elmas küpeleriyle
iğnesini takmasını istedi.

He left the house in such a hurry
in the morning that he couldn't
find time to put on his tie or
his glasses.

Oktay wanted his wife to put on
her diamond earrings and broach.

2. takmak (1,a) 'to give (a name)'

Selman oğluna "Kâzım" adını
takacaktı.

Evidently Selman is going to
call his son "Kâzım".

a) 1. háyr 'no'

Paran var mı? - Hayır (= yok). Do you have money? No (I don't)
 Yorgun musun? - Hayır (= değilim). Are you tired? No (I'm not).
 Gel gidelim. - Hayır (= olmaz). Come, let's go. No (I won't).

2. hayır, -yır 'good'

Hayır ola! Ne var? Good news, I hope! What's up?
 Bundan hayır yok. There is no good to be expected of this.
 Hayırdır inşallah. I hope all is well.

3. hayrını görmek 'to enjoy the advantages or profit of a thing'

Hayrını gör! May it bring you good luck,
 or: May you enjoy it.

4. Hayırlı 'good, advantageous'

Hayırlı olsun! Good luck to you with it!
 Haydi hayırlısı! Let's hope for the best!

5. hayırsever 'benevolent, charitable'

Hayırsever bir adam. He is a charitable man.
 Oktay çok hayırseverdir. Oktay is very benevolent.

38.3 VARIATION DRILLS on a sentence from Dialog:New Words:

motorlu tren	diesel train
gemi	ship
vapur	steamer, (ferry) boat

a) Random Substitution DrillCuePattern

Sabah kalkan bir uçak varsa tercih ederim.

'If there is a plane leaving in the morning I'd prefer it.'

Öğleyin / öğlen	Öğleyin <u>kalkan</u> bir uçak varsa tercih ederim.
giden	Öğleyin giden bir <u>uçak</u> varsa tercih ederim.
motorlu tren	<u>Öğleyin</u> giden bir motorlu tren varsa tercih ederim.
akşamleyin	Akşamleyin giden bir <u>motorlu tren</u> varsa tercih ederim.
gemi	Akşamleyin giden bir <u>gemi</u> varsa tercih ederim.
(biz)	<u>Akşamleyin</u> giden bir <u>gemi</u> varsa tercih ederiz.
sabahleyin	Sabahleyin giden bir <u>gemi</u> varsa tercih ederiz.

(onlar)	Sabahleyin giden bir gemi varsa tercih edirik.
vapur	Sabahleyin giden bir <u>gemi</u> varsa tercih ederler.
hareket etmek	Sabahleyin <u>giden</u> bir vapur varsa tercih ederler.
çok güzel	Sabahleyin hareket eden bir vapur varsa <u>tercih ederler</u> .
geceleyin	<u>Sabahleyin</u> hareket eden bir vapur varsa çok güzel.
kalkmak	Geceleyin hareket eden bir vapur varsa çok güzel.
uçak	Geceleyin kalkan bir <u>vapur</u> varsa çok güzel.
fena değil	Geceleyin kalkan bir uçak varsa <u>çok güzel</u> .
	Geceleyin kalkan bir uçak varsa fena değil.

b) Expansion Drill.

CuePattern

	Havaalanına varmıştır.
Esenboğa	Esenboğa Havaalanına varmıştır.
saat 11.15'te	Saat 11.15'te Esenboğa Havaalanına varmıştır.
hareket ettiyse	Hareket ettiyse saat 11.15'te Esenboğa Havaalanına varmıştır.
10 uçağıyla	10 uçağıyla hareket ettiyse saat 11.15'te Esenboğa Havaalanına varmıştır.
Istanbul'dan	Istanbul'dan 10 uçağıyla hareket ettiyse saat 11.15'te Esenboğa Havaalanına varmıştır.
sabahleyin	Sabahleyin Istanbul'dan 10 uçağıyla hareket ettiyse saat 11.15'te Esenboğa Havaalanına varmıştır.

38.4 NARRATIVE

New Words:

niyet, -ti	intention
niyet etmek (a)	to intend
Eti / Hitit	Hittite
medeniyet, -ti	civilization
Hattuşaş / Boğazköy	Khattushash (Hittite Capital)
zengin	rich
hamam	bath, Turkish bath
padişah	Ottoman sultan
Beyazıt	P.N.
Timurlenk	Tamerlane
meşhur	famous

muharebe	battle
meydan muharebesi	pitched battle
anıt, -tı / abide	monument, memorial
kabir, -bri / mezar	grave, tomb
Anıtkabir, -bri	Atatürk's mausoleum
ayrılmak (a)	to part, to leave
başarmak (l)	to succeed

Bob Ankara'ya gittiği zaman şehrin hem yeni hem de tarihî yerlerini muhakkak gezmeğe niyet etmişti.

Eski Eti medeniyetinin başkenti Hattuşaş'ın Ankara'ya çok yakın olduğunu tarihte okumuştur. Ankara'daki Eti Müzesinin ne kadar zengin olduğunu da işitmişti. Bundan başka, Ankara'da Romalılardan kalma* hamamlar da vardı. Osmanlı Padişahı Yıldırım Sultan Beyazıt'la Timurlenk arasındaki meşhur Ankara Meydan Muharebesi burada olmuştu. Tabii Anıtkabir de ziyaret etmeden Ankara'dan ayrılamazdı.

Nihayet, üç dört hafta içinde hem işini bitirmeği başardı, hem de istediği yerleri gördükten sonra İstanbul'a döndü.

38.5 GRAMMAR NOTE: /né--- né de---/ 'neither, nor'

Ne sekiz ne de dokuz uçağında yer var.

These forms /né-- né de--/ are like 'neither--- nor---' in English. They may be used with nouns (as in the sentence) or with verbs or longer constructions. These forms are already negative and may not be followed by a negative /yok/, /değil/ or a verbal with {-ma}.

Romalılardan kalma hamamlar - Note the use of the verbal noun with suffix {-ma} as modifier 'baths remaining from the Romans'.

38.6 GRAMMAR DRILLS on /né--- né de---/

a) Random Substitution DrillCuePatternManisa'ya ne ben gittim ne de siz.

'Neither I went to Manisa nor you.'

gidecek

Manisa'ya ne ben gideceğim ne de siz.

gidiyor

Manisa'ya ne ben gidiyorum ne de siz.

ağabeyim

Manisa'ya ne ben gidiyorum ne de ağabeyim.

Ankara

Ankara'ya ne ben gidiyorum ne de ağabeyim.

o

Ankara'ya ne o gidiyor ne de ağabeyim.

biz

Ankara'ya ne o gidiyor ne de biz.

onlar

Ankara'ya ne onlar gidiyor ne de biz.

bilmek

Ankara'yı ne onlar biliyor ne de biz.

ders

Dersi ne onlar biliyor ne de biz.

siz

Dersi ne onlar biliyor ne de siz.

ben

Dersi ne ben biliyorum ne de siz.

öğrendim

Dersi ne ben öğrendim ne de siz.

o

Dersi ne o öğrendi ne de siz.b) Random Substitution DrillCuePattern

Kütüphanenin nerede olduğunu ne ben sordum ne de sen.

'Neither I nor you asked where the library is.'

hava yolları

Hava yollarının nerede olduğunu ne ben sordum ne de sen.

Park Otel

Park otelin nerede olduğunu ne ben sordum ne de sen.

o

Park otelin nerede olduğunu ne o sordu ne de sen.

söylemek

Park otelin nerede olduğunu ne o söyledi ne de sen.

Oktay

Oktay'ın nerede olduğunu ne o söyledi ne de sen.

çalışmak

Oktay'ın nerede çalıştığını ne o söyledi ne de sen.

biz

Oktay'ın nerede çalıştığını ne biz söyledik ne de sen.

onlar

Oktay'ın nerede çalıştığını ne biz söyledik ne de onlar.

oturmak

Oktay'ın nerede oturduğunu ne biz söyledik ne de onlar.

bizim

Bizim nerede oturduğumuzu ne biz söyledik ne de onlar.

yemek

Bizim nerede yediğimizi ne biz söyledik ne de onlar.

sizin

Sizin nerede yediğinizi ne biz söyledik ne de onlar.

uyumak

Sizin nerede uyuduğunuzu ne biz söyledik ne de onlar.

c) Transformation Drills.Pattern

{-(Y)acák} + {-(Y)ız}

{-dı} + {-k}

Ne plaja gideceğiz ne de sinemaya.

Ne plaja gittik ne de sinemaya.

Ne Türkçe çalışacağız ne de İngilizce.

Ne Türkçe çalış__ ne de İngilizce.

Ne okuyacağız ne de tercüme edeceğiz.

Ne oku _____ ne de tercüme et__.

Ne konuşacağız ne de izah edeceğiz.

Ne iş yapacağız ne de bir yere gideceğiz.

d) Repeat drill (c) above with all personal suffixes.

e) Sample Sentences.

1. Oraya ne ben gideceğim ne de o.
2. Ne mektubunuzu ne de telgrafınızı aldık.
3. Ne babanızın buraya geleceğini ne de sizin Ankara'ya gideceğinizi biliyordum.
4. Hasta olduğum zaman bir hafta ne yedim ne de içtim.
5. Ne geldi ne de telefon etti.
6. Bugün evde ne kahve ne de şeker var.
7. Bu ay ne bir kokteyle ne de bir davete gittim.
8. Ne sordu ne de yardım etti.
9. Ne kendi geldi ne de başkasını gönderdi.
10. Ne anladı ne de anlamak istedi.

38.7 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE,

New Words:

maaş	salary
kırtasiye	stationery, office expenses, 'red-tape'
müstahdem	employee, employed

Sefaretin idarf kısmında çalışmadan evvel politika kısmında çalışıyordunuz. Yeni bir hariciyeci gelinceye kadar idarf kısmında çalışmanız söylendi. Siz de kabul ettiniz. İşleriniz arasında sefarette çalışan memurların maaşlarını vermek, sefaret için kömür, odun ve kırtasiye almak olduğu gibi müstahdem bulmak da vardı.

UNIT 39

39.0 DIALOG: Ev İdaresiHome Management

-Fatma-

börek
kuzu
rósto
kuzu rostosu
pişirmek (1)

Hanım, bugün börekle kuzu rostosu
mu pişirecektik?

börek (pastry dish)
lamb
roast
roast lamb
to cook

Ma'am, was it börek and roast
lamb we were going to cook
today?

-Zeynep-

Evet. Bey, arkadaşlarını akşam
yemeğine davet etti.

Yes. The master has invited his
friends for dinner.

-Fatma-

Kaç kişiler?

How many are they?

-Zeynep-

imam
bayılmak (a,1)
imambayıldı
ayıklamak (1)
patlıcan

Bilmiyorum. İmambayıldı da yapacağız.
Sen patlıcanları ayıkla.

moslem priest
to faint, to be crazy about
(something)
(an eggplant dish)
to peel
eggplant

I don't know. We are going to
make an eggplant dish, too.
You peel the eggplants.

-Fatma-

yufka

İsterseniz börek için hazır yufka
alalım.

thin sheets of dough for
pastry

If you wish, let's buy prepared
sheets of dough for the börek.

-Zeynep-

İstemez, yufkayı ben açarım.

No, I'll roll ('open') the dough.

-Fatma-

kıymak (1)
kıyma
peynir

Börek peynirli mi, kıymalı mı
olacak?

to grind
ground meat
cheese

Is the börek to be with cheese
or ground meat?

	-Zeynep-	
Yarısı peynirli, yarısı da kıymalı.		Half with cheese and half with ground meat.
	-Fatma-	
sebze		vegetable
Hanım, sebze hazır.		Ma'am, the vegetables are ready.
	-Zeynep-	
et, -ti		meat
koşu		running, race
fırın		bakery, oven
kasap		butcher
Öyleyse bir koşu kasaba ve fırına git. Evde ne et ne de ekme var.		Then run over to the butcher and the bakery. There is neither meat nor bread in the house.
	-Fatma-	
Ne alınacak?		What's to be bought?
	-Zeynep-	
yağlıca		medium fat
sığır		steer, (ox)
sığır eti		beef
kıvrırmak (1)		to curl, fold, bend
kıvrırcık		curly, a type of lamb
but		leg (of animal), thigh
pırzola		chops
Bir kilo yağlıca sığır kıyması, bir kıvrırcık budu, bir kilo kuzu pırzolası, bir de ekme alacaksın.		You are to get a kilo of non-lean ground beef, a leg of lamb, a kilo of lamb chops and also a [loaf of] bread.
	-Fatma-	
meyva / meyve		fruit
İyi meyva bulursam alayım mı?		If I find good fruits, shall I buy [some]?
	-Zeynep-	
elma		apple
portakal		orange
mandalina		tangerine
armut		pear
Elma, portakal, mandalina biraz da armut al, yalnız sende kâfi para var mı?		Get some apples, oranges, tangerines and a few pears. But do you have enough money?

-Fatma-

harcamak / sarf etmek (1)

Hayır, bendeki paranın hepsini
sabahleyin harcadım.

to spend

No, in the morning I spent all
the money I had (on me).

-Zeynep-

raf

hâdi / hâydi

sallanmak

shelf

come on

to swing about, rock oneself,
dawdle

Bak! Rafta para var. Hadi sallanma,
çabuk ol!

Look! There is some money on the
shelf. Come on don't dawdle,
hurry up.

New Words:Additional List of Fruits

çilek	strawberry	şeftali	peach
dut	mulberry	Maltaeriği, -ni/yeni	loquat
kiraz	cherry	muz	banana
vışne	sour cherry	hurma	date
erik	plum	ananas	pineapple
incir	fig	limon	lemon
üzüm	grape	karpuz	watermelon
kayısı	apricot	kavun	melon

39.1 Questions on the Dialog and Related Questions

1. O gün ne pişirilecekti?
2. Hiç börek yediniz mi?
3. Kuzu rostosu sever misiniz?
4. Bey yemeğe kimleri davet etmişti?
5. İmambayıldı yapmadılar mı?
6. Yufkayı kim açmış? Fatma mı?
7. Böreği patlıcanlı mı pişirmişler?
8. Kasaba ve fırına Zeynep Hanım mı gitmiş?
9. Ne alınacakmış?
10. Fatma meyva alacak mıymış, alacaksa hangi meyvaları alacakmış?
11. Paranın hepsini kim sarf etmiş?
12. Fatma'da kâfi para var mıymış?
13. Genellikle hangi meyvaları seversiniz?
14. Arkadaşlarınız sizi yemeğe davet ederler mi?
15. Sevdiğiniz yemekler, hangileridir?
16. En son davete ne zaman gitmişsiniz?

17. Sizin evde ev idaresini kim yapmalı?
18. Etli yemekleri mi, sebzeleri mi tercih edersiniz?
19. Burada meyvalar umumiyetle ucuz mudur?
20. Evinizin yakınlarında kasap var mı?

39.2 VOCABULARY DRILLS:

a) davetiye 'card of invitation'

Yılbaşı partisi için davetiye gönderdiler.

They sent an invitation for the New Year's Eve party.

Elçilikten davetiye gönderselerdi giderdik.

If they had sent us an invitation from the Embassy we would have gone.

Bendeki davetiyeyi ister misin?

Would you like the invitation I have?

Bize davetiyeyi gönderen kim?

Who is it that sent us the invitation?

b) davet 'invitation'

New word: lüzum

'necessity, need'

Size de mi davet lâzım?

Do you have to have an invitation, too?

Davetsiz yere ne ben giderim ne de eşim.

Neither I nor my husband (wife) would go anywhere without an invitation.

Davete ne lüzum var? Biz yabancı değiliz ki....

Why should we need an invitation? We are not strangers!

c) davet etmek 'to invite'

Davet etsinler, öyle gidelim.

Let them invite us; then we'll go.

Sen onları davet ettin mi ki davet bekliyorsun?

Have you ever invited them that you are expecting an invitation?

Oktay Beyleri davet etmeliyiz.

We must invite Oktay and his family.

Ne davet ettiler ne de davetiye gönderdiler.

They neither invited us nor did they send us an invitation.

Hem davetiye yolladılar hem de telefonla davet ettiler.

Not only did they send (us) an invitation they also invited (us) by telephone. (They both sent us an invitation invited us by telephone.

d) davetli 'guest, one who is invited'

New Word: yollamak (1)

'to send, dispatch'

Davetlilere ayrıca davetiye göndermeyeceklermiş.

Reportedly they are not going to send an invitation to those who already invited.

Bizimki bu akşam partiye davetli olduğumuzu söyledi.

My husband said that we were invited to the party this evening.

39.3 NARRATIVE

New words:

ilân	advertisement, announcement
aradan	in between
şart, -ti	condition, stipulation
uygun	suitable, reasonable
akşam üstü / üzeri	towards evening
konfor	comfort
şahane	magnificent
né olursa olsun	in any case, whatever may be

Bob, Ankara dönüşü ev aramağa başladı. Bunun için her gün gazetelerde çıkan ilânları okuyordu. Aradığını bulması biraz zordu. İşine yakın, üç odalı, güzel manzaralı bir apartman arıyordu. Aradan bir hafta geçtikten sonra istediği şartlara uygun bir ilân gördü ve telefon etti. Akşam üstü evi görebileceğini öğrendi ve saat 5'te gidip gördü. Evde aradığı her konfor vardı; bilhassa manzara şahaneydi! Yalnız kirası onun düşündüğünden daha fazlaydı, ama ne olursa olsun belki bir daha böyle bir yer bulamam diye düşündü ve evi tuttu.

39.4 NOTE: Review of interrogative {m1}

- A. Ahmet Bey, burada bir benzinci var mı?
On lira kâfi değil mi?
- B. Siz de mi oradan benzin alırsınız?
Bir şeye mi ihtiyacınız var?
Yalnız çay mı içtiniz?
Hanım, bugün börekle kuzu rostosu mu pişirecektik?
Kiraylı aydan aya mı veriyorsunuz?
Buraya yakın mı oturuyorsunuz?
Satın mı aldınız yoksa kirayla mı oturuyorsunuz?

In Note 9.3 it was noted that {-m1} is not used in questions where a question word [/kaç/, /ne/, /hângi/, /kim/, etc.] is used.

{-m1} may be used following any noun or adjective in the sentence. Note that in group A it follows the predicate at the end of the sentence. In group B, however, it is used in various parts of the sentence to ask about specific words.

Compare:

Hanım, bugün börekle kuzu rostosu mu pişirecektik?

'Ma'am was it börek and roast lamb we were going to cook today?'

Hanım, bugün mü börekle kuzu rostosu pişirecektik?

'Ma'am was it today we were going to cook börek and roast lamb?'

Hanım, bugün börekle kuzu rostosu pişirecek miydik?

'Ma'am were we going to cook börek and roast lamb today?'

C. Bana yolu tarif eder misiniz?

Geleceğinizi ona bildirmiş miydiniz?

Bir sigara içmez misiniz?

D. Doldurayım mı?

Geldik mi?

Kahvaltı ettiniz mi?

With participle predicates there are two orders of {-mı}. Note that after the attested past suffix {-dı}, the suggested suffix {-(y)á} (cf. 23.3) and the conditional suffix {-as} the personal suffixes come first, the {-mı} at the end. With other participles the personal suffixes follow {-mı}.

39.5 GRAMMAR DRILL on interrogative {-mı}:

[Understand the following sentences and show your understanding by translation into English]

a) Translation Drill

1. Eve gideceğimizi ona söyledin mi?

2. Eve gideceğimizi ona mı söyledin?

3. Ona eve gideceğimizi mi söyledin?

4. Ona eve mi gideceğimizi söyledin?

b) Translate into English:

1. Biz kahvaltı ettiğimizi söyledik mi?

2. Biz mi kahvaltı ettiğimizi söyledik?

3. Biz kahvaltı mı ettiğimizi söyledik?

4. Biz kahvaltı ettiğimizi mi söyledik?

c) Translate into Turkish:

1. Did I say I was going to Ankara?

2. Was it I who said I was going to Ankara?

3. Was it to Ankara I said I was going?

4. Did I say I was going to Ankara? [not coming from]

39.6 NOTE: Review of {-mış} and {-(y)mış} :

In 19.2, and 19.3 the participles with {-mış} and the form {-(y)mış} used following nouns, adjectives and verbal nouns were explained and drilled in their nominal (i.e. 3rd person forms).

It was indicated that forms with {-mış} are perfective (past) but represent hearsay or asituation at least one step removed from the experience of the speaker.

The {-(y)mış} form was indicated to show a similar hearsay or presumptive nature of the statement.

Actual usage of these forms with verbal and nominal forms in all persons is more complicated than these explanations would indicate. At this point a thorough explanation and review drills are needed.

The participle-formative {-mış} is used in narrative to replace the 'past' {-dı} to describe states and actions of which the speaker was not an observer. The form in this sense is especially frequent without personal endings and in the telling of stories, especially folk tales.

Examples: Bir gün Nasreddin Hoca çarşıya gitmiş.

'One day Nasreddin Hoca went to market.

In other situations, however, the participle with {-mış} --especially when followed by personal suffixes, forms of 'imek' or both-- carries a sense of completedness without the dubiousness. This form, especially with {-dır} is the common 'past' in newspapers.

New Words: yerleşmek(a) to settle

Daha evvel Ankara'ya gitmiş miydiniz?

'Had you been to Ankara before?'

1957' den evvel ben bu kitabı üç defa okumuştum.

'I (had) read this book three times before 1957.'

Yeni evlerine yerleşmişlerse ziyarete gidelim.

'If they have gotten settled in their new home, let's visit [them].'

Vagon restorana şimdi gidersek, Ankara'ya varıncaya kadar öğle yemeğini yemiş oluruz.

'If we go now to the dining car, by the time we reach Ankara we will have had lunch.'

Bu trene bin. O zaman yemek zamanına kadar Ankara'ya varmış olursun.

'Get on this train. That way you'll be in Ankara by meal time.'

Cevdet Sunay bugün şehrimize gelmiştir.

'(It is a fact that) Cevdet Sunay has come to our city today.'

The form of 'imek' {- (y)mış} on the other hand, always carries a strong sense of hearsay.

Examples: Ankara'ya gidecekmışsiniz.

'I hear you're going to Ankara.'

Her gün pazara giderlermiş.

'Apparently they used to go to market everyday.'

In summary we can say that:

1. {-miş} in the absence of other indications of time [such as 'past' or 'future' forms of {imék}] indicates past, at least one step removed from the experience of the speaker.
2. {-miş} when followed by {- (y)dı}, {- (y)sa}, {-dır} or a form of /olmak/ indicates completedness of the action and does not indicate removal from the experience of the speaker.
3. {- (y)mış} always indicates presumed or reported states or actions.

39.7 REVIEW DRILLS: {-miş}

a) Sample sentences:

1. Geçiktiğimi zannedyordum ama zamanında gelmişim.
2. Babası dün Ankara'ya gitmiş.
3. Ben gelmişim, o gitmiş.
4. Hasan diyor ki doğru cevap verememişiz.
5. Oradaki Bey söyledi. Bu tren İstanbul'a değil Ankara'ya gidiyormuş.
6. Başka bir eve taşınmışsınız; doğru mu?
7. Oktay telefon etti. Dünkü ziyaretimizden çok memnun kalmışlar.
8. Bunu Zeynep'e sormamışlar.
9. Kitabımı evde unutmuşum.
10. Doğru cevap vermemiş miyim?
11. Geleceğinizi ona söylememişler mi?
12. Hasan'a sor bakalım. Bana telefon eden olmuş mu?

b) Sample Sentences:

1. Beni yemeğe bekleyeceklerken yemeklerini yememişler mi!
2. Erken zannedyordum. Saate baktım; 12 olmamış mı!
3. Sinema 7'de başlayacak derken 8'de başlamayacak mıymış!
4. Biz, Ali bize gelecek diye beklerken, O Ahmetlere gitmemiş mi!
5. Biraz uyuyayım derken iki saat uyumamış mıyım!
6. Ben onu uyuyor zannederken, sokağa çıkmamış mı!

c) {-(y)mış} sample sentences:

New Word: meğer, meğerse but, whereas, however, it seems that

1. Biz evde değiller diye düşünürken, meğerse onlar evdeymişler.
2. Derse başladıkları zaman siz orada değilmişsiniz.
3. Dün çok hastaymışsınız; üzüldüm.
4. Bu odada rahatsız oluyormuşsunuz; doğru mu?
5. Bunu konuştukları zaman biz de oradaymışız.
6. O adam kim diye merak ediyordum. Meğer Ali'nin babasıymış.

d) {-miş + tı} Sample sentences:

1. Bunu size dün de sormuştum.
2. Onlarla iki sene evvel tanışmıştık.
3. O geldiği zaman biz yemeğimizi yemiştik.
4. Geleceğimizi üç gün evvelden bildirmiştik.
5. O geldiği zaman sen gitmiştin.

e) Progressive Substitution DrillCuePattern

Sabah çalışmağa başlarsam 5'te bitirmiş olurum.

'If I start working in the morning I shall have finished at 5:00.'

sabahleyin	Sabahleyin <u>çalışmağa</u> başlarsam 5'te bitirmiş olurum.
okumak	Sabahleyin okumağa <u>başlarsam</u> 5'te bitirmiş olurum.
fırsat bulmak	Sabahleyin okumağa fırsat bulursam <u>5'te</u> bitirmiş olurum.
5.30	Sabahleyin okumağa fırsat bulursam 5.30'da <u>bitirmiş</u> olurum.
göndermek	Sabahleyin okumağa fırsat bulursam 5.30'da <u>göndermiş olurum.</u>
(biz)	<u>Sabahleyin okumağa fırsat bulursak</u> 5.30'da göndermiş oluruz.
şimdi	Şimdi <u>okumağa</u> fırsat bulursak 5!30'da göndermiş oluruz.
yazmak	Şimdi yazmağa <u>fırsat</u> bulursak 5.30'da göndermiş oluruz.
vakit bulmak	Şimdi yazmağa vakit bulursak <u>5.30'da</u> göndermiş oluruz.
9.45	Şimdi yazmağa vakit bulursak 9.45'te <u>göndermiş</u> oluruz.
yollamak	Şimdi yazmağa vakit bulursak 9.45'te <u>yollamış</u> oluruz.
(siz)	Şimdi yazmağa vakit bulursanız 9.45'te yollamış olursunuz.

f) Using all the sentences of drill (e) as cue sentences, produce sentences with the participle suffix {-(y)acak} , and with passive suffix {-ıl/n}.

- Example: 1. Sabah çalışmağa başlarsam 5'te bitirmiş olacağım.
2. Sabah çalışılmağa başlanırsa 5'te bitirilmiş olur.

g) {-mîş} + {olmak} Transformation Drill

{-(á,í)r} + {-(y)sa}

Şimdi başlarsak, siz gelinceye
kadar bitirmiş oluruz.

{-sá} + {-(y)dı}

Şimdi başlasaydık, siz gelinceye
kadar bitirmiş olurduk.

1. Saat 6'da gelerseniz annemi
görmüş olursunuz.	Saat 6'da _____ annemi
görmüş _____.
2. 8'de gidersem kapı açılmış olur.	8'de _____ kapı açılmış _____.
3. Öğleyin 12'de giderlerse onu evde
bulabilirler.	Öğleyin 12'de _____ onu evde
_____.
4. Yemeğini şimdi yersen bitirmiş
olursun.	Yemeğini şimdi _____ bitirmiş
_____.
5. Çalışırsa öğrenmiş olur.	_____ öğrenmiş _____.
6. Okunursa öğrenilmiş olur.	_____ öğrenilmiş _____.
7. 11 ders daha yazabilirsem kitabı
bitirmiş olurum.	11 ders daha _____ kitabı
bitirmiş _____.
8. Her gün biraz Türkçe çalışırsanız
öğrenmiş olmaz mısınız?	_____
_____.
9. Öğretmenini dinlerse onun için
iyi olmuş olur.	_____
_____.
10. 10 ay burada kalırsanız bir
şeyler öğrenmiş olursunuz.	_____
_____.

39.8 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

avukat	lawyer
Kore	Korea
harp, -bi / savaş	war
savaşmak	to campaign, to war
patlamak	to burst, to explode
kuvvet, -ti	force, power, strength
dış	exterior, outside
dışişleri, -ni	foreign affairs
bakanlık / vekâlet	ministry
imtihan	examination, test

Üniversitede okurken avukat olmağı düşünüyordunuz. Fakat 1950'de Kore harbi patlayınca askere çağırıldınız. Deniz subayı olarak Kore harbine gittiniz. Orada iki yıl savaşınız. 1958'e kadar Deniz kuvvetlerinde çalıştıktan sonra Dışişleri Bakanlığının imtihanına girdiniz ve diplomat oldunuz. Kore savaşı başlamsaydı siz belki de bugün avukat olmuş olurdunuz.

UNIT 40

40.0 DIALOG: ZiyafetBanquet

-Leman-

seslenmek (a)

to call out

Hasan sana seslendim.

Hasan I called you. Where have you been? It is 7:10.

Neredeydin? Saat yediyi on geçiyor.

-Hasan-

buz

ice

dolap

closet, cupboard

buzdolabı, -nı / frijider

ice-box, refrigerator

Duymadım. Rakıyı buzdolabına koydum.

I didn't hear you. I put the raki in the refrigerator, and took out some ice.

Biraz da buz çıkardım.

-Leman-

méze

hors d'oeuvres, snack

Hazırladığım mezeleri gördün mü?

Have you seen the hors d'oeuvres that I prepared?

-Hasan-

Görmedim. Neler yaptın?

I haven't. What did you make?

-Leman-

humus

[(Humus-salad) is made of crushed sesame seeds, mashed chick-peas, some garlic, olive oil and lemon juice.]

saláta

salad

patlıcan salatası

eggplant salad

cacık

[cacık is made of yogurt, diced cucumbers, water and garlic].

piyaz

[boiled dry bean salad with onions].

Humus, patlıcan salatası, cacık,
biraz da piyaz.Humus, eggplant salad, cacık
and some piyaz.

-Hasan-

Sıcak meze yok mu?

Aren't there any hot hors d'oeuvres?

-Leman-

Ne istiyorsun, bilmiyorum ki....

I don't know what you want.

-Hasan-

kuru
köfte
ciğer
tava
Canım, biraz kuru köfte veya
ciğer tavası yapiver.

dry
meat balls
liver, lungs
frying pan, fried food
Well, why don't you make some
meat balls or fried liver?

-Leman-

artık
Ciğer aldın mı ki, tavasını
istiyorsun? Artık geç oldu;
alsan da yapamam. Merak etme,
ben bir şeyler hazırlarım.

anyway, anymore, from now on
Did you get the liver that you
want fried? Anyway it is too
late now. Even if you buy it
I can't do it. Don't worry,
I'll prepare something.

- - - - -

-Leman-

çalmak (1,a)
Fatma! Kapı çalınıyor, açiver.

to ring, steal, play
(musical instrument).
Fatma! Someone is knocking on
the door. Will you open it?

-Bob-

Geç kalmadık ya.

I hope we aren't late.

-Hasan-

Aman efendim rica ederim.
Buyurun, hoş geldiniz.

Oh, not at all.
Please come in, welcome.

- - - - -

-Leman-

sofra
Sofraya buyurun.

dining-table (set for meal)
Won't you come to the table?
(Please come to the table).

-Hasan-

soğuk
bira
votka
şarap
şişe

cold
beer
vodka
wine
bottle

Arkadaşlar, soğuk bira, votka,
şarap, bir şişe de rakımız var.
Ne içmek istersiniz?

Friends, we have cold beer, vodka,
wine and a bottle of rakı. What
would you like to drink?

--Bob--

Rakı varken başka içki içilir mi?

As long as there is rakı what
other drink would one have?

-Hasan-

Siz bilirsiniz. Peki rakı
içelim. Kâzım Bey, rakınıza
su koyuyor musunuz?

As you wish. O.K. let's drink
rakı. Kâzım Bey do you put
water into your rakı?

-Kâzım-

lezzet, -ti
lezzetli

taste, flavour
tasty, delicious

Hayır, teşekkür ederim. Susuz
Lütfen. Mezeler de çok lezzetli.

No, thank you. Without water
please. The hors d'oeuvres
are delicious too.

-Hasan-

afiyet, -ti
afiyet olsun

health, well-being
may it give you health

Afiyet olsun.

I hope you enjoyed them.

40.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Hasan Bey kimleri davet etmişti?
2. Mezeleri kim hazırlamıştı?
3. Hangi mezeleri yapmışlardı?
4. Rakı için hangi mezeler iyidir?
5. Patlıcan salatası sever misiniz?
6. Cacık yapmak kolay mı?
7. Humusa ne lâzım?
8. Ciğer tavasıyla piyaz beraber yenir mi?
9. Rakıdan başka hangi içkiler vardı?
10. Buzlu su içmek iyi midir?
11. Rakı nasıl içilir?
12. Kuru köfte lezzetli miydi?
13. Hangi içkiyi tercih edersiniz?

14. Genellikle sofrada ne içtiler?
15. Kim susuz rakı içti?
16. Siz rakı içtiniz mi?
17. Hiç Türk mezesi yediniz mi?
18. En çok hangi birayı seversiniz?
19. Yemekte şarap içmek âdetiniz midir?
20. Size göre hangi meze iyidir; sıcak meze mi, soğuk meze mi?

40.2 VOCABULARY DRILLS

a) çalmak 'to play a musical instrument'New Words:

piyâno	piano
benim deyen insan	even the expert
râdyo	radio
klasik	classical
hoşlanmak (dan)	to like

Ahmet çok güzel piyano çalar.

Ahmet plays the piano very well.

Onun çaldığı piyanoyu benim diyen insan çalamaz.

It requires much more than an ordinary man to play the piano the way he does.

Geçen gün sabahdan akşama kadar radyo çaldım.

The other day I played the radio from morning to night.

Dün gece radyoyu açmıştım. Yatarken kapatmayı unutmuşum. Sabah kalktığımda zaman radyo hâlâ çalıyordu.

Last night I had turned on the radio. I must have forgotten to turn it off as I went to bed. When I got up in the morning the radio was still on.

Hep klasik müzik çalmaktan hoşlanıyor.

He always likes to play classical music.

b) çalmak 'to knock (on a door)'

Leman, 'Beş dakikadan beri kapıyı çalıyorum. Ne gelen var ne giden,' dedi.

'I've been knocking on the door for five minutes', said Leman. 'Nobody has come'.

Odasının kapısını çalıp bekledim.

I knocked on his door and waited.

c) çalmak 'to ring'New Words:

zil

bell, cymbals

çan

bell, chime

bozulmak

to be spoilt, out of order

Kapının zili bozulmuş; çalmıyor.

The doorbell is out of order; it won't ring.

'Çanlar kimin İçin çalıyor' filmini gördünüz mü?

Have you seen the film 'For Whom the Bells Toll'?

Bu sabah evden çıkarken saat tam sekizi çalüyordu.

This morning as I left home the clock was just striking eight.

d) Karnı zil çalmak '(Sl.) to be very hungry, stomach to growl'New Word:

açlık

hunger

Sabah kahvaltı etmediğim için karnım zil çalıyor.

I am very hungry since I didn't have breakfast in the morning.

Akşam saat yedi olunca açlıktan karınları zil çalıyor.

When 7:00 p.m. comes their stomachs growl.

e) çalmak 'to steal'New Word:

ya

you know

Geçen gece Adnanlara hırsız girmiş; bütün kıymetli eşyalarını çalmış, gitmiş.

Reportedly a burglar broke into Adnan's house the other night; stole all their valuable things and left.

Hırsız Zeynep'in çaldığı piyanoyu çalmış.

The burglar stole the piano that Zeynep played.

Fatma'nın pek güzel bir yüzüğü vardı ya, çalınmış.

You know that beautiful ring Fatma had, reportedly it is stolen.

40.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:New Words:

çiçek	flower
koparmak (1)	to pluck, break off

a) Random Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Hazırladığım <u>mezeleri</u> gördün mü?
yemek	Hazırladığım <u>yemekleri</u> gördün mü?
bavul	Hazırladığım <u>bavulu</u> gördün mü?
(senin)	Hazırladığın <u>bavulu</u> gördün <u>mü</u> ?
gördüm	Hazırladığın <u>bavulu</u> gördüm.
çiçekler	Hazırladığın <u>çiçekleri</u> gördüm.
(onlar)	<u>Hazırladığın</u> çiçekleri gördüler.
koparmak	<u>Kopardığın</u> çiçekleri gördüler.
(benim)	<u>Kopardığım</u> çiçekleri gördüler.
(sen)	<u>Kopardığım</u> çiçekleri gördün.
çalmak	<u>Çaldığım</u> çiçekleri gördün ___.
{-mı }	<u>Çaldığım</u> çiçekleri gördün mü?

b) Random Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Rakı var <u>ken</u> başka içki içilir mi?
{-(y)sa }	<u>Rakı</u> varsa başka içki içilir mi?
şarap	<u>Şarap</u> varsa başka içki içilir mi?
(siz)	<u>Şarap</u> varsa başka içki içer misiniz?
bira	Bira <u>varsa</u> başka içki içer misiniz?
yok	Bira yoksa başka içki içer <u>misiniz</u> ?
(onlar)	<u>Bira</u> yoksa başka içki içerler mi?
votka	Votka yoksa başka içki içerler <u>mi</u> ?
(ben)	<u>Votka</u> yoksa başka içki içer miyim?
rakı	Rakı <u>yoksa</u> başka içki içer miyim?
var	Rakı <u>varsa</u> başka içki içer miyim?
{-(y)ken }	Rakı varken başka içki içer <u>miyim</u> ?
{-11 }	Rakı varken başka içki içilir mi?

c) Expansion Drill (Add the cue rather than substituting it):

New Word: misafir guest

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Yediler.
ciğer tavası ve piyaz	Ciğer tavası ve piyaz yediler.
cacık	Cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
kuru köfte	Kuru köfte, cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
patlıcan salatası	Patlıcan salatası, kuru köfte, cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
humus	Humus, patlıcan salatası, kuru köfte, cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
misafirler	Misafirler, humus, patlıcan salatası kuru köfte cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
ziyafette	Ziyafette misafirler, humus, patlıcan salatası, kuru köfte, cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.
Hasan Beyin verdiği	Hasan Beyin verdiği ziyafette misafirler, humus, patlıcan salatası, kuru köfte, cacık, ciğer tavası ve piyaz yediler.

d) Repeat the Expansion Drill in (c) above with the participle with suffix $\{-y\}acַk\}$:

Yiyecekler.
etc.

40.4 NARRATIVE:

New Words:

kurulmak	to be set up, established
Ürgüp	place name
Göreme	place name
Çanakkale	place name
Truva	Troy
Bergama	Pergamum
Efes	Ephesus
Antalya	place name
Aspendos /Belkıs/ Aspendos	
tasarlamak (1)	to plan, project

Bob şimdiye kadar Anadolu'da yedi medeniyet kurulduğunu bir makalede okumuştı. Ankara'nın Kuzey-Doğusunda Boğazköy'de Hititlere ait olan Hattuşaş harabelerini, sonra sırasıyla Ürgüp'deki Göreme harabelerini, Çanakkale'deki Truva harabelerini, Bergama ve İzmir'in doğusunda olan Efes harabelerini ve Türkiye'nin güneyinde Antalya'da bulunan Aspendos harabelerini görmeyi tasarladı.

40.5 REVIEW DRILLS

a) Random Substitution-Correlation DrillCuePattern

	Temmuzda <u>uçakla</u> Avrupa'ya <u>gidiyorum</u> .
	'I'm going to Europe by plane in July.'
{-(y)acák}	Temmuzda uçakla Avrupa'ya <u>gideceğim</u> .
vapur	<u>Temmuzda</u> vapurla Avrupa'ya <u>gideceğim</u> .
eylül	Eylülde vapurla Avrupa'ya <u>gideceğim</u> .
{-malı}	Eylüde vapurla Avrupa'ya <u>gitmeliyim</u> .
(o)	Eylülde vapurla <u>Avrupa</u> 'ya <u>gitmeli</u> .
İngiltere	Eylülde <u>vapurla</u> İngiltere'ye <u>gitmeli</u> .
gemi	Eylülde <u>gemiyle</u> İngiltere'ye <u>gitmeli</u> .
(sen)	Eylülde <u>gemiyle</u> İngiltere'ye <u>gitmelisin</u> .
{-(y)dı}	<u>Eylülde</u> <u>gemiyle</u> İngiltere'ye <u>gitmeliydin</u> .
ekim	Ekimde <u>gemiyle</u> İngiltere'ye <u>gitmeliydin</u> .
uçak	Ekimde uçakla İngiltere'ye <u>gitmeliydin</u> .
(biz)	Ekimde uçakla İngiltere'ye <u>gitmeliydik</u> .
{-dı}	Ekimde uçakla İngiltere'ye <u>gittik</u> .

b) Progressive Substitution-Correlation Drill: (Review Drill)

(In this drill the verbs employed may require a different relational suffix on a preceding noun).

CuePattern

	<u>Türkiye</u> 'de otursaydım ağabeyimi <u>görürdüm</u> .
	'If I had lived in Turkey I would have seen my elder brother.'
İzmir	İzmir' <u>de</u> <u>otursaydım</u> ağabeyimi <u>görürdüm</u> .
gitmek	İzmir'e <u>gitseydim</u> <u>ağabeyimi</u> <u>görürdüm</u> .
kuzen	İzmir'e <u>gitseydim</u> <u>kuzenimi</u> <u>görürdüm</u> .
konuşmak	İzmir'e <u>gitseydim</u> <u>kuzemimle</u> <u>konuşurdum</u> .
(sen)	<u>İzmir</u> 'e <u>gitseydin</u> <u>kuzenimle</u> <u>konuşurdun</u> .
Istanbul	Istanbul' <u>a</u> <u>gitseydin</u> <u>kuzenimle</u> <u>konuşurdun</u> .
olmak	Istanbul'da olsaydın <u>kuzenimle</u> <u>konuşurdun</u> .
abla	Istanbul'da olsaydın <u>ablamla</u> <u>konuşurdun</u> .
ziyaret etmek	Istanbul'da olsaydın <u>ablamı</u> <u>ziyaret ederdin</u> .
(o)	Istanbul'da olsaydı <u>ablamı</u> <u>ziyaret ederdi</u> .

c) Progressive Substitution-Correlation DrillCuePattern

Türkiye'ye gitmedikçe akrabalarımızı ziyaret edemeyiz.
'We can't visit our relatives unless we go to Turkey.'

Istanbul	Istanbul'a <u>gitmedikçe</u> akrabalarımızı ziyaret edemeyiz.
uğramak	Istanbul'a uğramadıkça <u>akrabalarımızı</u> ziyaret edemeyiz.
amca	Istanbul'a uğramadıkça <u>amcamızı</u> ziyaret edemeyiz.
konuşmak	Istanbul'a uğramadıkça amcamızla konuşamayız.
(siz)	<u>Istanbul</u> 'a uğramadıkça amcamızla konuşamazsınız.
İzmir	İzmir'e uğramadıkça amcamızla konuşamazsınız.
gitmek	İzmir'e gitmedikçe amcamızla konuşamazsınız.
dayı	İzmir'e gitmedikçe <u>dayımızla</u> konuşamazsınız.
uğramak	İzmir'e gitmedikçe dayımıza uğrayamazsınız.
(onlar)	İzmir'e gitmedikçe dayımıza uğrayamazlar.

d) Progressive Substitution DrillCuePattern

10 hafta ders alsaydık Almanca öğrenirdik.

'Had we gotten lessons for 10 weeks, we would have learned German.'

12	12 <u>hafta</u> ders alsaydık Almanca öğrenirdik.
ay	12 ay <u>ders</u> alsaydık Almanca öğrenirdik.
çalışmak	12 ay çalışsaydık Almanca öğrenirdik.
(siz)	12 ay çalışsaydınız <u>Almanca</u> öğrenirdiniz.
Türkçe	12 ay çalışsaydınız Türkçe öğrenirdiniz.
konuşmak	12 ay çalışsaydınız Türkçe konuşurdunuz.
(onlar)	12 ay çalışsalarđı Türkçe konuşurlardı.

e) Repeat the Progressive Substitution-Correlation Drill in (d) above with the participle with suffix {-(y)â+bil} i.e.

10 hafta ders alabilseydik Almanca öğrenebilirdik, etc.

'Had we been able to get lessons for 10 weeks, we would have been able to learn German.'

f) Transformation Drill

{-dík+ca}

Pattern 1

Dersinizi çalıştıkça öğrenirsiniz.
You learn as you study.

Okula gittikçe öğretmenimizi görürüz.
We see our teacher each time we
go to school.

Paraları oldukça seyahat ederler.
They travel when they have the
money.

Babasından para aldıkça sinemaya gider.
He goes to the movies whenever he
receives money from his father.

Türkçe konuştuğça öğrenirsin.
The more you speak Turkish the more
you learn it.

Dinlendikçe rahat ederim.
The more I rest the more comfortable
I feel.

Okudukça anlaşılır.
The more one reads it the better
one understands it.

g) Repeat the Transformation Drill in (f) above with the participle
with suffix {-(y)â+bil}

Dersinizi çalıştıkça öğrenebilirsiniz.

{-ma+dík+ca}

Pattern 2

Dersinizi çalışmadıkça öğrenmezsiniz.
You don't learn unless you study.

Okula gitmedikçe öğretmenimizi görmeyiz.
We don't see our teacher unless we
go to school.

Paraları olmadıkça seyahat etmezler.
They don't travel unless they have
the money.

Babasından para almadıkça sinemaya gitmez.
He doesn't go to the movies unless he
receives money from his father.

Türkçe konuşmadıkça öğrenmezsin.
You don't learn Turkish unless you
speak it.

Dinlenmedikçe rahat etmem.
I don't feel comfortable unless
I rest.

Okunmadıkça anlaşılmaz.
One doesn't understand it unless
one reads it.

Dersinizi çalışmadıkça öğrenemezsiniz.

h) Transformation Drills

ne.... ne de...

'neither.... nor...'

hem.... hem de...

'both.... and...'

Pattern 1

Ev aramağa ne ben gittim ne de eşim.

'Neither I went to look for a house nor did my wife/husband.'

Ne ben evliyim ne de kuzinim.

Ne çalıştılar ne de öğrenmek istediler.

Ne yedik ne de içtik.

Ne evi var ne de apartmanı.

Ne radyomuz iyi ne de piyanomuz.

Ne mektup yazdın ne de telgraf gönderdin.

Ne sinema güzeldi ne de filim.

Ne sefirle konuşabildiler ne de konsolosla.

Hava ne yağmurlu ne de soğuktu.

Pattern 2

Ev aramağa hem ben gittim hem de eşim.

'Both I and my wife/husband went to look for a house!'

Hem ben evliyim hem de kuzinim.

Hem çalıştılar hem de öğrenmek istediler.

Hem yedik hem de içtik.

Hem evi var hem de apartmanı.

Hem radyomuz iyi hem de piyanomuz.

Hem mektup yazdın hem de telgraf gönderdin.

Hem sinema güzeldi hem de filim.

Hem sefirle konuşabildiler hem de konsolosla.

Hava hem yağmurlu hem de soğuktu.

1) Transformation Drills

{-(á, í) r} + {-maz}

{-dik} + { zaman}

{-ınca}

Pattern 1	Pattern 2	Pattern 3
<p>Example: Türkiye'ye varır varmaz Göreme'ye gidecek.</p> <p>'As soon as he reaches Turkey he'll go to Goreme.'</p> <p>-----</p>	<p>Türkiye'ye vardığı zaman Göreme'ye gidecek.</p> <p>'When he reaches Turkey he'll go to Goreme.'</p> <p>-----</p>	<p>Türkiye'ye varınca Göreme'ye gidecek.</p> <p>'Upon reaching Turkey he'll go to Goreme.'</p> <p>-----</p>
<p>1. Uçak kalk___ kalk___ yerime oturacağım.</p>	<p>Uçak kalk___ zaman yerime oturacağım.</p>	<p>Uçak kalk___ yerime oturacağım.</p>
<p>2. Filmi gör___ gör___ anlatacaksın.</p>	<p>Filmi gör___ zaman anlatacaksın.</p>	<p>Filmi gör___ anlatacaksın.</p>
<p>3. Eve git___ git___ telefon edecek.</p>	<p>Eve git___ zaman telefon edecek.</p>	<p>Eve git___ telefon edecek.</p>
<p>4. Zil çal___ çal___ geleceğiz.</p>	<p>Zil çal___ zaman geleceğiz.</p>	<p>Zil çal___ geleceğiz.</p>
<p>5. Paranız bit___ bit___ isteyeceksiniz.</p>	<p>Paranız bit___ zaman isteyeceksiniz.</p>	<p>Paranız bit___ isteyeceksiniz.</p>
<p>6. Pazar kurul___ kurul___ sebze alacaklar.</p>	<p>Pazar kurul___ zaman sebze alacaklar.</p>	<p>Pazar kurul___ sebze alacaklar.</p>
<p>7. Haber alın___ alın___ söylenecek.</p>	<p>Haber alın___ zaman söylenecek.</p>	<p>Haber alın___ söylenecek.</p>
<p>8. Görüşül___ görüşül___ bildirilecek.</p>	<p>Görüşül___ zaman bildirilecek.</p>	<p>Görüşül___ bildirilecek.</p>
<p>9. Telefon edil___ edil___ haber verilecek.</p>	<p>Telefon edil___ zaman haber verilecek.</p>	<p>Telefon edil___ haber verilecek.</p>
<p>10. Antalya'ya gidil___ gidil___ Aspendos harabeleri gezilmiş.</p>	<p>Antalya'ya gidil___ zaman Aspendos harabeleri gezilmiş.</p>	<p>Antalya'ya gidil___ Aspendos harabeleri gezilmiş.</p>

j) Repeat the Transformation Drill (i) using the verb from with suffix {-dı} the past: i.e.

Türkiye'ye varır varmaz Göreme'ye gitti. etc.

40.6 REVIEW DRILLS: Question Words

a) nerede / where

Banka nerede?
 Evi nerede tuttunuz?
 Telgraf nereden gelmiş?
 Nereden duydunuz?
 Nereye koydunuz?
 Nereye oturalım?
 Nereyi görmek istiyorsunuz?
 Nereye gittiyse, kimse bilmiyor.

Where's the bank?
 Where did you rent the house?
 Where did the telegram come from?
 Where did you hear it?
 Where did you put it?
 Where shall we sit?
 What place do you want to see?
 No one knows where he went.

b) /wherever/

Neredeyse, bulamıyorum.
 Neredeysen, haber ver.
 Neredeysem hemen gelirim.
 Nerede bulursan al.

Wherever it is, I can't find it.
 Wherever you are, let [us] know,
 Wherever I am, I'll come fith away.
 Wherever you find it, buy it.

c) /no matter where/

Nerede aradıksa yoktu.

There wasn't any no matter where
 we looked.

d) /almost, just about/

Neredeyse akşam olacak.
 Neredeyse gülecektim.

It's almost evening.
 I was just about to laugh.

e) kim / who

Kim o?
 Kimi arıyorsunuz?
 Kime söyledin?
 Onu kimden almış?

Who is it?
 Whom are you looking for?
 Whom did you tell?
 Whom did he get it from?

f) kimse / anyone, no one

Evde kimse var mı?
 Kimse birşey söylemedi.
 Kimseyi bulamadık.
 Hiç kimse aramadı.

Is there anyone at home?
 No one said anything.
 We couldn't find anyone.
 No one looked for [you].

Bunu kimseye verme.
Kimse bilmiyor mu?
Kimsede bir kibrit yok mu?

Don't give this to anyone.
Doesn't anyone know?
Doesn't anyone have a match?

g) kimse / whoever

O kimse (her kimse), tanılmıyorum.
O kimse, adını sor.
Kim görse, anlar.
Kim aldıysa, getirsin.
Kim isterse, haber versin.
Kimi aradıksa, bulamadık.
Kime vermişse, unutmuş.

Whoever he is, I don't know him.
Whoever it is, ask (what) his name (is).
Whoever sees it, understands it.
Whoever took it, have him bring it back.
Whoever wants it, let him say [so].
We couldn't find anyone we looked for.
He forgot whom he had given it to.

h) nasıl / how

New Word: dikkat etmek
Nasıl istiyorsan, söyle.
Nasıl olduysa dikkat etmedim.

to notice, to pay attention
Tell us, how you want it.
I didn't notice how it happened.

i) /somehow/

Nasılsa görmemişim.
Nasılsa Ali'yi evde bulduk.

Somehow I didn't see it.
Somehow we found Ali home.

j) hangi / whichever

Şekerli kahve hangisiyse,
Ahmet'e verelim.
Hangisi tazeyse, onu al.
Hangisini temizledinse, onu ver.
Hangi trene binse, olur.

Whichever one's the sweet coffee,
let's give it to Ahmet.
Take whichever one is fresh.
Give whichever one you've cleaned.
Whatever train he gets on, it's all right.

k) kaçsa / however much, many

New Word: tane
Kaç kişiyse, o kadar lâzım.
Kaç taneyse, hepsini aldık.

piece, item
[We] need just as many (or, much) as there are people.
We bought all of them, however many there were.

1) Question word and verb with {-(y)sa} and same verb

Ne giyersek giyelim	It doesn't matter what we put on.
Nereye giderse gitsin.	Let him go wherever he wants to.
Nereye koyarsam koyarım.	I'll put it wherever I please.
Nasıl yaparsan yap.	Do it however you want.
Neyle gelirse gelirim.	I'll come however ('with what [means]') I please.
Ne zaman başlarsak başlayalım.	Let's start whenever we please.
Kaçta uğrarsanız uğrayın.	Stop by whatever time you like.
Kime sorarsan sor.	Ask anyone you like (to).

40.7 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

Napóli	Naples
devam	continuation, continuing
devam etmek (a)	to continue

Dört yıldır sefarette çalışmaktaydınız. Sizi Ankara'dan çağırdılar ve vapur biletlerinizi gönderdiler. Türkiye'ye vapurla gideceğinize çok sevindiniz. Çoktandır vapurla seyahat etmemiştiniz. Napoli'ye uğrayıp orada 3,4 gün kaldıktan sonra gene Türk vapuruyla yolunuza devam edeceksiniz. Ay sonunda İstanbul'a varmış olacaksınız.

UNIT 41

41.0 DIALOG: Ev AramakHouse Hunting

-Çetin-

Ayda
ya.... ya da...
Bebek
yeşil
köy
Yeşilköy

Ayda, bugün ya Bebek'e ya da
Yeşilköy'e gideceğiz.

Hangisine gidelim?

P.N.
either.... or...
P.N., baby, doll
green
village
P.N.

Ayda, we're going to go either
to Bebek or to Yeşilköy today.

Which one shall we go to?

-Ayda-

Evvelâ Bebek'e gidelim.
Orada kendimize göre bir ev veya
apartman bulamazsak, o zaman
Yeşilköy'e gideriz.

Let's go to Bebek first.
If we can't find a suitable house
or apartment for us there, then
we'll go to Yeşilköy.

-Çetin-

simsar
Otelden simsara telefon edip
bir iki adres almıştım.
İstersen onlardan başlayalım.

agent, real estate man, broker
I called the real estate man, from
the hotel, and got a couple of
addresses from him.
We'll start with them if you like.

-Ayda-

mutfak
alafranga
yüznumara
Sen bilirsin, benim için hava hoş.
Bana 5 odalı, mutfaklı, banyolu,
alafranga yüznumaralı bir yer
bul, kâfi.

kitchen
Western style in the European
fashion
toilet, rest room
As you like. It doesn't make any
difference to me. Just find me
a place with 5 rooms, a kitchen,
a bath and a western style toilet.

-Çetin-

bahçe
Güzel söyledin. Eğer ilk katta
bulursak çok iyi olur; çocuklar
da bahçede oynarlar.

garden, yard
You said it! If we can find one
on the first floor it'll be just
fine. The children will (be able to
play in the yard, too.

-Ayda-

yatak odası
yemek odası
oturma odası
Çetin, biliyorsun, bize 3 yatak odası, bir yemek odası, bir de oturma odası lâzım.
İlk katta olmuş üst katta olmuş fark etmez.

bedroom
dining room
living room
Çetin, (as) you know, we need 3 bedrooms, a dining room and a living room.

Whether it is on the first floor or upstairs, it makes no difference.

-Çetin-

hatırlamak (1)
çınar
número
güven
aşağı
İşte Bebek'e geldik. Adres neydi? Tamam, hatırladım. Çınar sokağı, numara 236, Güven Apartmanı. Apartman biraz daha aşağıda olmalı.

to remember, to recall
plane tree
number
confidence, trust, reliance
down, below
Here it is, we've come to Bebek. What was the address?
That's right, I remember. Çınar Street No. 236 Güven Apartments.
The apartment house must be a little little further down.

-Ayda-

otomobil
park etmek (1)
Numarayı gördüm; sağ tarafta. Otomobili şuraya park ediver.

automobile
to park
I see the number. It's on the right. Just park the car over there (please).

-Çetin-

sahip
ev sahibi
Bir dakika canım. Siz durun. Ben bir gidip bakayım, ev sahibi evde mi?

owner, possessor
house owner, landlord, host
Just a minute. You stay here. Let me go over and see if the landlord is in.

-Ayda-

Nerede kaldın? Yarım saattir seni bekliyoruz.

Where have you been? I've been waiting for you for half an hour.

-Çetin-

Ne yapayım, ev sahibiyile görüşüyordum? Hadi apartmana bir bakalım, Ev sahibinin söylediğine göre apartman tam bize göreymiş.

I couldn't help it, I was talking with the landlord. Come on, let's have a look at the apartment. According to what the landlord says it is just what we want.

-Ayda-

Bir bakayım da kararımızı veririz. Kirası ne kadar acaba?

Let me have a look, and then we'll decide. I wonder how much the rent is.

-Çetin-

elektrik
hariç

electricity
outside, abroad, exterior,
excluded

boya
boyamak (1,a)
boyatmak (1,a)
yağlıboya
hâtta

paint, dye
to paint, to dye
to have (something) painted
oil, paint, oil based paint
even, not only that...,
so much, so that...

çamaşır
makine / makîna
çamaşır makinesi
musluk
yéniden
değiştirmek (1)
değiştirtmek (a, 1)

laundry, underwear
machine
washing machine
faucet, tap
anew
to change, trade in, exchange
to have (something) changed

Elektrik ve su hariç, iki bin lira istiyor. Odaları yeni boyatmışlar. Salonu da yağlıboya. Hatta çamaşır makinesi bile var. Muslukları da yeniden değiştirtmişler.

He is asking for 2,000 liras, electricity and water not included. They've just had the rooms painted. They used oil based paint in the parlor. There is even a washing machine. They've just had the faucets changed, too.

-Ayda-

Üstelik
fevkalade
kiralamak (1,a), (1,dan)

moreover
extraordinary, marvellous
to rent

Çetin, apartman çok hoşuma gitti. Üstelik balkonu da var. Manzara da fevkalade. Hem de kaloriferli. Gel, kiralayalım bu apartmanı.

Çetin, I like the apartment very much. Moreover, it has a balcony, too. And the view is marvellous. It has central heating, too. Come on, let's rent this apartment.

-Çetin-

Pek iyi, Ayda.

Alright, Ayda.

41.1 Questions on the Dialog and Related QuestionsNew Words:

márka	make, trademark
bulaşık	smearred over, dirty kitchen utensils
bulaşık makinesi	dish washer
kurumak	to dry
kurutmak (1)	cause to dry
kurutma	action of drying
kurutma makinesi	dryer
süpürge	broom
süpürmek (1)	to sweep
elektrik süpürgesi	vacuum cleaner

1. O gün nereye gideceklermiş?
2. Bebek'e veya yeşilköy'e niçin gidiyorlarmış?
3. Evvelâ Bebek'e mi gitmişler?
4. Önce Bebek'e kim gitmek istemiş?
5. Gidecekleri yere neyle gitmişler; otobüsle mi?
6. Ev mi yoksa apartman mı kiralayacaklarmış?
7. Ayda Hanım kaç yatak odalı apartman istiyormuş?
8. Kiralayabilmişler mi?
9. Apartmanı kaç tutmuşlar?
10. Odaları yeni mi boyatmışlar?
11. Hangi oda yağlıboyaymış?
12. Elektrik ve su ev kirasına dahil miymiş?
13. Apartman balkonlu muymuş?
14. Kalorifer var mıymış?
15. Siz kendi evinizde mi, yoksa kirada mı oturuyorsunuz?
16. Kirada oturuyorsanız, ayda ne kadar kira veriyorsunuz?
17. Evinizde kaç yatak odası var?
18. Çocukların oynaması için bahçeniz var mı?
19. Sizin çamaşır ve kurutma makineniz ne marka?
20. Bulaşık makineniz ve elektrik süpürmeniz var mı?

41.2 VOCABULARY DRILLS

a) yüz 'face' Sample Sentences

1. Kızın yüzü ne kadar güzel!	How pretty the girl's face is!
2. Ne yüzle geldin?	How have you the face to come?
(What nerve you have to come here!)
3. Konuşma böyle; bir gün gene yüz
yüze gelirsiniz.	Don't talk like this; you may come
face to face again one day.
4. Yüzünü görmek istemiyorum.	I don't want to see his face.
5. Yüzü hiç hoşuma gitmedi.	I didn't like his face at all.
6. Ne yüzle söyleyeceğim?	How shall I bring myself to tell him?

b) yüz 'hundred'

New Word: kere time, times

1. On kere on yüz eder.	10 times 10 makes 100.
2. Yüz, 99'dan sonra gelen sayıdır.	100 is a number that comes after 99.
3. 4 kişi lokantaya gittik; yemek
100 lira tuttu.	4 of us went to the restaurant, the
meal came to 100 liras.
4. 100 metrede birinci oldu.	He was first in the 100 meter race.

c) yüzmek 'to swim'

1. Bugün plaja gidip yüzelim mi?	Shall we go to the beach today
and swim?
2. Yüzmeği ne zaman öğrendiniz?	When did you learn to swim?
3. Kızım çok iyi yüzer.	My daughter swims very well.
4. Yüzmek bilmiyorsanız öğrensenize?	If you don't know how to swim, why
don't you learn?

d) yüzmek (1) 'to skin'

New Word: hayvan animal

1. Siz hiç kuzu yüzdünüz mü?	Have you ever skinned a lamb?
2. Sığırı herkes yüzemaz.	Not everybody can skin a steer.
3. Kasap bir hayvanı kolayca yüzebilir.	The butcher can skin an animal very
easily.

e) yüzde (%) 'per cent, percentage'

1. İstanbul'da kiralar % 10 arttı.	Rents have increased by 10 % in İstanbul.
2. Maaşlarımız bir ekimde % 5 artacak.	Our salaries are going to increase by 5 % on October 1.
3. Türkiye'de her çocuk yüzde yüz ilkokula gitmelidir.	Every child in Turkey must absolutely (100 %) go to elementary school.

f) bu yüzden 'because of this, for this reason'

1. O gün çok yağmur yağıyormuş ve bu yüzden plaja gidememişler.	Evidently it was raining very hard that day, and they couldn't go to the beach because of this.
2. Sizin yüzünüzden otobüsü kaçırdım.	I missed the bus because of you.
3. İşlerimin çokluğu yüzünden Leman'ı ziyaret edemedim.	Because of the great amount of work I had I couldn't visit Leman.

g) yüznumara 'rest room, toilet, bathroom'

New Word: alaturka¹ in the Turkish fashion or style

1. Evinizde kaç tane yüznumara var?	How many bathrooms do you have in your house?
2. Affedersiniz, yüznumara nerede?	Excuse me, where is the rest room?
3. Alafranga yüznumara üst katta, alaturka yüznumara alt katta.	The western style bathroom is upstairs and the Turkish style bathroom is downstairs.
4. Annesi çocuğunu elinden tutup yüznumaraya götürdü.	His mother took the child by the hand and took him to the bathroom.
5. Evinizdeki yüznumara alafranga mı, alaturka mı?	Is the bathroom in your house western style or Turkish style?

h) Substitute in drill (g) with the same meaning helâ, apteshane, ayakyolu, -nu and tuvalet, -ti, all words for toilet.

¹NOTE: Although Türk and Türkiye are spelled (and pronounced) with the vowel /ü/ -a pronunciation problem for most students- the word alaturka has internal vowel harmony, giving /u/.

41.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Progressive Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Ayda</u> , bugün ya Bebek'e ya da Yeşilköy'e gideceğiz.
Leman	Leman, bugün ya Bebek'e ya da Yeşilköy'e gideceğiz.
akşam	Leman, bu akşam ya <u>Bebek</u> 'e ya da Yeşilköy'e gideceğiz.
annem	Leman, bu akşam ya anneme ya da <u>Yeşilköy</u> 'e gideceğiz.
amcamlar	Leman, bu akşam ya anneme ya da amcamlara gideceğiz.
uğramak	Leman, bu akşam ya anneme ya da amcamlara uğrayacağız.
(onlar)	<u>Leman</u> , bu akşam ya anneme ya da amcamlara uğrayacaklar.
Ayda	Ayda, bu <u>akşam</u> ya anneme ya da amcamlara uğrayacaklar.
gün	Ayda, bugün ya <u>anneme</u> ya da amcamlara uğrayacaklar.
bize	Ayda, bugün ya bize ya da <u>amcamlara</u> uğrayacaklar.
size	Ayda, bugün ya bize ya da size <u>uğrayacaklar</u> .
gitmek	Ayda, bugün ya bize ya da size gidecekler.
(biz)	Ayda, bugün ya bize ya da size gideceğiz.

b) Progressive Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Otelden</u> simsara telefon edip bir iki adres almıştım.
Bebek	Bebek'ten <u>simsara</u> telefon edip bir iki adres almıştım.
daire	Bebek'ten daireye <u>telefon edip</u> bir iki adres almıştım.
uğramak	Bebek'ten daireye uğrayıp <u>bir iki</u> adres almıştım.
3,4	Bebek'ten daireye uğrayıp 3,4 <u>adres</u> almıştım.
kitap	Bebek'ten daireye uğrayıp 3,4 kitap <u>almıştım</u> .
bırakmak	Bebek'ten daireye uğrayıp 3,4 kitap bırakmıştım.
{-(y)acak }	Bebek'ten daireye uğrayıp 3,4 kitap bırakacaktım.
(o)	Bebek'ten daireye uğrayıp 3,4 kitap bırakacaktı.

c) Repeat the Progressive Substitution Drill in (b) above with all persons: i.e. almıştı, almıştın, etc.

d) Expansion Drill (Add the cue rather than substituting it):

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Arayacağız.
ev	Ev arayacağız.
bir	Bir ev arayacağız.
balkonlu	Balkonlu bir ev arayacağız.
alafranga yüznumaralı	Alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
banyolu	Banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
mutfaklı	Mutfaklı, banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
kaloriferli	Kaloriferli, mutfaklı, banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
5 odalı	5 odalı, kaloriferli, mutfaklı, banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
hafta sonunda	Hafta sonunda 5 odalı, kaloriferli, mutfaklı, banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.
bu	Bu hafta sonunda 5 odalı, kaloriferli, mutfaklı, banyolu, alafranga yüznumaralı, balkonlu bir ev arayacağız.

41.4 NARRATIVE

New Words:

tatil	vacation, holiday, suspension of work
fayda	benefit, usefulness
faydalanmak (dan)	to make use (of), derive a profit
yarımada	peninsula
dağ	mountain
kıyı	shore, edge
paralel	parallel
alçalmak	to bend down, stoop, to get lower
uzanmak (a)	to lengthen oneself, stretch oneself out
dikey	perpendicular
ova	plain
sıralanmak	to be put in a row or line, to line up
akarsu	running water
göl	lake

Bob Türkiye'ye geldikten sonra tatillerden faydalanarak memleketi daha yakından tanıdı. Bir yarımada olan Anadolu'nun kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Akdeniz, batısında Ege denizi, Kuzey-Batısında da Marmara denizi vardır. Doğuda çok yüksek olan dağlar kuzey ve güneyde kıyıya paraleldir ve batıya doğru alçalarak uzanır. Batı'da dağlar denize dikeydir. Bir dağ, bir ova olarak sıralanır. Türkiye'de birçok akarsular ve göller de vardır.

41.5 NOTE: /yá.... yá da/

Ayda, bugün ya Bebek'e ya da Yeşilköy'e gideceğiz.

In 38.5 ne.... ne de... was explained as approximately 'neither... nor...'. ya.... ya da... is approximately equivalent to 'either.... or...'. It is followed only by a positive and a negative or by two positives, never by two negatives.

41.6 GRAMMAR DRILLS on /yá.... yá da/

a) Sample Sentences

1. Siz bize gelin de ya sinemaya gideriz ya da evde otururuz.
2. Söz veremem. Saat beşe kadar ya bitiririm ya da bitiremem.
3. Ya mektup yazarım ya da telefon ederim.
4. Telegraf ya kuzinimden gelmiştir ya da halamdan.
5. Ya cumartesi günü gelecekler ya da pazar günü.
6. Ya kendim gelirim ya da oğlumu gönderirim.
8. Ya Leman telefon etmiştir ya da Ayda.
9. Bu akşam ya ciğer yeriz ya da köfte.
10. Çetin'i ya İstanbul'a ya da Ankara'ya tayin edeceklermiş.

b) Transformation Drill (Use any of the sentences as cue for production of the other two patterns)

Ya.... ya da...
'either.... or...'

hem.... hem de...
'both.... and...'

ne.... ne de...
'neither.... nor...'

<p><u>Pattern 1</u></p> <p>Ya 'Git' derim ya da 'Gitme'. 'I'll either say, 'Go' or 'Don't go'.</p> <p>-----</p> <p>1. Ya rakı içiniz ya da votka. 2. Ya doktor ya da öğretmen. 3. Ya dairede çalışıyor ya da mektepe. 4. Ya Türkçe biliyor ya da İngilizce. 5. Ya kızı var ya da oğlu. 6. Ya Antalya'ya ya da Ankara'ya gidebiliriz. 7. Ya lokantaya gideriz ya da sinemaya. 8. Ya ben gelirim ya da Çetin. 9. Ya bu akşam telefon ederim ya da yarın. 10. Bildiğime göre ya evi var ya da apartmanı.</p>	<p><u>Pattern 2.</u></p> <p>Hem 'Git' derim hem de 'Gitme'. 'I'll say both 'Go' and 'Don't go'.</p> <p>-----</p> <p>Hem rakı içiniz hem de votka. Hem doktor hem de öğretmen. Hem dairede çalışıyor hem de mektepe. Hem Türkçe biliyor hem de İngilizce. Hem kızı var hem de oğlu. Hem Antalya'ya hem de Ankara'ya gidebiliriz. Hem lokantaya gideriz hem de sinemaya. Hem ben gelirim hem de Çetin. Hem bu akşam telefon ederim hem de yarın. Bildiğime göre hem evi var hem de apartmanı.</p>	<p><u>Pattern 3.</u></p> <p>Ne 'Git' derim ne de 'Gitme'. 'I'll neither say, 'Go' or 'Don't go'.</p> <p>-----</p> <p>Ne rakı içiniz ne de votka. Ne doktor ne de öğretmen. Ne dairede çalışıyor ne de mektepe. Ne Türkçe biliyor ne de İngilizce. Ne kızı var ne de oğlu. Ne Antalya'ya ne de Ankara'ya gidebiliriz. Ne lokantaya gideriz ne de sinemaya. Ne ben gelirim ne de Çetin. Ne bu akşam telefon ederim ne de yarın. Bildiğime göre ne evi var ne de apartmanı.</p>

41.7 NOTE: Coordinating devices:

Dolmuş yoksa telefon eder bir taksi çağırırım.
Telefon eder sorarım.

Turkish uses a variety of devices to indicate that two words, phrases or clauses are coordinate. We have seen /ve/, /fakat/ and /ama/ uses as conjunctions. We have noted the use of {-(y)la} as a coordinator /Ahmet'le ben gidiyoruz/. We also seen {-(y)ip}, a phrase final.

* Vagon restorana gidip bir çay içtim.

In the two sentences above there are no personal or other suffixes on the first participle. But it is not 3rd person. The suffixes of the second participle are understood as supplying the person (and, if forms of 'imek' are used, also the 'aspect') for the entire sentence.

See the drills for further examples, with other participles.

41.8 GRAMMAR DRILL

a) {-(â,î)r}...+{(â,î)r} + personal endings. Sample Sentences

1. Ben Ahmet Beye sorar ne yapmamız lâzım geldiğini size söylerim.
2. Durumu anlar size bildiririz.
3. Burada oturur bekleriz.
4. Kime gider sorarım?
5. Saat 4'te müsaade alır gidirsiniz.
6. Kendim gider alırım.
7. Kâzım'ı çağırır gönderirim.
8. Geçerken çocukları bizde bırakır gidirsiniz.
9. Makaleyi tercüme eder anlatırsın.
10. Sinemaya yemek yer gideriz.

b) Progressive Substitution DrillCuePattern

Ya kütüphanede kalır çalışırsın ya da evde.

'You'll either stay and study at the library or at home.'

daire	Ya dairede <u>kalır</u> çalışırsın ya da evde.
oturmak	Ya dairede oturur <u>çalışırsın</u> ya de evde.
okumak	Ya dairede oturur <u>okursun</u> ya da evde.
(o)	Ya dairede oturur okur ya da <u>evde</u> .
istediği yer	Ya <u>dairede</u> oturur okur ya da istediği yerde.

	Ya <u>dairede</u> oturur okur ya da istediği yerde.
apartman	Ya apartmanda <u>oturur</u> okur ya da istediği yerde.
kalmak	Ya apartmanda kalır <u>okur</u> ya da istediği yerde.
dinlenmek	Ya apartmanda kalır dinlenir_ ya da istediği_ yerde.
(siz)	Ya apartmanda kalır dinlenirsiniz ya da <u>istediğiniz</u> yerde.
park	Ya apartmanda kalır dinlenirsiniz ya da parkta.

c) {-iyor...} + {-iyor} + {dí} + personal endings

1. Ne yemek yiyor ne de uyuyordu.
2. Her gün iki saat Türkçe okuyor bir saat da Türkçe konuşuyorduk.
3. Okuyor ve izah ediyordum.
4. Konuşmuyor bana bakıyordu.
5. İstiyor fakat yemiyordu.
6. Her sabah saat 7'de kalkıyor kahvaltı ediyorduk.
7. Çalışma 8.45'te başlıyor, 5.30'da bitiyordu.
8. Bazı gün 4 saat ders veriyor 4 saat da kitap üzerinde çalışıyordum.
9. Bebek akşam saat 8.30'da uyuyor sabah saat 5'te kalkıyordu.
10. Hem yiyor hem de içiyorduk.

41.9 NOTE: {-(ı)ş} Verbal Extension

Ne yapayım, ev sahibiyile görüşüyordum.
Görüştüğümüze memnun oldum.
Güle güle, yarın görüşürüz.

The suffix {- (ı)ş} , {-ı ş} after consonants, /-ş/ after vowels), is added to verb roots directly (preceding any other verbal extensions such as {-ıl} 'passive' or {-dır} 'causative' etc.) to form a base with the general meaning of 'mutually to do the action of the verb'. The resultant forms often have specialized meanings (i.e. /görüştürmek/ 'to converse' from /görmek/ 'to see' /koşuşturmak/ 'to rush around' from /koşmak/ 'to run', etc.

Some verbs and their forms in {- (ı)ş} are:

atmak	to throw	atışmak	to quarrel
bozmak	to spoil	bozuşmak	to break with (each other)
çekmek	to pull	çekişmek	to argue; to pull (in opposite directions)
almak	to take	alışmak	to get accustomed to; to become domesticated
beklemek	to wait	bekleşmek	to wait together
çıkmaq	to go out, go up	çıkışmak	to scold, reprimand
bakmak	to look at	bakışmak	to look at one another

girmek	to enter	girişmek	to start, attempt
gelmek	to come	gelişmek	to grow up; to develop
gülmek	to laugh	gülüşmek	to laugh together
kaçmak	to escape	kaçışmak	to run, to be dispersed
kaynamak	to boil up; to burn (stomach)	kaynaşmak	to move restlessly, become agitated; to unite
koşmak	to run	koşuşmak	to run together, to rush, agitate
ödemek	to pay	ödeşmek	to settle accounts, to e even
söylemek	to tell	söyleşmek	to converse, discuss
vurmak	to strike	vuruşmak	to hit or strike mutually, to fight together

41.10 GRAMMAR DRILL {-i}ş} VERBAL NOUN FORMATIVE

Ahmet'le bozuştunuz mu?	Did you and Ahmet have a falling out?
Ev kirası hakkında biraz çekiştiler.	They argued a little about the rent.
Çocuklar dışarda bekliyorlar.	The children are waiting outside.
Hep beraber gülüştük, söyleştik.	We all laughed and talked together.
Şimdi ödeştiler, değil mi?	They're ('became') even now, aren't they?
Yarın o işi konuşup anlaşacağız.	We'll talk about the matter tomorrow and come to an understanding.
Nejat'la saat kaçta buluşacaksınız?	What time will you and Nejat meet?
Çocuklar, burada koşuşmayın!	Children! Don't run around in here!
Ankara'nın havasına alıştınız mı?	Did you get used to the Ankara weather?
İşlerimiz gelişmeğe başladı.	Our work began to flourish.

41.11 NOTE: {-(y)i}ş}

Gidişgeliş . . . round trip

The suffix {- (y) i ş } forms verbal nouns indicating 'the act of doing...' or 'the manner of doing...'. It is suffixed to the verb stem, which may include the negative. Forms in {- (y) i ş } are often used in pairs, as above, and also as modifiers (see G.D.).

41.12 GRAMMAR DRILL {-(y)iş}

Bekleyişinize memnun olduk.

Bulamayışınıza üzüldük.

Unutmayışımıza şaştı.

Giriş çıkış kapılarını kapadılar.

Gidişgeliş (dönüş) üç saat sürdü.

Sinemanın açılış kapanış saatlerini soralım.

Bu çok iyi bir buluş.

Gelişinizde görüşürüz.

Hasta oluşunuza üzüldük.

Uğramayışı tuhaf, değil mi?

Konuşuşu çok güzel.

Gülüşüne bayılıyorum.

We're pleased at your waiting.

We are worried at your not being able to find it.

He was surprised at our not forgetting.

They closed the entrance and exit doors.

The round trip ('going and coming') lasted for three hours.

Let's ask the opening and closing times of the movie.

This is a very good discovery.

On your coming we'll see each other.

We're concerned about your being sick.

His not stopping by is strange, isn't it?

It is very nice the way he speaks.

I love the way she laughs.

41.13 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Word: ayırtmak (a,1,dan) to make a reservation (to have reservation made), to have set aside

Türkiye'ye gitmeden evvel arkadaşınıza bir mektup yazarak Ankara otelinde, kendiniz ve çocuklarınız için iki oda ayırtmasını rica etmişsiniz.

Ankara'ya varır varmaz doğru otele gittiniz. Otel kâtibinin, sizin için iki oda ayırdığını öğrenince memnun oldunuz. Apartman veya ev buluncaya kadar otelde kalacaksınız. Seyahatten yeni döndüğünüz için yorgunsunuz. İşinize de pazartesi günü başlayacaksınız. Daha akrabalarınızı ziyaret etmeğe fırsat bulamadınız.

UNIT 42

42.0 DIALOG: LokantadaIn the Restaurant

-Çetin-

Tuncay
Öğle yemeği

Tuncay, saat yarımaya geliyor.
Öğle yemeğine gitmiyor musun?

P.N.
lunch

Tuncay, it's almost 12:30.
Aren't you going to lunch?

-Tuncay-

liman
Geliyorum; Çetin, bugün Liman
Lokantasına gidelim mi?

harbor

I'm coming. Çetin, shall we go
to the Harbor Restaurant today?

-Çetin-

kebab
döner kebab

Ben Konya Lezzet lokantasına gidelim
diyordum. Orada döner kebab çok
lezzetli.

broiled meat

döner kebab (a kind of
barbecued lamb)

I was going to suggest we go to
Konya Lezzet Restaurant. The
döner kebab there is just
delicious.

-Tuncay-

Oraya da başka bir gün gideriz.
Liman Lokantasında müzik de var.
Hem yemeğimizi yeriz hem de müzik
dinleriz.

We'll go there another day. They
have music, too, at Harbor
Restaurant. We can listen to
music while we have our lunch.

-Çetin-

Hadi, bugün de senin dediğin olsun.

Okay, we'll do what you say today.

- - - - -

-Garson-(waiter)

Buyurun efendim.

Come in please, gentlemen.

-Tuncay-

İki kişilik bir masa Lütfen.

Table for two please.

-Çetin-

liste
yemek listesi
hâyli

list
menu
much, many, very

bir hayli
balık
Yemek listesine baktın mı?
Bir hayli balık var.

a good deal, a lot
fish
Have you looked at the menu?
There are all kinds of fish!
('There is a lot of fish.')

-Tuncay-

Daha bakmadım. Garson, taze
balığınızı var mı?

I haven't looked yet. Waiter,
do you have fresh fish?

-Garson-

barbúnya
uskúmrú
lüfer
kılıç
kılıçbalığı, -nı
istakoz
karides
Barbunya, uskumru, lüfer ve kılıç
bu sabah geldi. Taze istakoz ve
karidesimiz de var.

red mullet
mackerel
perch
sword
sword fish
lobster
shrimp
The red mullet, the mackerel, the
perch and the sword fish came
this morning. And we have fresh
lobster and shrimp.

-Çetin-

ızgára
Ben lüfer ızgarası yiyeceğim.

broiler, grill
I'll have broiled perch.

-Garson-

Siz, Beyefendi, ne emrediyorsunuz?

And you, Sir, what is your desire?
('And, what are you ordering, sir'?)

-Tuncay-

pilav
pilavlı
Pilavlı döner kebab, bir de
karışık salata.

pilav (rice dish)
with pilav
Döner kebab with pilav, and a
mixed salad.

-Garson-

biftek
Döner bitti, efendim. İsterseniz
biftek ızgara vereyim.

beefsteak
We're out of döner, sir. I'll
give you broiled beefsteak
if you like.

-Tuncay-

Teşekkür ederim, istemem. Başka
ne et yemekleriniz var?

No, thank you. What other meat
dishes do you have?

-Garson-

talaş kebabi

püre

tavuk

hindi

kızarmak

kızartmak (1)

kızartma

süt, -tü

dolma

yoğurt

yoğurtlu

pide

pideli

Talaş kebabi, püreli kebab, fırında tavuk, hindi kızartması, süt kuzu dolması, yoğurtlu pideli kebab, karışık ızgara, kuzu pizrolası...

talaş kebabi (a kind of meat pie)

mashed (vegetables)

chicken, hen

turkey

to fry (itself), blush

to fry (something)

roust, fried

milk

anything stuffed

yogurt

with yogurt

kind of flat bread

with pide

Talaş kebabi, kebab with mashed potatoes, baked chicken, roast turkey, roast spring lamb, kebab with yogurt and pide, mixed grill, lamb chops...

-Tuncay-

Peki; talaş kebabi, bir de dolma istiyorum. Dolmanız var mı?

Okay; I'd like talaş kebabi and some dolma. Do you have dolmas (stuffed vegetables)?

-Garson-

sarmak (1)

lahána

lahána sarması

yaprak

yaprak sarması

biber

domâtes

Lahana sarması, yaprak sarması, biber, patlıcan ve domates dolma dolması var.

to wrap

cabbage

stuffed cabbage

leaf

stuffed grape leaves

pepper

tomato

We have (there are) stuffed cabbage, grape leaves, peppers, eggplants and tomatoes.

-Tuncay-

zeytin

zeytinyağı

Zeytinyağlı mı?

olive

olive oil

(Cooked) with olive oil?

-Garson-

öbür

öbürleri

Lahana ve yaprak zeytinyağlı.
Öbürleri etli.

other

the others

The cabbage and grape leaves are
with olive oil, the others with
meat.

-Tuncay-

yerine

francála

birer

sade

Güzel, böylese karışık yaprak ve
lahana sarması verin. Etmek
yerine francala istiyorum. Birer
de kahve. Biri sade, biri orta.

instead of, in place of
french bread

one each

plain, black (for coffee)

Fine! In that case give me a
combination plate of stuffed
grape leaves and cabbage. I
want French bread instead of
[regular] bread, and a [cup
of] coffee each, one plain,
one medium [sweet].

-Garson-

Sade kahve kimin, efendim?

Who has the plain coffee, sir?

-Çetin-

porsiyon

baklava

tatlı

yeséne

Sade kahve benim. Bana bir
porsiyon da portakallı baklava
getirin. Tuncay, sen de bir
tatlı yesene.

portion (order)

baklava (stuffed flaky pastry)

dessert, sweet

will you eat, how about eating
(why don't you eat)

The plain coffee is mine. And
bring me an order of baklava
with oranges. Tuncay, why
don't you have some dessert,
too?

-Tuncay-

Garson, başka ne tatlılarınız var?

Waiter, what other desserts do
you have?

-Garson-

kaymak

kaymaklı

kadayıf / tel kadayıf

revani

kabak

bálkabağı, -nı

kabak tatlısı

thick cream

with cream

kadayıf (a kind of sweet pastry)

revani (a kind of cake made of
cream of wheat and dipped in
syrup)

pumpkin, squash

pumpkin, sweet gourd

pumpkin dessert

peynir tatlısı
Kaymaklı ekme kadayıfı, revani,
kabak tatlısı, peynir tatlısı...

cheese cake (dipped in syrup)
Ekme kadayıfı with cream, revani,
pumpkin dessert, peynir tatlısı...

-Tuncay-

hesap
Öyleyse ben de kaymaklı ekme kadayıfı istiyorum. Lütfen hesabı da getirin.

sum, account
In that case I'd like some ekme kadayıfı with cream. And bring the check too, please.

-Çetin-

en aşağı
nispet, -ti/oran
nispetinde
Tuncay, dikkat ettin mi?
Bu lokantada yemekler,
en aşağı yüzde on nispetinde daha pahalı.

lowest, at least, the least
proportion, ratio
in proportion
Tuncay, have you noticed, the food in this restaurant is at least 10% more expensive.

-Tuncay-

Ona ne şüphe, acaba garsona ne kadar bahşiş bırakalım?

No doubt about it. I wonder how much tip we should leave for the waiter.

-Çetin-

garsoniye
ilâve
ilâve etmek (a)
Garson nasıl olsa hesaba % 10 garsoniye diye ilâve eder.
Bir % 10 da biz versek iyi olur.

service charge
addition, supplement
to add
Anyway the waiter adds 10% to the check as service charge. If we give another 10% it'll be just fine.

Additional List of Vegetables

New Words:

bakla	horsehead-bean, broad bean
bâmya	okra
bezelye	pea
enginar	artichoke
fasulye	bean
havuç	carrot
ıspanak	spinach
kereviz	celery
marul	lettuce, romaine lettuce

maydanoz	parsley
nohut	chick-pea
patâtes	potato
pirâsa	leek
salâtalık, hıyar	cucumber
turp	radish
taze sarmısak ¹	fresh garlic
taze soğan	fresh onion

¹also heard sarımsak

42.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Çetin, Tuncay'a, 'Öğle yemeğine gitmiyor musun?' dediği zaman saat kaçtı?
2. Hangi lokantaya gitmek istemişlerdi?
3. Çetin Konya Lezzet Lokantasını niçin tercih ediyordu?
4. Liman Lokantasında ne vardı?
5. Kimin dediği oldu?
6. O gün lokantada balıklar taze miydi?
7. Hangi balıklar tazeymiş?
8. Balık yiyebilmişler mi?
9. Tuncay ne yemek istedi?
10. Başka ne et yemekleri vardı?
11. Hangisi lüfer ızgarası yedi?
12. Dolmaların hangileri zeytinyağlıydı?
13. Şekerli kahve mi içtiler?
14. Tatlı yediler mi?
15. Hangi lokanta % 10 nispetinde daha pahalıymış?
16. Garsona ne kadar bahşış bırakmışlar?
17. Siz hiç Türk yemeği yediniz mi?
18. Genellikle hangi Türk yemeklerini seversiniz?
19. Eşiniz size Türk yemeği pişiriyor mu?
20. Siz umumiyetle garsona yüzde kaç bahşış verirsiniz?

42.2 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Random Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Ben</u> lüfer ızgarası yiyeceğim.
sen	Sen <u>lüfer</u> ızgarası yiyeceksin.
kılıç	<u>Sen</u> kılıç ızgarası yiyeceksin.
siz	Siz <u>kılıç ızgarası</u> yiyeceksiniz.
kuzu rostosu	<u>Siz</u> kuzu rostosu yiyeceksiniz.
onlar	Onlar <u>kuzu rostosu</u> yiyecekler.
karişık ızgara	<u>Onlar</u> karişık ızgara yiyecekler.
biz	Biz karişık ızgara yiyeceğiz.
{ -dı }	<u>Biz</u> karişık ızgara yedik.
o	O karişık ızgara yedi.
{ -miş + dı }	O karişık ızgara yemişti__.
ben	Ben karişık ızgara yemiştim.
{ -(y)acak }	Ben karişık ızgara yiyeceğim.

b) Random Substitution-Correlation DrillNew Words:

sütlaç	rice pudding
tavukgöğsü, -nü	sweet dish made with milk and the pounded breast of a fowl.
güllaç	sweet made with starch wafers, filled with cream and flavoured with rose-water.

CuePattern

	<u>Tuncay</u> , sen de bir tatlı yesene.
Çetin	Çetin, sen de bir <u>tatlı</u> yesene.
sütlaç	<u>Çetin</u> , sen de bir sütlaç yesene.
amca	Amca, sen de bir <u>sütlaç</u> yesene.
tavukgöğsü	<u>Amca</u> , sen de bir tavukgöğsü yesene.
oktay	Oktay, sen de bir <u>tavukgöğsü</u> yesene.
güllaç	<u>Oktay</u> , <u>sen</u> de bir güllaç <u>yesene</u> .
Leylâ Hanım	<u>Leylâ Hanım</u> , siz de bir güllaç yesenize.
beyefendi	Beyefendi, siz de bir <u>güllaç</u> yesenize.
meyva	Beyefendi, siz de bir meyva <u>yesenize</u> .
almak	<u>Beyefendi</u> , <u>siz</u> de bir meyva <u>alsanıza</u> .
Tuncay	Tuncay, sen de bir <u>meyva</u> alsana.
tatlı	Tuncay, sen de bir tatlı <u>alsana</u> .
yemek	Tuncay, sen de bir tatlı yesene.

c) Expansion Drill (Add the cues rather than substituting it):

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	İçti.
kahve	Kahve içti.
bir	Bir kahve içti.
şekerli	Şekerli bir kahve içti.
orta	Orta şekerli bir kahve içti.
yedi ve	Yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
ekmek kadayıfı	Ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
kaymaklı	Kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
yaprak ve lahana dolması	Yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
karişık	Karişık yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
talaş kebabı	Talaş kebabı, karişık yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
francala	Francala, talaş kebabı, karişık yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
öğle yemeğinde	Öğle yemeğinde, francala, talaş kebabı, karişık yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
Liman Lokantasında	Liman Lokantasında, öğle yemeğinde, francala, talaş kebabı, karişık yaprak ve lahana dolması, ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.
Tuncay	Tuncay, Liman Lokantasında, öğle yemeğinde, francala, talaş kebabı, karişık yaprak ve lahana dolması, kaymaklı ekmek kadayıfı yedi ve orta şekerli bir kahve içti.

42.3 NARRATIVE

New Words:

iklim	climate
hüküm, -kümü	rule, authority
hüküm sürmek	to reign, prevail
kurak	dry, arid
kış	winter
ılık	tepid
yağışlı	rainy
sahil	shore, coast
bölge / mntıka	district, zone
mutedil	temperature, moderate

bol	abundant
şiddet, -ti	violence, severity, strength
şiddetli	violent, severe
serin	cool

Türkiye'de, Akdeniz, Ege denizi ve Marmara kıyılarında, Akdeniz iklimi hüküm sürer. Yazlar çok sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Kuzeyde, Karadeniz kıyılarında, denizle sahile paralel olan dağlar arasındaki bölgede iklim, bütün sene çok mutedil ve bol yağışlıdır. Trakya'nın, İç ve Güney-Doğu Anadolu'nun oldukça kurak bir iklimi vardır. Kışları soğuk, yazları sıcaktır. Çok yüksek olan Kuzey-Doğu Anadolu'nun iklimiyse gayet şiddetlidir. Kışları çok soğuk, yazları da serindir.

42.4 NOTE: /kendi/

Acaba kendisiyle dün akşam konuşabilir miydiniz?
Kendisini Ankara'dan çağırılmışlardı.
Ne kendi geldi ne de başkasını gönderdi.

The word /kendi/ 'self' takes the possessed suffixes: /kendim/ 'myself', /kendiniz/ 'yourself', etc. It is often used together with personal pronouns, as /ben kendim/ 'I myself'. In third person both /kendi/ and /kendisi/ are used for 'himself'. As in the case of verb forms, etc., the plural is often used as a formal polite form for third person singular (as /kendilerine/ 'to him[self]) in the sentence above. The /kendi/ forms are regularly used as substitutes for pronouns like /o/ so that /kendisine söyledim/ is perhaps as common as /ona söyledim/. /kendi kendimize/ 'by ourselves'. (But note that 'by himself' is expressed by /kendi kendine/ without possessed suffix.

42.5 GRAMMAR DRILL /kendi/ Sample Sentences

a) O mektubu kendi yazmış.	Evidently he wrote that letter himself.
Mektubu kendim gidip attım.	I went and mailed the letter myself.
Evinizi kendiniz mi temizliyorsunuz?	Are you cleaning your house yourself?
Kendimiz gidip alacağız.	We are going to go and buy [it] ourselves.
Orayı kendileri görmek istemişler.	Reportedly they wanted to see that (place) themselves.
Kendi istemiş.	Evidently he wanted [it] himself.
Kendisi mi söyledi?	Did he say so himself?
Bunu kendisine veriniz.	Give this to him (please).
Kendiniz mi pişiriyorsunuz?	Are you cooking it yourself?
Kendilerine haber ver.	Tell them (about it).

- b) Kendinizi takdim etmediniz mi? Didn't you introduce yourself?
Kendimize bir yer bulamadık. We couldn't find any place for ourselves.
Kendilerini ne zannediyorlar? What do they think they are?
Bunu kendinize sorunuz. Ask yourself.
Kendilerinden mektup almadım. I didn't hear from them.
- c) Evde kendi kendimize oturduk. We stayed at home by ourselves.
Kendi kendinize gitmeyin. Don't go by yourself / yourselves.
Kendi kendime bu kadar yaptım. I did this much by myself.
Bunu kendi kendinize mi yazdınız? Did you write this by yourself.
Kendi kendimize mi gideceğiz? Are we going to go by ourselves?
- d) Oturduğunuz ev kendi eviniz mi? Is the house where you live your own house?
Kendi paramla aldım. I bought [it] with my own money.
Kendi kitaplarını götürdü. He took (along) his own books.
Beni kendi odamda bulursunuz. You'll find me in my own room.
Kendi telefonumuz var. We have our own phone.
O kendi anneniz, değil mi? She is your own mother, isn't it?
Kendi evlerinde oturuyorlar. They are living in their own house.

42.6 NOTE: The suffix {-sána} and {-sanıza}

Tuncay, sen de bir tatlı yesene.

This construction — a verb root or stem plus {-sá} 'if' + personal suffix /-n/ (2nd person) (plus {-íz} for plural) + {-(y)á} - is an informal imperative - more polite than /ver/ less formal than /verir misiniz/. An approximation of the meaning might be 'would you like to'-- or 'why don't you ..'.

42.7 GRAMMAR DRILLS on {-sána} and {-sanıza}

a) Progressive Substitution-Correlation Drill

Cue

Pattern

	<u>Buğün</u> oturmağa bize gelsenize.
	'Why don't you come over to our house today?
yarın	Yarın <u>oturmağa</u> bize gelsenize.
yemek	Yarın yemeğe <u>bize</u> gelsenize.
bana	Yarın yemeğe bana <u>gelsenize</u> .
davet etmek	Yarın yemeğe beni davet <u>etsenize</u> .
{-sána}	<u>Yarın</u> yemeğe beni davet etsene.
bu akşam	Bu akşam <u>yemeğe</u> beni davet etsene.
parti	Bu akşam partiye <u>beni</u> davet etsene.

	Bu akşam partiye <u>beni</u> davet etsene.
onu	Bu akşam partiye onu <u> davet etsene.</u>
çağırarak	Bu akşam partiye onu <u> çağırarsana.</u>
{-sanıza}	Bu akşam partiye onu çağırırsanız.

b) Transformation Drill (positive to negative)

Example:

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
Çetin, o tercümeyi bana versene.	Çetin o tercümeyi bana vermesene.
- - - - -	- - - - -
Gidip kendin sorsana.	Gidip kendin sormasana.
Kitabı okuduysan anlatsana.	Kitabı okuduysan anlatmasana.
Bana baksana.	Bana bakmasana.
Söylesene.	Söylemesene.
Zorsa kendin tercüme etsene.	Zorsa kendin tercüme etmesene.
Çok yemek yediysen yürüsen.	Çok yemek yediysen yürümesene.
Hastaysan otursana.	Hastaysan oturmasana.
Yemek yemediysen yesene.	Yemek yediysen yemesene.
Sigara içsene.	Sigara içmesene.
Çok çalışsana.	Çok çalışmasana.

c) Repeat the Transformation Drill in (b) above with the suffix {-sanıza}

i.e. Çetin, o tercümeyi bana versenize.	Çetin, o tercümeyi bana vermesenize.
---	--------------------------------------

42.8 NOTE: {-(ş)ár} added to numerals... 'each'

Birer de kahve.

This suffix to numerals indicates that this number applies to each item or person mentioned. {-ár} is used after consonants; {-şár} after vowels:

birer, ikişer, üçer, dörder, beşer, altışar, yedişer, sekizer, dokuzar, onar, yirmişer, etc.

When repeated (as /ikişer ikişer/) this has the meaning of 'two at a time', 'two by two', etc.

42.9 GRAMMAR DRILL on {-(ş)ár}

a) Progressive Substitution DrillCuePattern

	<u>Beşer</u> dakika İngilizce konuştuk. 'We each spoke English for five minutes.'
birer	Birer <u>dakika</u> İngilizce konuştuk.
saat	Birer saat <u>İngilizce</u> konuştuk.
Türkçe	Birer saat Türkçe <u>konuştuk</u> .
çalışmak	Birer saat Türkçe <u>çalıştık</u> .
(siz)	<u>Birer</u> saat Türkçe çalıştınız.
ikişer	İkişer <u>saat</u> Türkçe çalıştınız.
dakika	İkişer dakika <u>Türkçe</u> çalıştınız.
Almanca	İkişer dakika Almanca <u>çalıştınız</u> .
okumak	İkişer dakika Almanca <u>okudunuz</u> .
(onlar)	İkişer dakika Almanca okudular.

b) Sample Sentences

1. Birer tatlı yiyelim mi?
2. Gecesi ellişer liradan üç gece 150 lira eder.
3. Bütün arkadaşlarda birer gün kalacağız.
4. Öğrencilere ikişer gün izin verdiler.
5. Hepimiz yedişer lira verdik.
6. Birer gece için otele kaçar lira verdiniz?
7. Birer hafta müsaade aldık.
8. Yarımşar saat Türkçe konuşacaksınız.
9. Bu ay üçer gün gelmeyeceğiz.
10. Haftalığı doksanar liradan birer oda tuttuk.

c) Progressive Substitution Drill {-(ş)ár} + {-(ş)ár}CuePattern

	<u>İçeriye</u> birer birer giriniz. 'Go in one by one'
oda	Odaya <u>birer birer</u> giriniz.
ikişer ikişer	Odaya ikişer ikişer <u>giriniz</u> .
gelmek	<u>Odaya</u> ikişer ikişer geliniz.
salon	Salona <u>ikişer ikişer</u> geliniz.
üçer üçer	Salona üçer üçer <u>geliniz</u> .
gitmek	<u>Salona</u> üçer üçer gidiniz.
sinema	Sinemaya <u>üçer üçer</u> gidiniz.
dörder dörder	Sinemaya dörder dörder <u>gidiniz</u> .
girmek	Sinemaya dörder dörder giriniz.

42.10 NOTE: Percentage, fractions

Bu lokantada yemekler yüzde beş nispetinde daha pahalı.

Percentage in Turkish is expressed, like a fraction, as so many parts in a hundred. The % is written before the figure.

% 25 -- yüzde yirmi beş

% 67 -- yüzde altmış yedi

Common fractions are expressed also as so many parts in so many:

$\frac{3}{4}$ -- dörtte üç

$\frac{1}{10}$ -- onda bir

The same device is used for '...times in... (time)'.

Compare: '/Kırk yılda bir/': 'once in a blue moon'.

/senede bir/: 'once a year', etc.

See the drills for more examples.

42.11 GRAMMAR DRILLS on /kesir, -sri, /nispet, -ti/

a) Progressive Substitution DrillCuePattern

Kitabın üçte ikisini ben yazdım.

'I wrote 2/3 of the book'.

tercüme

Tercümenin üçte ikisini ben yazdım.

dörtte bir

Tercümenin dörtte birini ben yazdım.

(o)

Tercümenin dörtte birini o yazdı.

okumak

Tercümenin dörtte birini o okudu.

makale

Makalenin dörtte birini o okudu.

beşte üç

Makalenin beşte üçünü o okudu__.

(onlar)

Makalenin beşte üçünü onlar okudular.

tercüme etmek

Makalenin beşte üçünü onlar tercüme ettiler.

b) Sample Sentences.

1. Oktay, yüzde yüz doğru söylüyordu.
2. İzmir'de evler yüzde yirmi beş nispetinde daha ucuz.
3. Söylediklerinin yüzde otuzunu bile anlamadım.
4. Sizin bahçe, bu bahçenin üçte biri kadar büyük.
5. Bu yemeğin yalnız üçte ikisini yiyebilirim.
6. Ona gönderilen paranın dörtte biri benim.
7. Bir liranın onda sekizi kaç kuruştur?
8. Apartman kirasının dörtte üçünü ben, dörtte birini'de arkadaşım veriyor.
9. Benim odam sizin odanızın dörtte üçü kadar.
10. İstanbul'daki sinemaların yüzde ellisi Beyoğlu'ndadır.

42.12 NOTE: Comparisons:

Bu lokantada yemekler en aşağı yüzde on nispetinde daha pahalı.

1: Note 27.3 comparison with and without /daha/ was discussed.

Remember: Şöyle oturun, orhan, o koltuk daha rahat.

Comparison of two or more things requires the use of {-dân} :

Bu lokanta ondan (daha) pahalı.

It is not necessary to use (daha).

When speaking generally /nispeten/ may be used to mean 'comparatively'.

Bu lokanta nispeten pahalı. 'This restaurant is comparatively expensive.'

The phrase 'compared to' is about equivalent to the Turkish expression '....a nazaran!.'

Bu lokanta bizdekine nazaran pahalı. 'This restaurant is expensive compared to the one at our place.'

See the drills for further examples.

42.13 REVIEW DRILL on Comparisons /daha/.a) Sample Sentences

1. Bugün, dün'den daha güzelsiniz.
2. Bu sabah hava dün'den daha sıcak.
3. Sizin otomobiliniz benimkinden daha yeni.
4. Bu yıl meyvalar daha pahalı.
5. Biraz daha geç kalabilirdiniz.
6. Benden daha çabuk konuşuyorsunuz.
7. Bundan başka daha iki apartmanı var.

8. Bizim ev sizinkinden daha yakın.
9. Türkiye'de bir sene daha kalmak istiyorlar.
10. Bu lokanta daha ucuz.

B) Transformation Drill

{-(y)á} + nazaran

{-(y)á} + nispeten

'Compared to'

Pattern 1Pattern 2

Bugün hava dün nazaran daha sıcak.

Bugün hava dün nispeten daha sıcak.

↙ "Today the weather is warmer as
compared to yesterday." ↘

-
1. İlk kitap ikinciye nazaran daha kolay.
 2. 15nci derse nazaran bu ders daha zor.
 3. İki sene evveline nazaran ev kiralaları çok pahalı.
 4. Geçen haftaya nazaran bu hafta çok çalıştım.
 5. Ankara, Manisa'ya nazaran daha soğuk.
 6. Dün nazaran bugün daha iyiyim.
 7. Geçen seneye nazaran Türkçeniz daha fena.
 8. Onların evi sizinkine nazaran daha büyük.
 9. Türkçe, Almancaya nazaran çok zor.
 10. Kuzey Anadolu, orta Anadolu'ya nazaran daha yağmurlu.
 11. Liman Lokantasında yemekler, konya Lezzet Lokantasına nazaran daha ucuz.

İlk kitap ikinciye nispeten daha kolay.

d) Nispeten 'comparatively' Sample Sentences

1. Türkçeniz nispeten iyi.
2. Nispeten iyi konuşuyorsunuz.
3. Buradaki evler nispeten ucuz.
4. Dün hava nispeten iyiydi.
5. Türkiye'nin batısı nispeten yağmurludur.
6. Ankara oteli nispeten pahalı.
7. Gidişgeliş biletler nispeten ucuzdur.
8. Nispeten iyi oynuyorlar.
9. Nispeten güzel bir kız.
10. Dün nispeten çok çalıştık.

42.14 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

kalkınmak	to progress
kalkınma	progress
devlet, -ti	state
icap	necessity, a rendering necessary
ekonomik / iktisadi	economic
gerekmek / icap etmek (a)	to be necessary
araştırmak (1)	to search, investigate
araştırma	search, investigate
edinmek (1)	to get, obtain
sanayi, -i	industry
ziyade	more
---den ziyade	rather than, more than
ziraat, -ti / tarım	agriculture

Yeni kalkınan bir devlette vazife görmektesiniz. Vazifeniz icabı, elçilikte ekonomi kısmında çalışmaktasınız. Memleketin ekonomik durumunu tetkik etmek istiyordunuz. Bunun için de gereken araştırmaları yaptınız. Edindiğiniz bilgiye göre memleketin ağır sanayiden ziyade bir ziraat memleketi olduğunu anladınız ve bunu da bir raporla bildirdiniz.

UNIT 43

43.0 DIALOG: HazırlıkPreparation

-Leman-

sayfiye

Akçakoca

Hasan, sayfiye evi için Akçakoca'daki
arkadaşından haber var mı?

resort

P.N.

Hasan, is there any news from your
friend in Akçakoca about a vaca-
tion cottage?

-Hasan-

Dün telefon etti. Ev sahibi 3
aylık için 9 yüz lira istiyormuş
Ne dersin?

He called yesterday. The owner
wants 900 liras for 3 months
rent. What do you say?

-Leman-

senin yerinde olsam

fiyat, -tı

yıkamak (1)

yıkamak

yıkamak (1,a)

kaldırmak (1)

Senin yerinde olsam tutarım. Fiyat
fena değil. Bana söyle de ben de
hazırlığa başlayayım. Gitmeden
önce çamaşır yıkamak istiyorum.
Kışlıkları da kaldıracam.

if I were you

price

to wash

to wash oneself, have a
bath, be washed

to have washed

to raise, lift, put away

If I were you, I'd take it. The
price isn't bad. Give me the
word and let me start getting
ready. I want to have the
laundry done before going. I
also am going to store the winter
things.

-Hasan-

kaparo / depozit, -ti (depozito)

Kaparo gönderdim bile. Üstünü
de oraya gittiğimizde vereceğim.
Hazırlığı bitirirsen pazar günü
hareket ederiz.

deposit

I've even sent a deposit. The
remainder I'll pay when we get
there. If you finish the pre-
parations, we'll leave on Sunday.

-Leman-

ayak

pabuç / ayakkabı, -yı / iskarpin

sokmak (1)

'birinin iki ayağını bir

pabuca sokmak'

'iki ayağımı bir pabuca sokma'

foot

shoes

to push or thrust into,
insert, to sting or bite
(of an insect or snake)

to hustle or confuse anyone

don't rush me ('don't try to
put both my feet in one shoe').

kadın

çamaşırcı kadın

İki ayağımı bir pabuca sokma.
Bitirmeğe çalışırım. Zaten
çamaşırcı kadına da haber
yollamıştım. Bugün gelecek,
çamaşırları yıkatırım.

woman

laundry woman

Don't rush me. I'll try to
finish. I already sent word
to the laundress. She'll come
today and I'll get the laundry
done.

-Hasan-

berber

tırış

tırış olmak

Hanım, ben otobüs biletlerini
almağa gidiyorum. Oradan da
berbere gidip tırış olacağım.
Allah'a ısmarladık.

barber

shave, shaving

to shave, be shaved

(Ma'am) I'm going to buy the bus
tickets. From there I'll go
to the barber and get a haircut.
So long!

-Leman-

Güle güle akşama geç kalma!

Byebye. Don't stay out too late
[this] evening.

- - - - -

- - - - -

-Nazmiye- P.N.

Leman Hanım, ben geldim.
Beni çağdırtmışsınız.

Mrs. Leman, I'm here. They told
me you sent for me.

-Leman-

yazlık

yakmak (1)

Hoş geldin Nazmiye Hanım. Bugün
çamaşır yıkatmak istemiştım.
Pazar günü Akçakoca'ya yazlığa
gidiyoruz. Banyoyu sabahtan
yaktım. Yıkanacak çamaşırlar
orada. Bir şey lâzım olursa
Fatma'ya seslenirsin.

for summer

to burn, set on fire

Welcome Nazmiye. I wanted to
get the laundry done today.
we're going Sunday to Akçakoca
for summer vacation. I lit the
hot water heater in the bathroom
this morning. The laundry to be
washed is there. If you need
something, call Fatma.

-Fatma-

Hanım, önce kışlıkları mı
kaldıracağız, bavulları
mı hazırlayacağız?

Ma'am, are we going to put away
the winter things first or pack
the luggage?

-Leman-

naftalin
naftalinlemek (1)

sandık
mánto
pálto
pardesü
elbise
kazak / süvéter
yukarı

yerleştirmek (1, a)

Evvelâ kışlıkları naftalinleyip sandığa kaldıralım. Sonra bavulları hazırlarız. Sen bir zahmet benim mantomu, beyin palto, pardesü, kışlık elbiselerini ve kazaklarını yukarıya getir de yerleştiriverelim.

naphth
to mothproof, to treat with naphthaline
trunk
overcoat (for ladies')
overcoat
topcoat
suit, dress
sweater
upstairs
to pack, to put in place

First let's mothproof the winter things and store them in trunks. We'll get the bags ready later. If you'd take the trouble to bring up my coat, the mister's overcoat and topcoat, the winter suits and the sweaters, we'll just get them packed.

-Fatma-

yelek

Hanım, elbiselerin yeleklerini bulamadım.

gardırop
asmak (1, a)
asılmak (a)
asılı

Gardıropta asılıydı, bakıver. Fatma, Nazmiye Hanım çamaşırını bitirdi mi?

waistcoat, vest

Ma'am I can't find the vests to the suits.

-Leman-

wardrobe, closet
to hang
to be hung
hanging

They were hanging in the wardrobe. Fatma, has Nazmiye finished the laundry?

-Fatma-

ütü

ütülemek (1)

Astı bile. Birazdan ütüye başlayacak.

iron, ironing
to iron, press

She's even hung it out. She's about to start ironing in a little bit.

-Leman-

mendil
çorap
gömlek

handkerchief
socks, stockings
shirt, slip

boyun, -ynu

bağ

boyunbaşı, -nı / kravat, -tı

Çok şükür kışlıkları kaldırdık.

Fatma, sen bana beyin iç
çamaşırlarını, mendillerini,
çoraplarını, gömleklerini,
kravatlarını ver de bavulu
yerleştirelim.

neck

tie, connection, vineyard

necktie

Thank goodness we got the winter
things packed. Fatma, give me
the mister's underwear, hand-
kerchiefs, socks, shirts and
ties and let's pack the bag.

-Fatma-

atlet, -ti

terlik

Hanım, kaç tane atlet vereyim?
İskarpın ve terliklerini de
bu bavula mı koyacaksınız?

undershirt

slippers

Ma'am, how many undershirts
shall I bring? Are you
going to put his shoes and
slippers in this suitcase?

-Leman-

mavi

pembe

kombinezon / iç gömlek

jartiyer

askı

kol

düğme

kol düğmesi

Yer olursa koyarım. 6 atlet kâfi
zannederim. Benim de mavi ve
pembe kombinezonumu ver. Kemerini,
jartiyeri, askısı, kol düğmeleri
de burada, tamam bu bavulu
kapayabiliriz.

blue

pink

slip

garter

suspenders

arm, branch

button

cuff-link

If there's room, I'll put them
in. I think 6 undershirts
are enough. And give me my
blue and my pink slips. And
his belt, garters, suspenders
and cuff links are here, it's
finished and we can close this
bag.

Berberde

saç

sakal

Saç ve sakal tıraşı olmak istiyorum.

-Hasan-

hair

beard

I want a shave and a haircut.

-Berber

kesmek (1)

kestirmek (1,a)

to cut

to have cut, to take a nap

alamerikan	American style
alabros	crew cut
Peki efendim. Saçınızı nasıl kestirmek istiyorsunuz?	OK, sir. How do you want your hair cut? American style or crew cut?
Alamerikan mı, alabros mu?	
-Hasan-	
ense	neck
dokunmak (a)	to touch, disagree [of food]
favori	sideburns
kısaltmak (1)	to shorten
Alamerikan, yan ve enseden alınız. Üstüne fazla dokunmayınız. Favorileri de kısaltın, lütfen.	American style, trim the sides and neck. Don't take too much off the top. And shorten the sideburns, please.
-Berber-	
Baş üstüne efendim. Pabuçlarınızı boyatmak ister miydiniz?	Very well sir. Did you wish to have a shoe shine?
-Hasan-	
boyacı	shoe-shine boy
renk, -gi	color
kahverengi, -ni	brown
Lütfen. Boyacı, kahverengi boyan var mı?	Please. Shoeshine-boy, do you have brown shoe polish?
-Boyacı-	
Bütün renkler var, efendim.	I have all colors, sir.
-Hasan-	
Öyleyse şu kahverengi ayakkabılarımı boya.	In that case, shine these brown shoes of mine.
-Berber-	
sıhhat, -ti	health, well being
Sıhhatlar olsun efendim.	Health to you, sir. (Formula used after performing a personal (bodily) service)
-Hasan-	
Teşekkür ederim. Allah'a ısmarladık.	Thank you. Good-by.
-Berber-	
Güle güle efendim.	Good-by Sir.

43.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Sayfiyeye gitmek istediklerini biliyor muydunuz?
2. Akçakoca'daki arkadaşlarından ne bekliyorlarmış?
3. Sayfiye evini kaç liraya tutabilmişler?
4. Kışlık eşyaları nereye koymuşlar?
5. Leman Hanım çamaşır yıkatacak mıymış?
6. Ne gün hareket edebileceklermiş?
7. Kim, Leman Hanımın iki ayağını bir pabuca sokmak istemiş?
8. Çamaşırıcı kadına haber gönderilmiş mi?
9. O gün çamaşırını kim yıkayıp ütölemiş?
10. Sandığı neler yerleştirmişler?
11. Bavula ne koymuşlar?
12. Akçakoca'ya neyle gideceklermiş?
13. Hasan Bey saç ve sakal tıraşı olmuş mu?
14. Saçını nasıl kestirmiş, alabros mu?
15. İskarpinini boyatmış mı?
16. Berber tıraştan sonra Hasan Beye ne demiş?
17. Siz yazlığa gider misiniz?
18. Yazlık evler pahalı mıdır?
19. Saçınızı nasıl kestiriyorsunuz?
20. Tıraştan sonra bahşiş verir misiniz?

43.2 VOCABULARY DRILLS

New Word: cep pocket

a) sokmak 'to push or thrust into'

1. Gömleğini içine sok.	Put your shirttail in.
2. Arkadaşını lokantaya sokup yemek ısmarladı.	He took his friend into the restaurant and ordered a meal for him.
3. Oğlum, hava soğuk elini cebine soksana.	Why don't you put your hands in your pockets.

b) sokmak 'insert, inject'

1. Parayı makineye sok, sigara al.	Insert the money in the machine, take out the cigarettes.
2. Kendinizi fena duruma sokmayın.	Don't inject yourself into a bad situation.

c) sokmak '(of an insect or snake) to sting or bite'

New Words:

arı

bee

yılan

snake

akrep

scorpion

1. Sizi hiç arı soktu mu?

Did a bee ever sting you?

2. Yılan sokarsa ne yaparsınız?

If a snake bites you what will you do?

3. Çocuğun elini akrep sokmuş.

Reportedly a scorpion has sting the child's hand.

d) dokunmak 'to touch'

Bana dokunma!

Don't touch me.

Ona dokunmamamı söylediğim halde
gene dokundun.

Even though I told you not to touch
it, you touched it anyway.

Dokunabilir miyim?

May I touch it?

e) dokunmak 'to affect, touch, move'

New Word: asla

never

Konuşması bana çok dokundu.

His speech deeply touched me.

Size böyle dokunacağını bilseydim
asla söylemezdim.

If I had known that it was going to
affect you like this, I would never
have told you.

Üzüntüsü bana çok dokundu.

Her sorrow greatly moved me.

f) dokunmak 'to disagree (of food), bother'

Bu yemek bana dokunur.

This food will disagree with me.

Sigara size dokunuyorsa içmem.

If cigarette [smoke] bothers you,
I won't smoke.

Soğuk hava size dokunur mu?

Does cold weather bother you?

g) dokunulmazlık / masuniyet 'immunity, untouchability'

Türkiye'de her milletvekilinin
dokunulmazlığı vardır.

Every national deputy in Turkey has
immunity.

43.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dilloq:a) Random Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Gitmeden önce çamaşır <u>yık</u> atmak istiyorum.
değiştirmek	Gitmeden önce çamaşır <u>deği</u> ştirmek istiyorum.
üstümü	Gitmeden önce <u>üst</u> ümü değiştirmek istiyorum.
elbise	Gitmeden önce elbise <u>m</u> i değiştirmek istiyorum.
(o)	Gitmeden önce elbise <u>s</u> ini değiştirmek istiyor__.
apartman	Gitmeden önce apartman <u>n</u> ı değiştirmek istiyor.
boyatmak	Gitmeden önce apartm <u>an</u> nı boyatmak istiyor__.
{-dı }	<u>Git</u> meden önce apartman <u>n</u> ı boyatmak istiyordu__.
kontrat yapmak	Kontrat yap <u>ma</u> dan önce apartman <u>n</u> ı boyatmak istiyordu
(biz)	Kontrat yap <u>ma</u> dan önce apartman <u>m</u> ızı boyatmak istiyorduk.
{-dıktan + sonra }	Kontrat yaptıktan sonra apartman <u>m</u> ızı <u>bo</u> yatmak istiyorduk.
taşınmak	Kontrat yaptıktan sonra apartman <u>m</u> ıza taşınmak istiyorduk.
istediler	Kontrat yaptıktan sonra apartmanlarına taşınmak istediler.

b) Random Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Senin yerinde olsam <u>tut</u> arım.
konuşmak	Senin yerinde olsam <u>konu</u> şurum.
mektup yazmak	<u>Sen</u> in yerinde olsam mektup yazarım.
onun	Onun yerinde olsam mektup yazar <u>m</u> .
{-(y)dı }	Onun yerinde olsam mektup yazard <u>m</u> .
(sen)	Onun yerinde olsan mektup yazard <u>n</u> .
telefon etmek	Onun yerinde olsan <u>tele</u> fon ederdin.
ne	Onun yerinde olsan ne <u>ede</u> rdin?
yapmak	Onun yerinde olsan ne yapard <u>n</u> ?
(biz)	Onun yerinde olsak ne yapard <u>k</u> ?
(onlar)	<u>Onu</u> n yerinde olsalar ne yaparlardı?
benim	Benim yerimde <u>ols</u> alar ne yaparlardı?
olsaydılar	<u>Ben</u> im yerimde olsaydılar ne yaparlardı?
bizim	Bizim yerimizde <u>ols</u> aydılar ne yaparlardı?
{-(y)a + bil }	Bizim yerimizde olabilseydiler ne yapabilirdiler?
(siz)	Bizim yerimizde olabilseydiniz ne yapabilirdiniz?

c) Expansion Drill:CuePattern

	Kaldırmışlar.
sandığa	Sandığa kaldırmışlar.
eşyaları	Eşyaları sandığa kaldırmışlar.
kışlık	kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
yıkayıp	Yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
çamaşır	Çamaşır yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
gitmeden önce	Gitmeden önce çamaşır yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
Akçakoca'ya	Akçakoca'ya gitmeden önce çamaşır yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
yazlığa	Yazlığa Akçakoca'ya gitmeden önce çamaşır yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.
Hasan Beyler	Hasan Beyler, yazlığa Akçakoca'ya gitmeden önce çamaşır yıkayıp, kışlık eşyaları sandığa kaldırmışlar.

43.4 NARRATIVE

New Words:

olay / hadise	incident, event
izleme / takip	chasing, pursuit
izlemek / takip etmek (1)	to follow, to pursue
anlaşmazlık / ihtilâf	disagreement, dispute
netice	result, conclusion
neticelenmek	to come to a conclusion, to come to an end (intransitive)
Arap	Arab; Negroid
arapsaçı, -nı	any tangled or mixed up affair, mess, woolyhair
barış / sulh	peace
birleşmek	to unite, to reunite, to assemble (intransitive)
birleşmiş	united
Birleşmiş Milletler	United Nations
birlik	unity, unit, union, force (military)
sağlamak / temin etmek (1)	to assure, ensure, provide
ada	island
Rum	Byzantine, Greek
gergin	tense, stretched, taut
kör	blind
düğüm	knot

kördüğüm	knot that can't be undone, deadlock
çare	remedy, solution
halletmek / çözmek (1)	to solve, resolve

Bob, son zamanlarda Orta-Doğudaki siyasî olayları dikkatle izliyordu. Kıbrıs'taki anlaşmazlığın nasıl neticeleneceğini merak ediyordu. Durum arapsaçına dönmüştü. Barış, Birleşmiş Milletlerin gönderdiği askeri birlik sağlıyordu. Adadaki Rumlarla Türklerin arası çok gergindi. Bir kördüğüm olan bu siyasî olaya hâlâ bir çare bulunamamıştı, Fakat Bob, bir gün bu anlaşmazlığın halledileceğine emindi.

43.5 NOTE: {-dır} Causatives

Doldurayım mı?

Geleceğinizi ona bildirmiş miydiniz?

These two sentences illustrate the suffix {-dır} used as a formative to make stems with the sense of 'make [someone or something] (do something)' or 'cause [someone or something] to do something.'

dolmak	- to fill up (of itself)
doldurmak	- to cause to fill up (i.e. to fill)

Stem formatives may be added to stems as well as to roots:

bilmek	- to know
bilinmek	- to be known
bildirmek	- to cause to know (i.e. to inform, announce)
bildirilmek	- to be caused to be known (to be reported)
bildirilebilmek	- to be able to be caused to be known
tanımak	- to (get to) know [someone]
tanınmak	- to be well known (famous)
tanışmak	- to (get to) know each other
tanıştırmak	- to cause to get to know each other - i.e. to introduce
tanıştırılmak	- to be caused to get to know each other - i.e. to be introduced
tanıştırılmamak	- not to be introduced
tanıştırılmamak	- not to be able to be caused to get to know each other

There are other stem formative suffixes which will be explained and drilled as they appear in the lessons. Note that stems, however long, behave like any verbal root in forming participles, verbal nouns, and imperatives:

tanıştır	- introduce [them]
haber bildiriliyordu	- the news was being announced

See the drills below for further illustrations of stem formatives:

43.6 GRAMMAR DRILLS {-dír} + {-dı} Causatives

a) Random Substitution Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Bize güzel bir <u>akşam</u> yemeği yedirdiler. 'They fed us a nice dinner.'
öğle	<u>Bize</u> güzel bir öğle yemeği yedirdiler.
ona	Ona güzel bir <u>öğle</u> yemeği yedirdiler.
kahvaltı	Ona güzel bir kahvaltı yedirdiler.
(biz)	Ona güzel bir kahvaltı <u>yedirdik</u> .
yapmak	<u>Ona</u> güzel bir kahvaltı yaptırđık.
size	Size güzel bir kahvaltı yaptırđık.
(ben)	Size güzel bir <u>kahvaltı</u> yaptırđım.
ev	Size <u>güzel</u> bir ev yaptırđım.
fena	Size fena bir ev <u>yaptırđım</u> .
vermek	Size fena bir <u>ev</u> verdirdim.
kitap	Size fena bir kitap verdirdim.
(o)	<u>Size</u> fena bir kitap verdirdi.
bana	Bana <u>fena</u> bir kitap <u>verdirdi</u> .
güzel	Bana güzel bir kitap <u>verdirdi</u> .
yazmak	Bana güzel bir kitap yazdırdı.

b) Sample Sentences.

Çocuğu kim giydirecek?	Who is going to dress the child?
Saat kaçta geleceklerini bildirecekler.	They'll let [us] know when they'll come.
Mektup yazmaması beni kızdırıyor.	His not writing (a letter) annoys me.
Ali'yi evine yakın bir yerde indiriyormuş.	He lets Ali off at a place near his house.
Okuduğum kitapları toplayıp kaldırdım.	I gathered the books that I'd read and put them away.
Affedersiniz, sizi çok beklettim.	Excuse me. I kept you waiting a long time.
Ahmet'e bir şey söyletemedim.	I couldn't make Ahmet say anything.
Yarın evi temizleteceğim.	I'll have the house cleaned tomorrow.
Mektubu kime okuttunuz?	Whom did you have read the letter?
Geçen sene bir ev yaptırđık.	We had a house built last year.
Mektubu İngilizce yazdıracağım.	I'll have the letter written in English.
Çocuğu susturamadık.	We couldn't silence the child.

43.7 NOTE: Transitive and Intransitive Verbs -- Causatives and Transitive Verb Formation:

Evvelden yer ayırttınız mı?
Biraz acele et, otobüsü kaçıracamız.

In note 43.4 the causative verbal extension suffix {-dír} was discussed. Examples were /dolmak/ 'to fill up (of itself)' and /doldurmak/ 'to (cause to) fill up' etc.

The first sentence above illustrates another causative verbal extension suffix /-t/ - /ayırmak/ - /ayırtmak/.

There are two other suffixes which form causative bases {- (á,f)r }. These will be illustrated below.

The exact meaning of these causatives depends upon whether the root verb is transitive or not. A transitive verb in Turkish may be defined as one in which the action of the verb is exercised on some object not the actor or 'subject'. The object may be a noun without suffix /elbise yaptım/ 'I made a dress', or with {- (y)1 } - /kitabı okudum/ 'I read the book'. An intransitive verb has no such object: /köpekten korktum/ 'I was afraid of the dog' (literally 'I feared from the dog'), /kontratı bitti/ 'his contract expired'.

In the basic root verb is intransitive the addition of a causative verbal extension forms a corresponding transitive:

su taştı	- the water overflowed
suyu taşırdım	- I spilled (caused to overflow) the water
yukarıya çıktı	- He went up.
yukarıya çıkardım	- I took him (it) up.
adam kaçtı.	- The man escaped.
treni kaçırdım	- I missed the train.
doyduk	- We were satisfied.
doyurdunuz	- You fed (satisfied) [us].
kuş uçtu	- the bird flew
kuşu uçurdu	- He let the bird fly.
vakit geçti	- time passed
vakit geçirdi	- he passed the time
çamaşırlar kurudu	- the laundry dried
ellerimi kuruttum	- I dried my hands
su azaldı	- the water went down (was reduced)
suyu azalttı	- he reduced the water (put less water)

talebe adedi çoğaldı	- the [number of] students increased
talebe adedini çoğalttı	- he increased the [number of] students
kız uyandı	- the girl awakened
kızı uyandırdı	- he waked the girl.
tepeden indi	- he descended from the peak (hill)
tepeden çocuğu indirdi	- he brought the child down off the peak (hill)
adam kızdı	- the man got mad
adamı kızdırdın	- you made the man mad
çocuk sustu	- the child was quiet
çocuğu susturdu	- she silenced the child

Where the basic root is transitive the addition of a causative verbal extension gives a resulting verb with two possible translations: 'to have (someone) do the action' or 'to have the action done'. For example:

su içtik	- we drank water
çocuğa sütü içirdik	- we fed the child (had the child drink) the milk. (there is no verb in English for 'give to drink' corresponding to 'feed'.)
sütü içirdik	- we had the milk drunk
onu anladım	- I understood
bana anlattınız	- you explained it to me
bunu biliyor	- he knows this
bunu bana bildiriyor	- he informs me [of] (causes me to know) this
haberi bildiriyor	- he announces the news (causes the news to be known). (Note also the noun: bildiri 'announcement')
yemek yedi	- he ate (food)
çocuğa yemek yedirdi	- he fed the child (food)

In most cases a second causative, [{-dír} if the first was /-t/, otherwise /-t/, can be used to either strengthen the causative force or to indicate the employment of a third person as agent to effect the action:

Temizliği hizmetçiye yaptırttım.	I had the servant do the cleaning.
Çocuğa sütü zorla içirttik.	With difficulty we made the child drink the milk.
	etc.

Causatives are often added to passives and/or reciprocal verbal extensions [with {iş}]:

tanımak	- to get to know (someone)
tanışmak	- to get to know each other
tanıştırmak	- to introduce
tanıştırılmak	- to be introduced
Toplantıdan evvel tanıştırılmıştık.	We had been introduced before the meeting.

The various verbal extensions are added to verb roots and bases in the following order:

Verb Root	1st Position	2nd Position	3rd Position	4th Position	5th Position	6th Position	7th Position	Translation
sev								love
sev-	-iş							love one another
sev-	-in							enjoy
sev-		-dir						cause to love
sev-		-dir-	-t					have ___ cause to love
sev-		-dir-	-t-	-tir				have ___ have ___ cause to love
sev-	-iş	-tir						cause to love one another
sev-	-in	-dir						cause to enjoy
sev-					-il			be loved
sev-							-me	don't love
sev-						-e-	-bil	be able to love
sev-	-iş	-tir-			-il	-e-	-me-	not be able to be caused to love one another
sev-	-in-	-dir-			-il-	-e-	-bil	be able to be caused to enjoy
								etc.

Note that not all positions can be filled at once. For example, after two or three causatives in the 2nd, 3rd and 4th positions, the passive (5th position) is not possible. However, since the abilitative extensions in the 6th and 7th positions can be repeated (a positive after a negative), a total of 7 extensions is (at least theoretically) possible:

sev-iş-tir-il-e-me-ye-bil 'be able'

not to be able to be caused to love one another

as in the sentence:

Yerlerini beğenmeyen bir çift
bülbül belki birbirleriyle
seviştirilemeyebilirler.

'A pair of nightingales who do
not like their quarters,
perhaps may not be able to
be caused to mate.'

43.8 GRAMMAR DRILLS on {- (á, í)r} Causative suffixes

New Word: kaynatmak

to cause to boil

Fatma, işini çabuk bitir.

Fatma, finish your work quickly.

Çocuğa su içirdiniz mi?

Did you give the child water to drink?

Bavulu odama çıkarın.

Bring the suitcase up to my room.

İyi bir gün geçirdik.

We passed a nice day.

Yüzüne bakınca hemen kızardı.

When [I] looked at his face, he
blushed.

Ali'yi geçirmeğe gittiniz mi?

Did you go to see Ali off?

Otobüsü kaçırmamak için saat
altıda kalkıyorum.

In order not to miss the bus I get
up at six o'clock.

/-t/

Ne vaziyette olduğunu bana anlattı.

He told me what state he was in.

Suyu kaynatmadan içmeyiniz.

Don't drink the water without
boiling it.

Yemeği ısıttım.

I warmed up the meal.

43.9 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

tarafsız / bitaraf	neutral, non-partisan
arabulucu	mediator, go-between
buhran / kriz	crisis
hal, -lli	solution (of a question or problem)
devlet adamı	statesman
esas	fundament, base
anlaşma	agreement
anlayış	understanding
takdir	case, appreciation
takdirde	in case
nümkün	possible
hükümet, -ti	government

Tarafsız bir devletin arabulucusu olarak çalışmaktasınız. Orta-Doğudaki buhranın halli için her iki memleketin devlet adamlarıyla konuştunuz. İki devlet arasındaki ihtilâfın esasını tetkik ettiniz. Anlaşma için iki tarafın da anlayış göstermesi lâzım geldiğine eminsiniz. Anlayış gösterilmediği takdirde barışı sağlamanın mümkün olmayacağını gördünüz ve bu durumu da hükümetinize bildirdiniz.

UNIT 44

44.0 DIALOG: TamirhanedeAt the repair shop.

-Hasan-

usta
elden düşme
/ kullanılmış / müstamel

master (of an art or craft),
foreman
used, second hand

Usta, bu otomobili elden düşme
aldım. Bir bak bakalım,
otomobilin neye ihtiyacı var?

Foreman, I bought this car used.
How about taking a look, what's
it need?

-Usta-

araba
düz
vites
otomatik

carriage, car
flat, level, smooth
gear shift
automatic

Araba düz vitesli mi, otomatik mi?

Is it straight shift or automatic?

-Hasan-

silindir

cylinder

Söylediklerine göre düz vitesli ve
6 silindirliymiş, niye sordun?

It's straight shift and six
cylinders, so they told me. Why?

-Usta-

tamir
revizyon

repair
revision, tune up

Düz vitesli arabanın tamiri kolaydır
da ondan. Arabayı revizyona mı,
sokmak istiyorsunuz?

It's easy to fix a straight shift,
that's why. Do you want to put
it in for a tune-up?

-Hasan-

tuz
tuzlu
tuzluya patlamak

salt
salted, salty
to cost much (or dearly),
to be too expensive

mal
mal olmak

property, goods, merchandise
to cost

Onun gibi bir şey. Tuzluya
patlamasını istemiyorum.
Zaten bir hayli paraya mal
oldu bana.

Something like that. I don't want
it to soak me too much. It's
already cost me quite a bit.

-Usta-

geçirmek (1, a, dan)

to pass (through), to see
off (a friend), to take
across

gözden geçirmek (1)

to go over, to have a look,
to examine or inspect,
(to overhaul)

Peki efendim, gözden geçirelim.
Siz öğle yemeğinde bir uğrayın.
Yapılması lâzım gelen şeyleri
size söyleriz.

OK, sir, we'll take a look at it.
Drop in at lunch [time]. We'll
tell you what's needed.

-Hasan-

karoser

body of the car

fren

brake

Otomobilin karoseri fena değil,
ama motoru, frenleri nasıl,
onu bilmiyorum?

The body of the car's not bad,
but I don't know how the motor
and brakes are.

- - - - -

- - - - -

-Hasan-

Usta! Ben geldim. Otomobile
bakabildin mi?

Foreman, here I am. Were you
able to look at the car?

-Usta-

yağ yüzü görmemek

not to have been greased

ışık

light, beam

gaz

kerosene, gasoline, gas

pedal

pedal, accelerator

gevşek

loose

buji

spark plug

direksiyon, -nu

steering wheel

boş

empty

boşluk

emptiness, vacuum

karbüratör

carburetor

delmek (1)

to pierce, to puncture,
to drill

delik

hole

Bey, otomobili çok fena kullanmışlar.
Araba aylardır yağ yüzü görmemiş.
Motor, frenler ve ışıklar fena değil.
Gaz pedalı biraz gevşek; bujileri
değiştirmek lâzım. Direksiyonda
boşluk var; karbüratör delik.

Sir, the car was used very badly.
It hasn't been greased for
months. The motor, brakes
and lights aren't bad. The
gas pedal is loose; the
sparkplugs need changing.
There's too much play in
the steering; [and] a leak
('hole') in the carburetor.

-Hasan-

debreyaj / kllaç
tránsmisyon
batárya

Debreyaj ve transmisyón nasıl,
bataryaya da baktın mı?

clutch
transmission
battery

How are the clutch and transmission,
did you look at the battery?

-Usta-

egzoz
söyle-böyle
diş
dişli
aşınmak
lastik
yedek

Batarya ve egzoz şimdilik idare
eder. Debreyaj iyi, transmisyón
söyle böyle, vitesin dişlilerini
değiştirmek lâzım, dişliler aşınmış.
3 tane iyi lastik var. Yedek lastik
de iyi değil, 2 yeni lastik almak
lâzım.

exhaust
so-so (not so very well)
tooth, cog, clove (of garlic)
cog-wheel, gear
to be worn of (by friction)
tire, rubber
spare, reserve

The battery and exhaust system
will hold up for the time being.
The clutch is good, the trans-
mission so-so, the gears need
to be changed, the gears are
worn. There are three good
tires. The spare is not so
hot either. You need to buy
two new tires.

-Hasan-

korkmak (dan, a)

Usta, arabayı öyle anlattın ki,
insan kullanmağa korkacak.

to be afraid

Mister, the way you describe the
car, one would be afraid to
drive it.

-Usta-

kaza
kaza geçirmek
boyanmak
kapak
korkúp korkmayacağı

Korkup korkmayacağınızı bilmem.
Beyim, bu araba kaza da geçirmiş,
boyası kendi boyası değil, sonradan
tekrar boyanmış. Arabanın ön kapağı
da değiştirilmiş.

accident, county
to have an accident
to be painted
lid, hood
whether (he's) going to be
afraid or not

I wouldn't know whether you're
going to be afraid or not.
Sir, this car also has been
in an accident, the paint is
not the original, it was
repainted. The hood also has
been replaced.

-Hasan-

Sahibi, bana bu hususta bir
şey söylememiştii.

The owner hadn't told me a thing
about that.

-Usta-

çamur

mud

çamurluk

fender

tampon

bumper

silgiç

windshield wiper

dikiz

leer, observation

ayna

mirror

dikiz aynası

rear view mirror

kórna / kláksón

horn

kriko

jack

Söyler mi, Beyim? Biz anlarız.
Hatta Ön çamurluklarla tampon
bile bu arabanın değil. Ama
fark etmez kullanırsınız.
Arabanın silgiçleri, dikiz
aynası, kornası iyi, kriko
da fena değil.

Would he, mister? We're familiar
with this. The front fenders
and bumper, even, don't belong
to this car. But that's no
matter, you can use them. The
car's windshield wipers, rear
view mirror and horn are good,
and the jack's not bad either.

-Hasan-

Usta, şimdi araba kullanılacak
halde, değil mi?

Foreman, the car's now in usable
condition, isn't it?

-Usta-

elde kalmak

(remain in one's hand)

one can not use

Kullanmasına kullanırsınız Ama bir
iki ay sonra elinizde kalır.

As far as using it's concerned,
you can use it. But it'll be
useless in a couple of months.

-Hasan-

masraf

expense, expenditure

masraf etmek

to spend, to expend

tamirat, -tı

repairs

parça

piece, part

yedek parça

spare part

Desene ki daha bir hayli masraf
etmek lâzım. Peki, bütün
tamirat ve lüzumlu yedek
parçalar bana kaç mal olacak?

So what you're saying is that a
good bit of expense is required.
OK, how much will all the needed
repairs and spare parts cost me?

-Usta-

aşağı-yukarı	more or less, up and down, roughly speaking
tamir etmek / onarmak (1)	to repair
teslim	a handing over, delivery
teslim etmek (1,a)	to hand over, deliver
Aşağı-yukarı dört bin liraya.	Approximately four thousand liras.
Bir iki gün içinde tamir eder, otomobili size teslim ederiz.	We can repair it and have it ready for delivery in one or two days.

-Hasan-

güzelce	nicely, in a nice fashion
zevk, -ki	taste, pleasure
Ne yapalım olan oldu. İş sana kaldı Usta. Güzelce bir tamir et de zevkle araba kullanalım.	There's nothing for it. What's done is done. It's in your hands, foreman. Give it a good going over and let's get some pleasure out of driving it.

44.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Elden düşme otomobili kim almış?
2. Hasan Beyin aldığı otomobil otomatik vitesli miymiş?
3. Düz vitesli otomobilin tamiri kolay mıdır?
4. Hangi otomobili kullanmak daha rahattır, düz vitesli mi veya otomatik vitesli mi?
5. Otomobilin sahibi, otomobilini revizyona sokmak istemiş mi?
6. Arabayı kim gözden geçirecekmış?
7. Hangi arabanın karoseri fena değil?
8. Otomobili fena kullananlar kimlermiş?
9. Aylardır yağ yüzü kim görmemiş?
10. Arabanın hangi parçalarını değiştirmek lâzımmış?
11. Otomobilin nesi delikmiş?
12. Neyin dişlileri aşınmış?
13. Kaç tane lastiğe ihtiyaç olduğunu biliyor musunuz?
14. Kim arabayı kullanmağa korkacakmış?
15. Kaza geçiren kimmiş?
16. Otomobilin boyası kendi boyası mıymış?
17. Kaza hakkında bir şey söylenmiş mi?
18. Bütün tamirat ve yedek parçalar için kaç lira lâzımmış?
19. Siz hangi otomobili tercih edersiniz?
20. Genellikle hangi otomobiller iyidir?

44.2 VOCABULARY DRILLS

a) diş 'tooth'

New Word: diş macunu toothpaste

1. İşten artmaz dişten artar. Better to save money by economical living than to try and make more out of one's job. (fig.) if you spend moderately you can live comfortably.
2. Ne güzel dişleriniz var.
3. Hangi diş macununu kullanıyorsunuz?
4. Maşallah çocuğun dişleri inci gibi.

b) diş 'clove'

1. İki diş sarmısak versene. 'Please give me two cloves of garlic.'
2. Patlıcan salatasına kaç diş sarmısak koyuyorsunuz?
3. Cacık için bir diş sarmısak kâfidir.

c) dişçi 'dentist'

1. İyi bir dişçi biliyor musunuz?
2. Eşimi dün dişçiye götürdüm.
3. Herkes 6 ayda bir dişçiye gitmelidir.

d) dişli 'cog-wheel'

New Words: kırmak (1) to break
kırılmak (a) to be broken, (fig) to be offended or hurt

1. Dişliler kırılmış, yeni dişli takmak lâzım.
2. Vites değiştirirken debreyaja iyi basmazsan dişlileri kırarsın.
3. Debreyaja basarsan dişliler serbest kalır.

e) dişlemek / ısırmak(1) 'to bite, take a bite out of a thing'

1. Elmayı dişlemiştin, ye bakalım.
2. Yiyeceksen ye, dişleyip bırakma.
3. Fena dişledin.

44.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dillog:a) Random Substitution DrillCuePattern

	<u>Korkup korkmayacağınızı</u> bilmem.
gelmek	Gelip gelmeyeceğinizi bilmem.
onların	Gelip gelmeyeceklerini bilmem.
biliyor musunuz	<u>Gelip gelmeyeceklerini</u> biliyor musunuz?
öğrenmek	Öğrenip öğrenmeyeceklerini biliyor <u>musunuz?</u>
(onlar)	<u>Öğrenip öğrenmeyeceklerini</u> biliyorlar mı?
gitmek	Gidip gitmeyeceklerini biliyorlar mı?
senin	Gidip gitmeyeceğini biliyorlar mı?
(sen)	<u>Gidip gitmeyeceğini</u> biliyor musun?
kalmak	Kalıp kalmayacağını biliyor musun?
benim	Kalıp kalmayacağımı biliyor musun?
bilmiyorum	Kalıp kalmayacağımı bilmiyorum.

b) Expansion Drill (Add the cues rather than substitutiog it):CuePattern

	Söyler misin?
almadığını	Almadığını söyler misin?
alıp	Alıp almadığını söyler misin?
otomobil	Otomobil alıp almadığını söyler misin?
bir	Bir otomobil alıp almadığını söyler misin?
elden düşme	Elden düşme bir otomobil alıp almadığını söyler misin?
Hasan Beyin	Hasan Beyin elden düşme bir otomobil alıp almadığını söyler misin?

44.4 NARRATIVE

New Words:

hérkes	everyone
Allah'a şükür günü	thanksgiving day
düşünce	thought, idea, consideration
baş'a gelmek	to happen to someone
baş'ıma gelen	the one that happened to me
vaka	incident, occurrence, event
safra	bile, gall
kese	sack, bag
safra kesesi	gall bladder

hastane	hospital
ameliyat, -tı	operation, surgery
ameliyat olmak (dan)	to be operated on, to undergo an operation
operatör / cerrah	surgeon
sulu	juicy, fluid
örneğin / mészelâ	for example, such as
çorba	soup
bakıcı	attendant
hastabakıcı	nurse
halbúki	whereas
aç, -çı	hungry
anane	tradition
ananevf	traditional
sánki	as if, as though
an	moment
dünya / cihan / âlem	world

Herkesin Allah'a şükür günü hakkında bir düşünceyi vardır. Şimdi size benim başıma gelen bir vakayı anlatacağım. 19 kasım pazar günü safra kesesinden ameliyat olmak üzere hastaneye yatmıştım. Operatör ameliyatı pazartesi sabahı saat 9.15'te yapmıştı. O hafta perşembe günü de Allah'a şükür günüydü. Ameliyattan sonra bana sulu yemekler veriyorlardı. Örneğin çorba, çay gibi şeyler. Perşembe günü gelmiş, hastabakıcı benim öğle yemeğimi getirmişti. Yemekler aynıydı. Halbuki benim karnım açtı. O gün herkes hindi yiyecekti. Ben ise gene çorba içecektim. Çocuklarım da ziyaretime gelmişlerdi. Hastabakıcı yemeğimi getirdikten 5 dakika sonra doktorum odama girmiş ve bana getirilen yemeği görünce, hastabakıcıya: 'Hâlâ aynı yemekleri mi veriyorsunuz?' diye sormuştu. Hastabakıcı da: -Efendim, siz bu hususta bir şey söylememiştiniz, demişti. Doktor derhal bana ve çocuklarıma ananevf hindi yemeği getirmelerini söyledi.

Sanki bana o anda dünyaları vermişlerdi. Çok memnun olmuş ve Allah'ıma şükür etmişim.

44.5 NOTE: Verb + {-(y)íp} + same verb in the negative verbal noun form...
-- 'whether or not'

Korkup korkmayacağınızı bilmem.

The verbal noun in the negative after the same verb's positive stem with {-íp} indicates 'whether.... or not'. This usage is restricted to the verbal nouns with {-(y)ácák} 'future' and {-dík} 'past'.

44.6 GRAMMAR DRILL on 'whether or not'

a) Random Substitution-Correlation DrillCue

	Gazeteyi <u>tercüme edip etmeyeceğini</u> soruyor.
okumak	<u>Gazeteyi okuyup okumayacağını</u> soruyor.
kitap	Kitabı <u>okuyup okumayacağını</u> soruyor.
yazmak	Kitabı yazıp yazmayacağını <u>soruyor.</u>
benim	Kitabı yazıp yazmayacağımı <u>soruyor.</u>
söylemedi	Kitabı yazıp yazmayacağını <u>söylemedi.</u>
onun	<u>Kitabı yazıp yazmayacağını</u> söylemedi.
makale	Makaleyi yazıp yazmayacağını <u>söylemedi.</u>
{-dık }	Makaleyi yazıp yazmadığını <u>söylemedi.</u>
bilmiyorum	Makaleyi yazıp yazmadığını <u>bilmiyorum.</u>
{-(y)âcâk }	Makaleyi yazıp yazmayacağını <u>bilmiyorum.</u>

b) Transformation Drills

$$\{-(y)ıp\} + \{-ma\} + \{(y)âcâk\} + \{-(y)ı\}$$

$$\{-(y)ıp\} + \{-ma\} + \{dık\} + \{-(y)ı\}$$

↙ 'whether.... or not' ↘

Pattern 1

Oraya gidip gitmeyeceklerini
söylemediler.

'They didn't tell whether
they are going to go
there or not.'

1. Bu akşam evde olup olmayacaklarını
bilmiyorum.
2. Kâzım'ı görüp görmeyeceğini
söylemedi.
3. Bir iş bulup bulmayacağından
haberim yok.
4. Sevip sevmeyeceğinizi nereden
bileyim.
5. Çetin'in İstanbul'a gönderilip
gönderilmeyeceğinden emin
değilim.

Pattern 2

Oraya gidip gitmediklerini
söylemediler.

'They didn't tell whether
they went there or not.'

- Bu akşam evde olup olma _____
bilmiyorum.
- Kâzım'ı görüp görme _____ söylemedi.

6. İşinden memnun olup olmayacağını kim bilir?
7. Gelip gelmeyeceği hususunda bir şey duymadım.
8. Otelde kalıp kalmayacaklarını sordum.
9. Türkçe dersi alıp almayacağını bilmiyoruz.

c) Sample Sentences

1. Öğlünden mektup alıp almadığımı sordu.
2. Gelip gelmeyeceklerini telefonla bildirecekler.
3. İzmir'e gönderilip gönderilmeyeceğimi daha bilmiyorum.
4. Dün akşam uyuyup uyumadığımı öğrenmek istemişti.
5. O işten para kazanıp kazanmayacağını bilemezdi.
6. Onunla konuşup konuşmadığınızı hatırlayamadınız mı?
7. Geçen hafta sinemaya gidip gitmediğimi merak ettiler.
8. Yarın Hasan Beyi görüp görmeyeceğinizi soruyor.
9. Üniversite mezunu olup olmadığını bilmiyoruz.
10. İki sene daha kalıp kalmayacağını kendisi de bilmiyor.

44.7 NOTE: Measures and numbers in Turkish:

1. Hem bir akşam çayı da içeriz.
2. İki tane karpuz ver.
3. Üç kilo fasulye veriver.
4. bir de ekmek alacaksın.
5. Elma, portakal, biraz da armut....

In English a rather definite and arbitrary distinction is made between words which refer to things which may be counted with numbers and materials which come in the mass and must be measured. Thus 'two apples' is normal English 'two waters' is not. Turkish does not make this distinction as definitely. Note in the sentences above:

- # 1 'an afternoon tea' where English would require a measure, 'a cup of tea' [or simply 'afternoon tea'].
- # 2 'two pieces (of watermelon)' meaning of course 'two watermelons' -- using /tane where, in English, 'piece' or any other measure, is not require.
- # 3 'three kilos' -- a measure, just as in English, for beans.

4 'a bread' -- where English requires a measure 'loaf',
'slice', etc.

5 'a little pear' -- a measure where English requires a number --
'a few pears'.

In short there is no definite correspondence between English and Turkish in this matter of numbers and measures. The student must grow accustomed to listening for the measure (if any) appropriate to each substance and should not be astonished by Turks' use of numbers with substances normally measured by the glass, the pound, the piece, the package, etc. in English. See the drills for various Turkish usages.

44.8 Grammar Drills on Measures and Numbers

a) tane 'each'

1. Kaç tane çocuğunuz var?
2. Bu yıl 4 tane öğrenci gelecek.
3. İki tane daha kitap lâzım.
4. Üç tane evimiz olduğunu bilmiyor musunuz?
5. Bir tane versene.

b) paket

1. İki paket sigara alacağım.
2. Bu hafta iki paket çay kullandık.
3. Baklava için bir paket yağ lâzım.
4. Bir paket tuz kâfi mi?
5. Size bir paket getirdiler.

c) kilo

1. İki kilo şeker almanı söylemiştim. Sen gene bir kilo almışsın.
2. Kiloyla karpuz satıldığını burada gördüm.
3. Pazardan 3 kilo taze domates aldık.
4. Kasaba git de bir buçuk kilo et aliver.
5. Kaç kilo kömür istiyorsun?

d) bir

1. Bu hususu onunla bir konuşmam lâzım.
2. Şuradan bir telefon edip geleceğim.
3. Dün akşam güzel bir yemek yedik.
4. Lütfen bana bir su verir misiniz?
5. Bir çay içmez misiniz?

e) biraz

1. Biraz para lâzım.
2. Biraz elma, biraz da armut al.
3. Su içiniz biraz.
4. Biraz daha isteyebilir miyim?
5. Önce biraz yemek yiyelim, sonra konuşuruz.

f) Transformation Drills

tane 'each'

paket

kiloPattern 1Pattern 2Pattern 3Exemple:

1. Kaç tane sigara alayım?	Kaç paket sigara alayım?	Kaç kilo sigara alayım?
- - - - -	- - - - -	- - - - -
2. _____	İki paket çay al.	_____
3. _____	_____	Bir kilo şeker versene.
4. Dört tane kahve lâzım.	_____	_____
5. _____	Üç paket kâğıt aldı.	_____

44.9 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

medenî	civilized
medenî haklar	civil rights
mahkûm	prisoner, condemned, sentenced
mahkûmiyet, -ti	condemnation, sentence
hizmet, -ti	work, service, duty
aday / namzet	candidate, nominee
senâtorlük	senatorship
ilaveten	in addition
tamamlamak (dan)	to complete, to finish
vasıf, -sıf/nitelik	quality, qualification
mevcut	present, existing
adaylık / namzetlik	nomination, candidacy
seçim	election
kazanmak (1)	to win, to gain

Medeni haklara sahip, mahkûmiyeti olmayan 30 yaşını bitirmiş, askerlik hizmetini yapmış olan bütün vatandaşların, milletvekilliği için aday olabileceklerini, senatörlük için de bunlara ilâveten 40 yaşını tamamlamış ve Üniversiteden mezun olmanın şart olduğunu biliyorsunuz. Sizde milletvekilliği ve senatörlük için aranan bütün vasıflar mevcut olduğundan ve 4 sene milletvekili olarak çalışmak istemediğinizden kendi bölgenizde senatör olmak için adaylığınızı koyuyorsunuz. Seçimleri kazandığınız takdirde 6 sene senatör olarak çalışacaksınız.

UNIT 45

45.0 DIALOG: Amerikan KonsolosluğundaAt the American Consulate

-Nihat-

Günaydın efendim. Konsolos Beyi
görmek istiyorum.

Good morning, sir. I wish to
see the consul.

-Sekreter- (secretary)

Randevu almış mıydınız?
İsminizi söyler misiniz?

Had you made an appointment?
May I ask your name?

-Nihat-

Nihat
Maalesef randevu alamadım.
İsmim Nihat Işık.

P.N.

Unfortunately I wasn't able to
make an appointment. My name
is Nihat Işık.

-Sekreter-

görürler
Buyurunuz, oturunuz. Bir bakayım
efendim, meşgul değilse sizi
görürler.

he will see [they will]
(very formal or polite)

Come in and sit down. Let me
check, sir, if he's not busy,
he'll see you.

- - - - -

- - - - -

-Sekreter-

Nihat Bey, Konsolos Beyle
görüştüm. Sizi bekliyor.

Mr. Işık, I spoke to the consul.
He's ready to see you.

-Konsolos-

Morgan
Nihat Bey, ben konsolos Morgan,
buyurun efendim, hoş geldiniz.
Beni görmek istediğinizi
sekreterim söyledi. Size nasıl
bir yardımda bulunabilirim?

P.N.

Mr. Işık, I'm Consul Morgan,
come in, sir, welcome! My
secretary said you wished to
see me. How can I help you?

-Nihat-

tahsil etmek / öğrenim yapmak
Hoş bulduk, Beyefendi. Amerika'ya
tahsil için gitmek istiyorum.
Sizden öğrenci vizesi rica edecektim.

to study, to collect

How do you do, sir. I want to
go to America for an education.
I wish to ask you for a student
visa.

-Konsolos-

Çok güzel, istenen kâğıtları
hazırlayabildiniz mi?

Fine. Have you prepared the
required papers?

-Nihat-

Georgetownn
müracaat, -tı
müracaat etmek
{-(y)á} + /dair/

Georgetown
application, appeal
to apply
relative to, regarding

Müsaade ederseniz, bu hususta size
yaptıklarımı anlatayım. Bu haziranda
liseden mezun oldum. Derhal George-
town üniversitesine kabul edilmem
için müracaat ettim. Üniversiteden
bana kabul edildiğime dair bir mektup
gönderdiler.

With your permission I'll explain
to you what I've done on this
matter. I graduated from high-
school this June. I immediately
applied for admission to George-
town University. They sent a
letter from the University
regarding my having been admitted.

-Konsolos-

form / suret, -ti

form, copy

İ 20 formu demek istiyorsunuz,
değil mi?

You mean the I-20 form, don't you?

-Nihat-

millî
eğitim
Millî Eğitim Bakanlığı /
Maarif Vekâleti
döviz
yurt

national
education
Ministry of Education

dilekçe / istida

foreign bill of exchange
native country, homeland,
student boarding house
petition, formal request

Vallahi Beyefendi, İ 20 formu mudur,
değil midir, bilmem? Size gösteririm.
Sonra Millî Eğitim Bakanlığına döviz
ve yurt dışında tahsilime devam etmeme
müsaade vermeleri için dilekçe gönderdim.
İki ay bekledikten sonra müsaade geldi.
İki senelik pasaportumu da aldım.

Truly, sir, I don't know if it's
the I-20 form or not. I'll
show you. Then I sent a petition
to the Ministry of Education
asking their permission for
foreign exchange and to continue
my education outside the country.
After waiting two months the
permission came. I also got
my two-year passport.

-Konsolos-

Şimdi ben size daha neler yapmanız
lâzım geldiğini söyleyeyim.
Göğüs röntgeni, aşı kâğıdı,
bankanızdan veya babanızdan bir
teminat mektubu getirmeniz lâzım.

Now, let me tell you what else
you have to do.

You have to bring a chest X-ray
an immunization record, and a
letter of (financial) guarantee
from your bank or from your father.

Bunları hazırladıktan sonra
gelin öğrenci vizenizi vereyim
Üniversitede dersleri takip edecek
kadar İngilizce biliyor musunuz?

After preparing these come and
I'll give you your student
visa.
Do you know English well enough
to follow university classes?

-Nihat-

Biliyorum efendim. 6 sene lisede
çalışmıştım.
Özel ders de almıştım.
Siz de çok güzel Türkçe konu-
yorsunuz. Nerede öğrendiniz?

I do, sir. I studied six years
in secondary school
I also took private lessons.
And you speak beautiful Turkish.
Where did you learn it?

-Konsolos-

Ben Washington'dayken 10 ay kadar
Türkçe çalışmıştım.
Peki, siz Türkiye'ye döndüğünüz
zaman nerede çalışacaksınız?

When I was in Washington, I
studied Turkish for 10 months.
OK, when you return to Turkey
where do you expect to work?

-Nihat-

katf
katf olarak
Şimdilik katf olarak bilmiyorum
efendim.
Döndükten sonra önce askerliğimi
yapacağım.

certain, sure, definite
being certain, for sure
I don't know for sure at present,
sir.
After returning I'll first do
my military service.

-Konsolos-

Demek ki şimdilik planınız katf
değil. Acaba Türkiye'ye
döneceğinize de mi, emin
değilsiniz?

That is, your plans are not
fixed at present.
I wonder if you are also
not sure you are going to
return to Turkey?

-Nihat-

Rica ederim Beyefendi, döneceğime
emin olabilirsiniz.

Please, sir. You can be certain
of my return.

-Konsolos-

aksi
aksi taktirde
Zaten ben de emin olmak istiyordum.
Aksi taktirde vize vermemiz o
kadar kolay değil.
Birçok öğrenciler Amerika'da
kalmak istiyorlar veya orada
evleniyorlar.

contrary, opposite
otherwise
I want to be quite sure in advance.
Otherwise it isn't easy for us to
grant a visa.
A number of students wish to
remain in America, or get
married over there.

Bizim öğrenci vizesi verdiğimiz kimselerden istediğimiz şey tahsillerinden sonra geriye dönmeleri ve yeni fikirleri memleketlerine getirmeleridir.

What we desire of those to whom we give student visas is that they return after their education and bring their new knowledge back to their country.

-Nihat-

Bundan daha tabii bir şey olamaz. Yardımlarınıza çok teşekkür ederim efendim; müsaadenizle.

Nothing could be more self evident than that. Thank you very much for your help, sir. With your permission....

-Konsolos-

Güle güle efendim.

goodbye, sir.

45.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

1. Konsolosu kim görmek istemiş?
2. Görmek istemesinin sebebi neymiş?
3. Önceden randevu almış mı?
4. Konsolos Bey meşgul muymuş?
5. Nihat Beyi, Konsolos Bey kabul etmiş mi?
6. Amerika'ya tahsil için gitmek isteyen kimmiş?
7. İstenilen vize ziyaret vizesi miymiş?
8. Nihat Bey neler yapmış?
9. İ 20 ne demekmiş?
10. Konsolos Bey, Nihat Beye daha neler yapması lâzım geldiğini anlatmış mı?
11. Dersleri izleyecek kadar Nihat Bey İngilizce biliyor muymuş?
12. Bay Morgan Türkçeyi nerede öğrenmiş?
13. Öğrenci askerliğini ne zaman yapacaktı?
14. Konsolos Bey, Nihat Beyin yurduna geri döneceğine emin miymiş?
15. Konsolos Bey niçin emin olmak istemiş?
16. Siz yabancı memlekette talebelik ettiniz mi?
17. Kaç yıldan beri Nihat Bey öğrenciymiş?
18. Konsolos olarak bir memlekette çalıştınız mı?
19. Amerika'ya girmek için vize lâzım mı?
20. Amerika'ya vizesiz girenler kimlerdir, biliyor musunuz?

45.2 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Random Substitution Drill

<u>New Words:</u>	yardımcı	assistan, helper
	muhacir / göçmen	emigrant
	tüccar	merchant

CuePattern

Sizden öğrenci vizesi rica edecektim.

'I was going to ask for a student visa from you.'

konsolos yardımcısı	Konsolos yardımcısından <u>öğrenci</u> vizesi rica edecektim.
muhacir	Konsolos yardımcısından muhacir vizesi <u>rica</u> edecektim.
istemek	Konsolos yardımcısından <u>muhacir</u> vizesi isteyecektim.
tüccar	Konsolos yardımcısından tüccar vizesi <u>isteyecektim</u> .
(biz)	Konsolos yardımcısından tüccar vizesi <u>isteyecektik</u> .
almak	Konsolos yardımcısından <u>tüccar</u> vizesi alacaktık.
talebe	Konsolos yardımcısından talebe vizesi <u>alacaktık</u> .
aldım	Konsolos yardımcısından talebe vizesi <u>aldım</u> .
(siz)	Konsolos yardımcısından talebe vizesi <u>aldınız</u> .
{-mı}	Konsolos yardımcısından talebe vizesi <u>aldınız mı?</u>

b) Expansion DrillCuePattern

Öğrendi.

istediğini	<u>İstedini öğrendi.</u>
kabul kağıdı	<u>Kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
üniversiteden	<u>Üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
teminat mektubu	<u>Teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
bankadan	<u>Bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
göğüs röntgeni	<u>Göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
aşı kağıdı	<u>Aşı kağıdı, göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
konsolosun	<u>Konsolosun, aşı kağıdı, göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
bir öğrenciden	<u>Bir öğrenciden, konsolosun, aşı kağıdı, göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
Amerika'ya gidecek	<u>Amerika'ya gidecek bir öğrenciden, konsolosun, aşı kağıdı göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>
Nihat Işık	<u>Nihat Işık, Amerika'ya gidecek bir öğrenciden, konsolosun, aşı kağıdı, göğüs röntgeni, bankadan teminat mektubu, üniversiteden kabul kağıdı istediğini öğrendi.</u>

45.3 NARRATIVE

New Words:

ithal, -li	import
ithal etmek	to import
ihraç	export
ihraç etmek	to export
konu / mevzu, -u	subject (matter)
tütün	tobacco
fındık	hazel-nut, filbert
palamut	acorn
afyon	opium
tiftik	mohair
ham	raw
maden	mineral, mine, metal
halı	rug
bez	textile
deri	hide
canlı	lively
canlı hayvan	livestock
mukabil	facing, opposite
buna mukabil	on the other hand
yün	wool
kumaş	fabric, cloth
yünlü kumaş	woollen
ilâç	medicine
nakil, -kli	transport
vasıta / araç	means, vehicle
nakil vasıtaları	means of transport, vehicles
mamul, -lü	manufactured
demir	iron
çelik	steel

Bob, Türkiye'nin ağır sanayiden ziyade bir ziraat memleketi olduğunu biliyordu. Fakat Türkiye'nin genel olarak ithal ve ihraç mallarına ait pek fazla bilgisi olmadığından bu konu üzerinde araştırma yaptı. Türkiye'nin başlıca yaprak tütün, pamuk, üzüm, incir, fındık, palamut, fasulye, afyon, tiftik, ham madenlerden örneğin krom, bunlardan başla halı, bez, deri, canlı hayvan ihraç ettiğini; buna mukabil yünlü ve pamuklu kumaşlar, makine, ilâç, mamul eşya, nakil vasıtaları, demirden ve çelikten yapılmış eşyalarla benzin, kahve ithal ettiğini öğrendi.

45.4 NOTE: /başkası/

33.10 "Başkası gelmeyecek" diye cevap verdim.

38.6 Ne kendi geldi ne de başkasını gönderdi.

The use of a 3rd person 'possessed' ending on a noun usually used attributively (like an adjective in English) usually carries the meaning 'one characterized by ----' or 'the---- one' as /beyazı/ 'the white one', etc. In the case of /başka/ 'other' the meaning, despite the possessed suffix, is indefinite and means 'another' i.e. 'someone else'.

45.5 GRAMMAR DRILLS on {-(s)ı} After nouns and adjectives.

1. Kâzım değil, başkası gelecek.
2. Başkasına sorunuz.
3. Bundan başkası iyi değildi.
4. Onu değil başkasını alacağım.
5. Beyazı hepsinden güzeldi.
6. Hangisi daha iyi?
7. Hangisini istiyorsunuz?
8. Hangisinden aldın?
9. Bu kravatın aynısını bulamadım.
10. Aynı ayakkabının kahverengisi yoktu.
11. Şusu iyi değil, busu iyi değil diyerek evi beğenmedi.
12. Orası çok güzel bir yerdir.
13. Burası çok sıcak.
14. Orası neresi?
15. Birisini alacağım.
16. İkiisi benim.

45.6 NOTE: /hususı/ 'particular, matter'

37.3 Ankara'da kaç ay kalacağını bilemediğinden ne yapması lâzım geldiği hususunda bir türlü karar veremiyordu.

44.4 Hastabakıcı da: "efendim siz bu hususta bir şey söylemediniz" demişti.

The student is familiar with /hususı/ 'private', 'special'. Thus /hususı/ is 'a particular' or, more generally, a point or matter for discussion.

45.7 GRAMMAR DRILL on /husus/ Sample Sentences

1. Hangi hususları izah etmemi istiyorsunuz?
2. Ankara'ya gitmeniz hususunda bir şey söyledi mi?
3. Parayı size vermem hususunda bir şey söylemediler.
4. Bu hususu tekrar konuşuruz.
5. Çok iyi bir insan olabilir, fakat çalışma hususuna gelince vaziyet başkadır.
6. O hususta ne yapmayı düşünüyorsunuz?
7. Şu hususu da inceleyelim.
8. Bu hususun ne özelliği var?
9. Tayininiz hususunda bir şey öğrenebildiniz mi?
10. Bu husus hakkında bir bilgim yok.

45.8 NOTE: /taktirdé/ 'in that case'

43.8 Anlayış gösterilmediği taktirde barış sağlamanın mümkün olmadığını gördünüz.

The word /takdír/ comes from Arabic and means approximately 'predestination' 'fate'. /takdír et-/ means 'to foreordain' or 'to appreciate' (i.e. know the value of) hence 'to understand.'

With the suffix /-dá/ the meaning is 'in--- case'.

/takdirde/ is commonly used after demonstratives /ó, şú, bú/ and also after verbals with {-dík} and possessed suffixes:

See the drills for further examples.

45.9 GRAMMAR DRILLS on {-dík} + personal endings + /taktirdé/.

a) Random Substitution Drill

Cue

Pattern

Saat sekize kadar gelmediğim taktirde yemeğe başlayabilirsiniz.

'In case I haven't come by eight o'clock you may start the meal.'

ders	Saat <u>sekize</u> kadar gelmediğim taktirde <u>derse</u> başlayabilirsiniz.
9	Saat <u>dokuza</u> kadar gelmediğim taktirde <u>derse</u> başlayabilirsiniz.
(onlar)	Saat <u>dokuza</u> kadar gelmediğim taktirde <u>derse</u> başlayabilirler.
okumak	Saat <u>dokuza</u> kadar <u>gelmediğim</u> taktirde <u>okumağa</u> başlayabilirler.
gitmediğimiz	Saat <u>dokuza</u> kadar <u>gitmediğimiz</u> taktirde <u>okumağa</u> başlayabilirler.
7:30	Saat <u>yedi otuza</u> kadar <u>gitmediğimiz</u> taktirde <u>okumağa</u> başlayabilirler.
yemek	Saat <u>yedi otuza</u> kadar <u>gitmediğimiz</u> taktirde <u>yemeğe</u> başlayabilirler.
(siz)	Saat <u>yedi otuza</u> kadar <u>gitmediğimiz</u> taktirde <u>yemeğe</u> başlayabilirsiniz.
gelmek	Saat <u>yedi otuza</u> kadar <u>gelmediğimiz</u> taktirde <u>yemeğe</u> başlayabilirsiniz.

b) Sample Sentences

1. Bize uğramadığınız taktirde biz de Ankara'ya geldiğimiz zaman size uğramayız.	'If you don't stop by our place, we won't stop by your place when we come to Ankara.'
2. Size sormadıkları taktirde bir şey söylemeyin.	'Don't tell anything if they don't ask you.'
3. Geç kaldığınız taktirde biz gidelim mi?	'Shall we go if you were late?'
4. Günde birkaç saat okuyup, konuştuğunuz taktirde öğrenebilirsiniz.	'You will be able to learn if you read and talk a few hours a day.'
5. Biraz acele ettiğiniz taktirde yetişebilirsiniz.	'If you will hurry up a bit you will be able to catch (it).'
6. Sizi davet ettikleri taktirde gidin.	'Go if they invite you.'
7. Onlara yakınlık gösterdiğiniz taktirde sizinle arkadaş olurlar.	'They will be friendly with you if you are close to them.'

45.10 NOTE: /tarafındán/ 'by' (agent)

35.4 Yerebatan Sarayı 532 yılında İmparator Justinien tarafından yaptırılmış gayet büyük bir yeraltı su deposudur.

36.4 Topkapı Müzesi XVnci yüzyılda Fatih Sultan Mehmet tarafından saray olarak yaptırılmıştır.

The word /taráf/ 'side' in its possessed form with {-dán} is used to express the sense of by (somebody) usually with a passive verbal form. Literally, of course, the sense is 'from the side of' or 'on the part of'.

This form occurs with all possessed suffixes:

(benim)	tarafımdan	-	on my part, by me
(sizin)	tarafınızdán	-	on your part, by you
(bizim)	tarafımızdan	-	on our part, by us
(onun)	tarafından	-	on his part, by him
(senin)	tarafından	-	on your part, by you
(onların)	tarafından	-	on their part, by them

45.11 GRAMMAR DRILLS on /tarafındá/ 'by'

New Word: ödemek (1) 'to pay'

1. Hangi taraftan gidelim?	By which way shall we go?
2. Tarafınızdan gönderilecek emre göre hareket edeceğim.	I'll act according to the order which will be sent by you.
3. Bu hususta benim tarafımdan yapılacak bir şey yoktur.	In this matter there is nothing to be done by me.
4. Haber onlar tarafından verilecek.	The news will be given by them.
5. Bu karar daire tarafından verildi.	The decision was given by the office.
6. Buraya kimin tarafından gönderildiniz?	By whom were you sent here?
7. Bu para bizim tarafımızdan ödenecektir.	This money will be paid by us.

45.12 NOTE: -dík + possessed suffixes + {-(y)á} + /daír/.

'relative to', 'regarding', 'concerning'

Üniversiteden bana kabul edildiğime dair bir mektup gönderdiler.

This construction indicates the subject or contents of a document, book, speech, conversation, editorial, etc. /daír/ is also used with common nouns + -(y)á - /buná dair/ 'regarding this', 'on this subject' etc.

45.13 GRAMMAR DRILLS on {-dík} + possessed suffixes + {-(y)á} + /daír/

a) Sample Sentences

1. Kâzım'ın yerine kimin gönderildiğine dair bir şey biliyor musunuz?	Do you know anything about who was sent instead of Kâzım.
2. Mektubunda ona gönderdiğim paraya dair bir şey yazmıyor.	He doesn't say anything in his letter about the money I sent to him.
3. Seyahatinin nasıl geçtiğine dair bir şey söylemedi.	
4. Yola saat kaçta çıktığına dair bir şey söylenmedi.	
5. Evlerini satıp satmadıklarına dair bir şey sordunuz mu?	

6. Size dair bir şey söylemediler.
7. Dün niçin gelmediğinize dair bir şey söylemediniz?
8. Vaziyetin gittikçe bozulduğuna dair haberler var.
9. Okuduğunuz kitaba dair bir şeyler anlatın.
10. Mektubu hep İstanbul'a dairdi.

b) Repeat Drill (a) above using the verbal noun with suffix $\{-(y)ácák\}$.

For example: Kâzım'ın yerine kimin gönderileceğine dair bir şey
biliyor musunuz?

45.14 NOTE: $\{-mák + tá\}$ + personal suffixes

38.7 Müstahdem bulmakta vardı.

40.7 Dört yıldır sefarette çalışmaktaydınız.

The verbal noun with $\{-mák\}$ is often used with $\{-dá\}$ noun suffix and personal endings to indicate that the subject is now in the process of doing something. This form /çalışmaktaydınız/ often is used (especially in newspapers) as a substitute for $\{-ıyor\}$ i.e. $\{-mák\} + \{tá\}$ may also be used in the sense 'in doing as' Müstahdem bulmakta vardı'.

45.15 GRAMMAR DRILLS on $\{-mak+ta\}$ Sample Sentences

New Words:

büyüme	to grow up
güç	difficult, hard
güçlük çekmek	to have difficulty

1. İşimiz gittikçe büyümekte (dir).	Our business is steadily in the process of growing.
2. Salı günü Ankara'ya gelmesi beklenmektedir.	His arrival at Ankara is expected on Tuesday.
3. Bir milyon liralık bir yardım yapılacağı söylenmekteydi.	It was (being) said that one million liras' worth of aid would be given.
4. Geçen ay çıkan karara göre hareket edilmektedir.	Action is being taken according to the decision made last month.
5. Dersler saat sekizde başlamakta ve on ikide bitmektedir.	Classes have been starting at 8 and ending at 12.
6. Yazının kısa bir zamanda gönderilmesi istenmektedir.	It is expected that an article is to be sent in a short time.

7. Kalmakta oldukları otel bu şehrin en iyi otelidir. The hotel at which they were staying is the best hotel in this city?
8. Beklemekte olduğumuz kitaplar geldi. The books which we were waiting for came.

b) Grammar Drill on {-mak+ta} 'in doing'

1. Bu işi yapmakta güçlük çekiyorum. I am having trouble in doing this job.
2. Bunu ona sormakta hiç bir mahzur yok. There is nothing wrong in asking this of him.
3. Ev bulmakta güçlük çektik. We had trouble in finding a house.
4. Biraz erken veya geç gitmekte hiç bir mahzur yok. There is nothing wrong in going a little earlier or later.
5. Bunu ona anlatmakta güçlük çektim. I had trouble in explaining this to him.

45.16 NOTE: Colors: The Ultimate Degree of a Quality

Some of the useful colors have been introduced in basic sentences. For obvious reasons the whole range of colors, like the numbers, cannot be introduced naturally in basic sentences. In terms of the spectrum the colors are:

kırmızı (kızıl), turuncu, sarı, yeşil, mavi, mor, gri
(red, orange, yellow, green, blue, violet purple, gray)

Kızıl is a bright orange - red, kırmızı (cognate with our 'crimson'). Darker shades of blue approach lacivert (navy blue). Other useful colors are beyaz 'white', siyah (kara) 'black', pembe 'pink'. Browns are given in terms of what they resemble 'kahverengi' being the most common. A light color is described as açık, a dark one as koyu.

Colors function as nouns in Turkish and as adjectives as well. A device exists in Turkish for rendering the ultimate degree of a quality. This is well illustrated by colors. The initial consonant and vowel sounds of the name of the color (or other quality) are prefixed to the word itself with a consonant which cannot be systematically predicted. We have thus:

kipkızıl	- blood red (red as red can be)
sápsarı	- very pale, yellow as yellow can be
yemyeşil	- grass green
bémbeyaz	- snow white
símsiyah / kápkara	- coal black
másmavi	- blue as blue can be

Other illustrations of this device:

yalnız - yápyalnız	temiz - tértemiz
başka - bámbaşka	ayrı - ápayrı
taze - táptaze	

45.17 Grammar Drills on Colors; the Ultimate Degree of a Quality:a) Sample Sentences

1. Karadeniz masmavidir.
2. Kızın gözleri yemyeşildi.
3. Gökyüzü dün simsiyahtı.
4. Polisi görünce hırsızın yüzü sapsarı olmuştu.
5. Kar yağdı; her taraf bembeyaz oldu.
6. İçkiden gözleri kıpkırmızıydı.

b) Partial Reduplication

1. Dün evde yapyalnızdım.
2. Bu bambaşka bir mesele.
3. Evi tertemiz yaptım.
4. Fikirlerimiz apayrıydı, anlaşılamadık.
5. Dün pazardan aldığımız sebzeler taptazeydi.

c) Renkler 'Colors'

1. Mavi renk çok tatlıdır.
2. Eşim yeşil rengi tercih eder.
3. Beyazın fiatı ne kadar?
4. O ayakkabının kahverengisi yoktu, siyahını aldım.
5. Siyah (renkte) bir elbise aldım.
6. Sarılısı daha güzel.

45.18 NOTE: /nérede+kaldı+ki/ veya /kaldı+ki/ 'let alone'

This expressions /nérede kaldı ki/ or /kaldı ki/ is always used after verbals with negative verbal extension {-ma} plus the appropriate participle suffix (es).

See the drills for more examples.

45.19 GRAMMAR DRILL on /nerede+kaldı+ki/

1. Öğretmeni (bile) bilmiyor, (nerede) kaldı ki öğrencilerine öğretecek.
2. Kendi annesini (bile) ziyarete gitmiyordu, (nerede) kaldı ki akrabalarını ziyaret etsin / edecek.
3. Kendisi (bile) sigara içmez, (nerede) kaldı ki oğluna müsaade etsin / edecek.
4. Babasını (bile) dinlemezdi, (nerede) kaldı ki beni dinlesin / dinleyecek.

5. Kendime (bile) otomobil alamayacağım, (nerede) kaldı ki ağabeyime alabileyim / alacağım.
6. Eminim ki kendisi (bile) gitmeyecekti, (nerede) kaldı ki sizi götürsün / götürecek.
7. Eşine (bile) vermedi, (nerede) kaldı ki annesine versin / verecek.
8. Oğluna (bile) almamış, (nerede) kaldı ki babasına alsın / alacak.
9. O yemeği yapmasını kendisi (bile) bilmiyormuş, (nerede) kaldı ki size öğretsin / öğretecek.
10. Kendisine (bile) almamıştı, (nerede) kaldı ki başkasına alsın / alacak.

45.20 REVIEW DRILL (Causatives)

Bavulu ikinci kata çıkar (çıkart).	Take the suitcase to the second floor.
Evvelâ yemeğinizi bitirin.	Finish your dinner first.
Suyu çocuğa içirin.	Have the child drink the water.
Telefonda bekletmeyin.	Don't keep [him] waiting on the phone.
Beş vapurunu kaçırmayınız.	Don't miss the five o'clock boat.
Evini boyatıyormuş.	He's having his house painted.
Benim için de arattı.	[He] had [him] ask for [one] for me too.
Otelde oda ayırtacak.	He'll have a room reserved at the hotel.
Memur sizi uyandırır.	The clerk will wake you up.
Elbiselerini yeni ütöletmiş.	He had just had his suits pressed.
Eti oradan aldirtmadık.	We didn't have [him] buy the meat from there.
Önce sebzeyi ayıklattır.	Have [her] have the vegetables peeled first.
Elbiseni nerede temizlettirdin?	Where did you have your suit cleaned?
Biletlerimizi çıkartalım.	Let's take out our tickets.
Orhan'ı nerelerde arattırdınız?	In what places did you have [them] look for Orhan?
Bu işleri sonra yaptırtsın.	Have him have someone do these jobs later.
Daha fazla arattırtmayalım.	Let's not have [them] look for [him] anymore.
Masrafı ona ödettirtmedi.	He didn't have him pay the expenses.
Buraları hep temizlettirtecek.	He'll make [them] have everything cleaned around here.

Çocuğa yemeği yedirttirecek.

He'll have [them] make the child eat the food.

Nejat'a telefon ettirttik.

We had someone have Nejat called.

45.21 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

cumhuriyet, -ti	republic
ilân etmek	to declare, proclaim, announce
cumhurbaşkanı, -nı	
cumhurbaşkanı, -nı / cumhurreisi/ reisicumhur	president
bâşbakan / bâşvekil	prime minister
meclis	assembly
senâto	senate
Büyük Millet Meclisi	Grand National Assembly
seçmek (1)	to choose, select, elect
üye / aza	member
nüfus	population
takrîben	approximately, about

Türkiye cumhuriyetinin 29 Ekim 1923'te ilân edildiğini, başkentini Ankara, ilk cumhurbaşkanının Atatürk ve Başbakanın da İnönü olduğunu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosundan kurulu olduğunu, Büyük Millet Meclisinin her yedi senede bir aralarından birini cumhurbaşkanı olarak seçtiklerini, Başbakanın da cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi (T.B.M.M.) üyeleri arasından atandığını ve nüfusun takriben 33 milyon olduğunu biliyorsunuz.

UNIT 46

46.0 DIALOG: MuayenehanedeAt the Doctor's Office

-Selman-

álo

hello

Hoyle

N.P.

muayene

inspection, check up

muayenehane

doctor's office

Alo! Operatör Hoyle'un
muayenehanesi mi?Hello! Is this the office of
Surgeon Hoyle?

-Hastabakıcı-

Evet efendim, buyurun.

Yes, sir. What can I do for you?

-Selman-

Dr. Hoyle ile konuşmak istiyordum.

I wish to speak with Dr. Hoyle.

-Hastabakıcı-

Efendim Dr. Hoyle şimdi hastanede.
İsterseniz size bir randevu
vereyim.Sir, Dr. Hoyle is at the hospital
now. If you wish, I can give
you an appointment.

-Selman-

Çok iyi olur, Kendisini ne zaman
görebilirim?

Very good. When can I see him?

-Hastabakıcı-

Çarşamba günü öğleden sonra saat
3'te. İsminiz ne efendim?Wednesday afternoon at 3:00.
What is your name sir?

-Selman-

Ağralı

last name

İsmim Selman Ağralı.

My name is Selman Ağralı.

Teşekkür ederim. Allah'a
ısmarladık.

Thank you. Goodbye.

sonra

later

-Selman-

Affedersiniz, ismim Selman.
Dr. Hoyle burada mı?Excuse me, my name is Selman.
Is Dr. Hoyle in?

-Hastabakıcı-

Burada efendim. Buyurun oturun.
Doktor Beye haber vereyim.He's here, sir. Please sit down.
I'll tell him you are here.

biraz sonra

a little later

-Hastabakıcı-

İçeriye buyurun efendim.
Dr. Bey sizi bekliyor.

Please step in sir. The doctor
is waiting for you.

-Doktor-

Selman Bey, ben Dr. Hoyle.
Hoş geldiniz.

Mr. Ağralı, I'm Dr. Hoyle.
Welcome.

-Selman-

muayene olmak

to have an inspection,
examination

sıkı

tight, severe

pehriz

diet (med), abstinence

tabi, -i

subject (of a state)

---e tabi olmak / tutmak/ (a)

to be subject to

er geç

sooner or later

tavsiye

recommendation

tavsiye etmek (a,1)

to recommend

ağrı

pain, ache

fazlalaşmak

to increase

Hoş bulduk efendim. Dr. Bey sizden
bir ricam var. Geçen sene hastanede
genel bir muayene olmuş, birçok
röntgenler çektirmiştim. Muayene
neticesinde safra kesesinde taş
bulunmuştu. Doktorum beni sıkı
bir pehrize tabi tutmuştu. Er geç
ameliyat olacaktım; bu doktorun
tavsiyesiydi. Son zamanlarda da
ağrım fazlalaştı.

Thank you. Doctor, I have a
request to make of you. Last
year I was given a general
examination at the hospital,
and had a number of X-rays
taken. As a result of the
examination a stone was found in
the gall bladder. My doctor put
me on a strict diet. I was to
have an operation sooner or later.
That was this doctor's advice.
Lately my pain has increased.

-Doktor-

muayene etmek (1)

to examine, inspect

kalp, -bi /yürek

heart

tansiyon

blood-pressure

nabız, -bzı

pulse

ateş /hararet/, -ti

fever, temperature, fire, heat

Sizi bir muayene edeyim....

Let me look you over....

Kalbiniz, tansiyonunuz, nabızınız
iyi. Ateşiniz normal. Ne zaman
ameliyat olmak istiyorsunuz?

Your heart, blood pressure, and
pulse are good. Your temperature
is normal. When would you like
to have the operation?

-Selman-

Ömrü, -mrü / hayat, -tı
vefa

vefa etmek
ömrü vefa etmedi

life
fidelity, loyalty,
faithfulness
to be true to one's word
she did not live long
enough to

Kasımın ortalarında. Doktor Bey,
geçen sene annem de safra
kesesinden ameliyat olmuştu
Anneciğimin ömrü vefa etmedi.

In the middle of November.
Doctor, my mother also had a
gall bladder operation. She
did not survive.

-Doktor-

Çok Üzüldüm. Allah rahmet eylesin.
Sizin için hastanede yer ayırttırırım.
Size de telefon ederim. Ben, geçen
sene çektiğiniz filimlere bir
bakayım. Ameliyat gününü size
bildiririm.

I'm very sorry. May God be kind.
I'll have a place reserved for
you at the hospital. I'll call
you. Let me take a look at the
films taken last year. I'll let
you know the date of the opera-
tion.

-Selman-

Bir şey daha var, Doktor Bey.
Ameliyattan sonra ilk üç
gün için özel hastabakıcı.
tutmak istiyorum.

Another thing, Doctor. The first
three days after the operation,
I want to hire a private nurse.

-Doktor-

temin
temin etmek

Merak etmeyin efendim. Onu da
temin ederiz.

a making safe or sure,
assurance, confidence
to assure, ensure, to
render secure

Don't worry, sir. We'll take care
of that too.

- - - - -

sonra

- - - - -
later

-Hastabakıcı-

kan
idrar
tahlil
tahlil etmek (1)

blood
urine
analysis
to analyze

Selman Bey, burası Dr. Hoyle'un
muayenehanesi. Ameliyatınız 20
kasım pazartesi sabahı saat 9'da
olacak. Lütfen 19 kasımda hastaneye
gidin. Kan ve idrar tahlilleriniz
yapılacak.

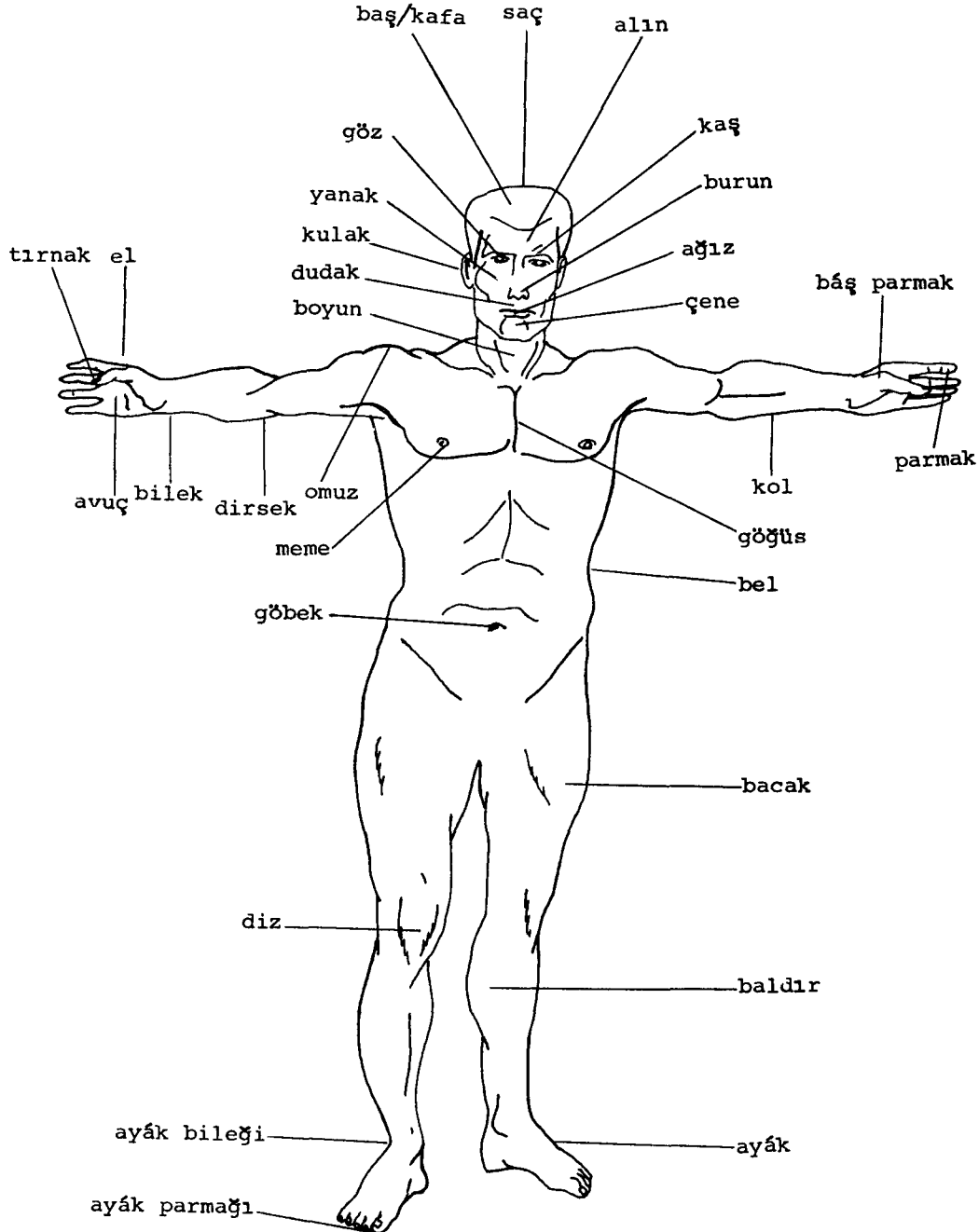
Mr. Ağralı, this is Dr. Hoyle's
office. Your operation is to
be Monday, November 20th at
nine o'clock in the morning.
Please go to the hospital on
November 19th. Blood and urine
analyses will be done.

-Selman-

Peki efendim. 19 kasımda hastaneye
yatarım. Teşekkür ederim.

All right, ma'am. I'll check
into the hospital on November
19th. Thank you.

a) Parts of the body:

b) Vocabulary

iskelet, -ti	skeleton
bünye	structure (of the body, etc.), constitution
vücut/beden	body (the human)
adale	muscle
şakak	temple (of the head)
gamze	dimple
deri	skin, leather
kemik	bone
belkemiği	backbone, spine
gırtlak/boğaz	windpipe, throat
gırtlak kemiği	Adam's-apple
sırt, -tı / arka	back, ridge
kan	blood
kalp/yürek	heart
karaciğer	liver
akciğer	lungs
böbrek	kidney
safra kesesi	gall-bladder
mide /karın	stomach
bağırsak	intestine
incebağırsak	small intestine
kalınbağırsak	large intestine
körbağırsak/apandisit, -ti	appendix
damar	vein
sinir	nerve
et	flesh, meat
kirpik	eyelash
bıyık	moustache
dirsek	elbow
idrar / sidik	urine
dişeti, -ni	gums
burun deliği	nostril

46.1 Question on the Dialog and Related Questions:

1. Kim operatörle konuşmak istiyordu?
2. Dr. Hoyle nerdeymiş?
3. Doktoru hangi gün ve saat kaçta görebilecekmış?
4. Röntgen niçin lâzımmış?
5. Genellikle pehriz iyi midir?
6. Dr. hastasına hangi tavsiyede bulunmuş?
7. Operatör kimi muayene etmiş?
8. Hastada ne bulunmuş ve ne yapılması lâzımmış?
9. Ameliyat hangi ayda olacaktı?
10. Ameliyatı kim yapacaktı?
11. Kasımın ortalarında ne olmuş?
12. Daha önce aynı ameliyatı kim olmuş?
13. Ömrü vefa etmeyen hanım, kimin annesiymiş?
14. Hastanede özel hastabakıcı tutmak lâzım mıdır?
15. Hangi tahlillerin yapılması lüzumluymuş?
16. Ameliyat hangi gün ve saat kaçta yapılmış?
17. Siz hiç ameliyat oldunuz mu?
18. Hastalıktan korkar mısınız?
19. Her sene umumî muayene olur musunuz?
20. Sıhhatinize dikkat eder misiniz?

46.2 VOCABULARY DRILLS. Sample Sentencesa) kızartmak 'cause to blush'

1. Yüz kızartıcı hareketler yapıyor.
2. Öyle konuştun ki kızın yüzünü kızarttın.
3. Merak etme, yüzünü kızartmam.

b) kızartmak 'to roast'

New Words: yormak to tire
tencere pan

1. Fırında kızartılan yemekler, mideyi yormaz.
2. Hindiyi tencerede pişirmektense fırında kızart; daha lezzetli olur.
3. Fırında kuzu kızartmasına bayılırım.

c) kızartmak 'to fry'

1. Tava kızartmalarından en çok hangilerini seversiniz?
2. Tavada kızartma köfte mi seversiniz, ızgara köfte mi?
3. Yağda kızartılan yemekler, sıhhat için iyi değildir.

d) kızartmak 'to grill'

New Word: açık open

1. Izgarada kızartılan köfteyi severim; yani ızgara köftesini.
2. Etlere ızgarada kızartmak için evde kömür yok.
3. Açık havada, ızgarada kızartılan balık, fırındakinden daha lezzetli olur.

46.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:

a) Random Substitution-Correlation Drill

Cue

Pattern

	Sizin için <u>hastanede</u> yer ayırttırırım.
otel	Sizin için otelde yer ayırttırırım.
{-dı}	Sizin için otelde yer ayırttırdım.
(o)	<u>Sizin</u> için otelde yer ayırttırdı.
senin	Senin için otelde yer ayırttırdı__.
(biz)	Senin için <u>otelde</u> yer ayırttırdık.
lokanta	Senin için lokantada yer <u>ayırttırdık</u> .
bulmak	<u>Senin</u> için lokantada yer buldurttuk.
onun	Onun için lokantada <u>yer</u> buldurttuk.
yemek	Onun için lokantada yemek <u>buldurttuk</u> .
pişirmek	Onun için <u>lokantada</u> yemek pişirttirdik.
ev	Onun için evde yemek pişirttirdik.
(onlar)	<u>Onun</u> için evde yemek pişirttirdiler.
benim	Benim için evde yemek pişirttirdiler.

b) Expansion Drill (Add the cues rather than substituting it):

Cue

Pattern

	Biliyor musunuz?
ameliyat olduğunu	Ameliyat olduğunu biliyor musunuz?
safra kesesinden	Safra kesesinden ameliyat olduğunu biliyor musunuz?
saat 9'da	Saat 9'da safra kesesinden ameliyat olduğunu biliyor musunuz?
kasım sabahı	Kasım sabahı saat 9'da safra kesesinden ameliyat olduğunu biliyor musunuz?
yirmi	Yirmi kasım sabahı saat 9'da safra kesesinden ameliyat olduğunu biliyor musunuz?
Selman Beyin	Selman Beyin, yirmi kasım sabahı saat 9'da safra kesesinden ameliyat olduğunu biliyor musunuz?

46.4 NARRATIVE

New Words:

ermek	to reach
sona ermek	to end
kirlenmek	to become dirty
keten	linen, flax
gelseler de	even if they come
gelmeseler de	even if they don't come
temizleyici	cleaner
güzelleşmek	to become beautiful
gerçi	true, although, it goes without saying
kóla	starch

Bob'ın 15 günlük seyahati sona ermek üzereydi. Elbiseleri çok kirlenmişti; bilhassa beyaz keten elbisesini temizletmek istiyordu. İstanbul'a varınca kuzini Leman'a nerede temizletebileceğini sormağa karar verdi: Onu istasyonda karşılamağa gelseler de olurdu gelmeseler de; artık Bob İstanbul'u oldukça biliyordu. Şehrin yabancıları değildi. İstanbul'a döner dönmez Leman'a telefon edip "Beyaz keten elbisemi hangi temizleyiciye götürüyüm" diye sordu. Leman da - "Temizleyiciye götürüreceğine evde yıkatırsın, çünkü keten yıkandıkça güzelleşir" diye cevap vermişti. Bunun üzerine Bob temizletmekten vazgeçti. Gerçi kuzini Leman, Bob'a keten elbisesini çamaşırcı kadına yıkatabileceğini söyledi: Elbisesini ütöletmek içinde gömleklerini verdiği kolacıya götürülecekti; çünkü ütücü ve kolacınının bir olduğunu Leman, Bob'a söylemişti.

46.5 NOTE: {-lâş} base formative

Keten yıkandıkça güzelleşir.

The suffix {-lâş} makes a verb stem from nouns. The meaning is intransitive or reflexive: güzel 'beauty', güzelleşmek 'become beautiful'; uzak 'far', uzaklaş 'go away (become far)'; etc.

A causative base-formative suffix may be used to make parallel transitive verbs i.e. güzelleştir 'beautify', uzaklaştır 'exile', 'send away'. These in turn, may, of course, be made passive: güzelleştiril 'be beautified', uzaklaştırıl 'be exiled'. A film made abroad but with Turkish dubbed sound-track is said to be türkçeleştirilmiş.

46.6 GRAMMAR DRILLS {-laş} Base formative

Buradan bir yere uzaklaşmayın.

Elbisem yıkanınca beyazlaştı.

Hastallığı gittikçe ağırlaşıyormuş.

Yüzü pembeleşti.

Ahmet! Çocuklaşma!

Her şey pahalılaştı.

Çok çabuk Amerikalılaştı.

Ev boyanınca daha güzelleşti.

Hava gittikçe tuhaflaşıyor.

Bülent nasıl, iyileşti mi?

Hasan bugünlerde çok başkalaştı.

Bu söz türkçeleşti.

46.7 NOTE: /bír/ 'sameness'

46.4 Ütücü ve kolacının bir olduğunu Leman, Bob'a söylemişti.

The idea of oneness carries here the implication of similarity rather than of sameness, of alike ness rather than of identity but the concept is about as ambiguous in Turkish as in English. See the drills for variant uses.

46.8 GRAMMAR DRILL on /bír/ Sample sentences

1. İkimizin de adı bir.
2. Üçünün de rengi bir.
3. İkisi de bir yaşta.
4. İkisi de bir günde gidiyor.
5. İkiniz de bir yerde bekleyin.

46.9 NOTE: {-sá} + {da} 'although, even if'

46.4 Onu istasyonda karşılamağa gelseler de olurdu gelmesler de.

The combination of {-sá} forms with {da} 'also', 'too' makes a construction with the sense of 'even if'. See drills for other examples.

46.10 GRAMMAR DRILL on {-sá} + {da}

1. Saat beşte gitseniz de yetişemezsiniz.
2. Sorsanız da söyleyeceğini zannetmiyorum.
3. Biraz pahalı olsa da zararı yok, alın.
4. Biraz geç gitsek de zararı yokmuş.
5. şimdi gitseler de yetişemezler.
6. Saat birde gelsem de olurmuş.
7. Para gönderseler de almayacağımı biliyorlar.

46.11 NOTE: /Gerçi/ 'true'

46.4 Gerçi kuzini Leman, Bob'a keten elbisesini çamaşırcı kadına yıkatabileceğini söyledi.

The word /gerçi/ has a sense of 'true', 'of course', 'it goes without saying', 'it's obvious that...'. See drills for this usage.

46.12 GRAMMAR DRILL on /Gerçi/ 'true' Sample Sentences

Buyurun beraber yemek yiyelim. Gerçi çok iyi bir yemek yok ama!
 Bugün Ahmet'e telefon edeceğim. Gerçi yarın göreceğim ama.
 Gerçi kendisine mektup yazacağım ama, bunu ona söylemeği unutmayın.
 Saat yedide gelebilirsiniz. Gerçi biraz erken ama!
 Gerçi vakti az ama sizi görmeğe muhakkak gelir.
 Gerçi biraz pahalı ama çok güzel bir elbise.
 Oraya şimdi gidelim mi? Gerçi biraz geç ama!

46.13 NOTE: {-(y)á} + {karşı}

34.12 Vatandaşlarınızı zabıtaya karşı korumak.

- A) /karşı/ carries a meaning like 'opposite', 'against'.
 B) In the construction here illustrated this meaning is softened to a sense of 'in the presence of....', 'before....'.
 C) /karşılık/ carries the sense of 'in response to', 'in exchange for' and requires {-(y)á} on the preceding noun.
 D) /karşılıklı/ carries the sense of 'mutual'.

46.14 GRAMMAR DRILL on {-(y)á}+/karşı/ 'opposite', 'against' Sample Sentences

- A) Karşı karşıya oturduk.
 Masada tam benim karşımda oturuyordu.
 Karşımızdaki eve taşındılar.
 Bu odanın karşısındaki odaya gideceksiniz.
 Karşınızdaydım ama beni görmediniz.
 Karşınızdaki bina postanedir.
 Karşıdaki lokantaya gidelim.
 Buna karşı yapılacak bir şey yok.
- B) 'in the presence of...', 'before...'
 Ona karşı bir yakınlığım vardı.
 Ali'ye karşı nasıl hareket ediyorlar?
 Bize karşı çok iyiler.
 Onun yüzüne karşı bir şey diyememiş.
 Sorduğu şey karşısında şaşırdım.

C) 'exchange', 'response', 'in return'

Buna karşılık size ne yaptı?

Mektubuna karşılık vermedim.

Bana verdiği şeye karşılık ben de ona bir şey vermek istiyorum.

Yaptığınız yardımlara karşılık teşekkür bile etmedi.

Bunu bir karşılık beklemeden yapmıştım.

D) 'mutual', 'reciprocal'

Yardımlarımız karşılıklıydı.

Karşılıklı bir anlaşma lâzım.

Arkadaşlığımız karşılıklıdır.

46.15 NOTE: An idiomatic use of /olmak/

Saç ve sakal tıraşı olmak istiyorum.

In Turkish /olmak/ is idiomatically used in certain expressions in the sense of 'undergo'. Thus while we can easily conceive of 'becoming' an owner /sahip olmak/, a witness /şahit olmak/, pleased /memnun olmak/ etc. It is not possible to translate /olmak/ as 'become' in expressions like /tıraş olmak/ 'get shaved', /imtihan olmak/ 'have an examination (academic)', /muayene olmak/ 'have an examination (medical, etc.)', /prova olmak/ 'have a fitting', etc.

46.16 NOTE: /üzere/ 'on the point of --ing', 'about to--', 'in order to--'.

36.9 Elçilikte ekonomi kısmında çalışmak üzere yeni bir vazifeye tayin edildiniz.

46.4 Bob'ın 15 günlük seyahati sona ermek üzereydi.

This is a very common way of expressing 'about to' do some action. Note that the action itself is expressed by the infinitive (here /ermek/). The implied future action is here much more immediate than in the regular future /erecekti/. (A), (B).

/Üzere/ without further endings is a 'subordinate predicate' with the sense of 'in order to'. Like other subordinate predicates forms is usually depends upon the following 'main' verb to show the time and subject of the action indicated by the preceding infinitive. However, in a sentence like:

'Bunu size verilmek üzere göndermiş.'

the passive infinitive indicates that the thing sent /bunu/, not the sender is the subject of the infinitive. See the drills (C).

46.17 GRAMMAR DRILLS on {-mák} + /üzere/ + personal endings

a) Sample Sentences

Geldiği zaman yemek yemek üzereydik.
 Gittiğim zaman trene binmek üzereydi.
 Telefon çaldığı zaman evden çıkmak üzereydim.
 Ben geldiğim zaman siz dersten çıkmak üzereydiniz.
 Bundan vazgeçmek üzereydiler.
 O günler, ben gitmek üzere olacağım.

b) /üzere/ + {(y)ken}

Tam ben gitmek üzereyken o geldi.
 Evden çıkmak üzereyken telefon çaldı.
 Tam otobüs kalkmak üzereyken yetiştim.
 Ben sormak üzereyken Ali sordu.
 Konuşmasına başlamak üzereyken geldim.

c) /üzere/ 'in order to'

Bunu size verilmek üzere göndermiş.
 Gelecek ayın birinde işe başlamak üzere Ankara'ya gidiyor.
 Buraya gelmek üzere hareket etmiş.
 Bu hususta bir anlaşma yapmak üzere Washington'a geliyormuş.

46.18 NOTE: /ya/ 'you know...'

40.2(e) Fatma'nın pek güzel bir yüzüğü vardı ya, çalınmış.

When explaining something, giving directions etc. the word /ya/ is added to a phrase or sentence in the sense of 'you follow me' or 'you know'. See the drills for further examples.

46.19 GRAMMAR DRILL on /ya/ Sample Sentences

Bu binanın karşısında bir lokanta var ya, oraya gidelim.
 Şurada oturan çocuk var ya, Ahmet Beyin oğludur.
 Dün, Bülent bize gelecek demiştim ya, gelmedi.
 Sağ tarafta bir yol var ya, oradan gidebilirsiniz.
 Geçen gün baktığımız ev var ya, satılmış.

46.20 NOTE: {-(y)â} 'instead of'

46.4 Temizleyiciye götürüreceğine evde yıkatırsın.

The {-a} form of a verbal noun is used in the sense of 'instead of...ing' or 'rather than... ing'.

46.21 GRAMMAR DRILL on {-(y)âcâk} + personal endings + {-(y)â} 'instead of'

Kitabı Ahmet'e vereceğine Ali'ye vermiş.

Saat beşte gideceğime altıda gittim.

Mektup yazacağımıza telefon edelim.

Bize cumartesi günü geleceğinize pazar günü gelseniz nasıl olur?

Bunu bana soracaklarına Ahmet'e sormuşlar.

46.22 NOTE: /gerek/ 'necessary', /gerekmek/ 'to be necessary'

/olsa gerek/ 'likely, very probable'

/gerek... gerek/ 'both... and'

42.14 Bunun içinde gereken araştırmaları yaptınız.

/gerek/by itself is a more formal equivalent of /lâzım/; and /gerekmek/ of /lâzım gelmek/ but not quite as strong. (more like the participle with {malı}).

Thus: gitmem lâzım - I must go

and gitmem gerek - I should go
gitmeliyim

/olsa gerek/ (negative /olmasa gerek/) carries the sense of 'to be likely' with no time implication. It is used after nouns, adjectives or participles, the latter providing the time or aspect of the action:

gelmemiş olsa gerek 'he probably hasn't come'

/gerek/... gerek (or, gerekse) with negative / carries the sense of 'both... and' and is thus a more formal equivalent of /hem... hem de/. With a negative verb it expresses the idea of 'neither... nor'.

Gerek İstanbul'da gerekse Ankara'da bunlar bulunmaz. 'These are not to be found neither in İstanbul nor in Ankara.'

Gerek İstanbul'da gerek Ankara'da aradım, bulamadım. 'I looked both in İstanbul and in Ankara [and] couldn't find [it].'

46.23 GRAMMAR DRILLS on /olsa gerek/, /olmasa gerek/, /gerek/ probably, very likely

Sample Sentences

Sizi görmemiş olsa gerek.

Hasta olsa gerek.

İstememiş olsa gerek.

'gerek... gerek (gerekse)'

Gerek Türkler gerek Amerikalılar bu işten memnun değiller.

'gerek' 'gerekmek'

Amerika'ya gidebilmek için vize almanız gerektir.

'gerekmek'

Gelmeyeceğinizi onlara bildirmeniz gerekir.

Bu hususta yapılması gereken şeyleri bildirmenizi rica ederim.

İzin almam gerektiğini bilseydim gitmezdim.

Tekrar mektup yazmanız gerekecek.

Bunu ona söylemeniz gerekmez.

46.24 NOTE: REDUPLICATION

a) Complete Reduplication

Güle güle	laughingly laughingly
kes kes al!	cut and take!

Complete reduplication may be used for emphasis as /kes kes/. Adverbial phrases are often reduplicated, /güle güle/.

b) Partial Reduplication

Evi tertemiz yaptım.	I made the house very clean.
İçkiden gözleri kıpkırmızıydı.	His eyes were as red as red can be from the drink.

/tertemiz/ 'very clean' is formed by repeating the first consonant and vowel of /temiz/ as a prefix and adding /r/: /te-r-temiz/. /kıpkırmızı/ repeats the first consonant and vowel of /kırmızı/ and adds /p/. These are examples of a very frequent kind of partial reduplication in Turkish. Several other consonants may also be added after the fashion of /r/ and /p/ in such reduplication formations. Some other examples are:

yalníz	'alone'	yápyalnız	'all alone'
tazé	'fresh'	táptaze	'very fresh'
ayrÍ	'separate, different'	ápayrı	'entirely different'
karanlık	'dark'	kápkaranlık	'very dark'
yení	'new'	yépyeni	'very new'
bóş	'empty'	bóomboş	'completely empty'
siyáh	'black'	símsiyah	'very black'
doğru	'straight'	dósdoğru	'right straight (ahead)'
tamám	'complete'	tástamam	'completely ready'

Note the stress on the reduplicative prefix.

Certain special frequent reduplication patterns cannot be generalized but must be learned separately:

karişik	'mixed up', 'confused'
karmakarişik	'completely confused'
ufak	'tiny'
ufak tefek	'odds and ends', 'minor details'
filân	'and such'
filân falan	'and such and such'
çocuk	'child'
çoluk çocuk	'wife and kids'
yorgun	'tired'
yorgun argın	'worn out'

c) A very common type of reduplication of nouns consists of substituting /m/ for the initial consonant sound or prefixing /m/ to an initial vowel, repeating the entire noun with this change: The general meaning is 'and things of that sort'.

kitap mitap	--	'books and such'
otel motel	--	'hotels and the like'

This construction is commonly used when the speaker feels that the specific item(s) in question is extraneous to the conversation. Thus in annoyance:

Karbüratörden marbüratörden anlamam.	'I don't understand about carburetors and such.'
---	---

or offhandedly:

Soba moba, ocak mocak, kazan mazan, ne istersen her nevi demir işinden anlar.	'Stoves, ranges, boilers... whatever you wish -- He can do any kind of iron work.'
---	---

46.25 GRAMMAR DRILLS on Reduplication

a) Reduplication Sample Sentences

Araya araya bulduk.
Sora sora öğrenirsiniz.
Bekleye bekleye yorulдум.
Koşa koşa gitti.
Aynı şeyi anlata anlata yorulдум.

b) Partial Reduplication

<u>New Words:</u>	kocaman	huge, enormous
	dar	narrow

Hava simsiyah oldu.	the weather has turned pitch black.
Koskocaman bir evdi.	It was an enormous house.
Dapdaracık bir yoldu.	It was a very narrow road.
Odada upuzun bir masa vardı.	There was a tremendously long table in the room.
Elbisem yağmurdan yamyaş oldu.	My clothes got soaking wet from the rain.

c)

Otelde boş oda moda yoktu.
 Bana adres madres vermediler.
 Kapıyı mapıyı çalmadan içeri girdi.
 Kalem malem lâzımsa alınız.

46.26 Noun Stem Formatives

In past units a number of verbal extensions -- passive, reflexive, causative, reciprocal -- have been presented. We may call these de-verbal stem formatives since they make verb stems when added to verb roots or stems. All of the de-verbal verb stem formatives have already been presented.

In addition we have seen one common de-nominal verb stem formative {-la'} (as in başlamak, tekrarlamak, etc.). Another which has occurred in basic sentences but has not been discussed is {-ik} (as in gecikmek - from geç 'late'). There are about a dozen others, all rather rare, which make verbs more easily learned as separate vocabulary items than as stems formed on noun bases.

There are a rather large number, also, of de-verbal and de-nominal noun stem formatives. We have seen the various verbal noun formatives [{-mák}, {-má'}, {- (y)ácák}, {-dík}, {-ış}, etc.]. We have also seen:

A. de-nominal suffixes:

{-cí}	kapı	- kapıcı
{-ça}	Türk	- Türkçe
{-incí}	beş	- beşinci
{-lí}	paha	- pahalı
{-síz}	renk	- renksiz
{-(ş)ár}	altı	- altışar
{-lík}	iyi	- iyilik
{-ra}	bu	- bura
{-ın}	yaz	- yazın
{-leyın}	sabah	- sabahleyin
{-cık}	anne	- annecik
{-í}	umum	- umumî
{-yát}	umumî	- umumiyet

B. de-verbal

{-ák}

- durak

Other useful noun stem-formatives:de-nominal

1.	{kán}	baş	- head
		başkan	- cheaf, department head
2.	{-(1)msí}	tatlı	- sweet, tasty
		tatlımsı	- sweetish
3.	{-ımtrak}	acı	- bitter
		acımtrak	- bitterish
4.	{cák}	oyun	- play, game, dance
		oyuncak	- toy
5.	{ák}	sol	- left
		solak	- left-handed (person)
6.	{-(í)z}	iki	- two
		ikiz	- twins
7.	{-şín}	sarı	- yellow
		sarışın	- blond(e)
8.	{-sı}	çocuk	- child
		çocuksu	- childish
9.	{-tı}	gürül gürül	- noise of something flowing
with force
		gürültü	- noise, racket

de-verbal

1.	{-cá}	düşünmek	- to think
		düşünce	- a thought
2.	{-ç}	sevinmek	- to rejoice
		sevinç	- joy
3.	{-gá}	süpürmek	- to sweep
		süpürge	- a broom
4.	{-gáč}	utanmak	- to be shy, ashamed
		utangaç	- shy, ashamed
5.	{-gán}	çekinmek	- to withdraw
		çekingen	- reserved, shy
6.	{-(k)í}	içmek	- to drink
		içki	- beverage
		korkmak	- to be scared, afraid
		korku	- scare
		uyumak	- to sleep
		uyku	- sleep

7. {-gıç}	başlanmak	- to be begun
	başlangıç	- beginning
8. {gın}	kızmak	- to be angry
	kızgın	- angry
9. {ik}	delmek	- to drill a hole
	delik	- a hole
10. {-(i)m}	ölmek	- to die
	ölüm	- death
11. {-(i)nç}	gülmek	- to laugh
	gülünç	- funny
12. {mán}	öğretmek	- to teach
	öğretmen	- teacher
13. {-(y)ím}	demek	- to say
	deyim	- a saying

46.27 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

New Words:

adalet, -ti	justice
çoğunluk / ekseriyet, -ti	majority
sebep	reason
halk, -k1	people, mankind
azınlık / akalliyet	minority
koalisyon	coalition
devre	term, period, session
sadakatle	faithfully
...a hizmet etmek (a)	to render service to..., to serve
ümit	hope, expectation
ümit etmek (1)	to hope, to expect
düşünmek (1)	to consider, to think of
oy / rey	vote
oy vermek / oyunu kullanmak (1)	to vote
inanmak (a)	to believe, to trust

1965 seçimlerinde Adalet partisinin T.B.M.M.'de çoğunluğu kazanmasının sebepleri arasında, halkın azınlık partileri tarafından kurulan koalisyon hükümetinden memnun olmadığı da vardı; bunu siz de biliyordunuz. 150 senatörün 6 senelik bir devre için halk tarafından seçildiğini ve bütün senatör ve milletvekillerinin millete sadakatle hizmet ettiklerini duydunuz. Gene çoğunluğu sağlamak için ümit ettiğiniz bir şey var, o da gelecek seçimlerde milletin düşünerek oy vereceğine inanmanızdır.

UNIT 47

47.0 DIALOG: TahsilEducation

-Kâzım-

Süleyman
giriş
fakülte

P.N.
entrance
department (within a
university), school
registration

kayıt, -ydi

Süleyman, Üniversite giriş
imtihanlarına hazırlanıyor musun?
Hangi fakültelere aday kaydını
yaptırdın?

Süleyman, are you preparing for
the university entrance exams?
Which departments have you
registered as a candidate for?

-Süleyman-

tıp, -bb1
tıbbiye / tıp fakültesi
diş / dişçi fakültesi
ecza
eczacı
ecza / eczacı fakültesi
teknik
Teknik Üniversite
inşaat, -tı
bölmek / taksim etmek (1)
bölüm
esna
esnasında / zarfında

medical science
medical school
dental school
drugs, chemicals
druggist, pharmacist
school of pharmacy
technic
Technical University
constructions, buildings
to divide, separate
act of dividing, section
interval, time
in the course of..., during...

Tıp, Diş, Ecza fakülteleri ile Teknik
Üniversitenin inşaat bölümüne aday
kaydımı yaptırdım. Teknik Üniversi-
tenin imtihanlarına biraz çalışmak
lâzım, 3 sene zarfında lisede
öğrendiğimiz genel bilgi soruluyor.

I've registered as a candidate in
the medical, dental and pharmacy
departments and in the construc-
tion section of the technical
university. It's necessary to
study a bit for the exams of the
Technical University, they ask
about all the general knowledge
we learned in 3 years of high
school.

-Kâzım-

test, -ti
usul, -lü

test
method, system

İmtihanlar test usulü değil mi?
Ben de biraz İngilizce çalışmalıyım.

The exams are [objective] test
system, aren't they? I have
to study some English myself.

-Süleyman-

Sen hangi fakültelerin imtihanlarına gireceksin?

What departments' exams are you taking?

-Kâzım-

hukuk, -ku

law, rights

Hukuk, İktisat ve Siyasal Bilgiler fakültesinin imtihanlarına gireceğim.

I'm going to take the exams of the Law, Economics and Political Science departments.

-Süleyman-

ideal, -li

ideal, ambition

temsil

performance (of a play), representation

temsil etmek (1)

to represent, to present (a play)

rol, -lü

role, part

Senin eskiden beri idealin hariciyecisi olmaktı; inşallah kazanırsın. Hatırlıyor musun? İlkokulda bir temsilde elçi rolü oynamıştın.

Your ambition for a long time has been to be an FSO, I hope you'll make it. Do you remember? In primary school you took the part of the ambassador in a play.

-Kâzım-

Hatırlamaz olur muyum? 5 sene ilkokulda 3 senede ortaokulda beraber okumuştuk.

Am I likely to forget it? [Let's see] we studied together 5 years in primary and 3 in secondary school.

-Süleyman-

Evet ilk defa Lisede ayrılmıştık. Hatırımdayken şunu da söyleyeyim. İmtihanlar ayın üçünde başlıyormuş. Anladın mı?

Yes, we separated first in high school. While it's on my mind I'd better tell you this. The exams start on the third. Do you get it?

-Kâzım-

anlar gibiyim

as if I understand

faaliyet, -ti

activity

faaliyete geçmek

to get busy

geleli

since coming

Anlar gibiyim. Ben de hemen faaliyete geçeyim. Süleyman, İstanbul'a geleli kaç ay oldu?

I seem to! I've got to get to work at once too. Süleyman, how many months is it since you came to Istanbul.

-Süleyman-

lâle

tulip

Lâleli

P.N.

erkek
3 ay. sen yurttta kalacaksan, sana
Lâleli Erkek Talebe yurdunu
tavsiye ederim.

man, male
Three. If you're going to live
in a hostel, I recommend the
Lâle men students hostel.

-Kâzım-

aşk, -k1
Allah aşkına
né âlemde

love, passion
for God's sake
in what world, where in
the world

Allah aşkına, kuzenin Oktay ve
Nihat ne âlemde?

Oh, for goodness sake, where in
the world are you cousins
Oktay and Nihat?

-Süleyman-

mimar
Onlar mı? İyiler. Oktay mimarı
bu sene bitiriyor. Nihat da
hukuku bitirmişti; stajını da
yaptı; şimdi avukat.

architect
Oh, them? They're fine. Oktay
is finishing architecture this
year. Nihat finished law school,
did his apprenticeship, and is
now a lawyer.

-Kâzım-

bâro
Baroda üye mi?

(legal) bar
Is he a member of the bar?

-Süleyman-

Evet. Senin ağabeyin ne âlemde?

Yes. Where's your brother?

-Kâzım-

malf
maliye
Ankara'da Siyasal Bilgiler
Fakültesine gidiyordu. Son
sınıfta maliyeye ayrıldı.

fiscal, financial, material
finance
He was going to the Political Science
Department at Ankara. In his
last year he transferred to
Finance.

-Süleyman-

yok canım
Yok canım, ben onu İktisat
Fakültesinde zannediyordum.

you don't say
You don't say. I thought he was
in the Economics Department.

-Kâzım-

yanlış
yanlışın var
gazi
terbiye

wrong, incorrect
your are mistaken
one who fights for İslam
a bringing up, education,
good manners

Gazi Terbiye
bir ara
gazetecilik
Yanlıştın var. İktisat Fakültesine
giden kuzenim Cevdet'ti. Sonradan
fakülteyi değiştirdi. Gazi Terbiyeyi
bitirdi. Bir ara gazetecilik yaptı.
şimdi bir okulda öğretmen.

P.N. Teachers College
for a while
journalism
You're wrong. The one who went
to the Economics Department
was Cevdet. Later he changed
departments. He finished at
Teachers College. For a while
he worked as a journalist.
Now he's a teacher in a school.

-Süleyman-

ta
çalışkan
tembel
tembel mi tembel
Günler ne çabuk geçiyor! Ben
Cevdet'i ta liseden tanırım.
Çok çalışkandı. Kardeşi de
tembel mi tembel.

way...
industrious, hard working
lazy
(was he) ever lazy!
How time flies! I knew Cevdet
all the way from high school.
He was very industrious. And
was his brother ever lazy!

-Kâzım-

serbest, -ti
Demek ki memur oldu. Biliyor
musun? Bazı kimseler serbest
meslekte para kazanmasını
gayet iyi biliyor.

free, independent
That means he's now an official.
You know, some people know
very well how to make money
in the independent professions.

-Süleyman-

mühendis
denemek / tecrübe etmek (1)
Haklısın. Eğer bir gün ben doktor
veya mühendis olursam bunu
deneyeceğim.

engineer
to try, to test
You're right. If one day I
become a doctor or engineer
I'm going to try that.

-Kâzım-

Süleyman, ben yurt işini halledeyim,
gelip seni bulurum.

Süleyman, let me take care of
my hostel business and I'll
come and look you up.

-Süleyman-

başarma / muvaffak
başarmak / muvaffak olmak (1)
başarı / muvaffakiyet
dilemek (1)
Olur. Başarılar (muvaffakiyetler)
dilerim.

successful
to succeed
success
to wish, to beg
OK. Good luck!

-Kâzım-

Sana da. Sağ ol.

Same to you. So long

47.1 Questions on the Dialog and Related Questions:New Words:

istinâden / dayanarak
masraflı

relying upon, based on
expensive, costly

1. Kim giriş imtihanlarına hazırlanıyormuş?
2. Giriş imtihanına girmeden önce aday kaydı yaptırmak lâzım mıymış?
3. Süleyman hangi üniversitelere aday kaydını yaptırmıştı?
4. İmtihanlarda sorular hangi genel bilgiye istinaden soruluyormuş?
5. Kâzım, hangi fakültelerin imtihanlarına girecekmış?
6. Hariciyeci olmak kimin idealiymiş?
7. Kim temsilde elçi rolü oynamış?
8. Bu iki arkadaş hangi okullarda beraber okumuşlar?
9. İmtihanlar ayın kaçında başlayacakmış?
10. Yurtta kalacak olan kim?
11. Süleyman kimin evinde kalıyormuş?
12. Tavsiye edilen yurdun ismi neymiş?
13. Mimarı bitiren kimin kuzeniymiş?
14. Avukat olan Kâzım'ın akrabası mıymış?
15. Kimin ağabeyi Siyasal Bilgiler Fakültesinde okuyormuş?
16. İktisat Fakültesine giden kimmiş?
17. Siz hangi üniversiteden mezun oldunuz?
18. Üniversitede kaç sene okudunuz?
19. Hangi meslekte çalışmak idealinizdi?
20. Üniversitede okumak masraflı mı?

47.2 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Random Substitution DrillNew ords:

gaye / amaç	aim, object
emel	desire, ambition
hakim	judge
kimyager	chemist
arzu / dilek	wish, desire
arzu etmek / dilemek (1)	to wish, desire

PatternCue

	<u>Senin</u> eskiden beri <u>idealin</u> hariciyeci olma ¹ .
onun	Onun <u>eskiden</u> beri ideali hariciyeci olma ¹ .
çoktan	Onun çoktan beri <u>ideali</u> hariciyeci olma ¹ .
gaye	Onun çoktan beri gayesi <u>hariciyeci</u> olma ¹ .
doktor	<u>Onun</u> çoktan beri gayesi doktor olma ¹ .
oğlumun	Oğlumun <u>çoktan</u> beri gayesi doktor olma ¹ .
uzun zaman	Oğlumun uzun zamandan beri <u>gayesi</u> doktor olma ¹ .
emel	Oğlumun uzun zamandan beri emeli <u>doktor</u> olma ¹ .
hakim	<u>Oğlumun</u> uzun zamandan beri emeli hakim olma ¹ .
ağabey	Ağabeyimin <u>uzun zamandan</u> beri emeli hakim olma ¹ .
epey	Ağabeyimin epeyden beri <u>emeli</u> hakim olma ¹ .
arzu	Ağabeyimin epeyden beri arzusu <u>hakim</u> olma ¹ .
kimyager	<u>Ağabeyimin</u> epeyden beri arzusu kimyager olma ¹ .
benim	Benim <u>epeyden</u> beri arzum kimyager olma ¹ .
eski	Benim eskiden beri <u>arzum</u> kimyager olma ¹ .
dilek	Benim eskiden beri dileğim kimyager olma ¹ .

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Biliyor muydunuz?
söylediğini	Söylediğini biliyor muydunuz?
Kâzım'a	Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
girdiğini	Girdiğini, Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
giriş	Giriş imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor
imtihanlarına	muydunuz?
Üçünde	Üçünde giriş imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor
	muydunuz?
ayın	Ayın üçünde giriş imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini
	biliyor muydunuz?
kaydını	Kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş imtihanlarına girdiğini
yaptırdığını	Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
aday	Aday kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş imtihanlarına
	girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
inşaat bölümüne	İnşaat bölümüne, aday kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş
	imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
Teknik	Teknik Üniversitenin inşaat bölümüne, aday kaydını yaptırdığını,
Üniversitenin	ayın üçünde giriş imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini
	biliyor muydunuz?
Ecza Fakültesiyle	Ecza Fakültesiyle Teknik Üniversitenin inşaat bölümüne, aday
	kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş imtihanlarına girdiğini
	Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
diş	Diş, Ecza Fakültesiyle Teknik Üniversitenin inşaat bölümüne aday
	kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş imtihanlarına girdiğini
	Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
tıp	Tıp, Diş, Ecza Fakültesiyle Teknik Üniversitenin inşaat bölümüne
	aday kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş imtihanlarına
	girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?
Süleyman'ın	Süleyman'ın Tıp, Diş, Ecza Fakültesiyle Teknik Üniversitenin
	inşaat bölümüne aday kaydını yaptırdığını, ayın üçünde giriş
	imtihanlarına girdiğini Kâzım'a söylediğini biliyor muydunuz?

47.3 NARRATIVE

New Words:

ziraî	agricultural
en başta	foremost
mahsul, -lü/ürün	product, crop
hububat, -tı	grain
muhtelif	various

arpa	barley
çavdar	rye
yulaf	oats
kısmen	partially
Ereğli	N.P.
Mérsin	N.P.
İzmit	N.P.
rafineri	refinery
boru	pipe
çiménto	cement
nüve	nucleus, focus
çiftlik	farm
gıda	food, nourishment
madde	matter, substance, material
gıda maddeleri	foddstuffs
ékseriya	mostly
kasaplık	butchery
davar	cattle
yetiştirmek	to raise
göz önüne almak	to bear in mind
ziraatçı	agricultural engineer
güz / sonbahar	autumn
dönem / devre	period, term, turning
veda, -1	farewell
veda etmek (a)	to say farewell
nitekim	as a matter of fact, in fact

Ziraat bir memleket olan Türkiye'nin kalkınması için çalışmak gerektir. En başta gelen mahsul hububat olduğu gibi muhtelif ürünler de yetiştirilir. Örneğin arpa, çavdar ve yulaf. Türkiye kısmen ağır sanayi memleketi de sayılır. Meselâ Ereğli'deki çelik fabrikası, Mersin ve İzmit'deki rafinerilerle birçok bez, boru, şeker ve çimento fabrikaları Türkiye'nin ağır sanayiinin nüveleridir. Türkiye'de çiftliği olan kimselerin gıda maddeleri ekseriya çiftliklerinden temin edilir. Birçok çiftliklerde kasaplık davar da yetiştirilir. Babam bunları göz önüne alarak benim ziraatçı olmamı istiyordu. Kendisinin bir çiftliği vardı. Ben Ziraat Fakültesine gidebileyim diye de çok çalışmıştı. Ben de girmeğe muvaffak olmuş, 4 sene okuduktan sonra mezun olmuşum. Askerliğimi yapmak üzere yedek Subay okulunun güz dönemine gidecektim. Nihayet hareket günüm gelmişti. Bir ara babam bana:- 'Arkadaşlarına veda ettin mi?' diye sormuş, ben de hepsine edip etmediğimi bilmiyorum. İnşallah kimseyi unutmamışım diye cevap vermişim. Bütün arkadaşlarım, hemen gideceğim diye bana veda etmeğe istasyona koşmuşlardı. Babam arkadaşlarımı görünce bana:- 'Sen arkadaşlarınla konuşa dur. Ben biletini alırım demişti. Nitekim biletimi almış ve bana vermişti.

47.4 NOTE: /zarfında/ 'during' Literally 'within the enclosure (period) of'

Üç sene zarfında lisede öğrendiğimiz genel bilgi soruluyor.

This expression, together with similar ones like /esnasında/ 'within the interval of' renders in Turkish the sense of English 'during'. See the drills for further examples.

47.5 GRAMMAR DRILLS

a) /zarfında/

1. Bu kadar az bir zaman zarfında çok iyi Türkçe öğrenmişsiniz.
2. Bu işi üç gün zarfında bitirmemiz lâzım.
3. Sizin onunla konuşacağınız zaman zarfında ben gider gelirim.
4. Burada kaldıkları üç aylık müddet zarfında iki defa görüşebildik.
5. Sizi beklediğimiz müddet zarfında üç dolmuş geldi geçti.

b) /esnasında/

1. Ali'yle, Ankara'ya bir seyahtim esnasında tanıştım.
2. Konuşmamız esnasında sizi tanıdığınızı söyledi.
3. Seçimler esnasında siz neredeydiniz?
4. İmtihan esnasında benden yardım beklemeyin.
5. Ders esnasında lütfen İngilizce konuşmayın.

47.6 NOTE: Statement of Dates

İmtihanlar ayın üçünde başlıyormuş.

Calendar dates are expressed in Turkish in several ways. If a date is being cited - as for example, the date of a battle - the day comes first followed by month and year.

19 mayıs 1919 da Atatürk Samsun'a vardı.

If, however, the year is not named it is more common to express the date by a 'possessor-possessed' construction:

Mayıs'ın on dokuzunda Atatürk Samsun'a vardı.

Ayın birinde orada olacağım.

Gelecek sene mayısın yirmisinden otuzuna kadar mektepler tatil olacak.

When only the year, the month, or the day of the week is being mentioned, it is customarily followed by 'senesi', 'ay' or 'günü' in the possessed form:

New Word: bayram Religious feast day (especial festival following the fast month of Ramazan)

1919 senesinde Atatürk Samsun'a gidip yeni Türk Hükümetini kurmağa başladı.

Büyük bayramımızı bu sene mayıs ayında kutlayacağız.

Çalışmalarımız gelecek cuma gününe kadar devam edecek.

Thus in announcing today's date there are several possibilities:

1. Bugün 23 Eylül 1960.	Today is 23 September, 1960
2. Bugün Eylülün 23'üdür.	Today is the 23rd of September.
3. Bugün ayın 23'üdür.	Today is the 23rd of the month.

47.7 GRAMMAR DRILLS on Statement of Dates Sample Sentences

Gelecek ayın on ikisinde Türkiye'ye hareket ediyoruz.	We're setting out for Turkey on the 12th of next month.
Temmuzun 21'inde burada olacaklar.	They'll be here on the 21st of July.
Geçen ayın 5'inde geldim.	I came on the 5th of last month.
Ben buraya geleli haziranın 8'inde iki sene olacak.	On the 8th of June it will be two years since I came here.
Eylülün 15'inde buradan ayrılacağız.	We're going to leave here on the 15th of September.

- - - - -

Buraya 23 nisan 1955'te geldim.	I came here April 23, 1955.
20 Eylül 1957'de oradan ayrıldık.	We left there September 20, 1957.

- - - - -

Okullar Eylül ayının 6'sında açılacak.	The schools will open [be opened] on September sixth.
Ocak ayında hava çok soğuk olur.	It's very cold in January.
1955 senesinin nisan ayından beri buradayım.	I've been here since April 1955.
1958 senesinin Eylül ayında oradan ayrıldık.	We left there in September 1958.

- - - - -

Dokuz temmuzda orada olmam lâzım.	I must be there on July 9th.
Altı haziranda buradan hareket ediyoruz.	We're starting from here on the sixth of June.
Vapur 7 ekimde kalkıyor.	The ship's sailing on the seventh of October.

Sual: Bugün ayın kaçı?	Q: What day of the month is it?
Cevap: 1. Bugün ayın yirmibiri. 2. Bugün ayın onđördü. 3. Bugün ayın yedisi.	A: Today is the 21st of the month. Today is the 14th of the month. Today is the 7th of the month.
Sual: Dün ayın kaçıydı?	Q: Yesterday was what day of the month?
Cevap: 1. Dün ayın 26' sıydı. 2. Dün ayın 21' iydi.	A: Yesterday was the 26th of the month. Yesterday was the 21st of the month.
Sual: Geçen perşembe ayın kaçıydı?	Q: Last Thursday was what day of the month?
Cevap: 1. Geçen perşembe ayın 27' siydi. 2. Geçen perşembe ayın 10' uydı.	A: Last Thursday was the 27th of the month. Last Thursday was the 10th of the month.
Sual: Gelecek cuma ayın kaçı olacak?	Q: Next Friday will be what day of the month?
Cevap: 1. Gelecek cuma ayın 9' u olacak. 2. Gelecek cuma ayın biri olacak.	A: Next Friday will be the ninth of the month. Next Friday will be the first of the month.
Sual: Ayın 13' ü hangi güne rastlıyor?	Q: The thirteenth of the month falls on which day?
veya: Ayın 13' ü hangi güne tesadüf ediyor?	
Cevap: 1. Ayın 13' ü salı gününe rastlıyor. (tesadüf ediyor). 2. Ayın 13' ü pazar gününe tesadüf ediyor (rastlıyor).	A: The thirteenth of the month comes on Tuesday. The thirteenth of the month falls on Sunday.

47.8 NOTE: Participle + /gibi/ (+ 'imek') + personal endings --
'seem as if...'

Anlar gibiyim.

The use of /gibi/ with a participle carries the sense of 'as if doing (about to do, having done etc.) the action of the verb'.

When /olmak/ is used after /gibi/ it has the sense of 'to become as though doing the action of the verb.' Thus:

'Anlar gibiydim' means 'It seemed as if I understood'
(I was as if I understand)

while 'Anlar gibi oldum' means 'I seemed to see the light'
(I became as if I understand)

See the drill sentences for further examples.

47.9 GRAMMAR DRILLS on Participle + gibi (+ olmak) 'seem as if...'

Sample Sentence

Şimdi daha iyi anlıyor gibiyim.
Bunu biliyor gibiydi.
Çok yorulmuş gibisiniz.
İstememiş gibi oldum.
Beni beklemiyormuş gibiydi.
Biraz şaşkırmış gibisiniz.
Her gün okula gider gibi erken kalkıyorum.
Bana bugün gelmeyecekmiş gibi geliyor.
Bana, söylediklerimi iştmemiş gibi baktı.
Çok memnun gibiydi.
O dakika anlar gibi oldum.

47.10 NOTE: Subordinate Predicate with Suffix {-(y)alı}:

Istanbul'a geleli kaç ay oldu?

The suffix {-(y)alı} affixed to a verb root or positive stem carries a sense of 'since' relating to time. As with some other subordinate predicate forms there can be no further suffixation. Often, as with other 'phrase finals', the person performing the action of the following verbal is construed as 'subject' of this form. However, often, as in our example, the context is the only clue to the correct assignment of the performer of the action.

When this suffix is affixed to a negative verb stem, however, the translation is not so simple. Notice these examples:

İki ay evvel İstanbul'a gitti.	He went to İstanbul two months ago.
İstanbul'a gideli iki ay oldu.	It's been two months since [he] went to İstanbul.
İki aydır İstanbul'a gitmedi.	It's two months he hasn't gone to İstanbul (i.e. He hasn't gone to İstanbul for (in) two months.)
İstanbul'a gitmeyeli iki ay oldu.	It's been two months that (since) he didn't go to İstanbul. (i.e. He hasn't gone for (in) two months.)

See the drills for further examples of this usage.

47.11 GRAMMAR DRILL on {-(y)alı}

Sample Sentences

Siz Amerika'ya geleli nekadard oldu?

How long's it been since you came to America?

Annem Türkiye'ye döneli bir sene oldu.

It's been a year since my mother returned to Turkey.

Ben ona mektup yazalı üç hafta oluyor.

It's nearly three weeks since I wrote him a letter.

Ben bu haberi duyalı çok oldu.

It's been a long time since I heard this news.

Kitabın parasını ödeyeli bir ay oldu hâlâ göndermediler.

It's been a month since [I] paid for the book and they still haven't sent it.

Onlar o evden çıkalı aylar oluyor.

It's months since they moved out of that house.

Bu bina yapılalı üç sene oluyor.

It's almost three years since this building was built.

Mektubu göndereli bu perşembe iki hafta olacak.

It'll be two weeks this Thursday since [I] sent the letter.

Türkçe öğrenmeğe başlayalı arkadaşları ziyaret etmeğe vaktim olmuyor.

Since [I] started studying Turkish I haven't time to visit [my] friends.

Siz kağıtları göndereli ne kadar oldu?

How long has it been since you sent the papers.

- - - - -

Biz sinemaya gitmeyeli aylar oldu.

It's been months since we've gone to the movies.

Onlar bize gelmeyeli çok oluyor.

It's getting to be a long time since they came to [visit] us.

Onları görmeyeli seneler oldu.

It's been years since [we]'ve seen them.

47.12 NOTE: /tā/ 'way', /ta/ 'exactly'

Tabiî, ta kendisi. 'It certainly is'

The word /ta/ with the /a/ long but not extra long is used in the sense of 'precisely', 'exactly', and is restricted to expressions like the one quoted here.

A more common usage of /ta/ is in the sense of 'way':

Ben Cevdet'i ta liseden tanırım.

'I knew Cevdet all the way from high school!'

See drills for more examples.

47.13 GRAMMAR DRILL on /tā/ 'way'

Sample Sentences

1. Benzinci ta şehrin öbür kenarında. 'The gas station is way over on the other edge of the city.'
2. Ta sabaha kadar bekledim.
3. Ta sabahtan beri bekliyorum.
4. Ta İstanbul'dan beri susmadı.
5. Manisa'dan ta İzmir'e kadar yürümüş.

47.14 NOTE: Various uses of the interrogative {mı} :

Kardeşi de tembel mi tembel.

The interrogative suffix is used in several ways where it is not possible easily to translate it as a question. In the sample sentence above the speaker is, in effect, asking and answering a rhetorical question in the same sentence for emphasis. To obtain the same effect in English we sometimes employ a similarly rhetorical question without the answer and with the word 'ever':
Is her brother ever lazy!

Another use of the interrogative suffix which has not occurred in basic sentences carries a sense of 'when' or 'whenever':

Ahmet Ankara'ya geldi mi hemen bize uğrar.	'When (whenever) Ahmet comes to Ankara, he immediately comes to see us.'
---	--

This sentence may be less idiomatically translated as an English question form: 'Does Ahmet come to Ankara - he immediately calls on us.' This form is useful in giving directions:

Taksim meydanına geldin mi - hemen sağa sap. Üç sokak sonra bizim otel'e varırsın.	'When you get to Taksim square turn at once to the right.' Three blocks further on you'll come to our hotel.'
--	--

47.15 GRAMMAR DRILL on {mı}

Sample Sentences

Buraya geldim mi daima sizi görmeye
gelirim.

Whenever I come here I always come
to see you.

Beni gördü mü daima durup konuşur.

Whenever he sees me he always stops
and talks.

Ali'yi gördük mü sizi sorarız.

Whenever we see Ali we ask after you.

Konuşurken şaşırıldı mı konuşmaktan
tamamiyle vazgeçer.

If he gets mixed up while talking
he gives up talking entirely.

Anlamadınız mı yine sorun.	If you don't understand ask again.
On beş dakikaya kadar gelmediler mi beklemeyin.	If they haven't come in 15 minutes don't wait.
Postaneyi geçtiniz mi bizim evi görürsünüz.	As soon as you've passed the post office you'll see our house.
Bir şey sordun mu hemen cevap verir.	When you ask him something he replies at once.
Anlamadım mı tekrar sorarım.	When I don't understand I ask again.
Bir şeye ihtiyacınız oldu mu bana bildirin.	If you need something, let me know.

47.16 NOTE: The verbal noun with {-má} 'how to'

Para kazanmasını gayet iyi bilir.

The verbal noun with {-má} is used in sentences like that above in the sense of 'the earning of money' or, more idiomatically in English, 'How to earn money'.

Note that the verb stem used is not the passive - it is not 'the being earned of money'. Another example:

Türkçe okumasını gayet iyi öğrendiler.

See the drills for further examples of this usage.

47.17 GRAMMAR DRILL on {-má} 'how to'

Sample Sentences

New Word: giyinmek to dress oneself, put on one's clothes

Yemek pişirmesini çok iyi bilir.	She knows how to cook very well.
Ütü yapmasını bilmiyorum.	I don't know how to iron.
İyi giyinmesini bilmiyor.	He doesn't know how to dress well.
Otomobil kullanmasını yeni öğrendim	I just learned to drive.
Yeni hizmetçimiz çocukları idare etmesini çok iyi biliyor.	Our new servant knows very well how to control the children.
Hâlâ okuyup yazmasını bilmiyen bir çok insan var.	There are still a lot of people who don't know how to read and write.
Bu işi ona izah etmesini bilemedim.	I couldn't figure out how to explain this job to him.
Çabuk konuşmasını öğrenmelisiniz.	You must learn to speak fluently.

Doğru okumasını öğretiyoruz.

We teach correct reading (how to read correctly).

Türkçe konuşması güç, fakat okuyup yazması kolay bir lisandır.

Turkish is a language the speaking of which is hard but the reading and writing of which is easy.

47.18 REVIEW DRILL {-(y)acak} + {-(y)á} 'instead of...'

a) Sample Sentences

1. Tıbba gireceğine Teknik Üniversiteye girsen daha iyi olur.
2. Hariciyeci olacağına doktor olsa daha iyi olmaz mı?
3. Almanca öğreneceklerine Türkçe öğrensinler.
4. Türkiye'ye bu sene gideceğimize seneye gidelim.
5. Yemeğinizi lokantada yiyeceğinize evinizde yiyin.
6. Taksiye bineceğime bari dolşumla gideyim.

b) Substitute in drill (a) with the same meaning { -mák+tán+sa } .

For example: Tıbba girmektense Teknik Üniversiteye girsen daha iyi olur.

47.19 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

Elections

You are considering becoming a candidate for a senate seat. You have all the necessary qualifications: You are a Turkish citizen, have completed your military service, had your forty-first birthday last month, are a university graduate, have not lost your civil rights and have no criminal record. You have every reason to believe you will be elected. If so, you hope to serve your country faithfully for a six-year term.

UNIT 48

48.0 DIALOG: SeçimlerElections

-Bob-

Suat

Suat Bey, merhaba. Rahatsız etmiyorum ya. Öğleden evvel telefon etmiştim. Sekreteriniz sizi saat 3'te görebileceğimi söylemişti.

P.N.

Hello, Mr. Suat. I trust I'm not disturbing you. I had called before noon. Your secretary had said that I might see you at 3'o'clock.

-Suat-

istirham

istirham etmek

İstirham ederim efendim. Ne rahatsızlığı, buyurun; hoş geldiniz.

a begging for mercy, petition to beg, to petition

Oh, please sir. What inconvenience? Welcome, come in.

-Bob-

anayasa

değişiklik

Suat Bey, sizden seçimler hakkında yeni ve eski anayasada ne gibi değişiklikler yapıldığını öğrenmek istiyorum.

constitution

alteration, variation

Mr. Suat, I wish to learn from you what kind of changes have been effected regarding elections in the new from the old constitution.

-Suat-

askerî

darbe

askerî darbe

ele almak

halkoyu, -nu/refarandum

sunmak (1,a)

sunulmak (a)

Ben de, size bildiğim kadar anlatayım. Biliyorsunuz, ilk Türkiye Cumhuriyeti 29 ekim 1923' de ilân edilmişti. 27 mayıs 1960'taki askerî darbeden sonra anayasa tekrar ele alınmış, yeniden yazılmıştı. 14 temmuz 1961'de de halkoyuna sunulmuştu.

military

blow, stroke

coup d'état

to take in hand

referendum

to extend, put forward, offer, present

to be presented

Well, I'll tell you as much as I know. As you know, the first Turkish Republic was declared Nov. 29th 1923. After the military coup of May 27, 1960, the constitution was reconsidered, rewritten and submitted to the people on July 14, 1961.

-Bob-

Yani referandum demek istiyorsunuz.

That is, you mean referendum.

-Suat-

Evet. Anayasa kabul edildikten sonra 1961 ekiminde seçimler olmuş hiç bir parti B.M.M.'de çoğunluğu kazanamadığından bir koalisyon hükümeti kurulmuştu.

Yes. After the constitution was accepted, there were elections in October 1961, and, because no single party won a majority in the Assembly, a coalition government was established.

-Bob-

Türkiye'de kaç tane siyasî parti var?

How many political parties are there in Turkey?

-Suat-

demokrat, -tı

democrat

Demokrat Parti /DP

Democratic Party

Cumhuriyet Halk Partisi /CHP

Republic People Party

Adalet Partisi /AP

Justice Party

Yeni Türkiye partisi /YTP

New Turkey Party

Millet Partisi /MP

Nation Party

Türkiye İşçi Partisi /TİP

Turkey Labor Party

cumhuriyetçi

republican

köylü

peasant, villager

Cumhuriyetçi Köylü Partisi /CKP

Republican Peasant Party

Güven Partisi /GP

Reliance Party

1960'a kadar DP ile CHP vardı. şimdiyse AP, CHP, YTP, MP, TİP, CKP ve GP var.

Until 1960 there were the DP and the CHP. Now there are the AP, CHP, YTP, MP, TİP, CK and GP.

-Bob-

DP'ye ne oldu?

What happened to the DP?

-Suat-

ihtilâl, -li

revolution, riot

kapatmak (1)

to enclose or confine

kapatılmak

to be enclosed or confined

İhtilâlden sonra DP kapatıldı.

After the revolution, the DP was closed down.

-Bob-

yönetmek / idare etmek (1)

to govern, direct, manage

yönetilmek / idare edilmek

to be directed, managed

Türkiye koalisyon hükümetiyle kaç sene yönetildi?

For how many years was Turkey governed by a coalition government?

-Suat-

general, -li/paşa
Cemal
Gürsel

1965 ekimine kadar. O sene yapılan seçimlerde AP çoğunluğu kazanmıştı. Cumhurbaşkanı da General Cemal Gürsel olmuştu.

general
P.N.
P.N.

Until October 1965. In the elections held that year, the AP won a majority. General Cemal Gürsel became President.

-Bob-

Gene Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel mi?

Is Cemal Gürsel still President?

-Suat-

vefat/ölüm
vefat etmek / ölmek
kurmay
Genelkurmay Başkanı
Sunay

Hayır, Cemal Gürsel 1967'de vefat etti. BMM, Genelkurmay Başkanı olan General Cevdet Sunay'ı Cumhurbaşkanı seçmişti.

death, passing away
to die
staff (mil)
Chief of staff
P.N.

No, Cemal Gürsel died in 1967. The Assembly chose as President the Chief of the General Staff, General Cevdet Sunay.

-Bob-

Cumhurbaşkanını BMM mi seçer?

Does the Assembly choose the President?

-Suat-

istifa
istifa etmek (dan)
cumhurbaşkanlık
kontenjan
daha doğrusu
aralarında

Evet. Cevdet Sunay vazifesinden istifa etmiş, cumhurbaşkanlığı kontenjanından senatör olmuştu; çünkü cumhurbaşkanının BMM'de üye olması lâzımdır. Daha doğrusu BMM aralarından bir senatör veya milletvekilini 7 senelik bir devre için cumhurbaşkanı olarak seçer.

resignation
to resign
presidentship
quote
more exactly
between or among them

Yes, Cevdet Sunay resigned from his duties and became a senator on the presidential quota, because the President has to be a member of the Assembly. More accurately, the Assembly picks from among themselves a senator or deputy for a 7 year term as President.

-Bob-

Bir cumhurbaşkanı kaç devre seçilebilir?

For how many terms can a President be elected?

-Suat-

müsait / uygun

suitable, appropriate, fitting

arka arkaya

back to back, consecutively, one after the other

tahdit / limit, -ti

limitation

tahdit etmek (1)

to limit

Yaşlı müsait ise 2,3 devre seçilebilir, ama arka arkaya 2 devre seçilemez. Eski anayasaya göre yalnız 4 senelik bir devre için seçiliyordu ve tahdit yoktu.

If his age is suitable for two or three terms, but he cannot be elected for 2 terms back to back. According to the old constitution he was elected only for a 4-year term and there was no limitation.

-Bob-

İlk Türkiye cumhuriyetinde senato var mıydı?

Was there a Senate in the first Turkish Republic?

-Suat-

her iki senede bir yenilemek (1)

once every two years to renew, renovate

Hayır, senato yeni anayasada kabul edildi. 150 senatör halk tarafından 6 senelik bir devre için seçilir ve 150 Senatörün üçte biri her iki senede bir yenilenir.

No, the Senate was accepted in the new constitution. 150 Senators are chosen by the people for 6-year terms and 1/3 of the 150 are replaced every two years.

-Bob-

Senatoda 150 senatör mü var?

Are there 150 senators in the Senate?

-Suat-

tabif senatör

life time senator

Hepsi 184. Onbeş senatörü cumhurbaşkanı seçer; ayrıca 19 tabif senatör de var.

All told there are 184. The President selects 15, in addition there are 19 lifetime senators.

-Bob-

Anlayamadım. Tabif senatör ne demek?

I don't understand, what is a lifetime senator?

-Suat-

komite

Millî Birlik Komitesi /MBK

kurmak (1)

müşavir / danışman

boyunca

intisap

intisap etmek / girmek (a)

committee

National Unity Committee

to organize, set up, establish
counsellorall along, according to its
length, in the course of
relation, attachmentto join a political party,
to enter (a career)

Askerî darbeyi hazırlayan ve Millî Birlik komitesini (MBK) kuran 38 subaydı. Bunlardan 14 tanesi askeri müşavir olarak yabancı memleketlere gönderilmişti. 24 subay da yeni anayasaya göre hayatları boyunca senatör olmuşlardı. 24 subaydan ikisi ölmüş biri istifa etmiş, diğer ikisi de tabî senatörlükten ayrılarak diğer partilere intisap etmişler (girmişler) ve o partilerden senatör olmuşlardı.

Those who planned the coup and established the National Unity Committee were 38 officers. Of these 14 were sent as military counsellor's to foreign countries. 24 officers became senators for life under the new constitution. Of the 24 officers two have died, one has retired, two others, separating from lifetime senatorship have joined parties and become senators from those parties.

-Bob-

Milletvekilleri kaç senelik bir süre için seçilir ve Millet Meclisinde kaç milletvekili var?

For how many years are deputies elected and how many are there?

-Suat-

teşkil

teşkil etmek

Milletvekilleri 4 senelik bir süre için halk tarafından seçilir ve Millet Meclisinde de 450 milletvekili var. Cumhuriyet Senatosuyla Millet Meclisi, TBMM'ni teşkil eder.

forming, constituting

to constitute, form

Deputies are elected by the people for a four-year period and there are 450 deputies in the Assembly. The National Assembly and the Senate make up the Grand National Assembly of Turkey.

-Bob-

Başbakanı kim seçer?

Who chooses the Prime Minister?

-Suat-

...a bağlı

yetki

kabîne

depends on...

authority, power

cabinet

O Cumhurbaşkanına bağlıdır, yani Başbakanı seçmek Cumhurbaşkanının vazifesidir. Cumhurbaşkanı, BMM üyeleri arasından birini Başbakan olarak tayin eder.

That depends on the President, that is, choosing the P.M. is the President's responsibility. The President appoints as P.M. one from among the members of the Grand National Assembly.

Bu, anayasanın Cumhurbaşkanına verdiği bir yetkidir. Başbakan da kabineyi kurar.

This is a power conferred on the President by the constitution. The P.M. in turn establishes the cabinet.

-Bob-

Kaç yaşında oyunuzu kullanabilirsiniz?

At what age can you vote?

-Suat-

21 yaşından sonra.

After age 21.

-Bob-

Milletvekili ve senatör olmak için neler lâzım?

What is required to be deputy or senator?

-Suat-

gerekli / lâzım

necessary, required

Türk vatandaşı olmak, medenî haklara sahip olmak, mahkûmiyeti olmamak ve askerliklerini yapmış olmaları lâzımdır. Ayrıca milletvekili için 30, senatörlük için de 40 yaşını bitirmiş olmaları ve senatörlerin Üniversite mezunu olmaları da gereklidir.

It is necessary to be a Turkish citizen, to possess civil rights, to not be under sentence and to have done his military service. In addition, for deputy 30 and for senator 40 years of age and for senators graduation from college are required.

-Bob-

tenvir

illumination

tenvir etmek / aydınlatmak

to illuminate, to make clear

Suat Bey, verdiğiniz malumata (bilgiye) çok teşekkür ederim. Beni tenvir ettiniz (aydınlattınız). Allah'a ısmarladık efendim.

Mr. Suat, thank you very much for the information you have provided, you have enlightened me. Good bye sir.

-Suat-

Estağfurullah efendim, güle güle.

Not at all, sir. Goodbye.

Türkiye Cumhuriyeti KabinesiCabinet of The Republic of Turkey

Başbakan /Başvekil	Prime Minister
Devlet Bakanı	Minister of State (for State Personnel Department and Supreme Audit Board)
Devlet Bakanı	Minister of State (for Religious Affairs, Pious Foundation, <u>Evkaf</u> , Land Registration and Cadastre, and the Public Administration Institute of the Middle East)
Devlet Bakanı	Minister of State (for Physical Education)
Devlet Bakanı	Minister of State (Council of State, State Statistical Institute)
Adalet Bakanı/Adliye Vekili	Minister of Justice
Millî Savunma Bakanı/ Millî Müdafaa Vekili	Minister of National Defense
İçişleri Bakanı/Dahiliye Vekili	Minister of Interior
Dışişleri Bakanı/Hariciye Vekili	Minister of Foreign Affairs
Maliye Bakanı/Maliye Vekili	Minister of Finance
Millî Eğitim Bakanı/Maarif Vekili	Minister of Education
Bayındırlık Bakanı/Nafia Vekili	Minister of Public Works
Ticaret Bakanı	Minister of Commerce
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı/ Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekili	Minister of Health and Social Welfare
Gümrük ve İnhisarlar Bakanı/Gümrük ve İnhisarlar Vekili	Minister of Customs and Monopolies
Tarım Bakanı/Ziraat Vekili	Minister of Agriculture
Ulaştırma Bakanı/Münakalât Vekili	Minister of Communications
Çalışma Bakanı	Minister of Labor
Sanayi Bakanı	Minister of Industries
Tabii Kaynaklar ve Enerji Bakanı	Minister of Power and Natural Resources
Turizm ve Tanıtma Bakanı	Minister of Tourism and Information
İmar ve İskân Bakanı	Minister of Reconstruction and Housing
Köy İşleri Bakanı	Minister of Rural Affairs

Turkey's Administrative Divisions and Offices

İl/Vilâyet	province
İlçe/kaza	county
Bucak/Nahiye	township
kasaba	town
Vali	Governor (appointed by government)
Kaymakam	County governor (appointed by government)
Belediye Başkanı / Belediye Reisi	Mayor (elected by people)
Muhtar	Head of village
İhtiyar heyeti	Council of elders

48.1 Questions on the Dialog and Related Questions:

<u>New Words:</u>	şahıs, -hsı	person, individual
	aranmak	to be looked for, be examined

1. Bob, Suat Beyden ne öğrenmek istemişti?
2. Türkiye'de cumhuriyet hangi tarihte ilân edilmiş?
3. Türkiye'de hiç askerî darbe oldu mu?
4. Yeni anayasa ne zaman halkoyuna sunulmuştu?
5. Niçin Türkiye'de koalisyon hükümeti kurulmuştu?
6. Şimdi iktidarda hangi parti var?
7. Türkiye'de kaç siyasî parti varmış?
8. İhtilâlden sonra kim cumhurbaşkanı olmuş?
9. Koalisyon hükümetle Türkiye kaç sene idare edilmiş?
10. Şimdiki cumhurbaşkanının ismini biliyor musunuz?
11. Cumhurbaşkanı halk tarafından mı seçilir?
12. Cevdet Sunay vazifesinden niçin istifa etmiş?
13. Atatürk kaç sene cumhurbaşkanlığı yapmış?
14. Cumhurbaşkanı dört senede bir mi seçiliyor?
15. Senatörler kimin tarafından ve kaç sene için seçilir?
16. TBMM'de kaç üye var?
17. Tabii senatörler kimlerdir?
18. Başbakanı kim seçer ve kabineyi kim kurar?
19. Türkiye'de bir şahıstan milletvekili veya senatör seçilebilmesi için, neler aranır?
20. Amerika ile Türkiye seçimleri arasında fark var mıdır?

48.2 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Random Substitution Drill

New Word: baraj dam

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Türkiye'de kaç <u>siyasî parti</u> var?
meclis	Türkiye'de kaç meclis var?
iki	Türkiye'de iki <u>meclis</u> var.
çelik fabrikası	Türkiye'de iki <u>çelik fabrikası</u> var.
rafineri	Türkiye'de iki <u>rafineri</u> var.
kumaş fabrikası	Türkiye'de <u>iki</u> kumaş fabrikası var.
yedi	Türkiye'de yedi <u>kumaş fabrikası</u> var.
siyasî parti	Türkiye'de yedi <u>siyasî parti</u> var.
nehir	Türkiye'de <u>yedi</u> nehir var.
beş	Türkiye'de beş <u>nehir</u> var.
baraj	Türkiye'de beş baraj var.

b) Expansion Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Biliyor muydunuz?
lâzım olduğunu	Lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
yapmış olması	Yapmış olması lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
askerliğini	Askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
mahkûmiyeti	Mahkûmiyeti olmaması, askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu
olmaması	biliyor muydunuz?
Medenî haklara	Medenî haklara sahip olması, mahkûmiyeti olmaması, askerliğini
sahip olması	yapmış olması lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
Türk vatandaşı	Türk vatandaşı olması, medenî haklara sahip olması, mahkûmiyeti
olması	olmaması, askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
senatör	Senatör olabilmesi için, Türk vatandaşı olması, medenî haklara sahip
olabilmesi	olması, mahkûmiyeti olmaması, askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu
için	biliyor muydunuz?
milletvekili	Milletvekili veya senatör olabilmesi için Türk vatandaşı olması,
veya	mahkûmiyeti olmaması, askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu
	biliyor muydunuz?
bir kimsenin	Bir kimsenin milletvekili veya senatör olabilmesi için, Türk
	vatandaşı olması, medenî haklara sahip olması, mahkûmiyeti
	olmaması, askerliğini yapmış olması lâzım olduğunu biliyor muydunuz?
Türkiye'de	Türkiye'de bir kimsenin milletvekili veya senatör olabilmesi için, Türk
	vatandaşı olması, medenî haklara sahip olması, mahkûmiyeti olmaması,
	askerliğini yapmış olması, lâzım olduğunu biliyor muydunuz?

48.3 NARRATIVE

New Words:

çekici	attractive
cezbetmek (1)	to attract
emekli/tekaüt	retirement, pension
emekli olmak/tekaüt olmak	to retire
başlıca	predominantly, principal, principally
Edremit	P.N.
Ayvalık	P.N.
elde etmek (1)	to obtain, acquire, gain
vesile	means, cause, opportunity
vesile olan	conducive
bolluk	abundance
toprak	soil, land
mümbit, -ti/verimli	fertile
Büyük Menderes	the name of the river
Küçük Menderes	the name of the river
etrafında	around, in the neighborhood
alan	area
Çukurova	P.N.
susam	sesame
elverişli	suitable
maden yatakları	(mining) deposits
tehlike	danger
tehlikeli	dangerous
müstahsil	producer

Ege'nin çekici güzelliği sizi cezbedtiğinden emekli olduğunuz zaman orada yerleşmeği tasarladınız. Başlıca, Edremit ve Ayvalık'ta zeytin yetiştiğini ve elde edilen mahsulden zeytinyağı yapıldığını duydunuz. Yerleşmenize vesile olan yalnız Ege'nin çekici güzelliği ve bolluğu değil toprağın da mümbit olmasıydı. Bilhassa Büyük ve Küçük Menderes etrafındaki alanda toprak Çukurova'da olduğu gibi pamuk ve susam yetiştirmek için çok elverişliydi. Bu bölgede maden yatakları bulunduğunu biliyorsunuz. Fakat bu alanda çalışmak sizin için tehlikeli olacağını düşünerek müstahsil olmağa karar verdiniz.

48.4 NOTE: Some differences of Turkish usage often obscured by similarity of translation: /doğru/ and /karşı/ 'toward'

<u>New Word:</u>	samimî	'sincere, cordial'
	samimiyet, -ti	'sincerity'

In English 'toward' may have sometimes a meaning of physical direction: 'He walked toward the city' and sometimes a meaning of figurative direction as 'They showed sincerity toward me.' In Turkish these two senses are distinguished by the use of different words both requiring the $\{-(y)á\}$ suffix on the preceding noun:

Şehre doğru yürüdü.

Bana karşı samimiyet gösterdiler.

See the drill sentences for more examples.

48.5 GRAMMAR DRILL on /doğru/ 'toward'

Sample Sentences

1. Kapıya doğru yürüyünüz.
2. Oğlunuz eve doğru koşuyordu.
3. Lütfen biraz sağa doğru dönünüz.
4. Öne doğru geleyim mi?
5. Masayı biraz yana doğru çekelim.
6. Bize doğru geldiler.
7. Biraz arkaya doğru gidiniz.
8. Küçük oğlumun nehre doğru koşmasına mani oldum.
9. O koltuğu köşeye doğru çek.
10. İstersen parka doğru yürürüz.

48.6 NOTE: /o halde/, /bunun için/, /onun için/, /bunun üzerine/, /bu yüzden/
'in this (that) case':

- a) /o halde/ carries a sense of 'in this (immediate) circumstance'.
 - A. Arabamız bozuldu.
 - B. O halde dolmuşla gidelim.
- b) /bunun için/, /bu yüzden/ and /onun için/ carry of sense of 'because of this (that)'; more literally 'for this (that) reason':

Arabamız bozulmuştu. Onun (bunun) için dolmuşla gittik.

or: Bu yüzden dolmuşla gittik.

Note that structure (b) is narrative of past events. Structure (a) could not be used in such a narrative.

- c) /(bunun) üzerine/ carries a sense of 'upon this occurring' with a result following:

Arabanın bozulması üzerine dolmuşla gitmeğe karar verdik..
Arabamız bozuldu. Bunun üzerine dolmuşla gitmeğe karar verdik.

48.7 GRAMMAR DRILL on /üzerine/ 'upon'

a) Sample Sentences

Yarın burada olmayacağımızı söylemem üzerine bu akşam gelmeğe karar verdi.
Yağmur yağması üzerine gitmekten vazgeçtim.
Havanın açması üzerine Alilere gitmeğe karar verdik.
Yarın seyahate çıkacağını söylemesi üzerine pazar akşamı için davet etmedim.
Yarım saat daha beklemesini söylemem üzerine durmadı, gitti.

b) /bunun üzerine/ 'because of this'

Salı günü seyahate çıkacağını söyledi. Bunun üzerine çarşamba yerine pazartesi günü yemeğe davet ettim.
Bugün saat üçte buluşmağa karar vermiştik ama telefon edip hasta olduğunu söyledi. Bunun üzerine birkaç gün sonra buluşmağa karar verdik.

48.8 NOTE: /lâzım gelmek/ and /lâzım olmak/ 'be necessary':

When the thing needed is an object or objects (i.e. material things) /olmak/ is preferred:

Gelecek sene çok kitap lâzım olacak.

When the thing required is an action /gelmek/ is preferred:

Aynı zamanda yeni öğretim usulünün daha dikkatle takip edilmesi lâzım gelecek.

48.9 GRAMMAR DRILL on /lâzım gelmek/, /lâzım olmak/:

Yanıma yalnız orada lâzım olacak şeyleri alacağım.
Eşyaları taşımak için bir hamal lâzım olacak.
İki koltuk daha lâzım oldu.
Neler lâzım olduğunu bilmiyorum.
Cevap vermezse tekrar yazmamız lâzım gelecek.
O tayyareye yetişemezsem üç gün Romada kalmam lâzım gelecek.
Bence vaziyeti ona söylemeniz lâzım gelir.
Bugün burada olması lâzım gelirdi.

48.10 NOTE: /hémén/, 'immediately', 'at once'; /hemén hemen/ 'almost', 'nearly'

The Reduplication of /hémén/ changes its meaning. /hemen/ carries a sense of 'immediately', 'at once':

Hemen gitmelisiniz. 'You must go at once.'

while /hemén hemen/ may most suitably be translated 'almost', 'nearly' and is in some usages parallel to /áz kaldı/ and /néredeyse/:

Hemen hemen herkes oradaydı 'Nearly everybody was there.'

48.11 NOTE: {-dır} following personal suffixes.

İnşallah kimseyi unutmamışımdır.

We explained this {-dır} suffix in 20.3. In this sentence we see an example of the suffix {-dır} following a first personal suffix {-(y)ım}. This structure is used to express a desire that the situation indicated by the participle be true. As in the case of all {-miş} participles followed by a suffix other than personal suffixes, the {-miş} participle here is perfective in meaning and does not imply reported action or action a step removed from the personal experience of the speaker. This structure is most common following /inşallah/. The sample sentence may thus be translated, literally:

'God willing (it is true that) I have not forgotten anyone.'

In the drills following this note, examples are given of uses of {-miş} in its perfective sense with other suffixes as well as {-dır}.

See the drills for further examples of this construction.

Other examples of this structure:

İnşallah hepiniz sıhhattasınızdır.

Nasılsın? İnşallah iyisindir.

İnşallah gelmişizdir.

48.12 GRAMMAR DRILL on {-dı} + personal suffixes.

Sample Sentences

İnşallah bir yanlışlık yapmamıştır.

I hope he hasn't made a mistake.

İnşallah beni görmemiştir.

I hope he hasn't seen me.

İnşallah ona söylemiştir.

I hope he has told him.

İnşallah doğru anlamışımdır.

I Hope I've understood correctly.

İnşallah geç kalmamışımdır.

I hope I'm not late.

İnşallah bunu söylemekle onu üzmemişimdir.	I hope I haven't worried him by saying this.
Herhalde bilet almak için çok beklemişsinizdir.	Probably you have waited a long time to buy a ticket.
Kitabınızı belki okulda unutmuşsunuzdur.	Perhaps you've left your book at school.
Seyahatiniz inşallah iyi geçmiştir. Bu zamana kadar gitmişlerdir. Trenle gitmişlerdir.	I hope your trip has been pleasant. They must have left by now. They have gone by train.
Gelmeyeceğimizi zannedip daha fazla beklememişlerdir.	Assuming we wouldn't come they've not waited anymore.
İnşallah yanlış bir yere gelmemişizdir. Belki biz yanlış anlamışızdır. Kitabı herhalde Ahmet'e vermişizdir.	I hope we haven't come to the (a) wrong place. Perhaps we've understood incorrectly. Probably we've given the book to Ahmet.

48.13 NOTE: Verb base + { -(y)á } + /durmak/ 'to continue ...ing'

Sen konuşa dur. Ben biletini alırım.

The construction of the participle consisting of verb root + { -(y)á } plus /durmak/, in its various possible forms, carries a sense of to continue in the action of the verb. Thus the sentence above may be translated literally:

'You continue speaking. I'll buy your ticket'.

See the drill sentences for more examples.

48.14 GRAMMAR DRILLS on Verb base + { -(y)á } + /durmak/

a) Sample Sentences

Siz işinizi yapadurun; ben şimdi gelirim.	You go on with your work. I'll come [back] right away.
Siz konuşadurun; ben bir kahve yapayım.	You go on with your chat. I'll make coffee.
O gide dursun; ben onu orada bulurum.	Let him go ahead. I'll see him there.
O hazırlanadursun; siz benimle gelin.	Let him go on getting ready. You come with me.

b) Other participles (etc.) + /durmak/

Dün, bütün gün sizi aradım durdum.

Yesterday I looked for you continuously all day.

İki saat konuştu durdu.

He went on talking for two hours.

Bekledim durdum gelmedi.

I waited and waited [but] he didn't come.

Konuşurken güllüp duruyordu.

He laughed continuously as he talked.

Aynı şeyi söyleyip duruyordu.

He said the same thing over and over.

48.15 NOTE: The participle with $\{-(y)á\}$ + personal suffixes + /diye/ 'in order that'

This construction has appeared in 33.11

Examples:

33.12 b) O filmi görebilesin diye
bilet gönderdim.

'I sent ticket (in order) that you might be able to see that film'.

47.3 Ziraat Fakültesine gidebileyim
diye de çok çalışmıştı.

'He too worked hard (in order) that I might be able to go to the School of Agriculture'.

Erken döneyim diye arabamla
gittim.

'I took (went by) my car so that I could return early'.

See the drills for further examples.

48.16 GRAMMAR DRILL on the participle with $\{-(y)á\}$ + personal suffixes + /diye/ 'in order that'

Geç kalmayayım diye taksiyle gittim.

I went by cab so I wouldn't be late.

(Geç kalmamak için taksiyle gittim.)

I went by cab in order not to be late.

Ben göreyim diye buraya getirmiş.

He brought [it] here so I could see [it].

(Benim görmem için buraya getirmiş.)

He brought it here in order for me to see it.

Oraya Ali'yi görsün diye gitmiş.

He went there in order that he might see Ali.

(Oraya Ali'yi görmek için gitmiş.)

He went there in order to see Ali.

Kahveyi siz içesiniz diye yaptım.

I made the coffee so you might drink [it].

(Kahveyi siz için diye yaptım.)	I made the coffee so you might drink [it].
(Kahveyi sizin içmeniz için yaptım)	I made the coffee in order for you to drink it.
Siz de gelebilesiniz diye yemeği saat sekiz buçukta yiyeceğiz.	We are going to eat at 8:30 so that you too can come.
(Siz de gelebilin diye yemeği saat sekiz buçukta yiyeceğiz.)	
(Sizin de gelebilmeniz için yemeği saat sekiz buçukta yiyeceğiz.)	We're going to eat at 8:30 in order for you to be able to come too.
Anlamayayım diye çabuk çabuk konuşuyordu.	He was speaking very quickly so that I wouldn't understand.
(Anlamamam için çabuk çabuk konuşuyordu.)	He was speaking very quickly in order for me not to be able to understand.

48.17 NOTE: /diye/ 'thinking that' or 'since'

This construction also has appeared in 33.11

Examples:

47.3 Bütün arkadaşlarım, hemen gideceğim diye bana veda etmeğe istasyona koşmuşlardı.	'All my friends ran to say farewell thinking I was going to leave at once.'
Beni bir daha göremeyecek diye bana herşeyi anlatmağa başladı.	'As he wasn't going to (be able to) see me again he began to tell me everything.' (Thinking he would not see me again...').

See the drills for further examples.

48.18 GRAMMAR DRILL on /diye/ 'thinking that' or 'since'

Sample Sentences

Geç kalırdım diye taksiyle gittim.	Thinking I'd be late, I went by taxi.
Belki gelirsiniz diye saat altıya kadar beklemişler.	They waited till six thinking you might come.
Okurum diye kitabını burada bırakmış.	He left his book here thinking I'd read it.
Belki anlamamıştır diye tekrar tekrar izah ettim.	Thinking perhaps he hadn't understood (it) I explained over and over.
İlk mektubumuzu almamışsınızdır diye tekrar yazdık.	Presuming you hadn't gotten our first letter we wrote again.

Belki anlamam (anlayamam) diye
yavaş yavaş konuşuyordu.

He spoke very slowly thinking I
wouldn't (couldn't) understand.

Gelmeyeceğim diye çok üzülmüş.
(Gelmeyeceğim için çok üzülmüş)

Since I wasn't going to come he
was very concerned.

Gidiyorum diye beni görmeğe geldi.

Since I was leaving he came to
see me.

Telefon etmediniz diye gelmeyeceğinizi
zannettik.

Since you didn't phone, we thought
you weren't coming.

(Telefon etmediğiniz için gelmeye-
ceğinizi zannettik.)

Her zaman kahve içiyorsunuz diye
size kahve, kendime çay ısmarladım.
(Her zaman kahve içtiğiniz için...)

Since you always drink coffee,
I ordered coffee for you, tea
for myself.

Hava fena diye gelmemişler.
(Hava fena olduğu için...)

Since the weather was bad they
didn't come.

Siz beklemesini söylediniz diye
beklemiş.

He waited because you told him
to wait.

(Siz beklemesini söylediğiniz için
beklemiş.)

48.19 NOTE: Review of direct and indirect quotation and the uses of /diye/
and /söylemek/.

In note 33.9 it was noted that /demek/ is the only verb which may follow
a direct quotation and thus /diye/ 'saying' must intervene between the quotation
and /sormak/, /cevap vermek/, /seslenmek/ etc. In the notes above other uses of
/diye/ have been outlined.

Special attention must be paid to the fact that /söylemek/ is not used
after direct quotation even if /diye/ intervenes. Thus:

"Gidiyorum", dedi. He said, "I'm going."
"Gidiyorum" diye cevap verdi. He answered (saying) "I'm going."

But: Gideceğini söyledi. He said he was going.

Thus /söylemek/ is used with verbal noun in {-dík} or {-(y)ácák} for
indirect quotation.

/söylemek/ is used following /diye/ but here /diye/ is used in the sense
described in Note 48.17 above. Thus:

Gidiyorum diye söyledi. "Since I was leaving he said [it]."

See the drills for further examples.

48.20 GRAMMAR DRILL on Indirect questions with /diye/ 'if', 'whether'

Ankara'ya gidecek miyim diye sordu.	He asked if I was going to Ankara.
Bugün sinemaya gidecekler mi diye soracağım.	I'm going to ask [them] if they are going to the movies today.
Dün sizi gördüm mü diye sordu.	He asked if I had seen you yesterday.
Paran var mı diye sorduk.	We asked [him] if he had money.
Yarın gelecek mi diye soracağım.	I'm going to ask [him] whether he's coming tomorrow.

b) Direct quotations.

Geleceğim" diye cevap verdi.	He answered "I'm going to come."
"Sinemaya gideceğiz" diye cevap verdi.	He answered "We're going to the movies."
"Almayacağım" diye bildirdim.	I informed him "I'm not going to buy [it]."

48.21 REVIEW DRILLS on {-mîş} as attribute and {-mîş} + /olmak/

New Words:

kaynamak	to boil, be boiled
pişmek	to be cooked or baked
eskimek	to become old or worn out
kutu	box

a) Grammar Drills on {- mîş }Sample Sentences

Kaynamış su içmelisiniz.	You should drink boiled water.
Pişmiş sebze yememiz lâzımdı.	We had to eat cooked vegetables.
Odada eskimiş bir koltuk vardı.	There was an old worn armchair in the room.
Yorulmuş bir haldeydim.	I was worn out.
Görülmemiş bir şeydi.	It was an unusual thing.
Masanın üstünde açılmamış bir kutu vardı.	There was an opened package on the table.
Pişmemiş birşey yemeyiniz.	Don't eat anything uncooked.
Oraya gittiğim zaman kapıyı kapanmış buldum.	When I got there I found the door closed.
Hiç kullanılmamış birçok eşyalarını sattılar.	They sold a lot of their brand new (unused) belongings.

b) { -miş } + /olmak/

Saat yedide gelmiş olmamız lâzımdı.

We should have been there at seven o'clock.

Saat ikide yemek yenmiş olmalıydı.

The meal had to be eaten (have been eaten) at two o'clock.

Şimdiye kadar öğrenmiş olmalıydınız.

You should have learned by now.

Tren saat ikide gelmiş olacak.

The train will have come by two.

O zamana kadar gitmiş olacağız.

We'll have gone by then.

O zamana kadar işimi bitirmiş olurum.

I'll have finished my work by that time.

Oraya erken gitmekle Ali'yi de görmüş oldum.

By going there early I managed to see Ali, too. (I was one who has seen Ali).

Saat beşe kadar buradan gitmiş olmalısınız.

You must have left here by five o'clock.

Saat dörde kadar işimi bitirmiş olmalıyım ki trene yetişebileyim.

I must have finished my work by four o'clock [in order] that I may catch the train.

48.22 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

Import and Export

You have been asked to prepare a study on the imports and exports of the country to which you are assigned. Here are your findings: The major exports of the country are raw and partially manufactured goods (such as leaf tobacco, cotton, acorns, chrome and some other metals, hides, opium and mohair), agricultural and animal products (such as raisins, dried figs, filberts, other kinds of nuts, dried beans, fish, eggs, some years grain too), some live animals, (mostly cattle), and a few manufactured goods (mainly rugs, cigarettes and some sugar). Whereas, foremost among the imports are manufactured goods (such as machines, medicines, some cotton and wollen textiles, transportation vehicles, raw and partially manufactured goods (such as iron, steel and some gasoline) and last of all good-stuffs (such as coffee and cocoa which on the whole are not grown in the country).

UNIT 49

49.0 DIALOG: TarımAgriculture

-Bob-

müdürlük

directorate

İlhami

P.N.

Alo! Ziraat Müdürlüğü mü? Ben
Amerikalı gazeteci Bob. İlhami
Beyle görüşebilir miyim?

Is this the Agriculture Directorate?
I'm Bob, the American journalist.
May I speak with İlhami Bey please?

-İlhami-

Buyurun efendim, benim.

This is he. Go ahead, sir.

-Bob-

Beyefendi, Türkiye'nin ziraatı
hakkında bir makale yazıyorum.
Bu hususta sizden bilgi rica
edecektim. Sizi ne zaman
görebilirim?

Sir, I'm writing an article about
Turkish agriculture. I wanted
to ask you for some information
on this subject. When may I
see you?

-İlhami-

Öğleden sonra saat 2'de
görürebiliriz.

We could meet at two this afternoon.

-Bob-

Teşekkür ederim; efendim.

Thank you, sir.

-İlhami-

Rica ederim. Bir şey değil.

Don't mention it. It's nothing.

Ziraat MüdürlüğündeAt the Agriculture Directorate

-Bob-

İlhami Bey, ben Bob.

İlhami Bey, I'm Bob.

-İlhami-

Buyurun efendim, hoş geldiniz.

Come in, sir, welcome.

-Bob-

Hoş bulduk. İlhami Bey, Türkiye'de
toprak ziraata elverişli midir?

Glad to be here. İlhami Bey is
the soil in Turkey productive
for agriculture?

-İlhami-

arazi

asıl, -lı

aslında

lands

real, origin

in reality, essentially

Evet. Aslında bir ziraat memleketi olan Türkiye'nin iklimi ve arazi durumu buna müsaittir. Zaten halkın % 70 (yüzde yetmiş) topraktan geçinir.

Yes, the climate and land of Turkey, which is basically an agricultural country, are suited to this. After all, 70% of the population makes a living from the soil.

-Bob-

çiftçi

tarla

sürmek (1,a)

modern

farmer

field

to plow, cultivate

modern

Çiftçi tarlasını nasıl sürer; modern araçlarla mı?

How does the farmer till his fields? By modern means?

-İlhami-

ilkel / iptidaf

sunf

gübre

sunf gübre

suretiyle

gelişmek

yaymak

verim / randıman

önem / ehemmiyet, -ti

önemli / mühim, -mmi

traktör

primitive, primary

artificial

manure, dung

fertilizer

by, in (in doing or acting, in a way or manner)

to make progress, to develop

to spread, scatter, publish

yield, product, return

importance

important, notable

tractor

Hayır. Ziraat daha çok ilkel usullerle yapılmaktadır. Bununla beraber modern araçlarla ve sunf gübre kullanmak suretiyle yapılan ziraat yavaş yavaş gelişmekte ve yayılmaktadır. Sunf gübre fabrikalarının verim bakımından rolü çok önemlidir. Büyük toprak sahipleri traktör ve bazı ziraat araçlarından faydalanmağa başlamışlardır.

No. Agriculture is mainly done with primitive methods. At the same time, agriculture done with modern implements and chemical fertilizer is gradually improving and being extended. The role of chemical fertilizer factories is very important from the point of view of yields. Large land owners have begun to take advantage of tractors and other agricultural implements.

-Bob-

Köylünün hepsi yeter büyüklükte
toprağa sahip midir?

Do all of the villagers own
sufficient quantities of land?

-İlhami-

yâhut /veya

or

Hayır. Büyük toprak sahipleri
çok azdır. Köylü ya kendi
ihtiyacına yetecek kadar toprağa
sahiptir, yahut da hiç toprağı
yoktur.

No. Large land owners are very
few. The villager either owns
enough land to meet his needs
or else has no land at all.

-Bob-

Ziraat ürünleri nelerdir?

What are the various agricultural
products?

-İlhami-

tahıl / hububat

grain

baklagiller / bakliye

legumes, peas and beans

pancar

beets

buğday

wheat

Başlıca ziraat ürünleri tahıl,
baklagiller, pamuk, pancar, tütün
ve en esas ürün de buğdaydır.

The principal agricultural products
are grains, legumes, cotton,
beets, tobacco and the most basic
product is wheat.

-Bob-

Bu ürünler genellikle nerede
yetiştir?

Where do these products grow
generally?

-İlhami-

bereket, -ti / bolluk

abundance, blessing

bereketli / bol

abundant, fertile, productive

sık, -k1

frequent, often

Rize

P.N.

turunçgiller

citrus

Hububat Türkiye'nin hemen her yerinde
yetiştir. Bereketli yağmurların sık
yağdığı karadeniz sahillerinden
Rize'de fındık, çay, portakal ve
mandalina yetiştir. Ege bölgesi kuru
üzüm, kuru incir ve zeytin yetiştirir.
Güney bölgesi daha çok turunçgiller,
muz, yetiştirir. Pamuk Marmara bölge-
siyle Ege'de ve güney illerinde bilhassa
Çukurova'da yetiştir. Tütün ise hem
Karadeniz hem Marmara hem de Ege bölge-
lerinde yetiştir.

Grain is grown in almost every part
of Turkey. In Rize, along
the Black Sea coast where
abundant rains often fall, nuts,
tea, oranges and tangarines are
grown. The Aegean area grows
raisins, dried figs and olives.
In the southern region mostly grows
citrus and bananas. Cotton
grows in the Marmara, Aegean
and, of the southern provinces,
especially in Çukurova. As for
tobacco, that grows in the Black
Sea, the Marmara and the Aegean
areas.

-Bob-

sulama
sulamak (1)
Sulama işleri ne durumda?

irrigation
to irrigate, water
In what condition are irrigation projects?

-İlhami-

önem vermek/ehemmiyet vermek (a)
itibar / saygı
itibar etmek / saymak (a)
itibarla
bú itibarla
ekin
biriktirmek (1)

to care, to attach importance,
to deem important
esteem, consideration
to esteem, consider
as regards
and therefore, and so
crops, cultivation
to collect, save up (money),
accumulate

Büyük ziraat bölgelerinde sulama işlerine İkinci Dünya harbinden sonra önem verilmeğe başlanmıştır.

Importance began to be accorded to irrigation projects in large agricultural regions after the second world war.

Türkiye sahilleri hariç diğer bölgelerde iklim, kışlar çok soğuk, yazlar ise sıcak ve kurak geçer. Bu itibarla nehirlerde kâfi su olmadığından yaz aylarında ekinin sulanması ancak barajlarda biriktirilen sularla mümkün oluyor. Bunun da kâfi olduğu söylenemez.

Aside from Turkey's coasts, the climate in other regions: the winters are very cold and the summers very hot. Because of this ('with this consideration') on account of there not being enough water in the rivers, the irrigation of crops becomes possible only with water stored up in dams. It cannot be said that this is sufficient either.

-Bob-

Hükümet buna bir çare bulamaz mı?

Can't the government find a solution to this?

-İlhami-

Devlet Su İşleri
bütçe
müzakere
kontrol
asgarî / en az
dönüm

State Water Works
budget
discussion, negotiation
control
minimum
1/4 acre (about 940 square metres), (4.39 dönüm=acre)
flood, flooding

su baskını
Buldu bile. Hükümet, son Devlet Su İşleri bütçe müzakeresinde 530 yeni baraj yaptırılmasını ve bu barajlarla Türkiye'deki nehirlerin

It's already found one. The government, at the latest State Water Administration budget hearings requested the construction of 530 new dams and the control with these

kontrol edilmesini istedi. Bu barajlar asgarî 60 milyon dönüm araziye sulayacak ve 3.5 milyar dönüm araziye de su baskınından kurtaracak.

dams of Turkey's rivers. These dams will water at least 60 million hectares and protect from flooding 3.5 billion.

-Bob-

Beyefendi, bir şey daha öğrenmek istiyorum. Balık en çok hangi denizden çıkar?

Sir, I wish to learn one thing more. From which sea do the most fish come?

-İlhami-

mebzul, -lü / bol
Her denizde mebzuldur. Yalnız Marmara'nın balığı çok lezzetlidir.

abundant

They are abundant in all seas. But the Marmara fish are very delicious.

-Bob-

İlhami Bey, verdiğiniz bilgi için çok teşekkür ederim. Müsaadenizle efendim. Allah'a ısmarladık.

İlhami Bey, thank you very much for the information you have given. With your permission, sir. Farewell.

-İlhami-

Müsaade sizin efendim. Güle güle.

You may go, sir. Goodbye.

49.1 Questions on the Dialog and Related Questions

New Word yeteri kadar meets his needs, sufficient

1. Bob niçin Ziraat Müdürlüğüne gitmek istemişti?
2. İlhami Bey, onu saat kaçta görebileceğini söyledi?
3. Türkiye'de toprak tarıma elverişli mi?
4. Nüfusun yüzde kaçını topraktan geçirir?
5. Çiftçi tarlasını nasıl sürüyor?
6. Türkiye'de çiftçi suni gübre kullanıyor mu?
7. Köylü yeteri kadar toprağa sahip mi?
8. Başlıca ziraat ürünleri nelerdir?
9. Tütün en çok nerelerde ekiliyor?
10. Turunçgiller hangi bölgelerde yetişir?
11. Çukurovada en çok ne yetiştirilir?
12. İzmir'in kuru üzüm ve inciri meşhur mudur?
13. Karadeniz sahillerinde toprak verimli midir?
14. Hangi bölgelerde bol yağmur yağar?

15. Türkiye'de sulama işlerine ne zamandan beri önem verilmeğe başlanmıştır?
16. Türkiye'de kâfi baraj var mı, bu hususta hükümet neler düşünüyor?
17. Bu barajlardan ne fayda sağlanacak?
18. Türkiye'de en lezzetli balık hangi denizden çıkar?
19. Sizin memleketinizde yetişen başlıca ürünler hangileridir?
20. Çiftçiniz hükümetten yardım görür mü?

49.2 VOCABULARY DRILLS Sample Sentences

- a) Sürmek (1) 'to plow, cultivate'

New Word:

saban plow, plough

1. Çiftçi tarlasını sabanla sürer.
2. Tarlasını sürmek için traktör almış.
3. Traktörle sürülen tarlada iş daha çabuk biter.

- b) Sürmek (1) 'to drive (a vehicle)'

New Words:

dikkat, -ti attention, care
dikkatli attentive, careful

1. Çok dikkatli otomobil sürer.
2. Yavaş sür de rahat gidelim.
3. Ben yorulдум; biraz da sen sür.

- c) Sürmek (a) 'to rub on, put on'

New Word:

krem creme, ointment

1. Eline biraz krem sürsene.
2. Yüzüne çok boya sürmüşsün.
3. Biraz kâfi, çok sürme.

- d) Sürmek 'to exile'

New Word:

sürgün exile

1. Onu memleket dışına sürdüler.
2. Sürgünleri Avrupa'ya sürdüler.
3. Son Osmanlı Padişahları aydın Türkleri yurt dışına sürmüşlerdi.

e) El sürmek/dokunmak (a) 'to touch'

1. Elini sürme.
2. Sür elini, soğuk mu, sıcak mı anlarsın.
3. Elini sürmemeni sana kaç defa söyledim.

f) İleri sürmek (1) 'to put forward (suggestion, proposal)'

“Universite gençleri yeni fikirler ileri sürdüler.

Öne sürmek (1,a) 'to bring up (a matter)'

New Words:

toplantı	assembly, gathering, meeting
önerge	proposal

Meclisin dünkü toplantısında yeni önergeler öne sürüldü.

g) Sürme 'eyeliner, eye-salve'

Adamın gözünden sürmeyi çalar. 'He would steal the salve off a man's eye' (of a very crafty person)

49.3 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:

a) Random Substitution Drill

Cue

Pattern

	Bu ürünler genellikle <u>nerede</u> yetişir?
Akdeniz bölgesi	<u>Bu ürünler</u> genellikle Akdeniz bölgesinde yetişir.
turunçgiller	<u>Turunçgiller</u> genellikle Akdeniz bölgesinde yetişir.
pamuk	Pamuk genellikle <u>Akdeniz</u> bölgesinde yetişir.
Ege	<u>Pamuk</u> genellikle Ege bölgesinde yetişir.
üzüm ve incir	Üzüm ve incir <u>genellikle</u> Ege bölgesinde yetişir.
özellekle	<u>Üzüm ve incir</u> özellikle Ege bölgesinde yetişir.
tütün	Tütün özellikle <u>Ege</u> bölgesinde yetişir.
Karadeniz	<u>Tütün</u> özellikle Karadeniz bölgesinde yetişir.
fındık	Fındık <u>özellekle</u> Karadeniz bölgesinde yetişir.
bilhassa	<u>Fındık</u> bilhassa karadeniz bölgesinde yetişir.
çay.	Çay bilhassa karadeniz bölgesinde yetişir.

b) Expansion Drill.

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Öğrendi.
yetiştirdiğini	Yetiştirdiğini öğrendi.
pancar	Pancar yetiştirdiğini öğrendi.
tütün	Tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
pamuk	Pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
turunçgiller	Turunçgiller, pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
bakliye	Bakliye, turunçgiller, pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
hububat	Hububat, bakliye turunçgiller, pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
ziraat	Ziraat ürünlerinden hububat, bakliye, turunçgiller, pamuk, tütün,
ürünlerinden	pancar yetiştirdiğini öğrendi.
başlıca	Başlıca ziraat ürünlerinden hububat, bakliye, turunçgiller, pamuk,
	tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
Türkiye'de	Türkiye'de başlıca ziraat ürünlerinden hububat, bakliye, turunçgiller,
	pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
İlhami	İlhami Beyden Türkiye'de başlıca ziraat ürünlerinden hububat,
Beyden	bakliye, turunçgiller, pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.
Bob	Bob, İlhami Beyden Türkiye'de başlıca ziraat ürünlerinden hububat,
	bakliye, turunçgiller, pamuk, tütün, pancar yetiştirdiğini öğrendi.

49.4 NARRATIVE

<u>New Words:</u>	beklénmedik	unexpected
	iktisatçı	economist
	desteklemek (1)	to support, back

Liseyi bitirir bitirmez Siyasal Bilgiler Fakültesine gitmeğe karar vermiştim. Hariciyeci olmak istiyordum. Önce imtihanları kazanmalıydım. Siyasal Bilgilerin giriş imtihanını kazanamazsam, o zaman Hukuk Fakültesine giderim diye düşünüyordum. Ağabeyim geçen sene hem İktisat Fakültesinin hem de Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinin imtihanlarına girmiş, ne İktisatın ne de Dil, Tarihin imtihanlarını kazanabilmişti. Bu onun için beklenmedik bir şeydi: Bana öyle geliyordu ki o, ya öğretmen ya da İktisatçı olmak istiyordu. En sonunda Ziraat Fakültesine kabul edilmişti. İmtihanları kazanmış olsaydı belki bir gün öğretmen olabilirdi. Nihayet ben imtihanlara girmiş, kazanıp kazanmadığımı daha öğrenememişim. Neticeleri merakla bekliyordum. Neticeleri öğrendiğim zaman bizimkilere hangi fakülteye gideceğimi söyleyebilecektim. Babamın bana 'Mühendis olman istiyorum' diyeceğine emindim. Çünkü o, benim kendisi gibi memur olmamı istemiyormuş. Ağabeyim Ziraat Fakültesine gitti diye hiç memnun değildi. Babam onun Tıp Fakültesine girmesini çok istiyordu. Ben babama Teknik Üniversiteye gireyim mi? diye sorsaydım. Eminim ki ondan alacağım cevap "Gir" olacaktı. Babamın ideali benim mühendis olmamdı. Bense hariciyeci olmağı düşünüyordum. Hariciyeci olan amcam da beni destekliyordu.

49.5 NOTE: The verbal noun with {-dık} as attribute:

Bu onun için beklenmedik bir şeydi.

In previous notes and drills the verbal noun with {-dık} has been seen in its possessed form as noun and as attribute. Compare:

Nereden geldiğini söylemedi.

Anladığıma göre yanlıştır.

Oturduğunuz ev nerede?

Much less commonly the verbal noun without possessed suffixes is used as attribute as in the example above from the narrative. The verbal nouns with {-(y)ân} and with {-mîş} or {-(y)âcâk} plus /olan/ are much more common as attributes. Note and compare these examples of the four structures:

With {-(y)ân}

1. Saat yedide kalkan otobüs bizim evin önünden geçer.
2. Size Ankara'dan gelen arkadaşımı takdim edeceğim.
3. Bize kapıyı açan çocuk Ali Beyin oğludur.

With {-mîş} plus /olan/:

New Word: hikâye story

1. Bana verilmiş olan emre göre hareket edeceğim.
2. Size anlatılmış olan hikâyeler doğru değil.
3. Kendisine verilmiş olan parayı kâfi görmedi.

With {-(y)âcâk} plus /olan/:

1. Okunacak olan kitaplar burada.
2. Memlekete girecek olan eşyaların gümrükten geçmesi lâzım.
3. İmtihana girecek olan öğrenciler sağdaki odada beklesinler.

With {-dık}:

1. Bu şehre geleli üç gün olmuş ama görmedik yer bırakmamış.
2. Sarayın gezmedik yerini bırakmadım.
3. Okunmadık bir mevzu seçti.

In Turkish all attributes may also be used in structures as common nouns and this verbal noun with {-dık} is no exception, although occurrences are rare. Note these examples:

New Word: bildik/tanıdık acquaintance

1. İstasyonda birçok tanıdık vardı.
2. Bütün bildikler karşılamağa geldiler.

49.6 REVIEW DRILLS on {-sá} and {-(y)sa}

a) Sample Sentences with {-sá}

Fatma bir çay yapsa iyi olur.

It would be nice if Fatma would make tea.

Buradan telefon etsem olur mu?

Is it all right if I telephone from here?

Siz bize uğrasanız nasıl olur?

How would it be if you stopped at our house?

Bir telgraf çekseler kâfi mi?

Is it enough for them to ('if they') send a telegram?

Şurada biraz otursak.

[Is it all right] if we sit here for a bit?

Questions

Size de sigara alsa mı?

[Would it be a good idea] for him to buy cigarettes for you?

Should he buy cigarettes for you?

Kahvemi hemen istesem mi?

Should I ask for my coffee right away?

Acaba biraz daha beklesem mi?

I wonder if I should wait a little longer?

Parka kadar yürüsek mi?

Should we walk as far as the park?

Ahmet'e de sorsalar mı?

Should they ask Ahmet also?

Negative

Bizi beklemese iyi olur.

It would be nice if he doesn't wait for us.

Bari çok geç kalmamam.

I hope that at least I won't be very late.

Trenle gitmeseniz de olurdu.

It would have been all right even if you hadn't gone by train.

Telefon etmesem merak eder mi?

Will he worry if I don't telephone?

Taksiyle gitmesen yetişir miydin?

If you hadn't gone by taxi, would you have caught it?

Mektupları şimdi atmasak olur mu?

Would it be all right if we don't mail the letters now?

Ali'ye bugün uğramasak bir zararı var mı?

Does it matter if we don't stop by Ali's today?

Questions

O otelde kalmasa mı?

Ben de bir kebab yemesem mi?

Bir otobüsüne binmeseler mi?

Shouldn't he stay at that hotel?

Shouldn't I eat a barbeque too?

Shouldn't they get (on) the one o'clock bus?

b) Sample Sentences with {-iyor} + {-(y)sa}

Geliyorsa bekleyelim.

Ahmet'i arıyorsanız burada yok.

Zeynep'e gidiyorsa ona ne?

Oraya kadar yürüyorsak meyva da alırız.

Su istiyorlarsa veriniz.

If he's coming let's wait for him.

If you are looking for Ahmet, he isn't here.

If I'm going to zeynep's, what is it to him?

If we're walking that far, we'll buy [some] fruit too.

If they want water, give it to them.

Negative

Otomobil çalışmıyorsa nasıl gitsin?

Balık yemiyorsanız et vereyim.

Postaneye uğramıyorsa mektubu verme.

If the car isn't running ('working'), how should he go?

If you're not eating (or, don't eat) fish, I'll give you meat.

If they're not going to stop at the Post Office, don't give them the letter.

c) With {-(á,í)r}

Bize de gelirse memnun oluruz.

Ali'yi görürsem söylerim.

Kahve yaparsanız içerim.

Koşarsak trene yetişiriz.

We'll be pleased if he also comes to our house.

If I see Ali, I'll tell him.

If you make coffee I'll drink it.

If we run we'll catch the train.

Negative

Çok sigara içmezse iyi olur.

İstemezsem haber veririm.

Söylemezseniz bilmez.

Parayı ödemezsek verirler mi?

Kahve istemezlerse çay verelim.

It would be good if he doesn't smoke [too] much.

If I don't want it, I'll let [him] know.

If you don't tell [him], he won't know.

If we don't pay [them] the money, will they give [it to us]?

If they don't want coffee let's give them tea.

d) With {-dı} + {-(y)sa}

Nejat'ı gördüyse haberi duymuştur.

If he saw Nejat, he must have heard the news.

Makbuzu aldımsa evdedir.
(aldıysam)

If I got the receipt, it must be at home.

Başladınızsa bitirin.
(başladıysanız)

If you've started, finish it.

Ona söyledikse ne oldu?
(söylediysek)

What difference did it make if we told him?

Kalktılarsa kahvaltıya bekleyelim.
(kalktıysalar)

If they have gotten up let's wait [for them] for breakfast.

Negative

Bunu sevmeyince başka al.
(sevmediysen)

If you didn't like this one, take another.

Yemek yemedinizse buyurun.

If you haven't eaten, help yourself.

Unutmadımsa oradadır.
(unutmadıysam)

If I haven't forgotten, it must be there.

Anlamadımlarsa biraz izah edelim.
(anlamadıysalar)

If they didn't understand, let's explain.

e) With {-miş}

Gelmişse bizi arar.

If he has come, he'll look for us.

Unutmuşsam, kusura bakmayın.

If I have forgotten, [please] excuse [me].

Kahvaltı etmişseniz, bir çay içiniz.

If you have had breakfast, have a [cup of] tea.

Parayı orada bırakmışsak buluruz.

If we left the money there, we'll find it.

Gelmişlerse telefon ederler.

If they have come, they'll call [us].

Negative

Meyva istememişse almayalım.

If he didn't want the fruit, let's not buy it.

Tanışmamışsanız takdim edeyim.

If you haven't met [them], let me introduce you.

Orayı görmemişsek yarın gidelim.

If we haven't seen that place, let's go tomorrow.

Trene binmemişlerse acaba otobüsle mi gelecekler?

If they didn't [take] the train, I wonder if they'll come by bus.

49.7 REVIEW DRILL on {-sá} + {-(y)dı}

Biraz bekleseydi görecekti.
(bekleyeydi)

If he had waited a little, he
would have seen it.

Haber alsaydım size telefon ederdim.
(alaydım)

If I had the news, I would have
called you.

Koşsaydık yetişecektik.
(koşaydık)

If we had run, we would have
caught it.

İsteseydiniz size de verirdi.
(isteyeydiniz)

If you had wanted it, he would
have given it to you, too.

Erken gelseydiler yer vardı.
(geleydiler)

If they had come early, there
would have been room [for them].

Negative

Söylemeseydiniz iyi olurdu.

If you hadn't told it, it would
have been better.

Taze olmasaydı almazdım.

If it hadn't been fresh, I wouldn't
have bought it.

Telgraf çekmeseydim merak ederdi.

If I hadn't sent a telegram, he
would have been concerned.

Sabahleyin başlamasaydık, bu
iş bitmezdi.

If we hadn't begun in the morning,
this job wouldn't have been
finished.

Anlamasaydılar tekrar sorarlardı.

If they hadn't understood it,
they would have asked again.

49.8 REVIEW DRILL on {-sá} + {-(y)mış}

İşleri erken bitseymiş, gelecekmış.

If his jobs had been finished
early, he would have come.

Sorsaymışım söyleyecekmış.

If I had asked, he would have
told me.

Bir saat daha otursaymışız,
görecekmışiz.

If we had stayed one hour longer,
we would have seen it.

Taahhütlü verseymişler daha iyi
olacaktı.

It would have been better if they
had sent it registered.

İsmlerleştirecekmışınız size de
getirecekmış.

If you had ordered it, he would
have brought it to you too.

Negative

Bizi görmeseymiş üzülecekmış.

If he hadn't seen us, he would
have worried.

Tekrar söylemeseymişim
unutacaktı.

If I hadn't said it again, he
would have forgotten.

Şimdi ödemeseymişsiniz olmaz mıymış?	If you hadn't paid it now, wouldn't it have been all right?
Haber vermeseymişiz sokağa çıkıyorlarmış.	If we hadn't let them know, they would have gone out.
Biraz daha kalsaymışlar tanışacakmışız.	If they had stayed a little longer, we would have been acquainted.
Benim işim değil, o yapsaydı!	It's not my job; he should have done it.
Haberim yoktu, söyleseydin!	I didn't know. If only you had told me!
Çağırmadıysalar gitmeseydiniz!	Since they didn't call you, you shouldn't have gone.
İstemediyse ona almasaydık.	If he didn't want it, we shouldn't have bought it for him.
Keşke arkadaşınızla ben de görüşseydim!	If only I had spoken with your friend, too!
Bari size bir kahve yapsaydım!	I wish I had at least made a cup of coffee for you.

49.9 NOTE: Review of {-sá} and {-(y)sa} forms: /eğer/ and /keşke/:

In Notes 29.13 and 30.4 {-(y)sa} and the participle with {-sá} were explained and drilled. In those notes it was explained that the form {-(y)sa} suffixed to nouns or participles expresses a conditional meaning translatable by 'if' or often by 'when' while the participle formed with the suffix {-sá} often expresses the desire or wish of the speaker that the condition might be so.

These meanings are often reinforced by the use of the conjunctions /eğer/ 'if' and /keşké/ 'if only, would that'. Note these examples:

1. (Eğer) yarın gitmezsem gelecek hafta giderim. 'If I don't go tomorrow, I'll go next week.'
2. (Keşke) siz de gelseydiniz. 'If only you too had come.'

In combinations of participles in {-sá} and {d1} with the 'opposite' forms {-(y)d1} and {-(y)sa} the usage is a little different. Compare:

3. (Eğer) ona söylemeseydiniz daha iyi olurdu. 'It would have been better if you had not told him.'
4. (Keşke) ona söylemeseydiniz. 'If only you hadn't told him.'
5. (Eğer) ona söylemedinizse (söylemediyseniz) haberi yoktur. 'If you didn't (since you didn't) tell him he doesn't know.'

6. (Eğer) ona söylememişseniz haberi yoktur. 'If you haven't (since you haven't) told him, he doesn't know.'

Note that in #3 and 4 it is clear that you did tell him albeit it would have been better had you not done so. In #5 and 6 the reversal of the {-dı} {miş} and {-sa} forms indicates either that you actually have not told him or that such is the possibility upon which I am commenting.

Thus a more literal, but, of course, not perfectly so, translation of these sentences might be:

3. 'You were one who [if he] had not told it would have been better.'
4. '[If only] you were one who [if he] had not told.'
5. 'If you are one who did not tell....'
6. 'If you are one who has not told,....'

While these translations don't all make good English sense they may help to point up the distinctions here.

Note that only the participle with {-sa} is used with /keşke/ and that this same participle may be used with /eğer/ (or without it in the sense of /eğer/) when a clause expresses the result.

49.10 REVIEW DRILLS

a) Participle + {-(y)sa}

(Eğer) Ali'yi görürseniz söyleyin.
Yarın Ankara'ya gidiyorum.	'If you see Ali tell him I'm
going to Ankara tomorrow.'
(Eğer) beni bekliyorsa şimdi
geleceğimi söyleyin.	'If he's waiting for me, tell
[him] I'll come right away.'
(Eğer) anlamıyorsanız tekrar
etsin.	'If you don't understand, let
him repeat.'
(Eğer) gelecekse bana bildirsin.	'If she's going to come, let her
inform me.'
(Eğer) o yapmayacaksa ben yaparım.	'If he's not going to do [it]
I'll do [it].'
(Eğer) Ali bugün Ankara'dan
geldiyse muhakkak bu
akşam bize gelir.	'If Ali came from Ankara today
he'll surely come to [see]
us this evening.'
(Eğer) hâlâ bir haber almadıysanız
(almadınızsa)
bir telgraf çekin.	'If you still haven't gotten any
news send a wire.'

b) Noun + {-(y)sa}

(Eğer) iyi bir lokantaysa gidelim. gitmeyelim.	'If its a good restaurant, let's go.'
(Eğer) iyi bir otel değilse,	'If its not a good hotel, let's not go.'
(Eğer) haberi varsa gelir.	'If he knows he'll come.'
(Eğer) telefonu yoksa mektup yazar bildiririm.	'If he has no phone I'll write a letter and inform [him].'

c) Participle formed with {-sá}

(Eğer) bugün gelse iyi olur.	'If he should come today it would be fine.'
(Keşke) bugün gelse.	'If only [he] would come today.'
(Keşke) bir kaç gün daha kalsa.	'If only [she] would stay a few more days.'
(Keşke) sormasa.	'If only [he] wouldn't ask.'
(Keşke) bugün gitmese.	'If only [she] wouldn't go today.'

d) Participle formed with {-sá} plus {-(y)dı}

(Eğer) taksiyle gitseydim yetişirdim.	'If I had gone by cab I'd have made it.'
(Eğer) o şekilde yapmasaydınız daha iyi olurdu.	'If you had not made it that shape it would have been better.'
(Keşke) dün gelseydi.	'If only [he]'d come yesterday.'
(Keşke) ona da söyleseydik.	'If only we'd told him too.'
(Keşke) ona sormasaydınız.	'If only you hadn't asked him.'

49.11 NOTE: Review of Subordinate Predications:A. Subordinate-predicate' verb forms:1. Suffixes to verbal bases and stems:

In many notes in previous units it has been pointed out that certain suffixes when added to verbal bases or stems produce forms which are 'subordinate-predicate' - that is, these forms are the ends of statements (or 'predications') which depend for their completion - for the necessary information about the time of the action and the person of the actor - upon the suffixes of the next ensuing predicate.

Examples of such structures are:

1. Yürüyerek gideceğim.	'I'm going to (go) [by] walk(ing).'
2. Eve gidince size telefon ederim.	'When I go home (upon going home) I'll phone you.'
3. Kendim gidip alacağım.	'I'm going to go myself and get [it].'
4. Babanızı görmeğe geldikçe bize de uğrayın.	'When(ever) you come to see your father, call on us too.'

2. {-(y)ken} 'when', 'while':

'Subordinate predicate' form - that with {-(y)ken} - is not suffixed to verb bases and stems but to noun forms - common nouns, adjectives, verbal nouns and participles. In this respect this suffix is parallel to the other 'imek' forms {-(y)d1}, {-(y)mış} and {-(y)sa}. {-(y)ken} differs however, in that no personal suffixes follow it.

5. Aklıma gelmişken size bir şey söyleyeyim.	'While it's come to mind let me tell you something.'
6. Telgraf çekecekken mektup yazmış.	'While (although) he was going to telegraph, he wrote a letter.'
7. Bu kadar zaman beklemişken onu görmek istiyorum.	'When (since) I've waited this long, I want to see him.'
8. Telgraf çekmemişken 'çektim' dedi.	'He said 'I sent a wire' when he apparently hadn't done so.'
9. Ali askerken Konya'da kalıyordu.	'When Ali was a soldier he was staying in Konya.'
10. Annem hastayken size gelemem.	'I can't come to [see] you while my mother is ill.'
11. Ali buradayken her gün görürdüm.	'I saw Ali everyday while he was here.'

3. {-(â, ı)r} and {-mâz} 'as soon as':

In note 36.5 we noted that a combination of the positive and negative participles with {-(â,ı)r} and {-mâz} suffixes without personal endings carries a subordinate predicate sense 'as soon as':

12. Beni görür görmez yanıma geldi.	'As soon as he saw me he came over.'
13. Yemek yer yemez çıkalım.	'Let's go out as soon as we eat.'

4. /diye/, /göre/ etc. 'saying', 'according to'

One verbal form, which we have noted from time to time and which functions as a participle with personal suffixes in certain expressions, is commonly a subordinate predicate without personal endings in certain 'frozen' expressions, rarely elsewhere. This is the verbal in {-(y)â} as in 'Güle güle.' We have noticed a number of different uses of /diye/ and göre/.

14. Bana göre doğrudur.	'In my opinion (according to me) that's true.'
15. 'Nereye gidelim?' diye sordu	'He asked (saying) 'Where shall we go?'
16. Üzülmesiniz diye telefon ediyorum.	'I'm calling that you may not worry.'

5. Negative stem plus {-dân} 'without'

The negative stem plus the 'noun suffix' {-dân} is used as a subordinate predicate in the sense of 'without'

17. Kitaba bakmadan söyleyin.	'Say [it] without looking at the book'.

6. Verbal form with {-mâk+tân+sa} 'rather than':

The 'infinitive' verbal noun with {mâk} plus {dân} 'noun suffix' plus {-(y)sa} is used as a subordinate predicate with a meaning approximating 'rather than'.

18. Taksiye beş on lira vermektense yürümeği tercih ettik.	'Rather than give five or ten liras for a cab we preferred to walk.'

- B. 'Post-positions'. 'after ..ing', 'before ..ing', 'until ..', 'because', 'on account of', 'when', 'as', etc.

In addition to the subordinate predicate suffixes noted above, there are a number of nouns the essential function of which in certain constructions is also to make a subordinate predicate. Words of this type, like: /için/, /gibi/, /sonra/, /evvel/, /önce/, /kadar/, /zaman/, /vakit/, /beri/, /dolayı/, /rağmen/ are used without (further) suffixes after verbal nouns at the end of subordinate predications in sentences like the following:

19. O kitabı okuduktan <u>sonra</u> bana verir misiniz?	'Will you give me that book after you read it?'
20. Gitmeden <u>evvel</u> (<u>önce</u>) lütfen beni görünüz.	'Please see me before you go.'
21. Ben gelinceye <u>kadar</u> burada bekleyin.	'Wait here until I come.'

(Note that the form with $\{-(y)ınca\}$ in addition to being a subordinate predicate as in sentence # 2 may also, as in sentence #21, take the 'noun suffix' $\{-(y)á\}$ before kadar. Another expression with the same general meaning is formed from the verbal in $\{-(y)á\}$ (e.g. göre), plus the 3rd person possessed suffix, plus $\{-(y)á\}$ 'noun suffix'. e.g.:

22. Ali gelesiye <u>kadar</u> burada bekleyelim.	'Let's wait here until Ali comes.'
23. Geç geldiğim <u>için</u> onu göremedim.	'I wasn't able to see him because I came late.'
24. Geç geldiğimden dolayı onu göremedim.	'I wasn't able to see him on account of my coming late.'
25. Geldiği <u>zaman</u> ben burada değildim.	'I wasn't here when he came.'
26. Ben de sizin yaptığınız <u>gibi</u> yapmak istiyorum.	'I want to do as you do.'
27. Gelmemesine <u>rağmen</u> işimizi halledebildik.	'In spite of his not having come we were able to take care of our business.'
28. Geldiğimden <u>beri</u> çok meşgulüm.	'I've been very busy since I came.'

These words are often called 'postpositions' by analogy of usage and contrast of position with the prepositions of other languages. Notice that in the sample sentences above they are used with verbal nouns to make structures which we often translate into English by clauses rather than prepositional phrases. Most of these words may also be used with nouns in which case often we do use a preposition in translation:

29. Ondan <u>sonra</u> ne oldu?	'What happened after that?'
30. O zamana <u>kadar</u> Ankara'ya hiç gitmemiştim.	'I hadn't been to Ankara up to that time!'
31. Onun <u>için</u> size yardım edemem.	'For that [reason] I can't help you.'
32. Benim <u>gibi</u> olma.	'Don't be like me.'
33. Buna <u>rağmen</u> giderim	'I'll go in spite of this.'
34. O günden <u>beri</u> buradayım.	'I've been here since that day.'

Note that most of these words also function as common nouns:

35. <u>Sonrasını</u> bilmiyorum.	'I don't know the sequel of it.'
36. O <u>kadarını</u> biliyorum.	'I know that much of it.'
37. Dolayısıyla <u>gidemedim</u> .	'I couldn't go for this reason.'

38. Zaman mühim. 'Time is important.'
39. Bunun gibisini hiç görmedim. 'I've never seen the like of it.'
40. Mektep hükümet binasının
berisindedir. 'The school is this side of the
government building.'

Occasionally, especially in the negative, words of this group carry rather special meanings:

41. Kitabı okumadıktan sonra
vermem. 'I won't give the book without
having read it.'
- or: 'Unless I've read the book, 'I
won't give it.'

C. Subordinate predications with 'adverbial' suffix {-an} and with noun suffix {-dá} '--ing/, 'upon --ing', 'in case', 'instead' etc.:

A certain number also of 'adverbial' expressions with the suffix {-an} function as subordinate predications together with a great number of structures with the 'locative' noun suffix {-dá} :

New Words: hitaben addressing
hitap etmek (a) to address

42. Ali'ye hitaben 'gelmez
misin?' diye seslendi. 'Addressing Ali he shouted
(saying) 'Won't you come.'

Note that /rağmen/ 'in spite of' (from /rağm/ 'spite') in the list of 'postpositions' above belongs formally with /hitaben/ and other forms with {an}.

43. Geldiğinde yaparım. 'I'll do it when he comes.
(upon his coming).'
44. Geç geldiğiniz takdirde
onu göremezsiniz. 'In case you come late you won't
be able to see him.'
45. Buraya gelecek yerde eve
gitmiş. 'Instead of coming here he went
home.'
46. Geç başladığım halde saat
bire kadar bitirdim. 'Although I started late, I
finished by one o'clock.'

D. Expressions of time with {-dá} 'noun suffix':

To our list must be added all expressions of time and similar 'adverbial' components with {-dá}:

47. Saat onda bize gelin. 'Come to [see] us at 10.o'clock.'

Notice that we translate /saat onda/ with a prepositional phrase 'at 10 o'clock' but that structurally it is a predication: /saat/ 'subject'; /onda/ 'predicate'. Compare: /saat on/ 'The hour [is] ten.'

E. Other subordinate predications of time:

Expressions of time like /geçen gün/, /gelecek hafta/, etc. do not have the same structure as the subordinate predications we have discussed, but function, nonetheless, in the same way - as separate subordinate statements - and so must be treated also as subordinate constructions acting as a single (time) component in the larger statement. Thus:

48. Geçen gün sizi postanede gördüm. 'I saw you at the post office the other day.'

consists of a major statement /sizi postanede gördüm/ and a minor statement /geçen gün/ '[it was] the other day.'

F. The subordinate predication with {-dır} expressing length of time:

The structure noted earlier with {-dır} suffixed to an expression {-dır} functioning as the sign of the predication:

49. Üç senedir Ankara'yı hiç görmedim. 'I haven't seen Ankara at all for three years.' (Literally: It is three years I have not seen Ankara at all.)

G. The 'imek' forms as subordinate predications.

In Note 49.9 we reviewed {-sá} and {-(y)sa} forms. Looking back at the examples there, notice that the forms appropriate to use with /eğer/ 'if' ordinarily are used as subordinate 'conditional' predications. The 'imek' forms may all be suffixed to such predications but only {-(y)sa} and {-(y)ken} make truly subordinate predications - the others, {-(y)dı} and {-(y)mış} , tend to separate off as separate sentences the structures to which they are attached.

50. Saat onsa gidelim. 'If it's ten o'clock let's go.'
51. Saat on iken on bir buçuk dedi. 'He said it was 11:30 while it was [only] ten o'clock.'
52. Sizi postanede görmüş. O geçen gündü. 'He saw you at the post office. It was the other day.'
53. Saat onbirmiş. Gitmek istiyor. 'It's (apparently) eleven o'clock. He wants to leave.'

Thus we have in a sense followed the Turkish subordinate predication from structures clearly marked as subordinated: subordinate-predications, postpositional predications, etc.) to structures which are separated off as separate sentences, the relationship between which is no longer a matter of grammatical structure but has become a matter of semantics or logic.

49.12 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

Agriculture

Turkey is a predominantly agricultural country; 70% of her population depending on the land for its livelihood.

You have decided to buy a farm, and retire in Western Turkey. So, you made a study of the major crops raised in this area. You see that most of the olive groves are situated around Edremit and Ayrılık. These olives are suitable for making oil. Those that are good to eat are grown in the area south of the Sea of Marmara. In the Aegean plains a great deal of tobacco and sesame are planted. Grapes, figs and cotton also grow in abundance in this area, particularly in the plains around the Büyük Menderes and the Küçük Menderes Rivers. The grapes that are good for wine grow in Eastern Thrace. As far as cotton is concerned, these plains are the second most suitable after Çukurova in Southern Turkey. The type of filberts that are good to eat fresh are also grown in Western Turkey around İzmit Bay. Tobacco, cotton, dried figs, raisins, and filberts are among the major exports of Turkey.

After much consideration, the fertile soil of the Aegean area looks very attractive to you.

UNIT 50

50.0 DIALOG: Türkiye'nin EkonomisiEconomy of Turkey

-Bob-

Cevat Bey merhaba. Epeydir sizi
göremedik.

Hello, Cevat Bey. I haven't seen
you for a long time.

-Cevat-

Cevat
dolaşmak(1)

P.N.
to make a tour, go a round
of visits

Merhaba efendim. İki aydır tetkik
seyahatindeydim. Bir hayli dolaştım.

Hello, sir. I've been on an
inspection trip for two months.
I got around quite a bit.

-Bob-

izlenim / intıba, -1
İzlenimlerinizi öğrenmeği pek isterdim.
Türkiye'nin ekonomisi hakkında fazla
bir bilgim yok. Zamanınız varsa bana
biraz izahat verir misiniz?

impression, feeling
I've wanted a lot to learn your
impressions. I don't know too
much about Turkey's economy.
If you have time could you
enlighten me a bit?

-Cevat-

halıcılık sanayii
ip, -pi
iplik
dokuma
dokuma sanayii
kimya
seramik
kol
petrol, -lü
petroşimi
hénüz
kuruluş

carpet or rug industry
rope, string, cord
thread, sewing-cotton
weaving, cotton, fabric
textile industry
chemistry
ceramic
branch, subdivision
petroleum, oil
petrochemical industry
just now, [yet, still (with
negative)]
establishment

Memnuniyetle. Türkiye ziraf bir
memleket olmakla beraber sanayiide
gelişmektedir. Türkiye'nin sanayii:
Halıcılık dahil iplik ve dokuma
sanayii, kâğıt, şeker, çimento, demir
çelik sanayii ile kimya ve seramik
sanayii kollarında toplanır.

With pleasure. Although Turkey
is an agricultural country,
industry too is increasing.
Turkey's industries are grouped
[as follows]: Spinning and
weaving industries, including
rug making; paper, sugar, cement,
iron and steel industries;
chemical and ceramic industries.

Bu araa ele alınan muhim bir sanayi kolu da petroimi sanayiidir. Henüz kurulu halindedir.

An industry considered important at this period is the petro-chemical industry. It is still in the foundation stage.

-Bob-

dal
tamamen
l
ithalt, -t

branch, subdivision
completely, entirely
quantity, measure
imports

Bu saydığınız sanayi dalları memleket ihtiyacına tamamen cevap verebilecek lde midir? Yoksa bu maddelerde hl ithalt yapılmakta mıdır?

Are these industrial branches which you recounted of a size to be able entirely to answer the national need? If not are imports still being made of these materials?

-Cevat-

pamuklu
mensucat, -t
istihsal, -li
istihsal etmek/elde etmek
pancar
imkn
sermaye
tevik, -ki
tevik etmek (1)
kanun
itirak, -ki/katılma

of cotton, wadded
textiles
act of producing as acquiring to produce, to obtain
beet
possibility, practicability
capital
encouragement, incitement
to encourage, incite
law, rule, code of laws
participation

Ynl dokuma sanayii için hariten kısmen yn ithal edilir. Pamuk ve pamuklu mensucat sanayii ile eker, imento sanayii son zamanlarda ihtiyaca cevap verecek duruma gelmiştir. eker istihsali, pancarın verimli olduğu yıllarda ihracata imkn vermektedir. Yabancı sermaye teşvik kanunundan faydalanılarak Amerikalıların itirakiyle Karadeniz Erelisinde kurulan demir ve elik fabrikası memleketin ihtiyacını şimdilik karşılamaktadır. Kıt ve kimya sanayii yetersizdir. Bunun için byk fabrikalar kurulmaktadır.

Part of the wool for the woollen weaving industry is imported from abroad. The cotton and cotton textile industry along with the sugar and cement industries have lately arrived at a state of answering the need. The production of sugar has opened the possibility of export in years when beets are plentiful. The iron and steel factory established at Ereli of the Black Sea with the participation of Americans taking advantage of the law for the encouragement of foreign capital is meeting the national need for the present. Paper and chemical industries are insufficient. Large factories are being established for these.

-Bob-

Türkiye genellikle neler ihraç eder?

What does Turkey generally export?

-Cevat-

Başlıca tütün, kuru incir ve üzüm,
fındık, pamuk, ham madenlerden
krom, demir ve bakır, canlı hayvan,
tiftik, deri ve baklagiller ihraç
eder.

It exports principally tobacco,
dried figs and raisins; nuts;
cotton; of raw materials
chrome, iron and copper;
livestock; mohair; hides;
and legumes.

-Bob-

İthalatınız nedir?

What are your imports?

-Cevat-

mamulât, -tı

manufactures, manufactured
goods

yakıt

fuel

fiber

fibre

Türkiye genellikle makine ve yedek
parçaları, demir ve çelikten
yapılmış mamulât, nakil vasıtaları,
yakıt, fiber ile ilaç ve boya ihtal.
eder.

Turkey in general imports machines
and spare parts, manufactures
made of iron and steel, trans-
port vehicles, fuels, fibres,
drugs and paint.

-Bob-

Türkiye'de petrol var mı?

Is there petroleum in Turkey?

-Cevat-

Batman

P.N.

Raman

P.N.

Garzan

P.N.

halen

now, at present

ecnebi

foreign, foreigner, stranger

kumpány

company

Petrol genellikle Türkiye'nin
Güney-Doğu bölgelerinde bilhassa
Batman, Raman ve Garzan'da çıkıyor.
Halen Türkiye'de petrol istihsal
eden üç Türk ve onbir ecnebi
kumpanya var.

Petroleum is found ('emerges')
primarily in the southwest
regions of Turkey, especially
in Batman, Raman and Garzan.
Presently there are three
Turkish and eleven foreign
companies producing petroleum
in Turkey.

-Bob-

Petrol Türkiye'nin ihtiyacını
karşılatabiliyor mu?

Is this petroleum able to meet
Turkey's needs?

-Cevat-

Bugün için elde edilen petrol,
Türkiye'nin ihtiyacının %
44'nü sağlıyor.

The petroleum produced as of today,
assures 44% of Turkey's require-
ments.

-Bob-

imal, -li
imal etmek

manufacture, making
to manufacture, make, produce

Türkiye'de otomobil imal ediliyor mu?

Are automobiles manufactured in
Turkey?

-Cevat-

montaj
Anadol

assembly line
P.N.

Şimdilik motoru dışardan gelen ve
montajı Türkiye'de yapılan 4
silindirli, düz vitesli Anadol
adlı bir otomobil imal ediliyor.
Bir iki yıl içinde motorun da
Türkiye'de yapılabileceğini
zannediyorum.

At the present time, with motors
from abroad and assembly done
in Turkey, a four cylinder,
straight-shift car called
'Anadol' is being made. I
believe the engines also will
be able to be made in Turkey
in a year or two.

-Bob-

işsizlik

unemployment

Türkiye'de işsizlik var mı?

Is there unemployment in Turkey.

-Cevat-

önlemek (ı)
tabiatıyla

to prevent, resist, face
naturally, of itself

Her memlekette olduğu gibi,
Türkiye'de de tabiatıyla
işsizlik var. Bu yüzden
200 binden fazla Türk işçisi
Batı Almanya'ya gitmiş
bulunmaktadır.

Naturally, there is unemployment
in Turkey as in every country.
On account of this more than
200,000 Turkish workers have
gone to West Germany.

Hükümet işsizliği önlemek için
Anadolu'nun muhtelif yerlerinde
sanayi merkezleri kurmağı
tasarlıyor.

The government is attempting to
establish industrial centers
in various places in Anatolia
to head off unemployment.

-Bob-

Acaba Türkiye kendi ekonomisi ile kendi ihtiyacını tamamen ne zaman karşılayabilecek?

One wonders when Turkey will be able completely to meet its needs with its own economy?

-Cevat-

Yakın bir gelecekte Türkiye'nin kendi ekonomisi ile ihtiyaçlarını karşılayabileceğine inanıyorum. Bunu da başaracağımıza eminim.

I have faith that Turkey will be able to meet its needs with its own economy in the near future. I'm sure too we shall succeed in this.

-Bob-

Cevat Bey, izahatınız için çok teşekkür ederim.

Thank you very much for your explanation. Cevat Bey.

-Cevat-

Rica ederim efendim. Bir şey değil.

I beg of you, sir. It's nothing.

50.1 Question on the Dialog and Related Questions:

1. Cevat Bey iki aydır neredeymiş?
2. Bob, Cevat Beyin seyahat izlenimlerinden neler öğrendi?
3. Türkiye ziraat memleketi midir, sanayi memleketi midir?
4. Türkiye'nin sanayii hangi dallarda toplanır?
5. Henüz kuruluş halinde olan sanayi hangisidir?
6. Bu sanayi kolları memleketin ihtiyacını karşılıyor mu?
7. Türkiye'de yünlü dokuma sanayi nasıldır?
8. Son zamanlarda ihtiyaca tamamen cevap veren sanayi dalları hangilerdir?
9. Türkiye şeker ihraç ediyor mu?
10. Karadeniz Ereğlisinde ne fabrikası var ve bu fabrika nasıl kurulmuş?
11. Türkiye'de yetersiz sanayi dallarını biliyor musunuz, bunlar için hükümet bir şey düşünüyor mu?
12. Türkiye'nin ihraç ettiği maddeler nelerdir?
13. Türkiye'nin ithalatı hakkında neler biliyorsunuz?
14. Türkiye'de Petrol nerelerde çıkıyor?
15. Türkiye'de elde edilen Petrol ihtiyacın yüzde kaçını karşılıyor?
16. Türkiye'de otomobil sanayi var mı?
17. Türkiye'nin yeter iş sahası var mı?
18. Türkiye'nin ekonomisinin geleceği hakkında fikriniz nedir?
19. Sizin memleketiniz sanayi memleketi midir, sanayiniz hangi dallarda gelişmiştir?
20. Memleketinizin ekonomisi hakkında biraz bilgi verir misiniz?

50.2 VARIATION DRILLS on Basic Sentences of the Dialog:a) Random Substitution-Correlation Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	<u>Petrol</u> Türkiye'nin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?
sanayi	<u>Sanayi</u> Türkiye'nin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?
fabrikalar	<u>Fabrikalar</u> Türkiye'nin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?
buğday	Buğday <u>Türkiye</u> 'nin ihtiyacını karşılayabiliyor mu?
memleket	Buğday memleketin ihtiyacını karşılayabiliyor <u>mu</u> ?
karşılıyor	<u>Buğday</u> memleketin ihtiyacını karşılıyor.
madenler	Madenler memleketin ihtiyacını <u>karşılıyor</u> .
yetmek	<u>Madenler</u> memleketin ihtiyacına yetiyor.
findık	<u>Findık</u> memleketin ihtiyacına yetiyor.
tütün	<u>Tütün</u> memleketin ihtiyacına yetiyor.
pamuk	Pamuk memleketin ihtiyacına <u>yetiyor</u> .
kâfi gelmek	Pamuk memleketin ihtiyacına kâfi geliyor.

b) Expansion Drill

<u>Cue</u>	<u>Pattern</u>
	Öğrendi.
ithal ettiğini	İthal ettiğini öğrendi.
boya	Boya ithal ettiğini öğrendi.
ilâç ve	İlâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
fiber ile	Fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
yakıt	Yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
nakil	Nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini
vasıtaları	öğrendi.
mamulât	Mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
çelikten	Çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile
yapılmış	ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
demir ve	Demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt,
	fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
yedek parçaları	Yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil
	vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
makine ve	Makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil
	vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
genellikle	Genellikle makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış
	mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
yabancı	Yabancı memleketlerden genellikle makine ve yedek parçaları,
memleketlerden	demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt,
	fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.

	Yabancı memleketlerden genellikle makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
Türkiye'nin	Türkiye'nin yabancı memleketlerden genellikle makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
Cevat Beyden	Cevat Beyden Türkiye'nin yabancı memleketlerden genellikle makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.
Bob	Bob, Cevat Beyden Türkiye'nin yabancı memleketlerden genellikle makine ve yedek parçaları, demir ve çelikten yapılmış mamulât, nakil vasıtaları, yakıt, fiber ile ilâç ve boya ithal ettiğini öğrendi.

c) Expansion DrillNew Words:

kuşyemi, -ni	bird-seed, hempseed
Çekoslovakya	Czechoslovakia
İtalya	Italy

CuePattern

Okudu.

gazetede	Gazetede okudu.
gönderildiğini	Gönderildiğini gazetede okudu.
iç fındık	İç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
10 ton	10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
İtalya'ya	İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
25 ton kuzu derisi	25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
Çekoslovakya'ya	Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
Amerika'ya 100 ton kuşyemi	Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
İngiltere'ye 65 ton fındık	İngiltere'ye 65 ton fındık, Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
Batı Almanya'ya 34 ton şeftali	Batı Almanya'ya 34 ton şeftali, İngiltere'ye 65 ton fındık, Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.
dün	Dün Batı Almanya'ya 34 ton şeftali, İngiltere'ye 65 ton fındık, Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.

- Türkiye'den Dün Batı Almanya'ya 34 ton şeftali, İngiltere'ye 65 ton fındık Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu
- Bob, Türkiye'den dün Batı Almanya'ya 34 ton şeftali, İngiltere'ye 65 ton fındık, Amerika'ya 100 ton kuşyemi, Çekoslovakya'ya 25 ton kuzu derisi, İtalya'ya 10 ton iç fındık gönderildiğini gazetede okudu.

50.3 NARRATIVE

New Words:

iyimser / nikbin	optimistic, optimist
iyimserlik / nikbinlik	optimism
düzen	order, harmony
toplu	collective, compact, well-arranged, tidy
kaynak	spring of water, fountain
tabii kaynak	natural resources
refah	comfort, easy circumstances
görev / vazife	duty, task, obligation
itimat / güven	confidence, reliance
itimat etmek / güvenmek (a)	to have confidence in, to rely on
elbirliği, -ni	agreement, co-operation
ülke / memleket	country
sağlam	sound, trustworthy
sağlamlaştırmak (1)	to strengthen

Yeni kalkınan bir devletin ekonomisinin gelişmiş olduğunu düşünmek iyimserlik olur. Memleket hem ziraat imkânlarına hem de tabii kaynaklara sahip olmalıdır ki, ekonomisini bir düzene koyabilsin. İstenilen imkânlarla sahip olunmadığı taktirde ya yabancı sermaye teşvik etmeli ya da yerli küçük sanayii toplu bir hale getirilmelidir. İthalattan ziyade ihracata önem verilmeli ve maliyetin yüksek olmaması göz önünde tutulmalıdır. Tabii kaynakları zengin olan memleketlerin kalkınmaları daha kolaydır. Bir memleket kendi ziraat ve sanayii ile ihtiyacını karşılayabildiği zaman o memleketi kalkınmış bir devlet olarak düşünebiliriz. Halkın refahını düşünmek bir hükümetin görevi ise vatandaşlarında birbirlerine itimat ederek elbirliği ile çalışmalarını gerektirir. Ancak bunlara sahip olan ülkeler ekonomilerini daha kısa bir zamanda sağlamlaştırabilirler.

50.4 DIRECTED CONVERSATION EXERCISE

Economy

You are preparing a report on the country whose economic conditions you have been studying. The climate of the country is conducive to agriculture and raising animals. There are also rich metal deposits in the country. It is one of the greatest producers of chrome in the world. It has an abundance of a variety of raw materials. Although there are some factories and some others are being built they are by no means sufficient. Therefore, most of these raw materials have to be exported in return for manufactured goods. The imports, however, exceed the exports. This is dangerous for the economy of the country. You recommend that more factories be built. The country is full of historical interest. It has beautiful beaches and resort areas. You feel that many more and better hotels should be built to attract more tourists every year.

50.5 TABLES

A) Nations and Their Capital Cities

1. Arnavutluk (Albania)	Tiran
2. Avusturya (Austria)	Viyana (Vienna)
3. Belçika (Belgium)	Antwerp
4. Brezilya (Brazil)	Brezilya/Rio de Janero
5. Bulgaristan (Bulgaria)	Sofya (Sofia)
6. Cezayir (Algeria)	Cezayir
7. Fas (Morocco)	Rabat
8. Fildişi Sahili (Ivory Coast)	Abidjan
9. Habeşistan (Ethiopia)	Adisababa
10. Holanda (Netherlands)	Amsterdam
11. İngiltere (England)	Londra (London)
12. İspanya (Spain)	Madrid
13. İsveç (Sweden)	Stokholm
14. İsviçre (Switzerland)	Cenevre (Geneva)
15. Kıbrıs (Cyprus)	Lefkoşe (Nicosia)
16. Lübnan (Lebanon)	Beyrut (Beirut)
17. Macaristan (Hungary)	Budapeşte
18. Meksika (Mexico)	Meksiko (Mexico)
19. Mısır (Egypt)	Kahire (Cairo)
20. Norveç (Norway)	Oslo
21. Polonya (Poland)	Varşova (Warsaw)
22. Portekiz (Portugal)	Lizbon
23. Rusya (USSR)	Moskova
24. Siyam (Thailand)	Bankok
25. Suriye (Syria)	Şam (Damascus)
26. Ürdün (Jordan)	Amman
27. Yunanistan (Greece)	Atina (Athens)

The majority of other countries and capitals are almost exactly cognate with their English names.

GLOSSARY

a

abide (see also: anıt)	memorial monument	38.4
abla	older sister	30.0
ácaba	[I] wonder	6.0
acele	hurry, rush, quick, hasty	19.0
acelé acele	in a hurry	19.0
acele etmek (a)	to hurry	25.0
acı	bitter	46.26
acımlrak	bitterish	46.26
aç, -çl	hungry	44.4
açıklama (see: izah)	explanation	
açıklamak (see: izah etmek) (1)	to explain	
açılmak	to be opened	32.1
açlık	hunger	40.2
açmak (1)	to open	7.0
açabilmek	to be able to open	7.0
ad (see also: isim)	name	4.0
ada	island	43.0
adale	muscle	46.0(b)
adalet, -ti	Justice	46.27
adalet bakanı (see also: adliye vekili)	Minister of Justice	48.0
Adalet Partisi /AP	Justice Party	48.0
adam	man	20.0
Adnan	personal name	29.0
aday (see also: namzet)	nominee, candidate	44.9
adaylık (see also: namzetlik)	nomination	44.9
adámakıllı	proper, thorough	34.0
adet	number, piece, copy	34.2
âdet, -ti	custom; habit	32.1
âdeta	merely; simply, just, as if	34.0
âdi	ordinary; common, regular	37.0
adliye vekili (see also: adalet bakanı)	Minister of Justice	48.0
adres	address	13.0
af, -ffı (afvı)	pardon	5.0
affetmek (1)	to forgive	5.0
âfiyet, -ti	health; well-being	40.0
âfiyet olsun	may it give you health	40.0
afyon	opium	45.3
ağa	aga (a title of respect)	28.0

ağabey, -i, -si	elder brother	28.0
ağır	heavy; serious; slow	19.0
ağır ağır	slowly; heavily; ploddingly	19.1
ağız, -ğzi	mouth	46.0(a)
Ağralı	Proper (family) name	46.0
ağrı	pain, ache	46.0
ağustos	August	31.10
Ahmet	personal name	8.0
āile	family	29.0
āit	concerning; belonging	36.2
akalliyet (see: azınlık)	minority	
akársu	running water	41.4
ákciğer	lung	46.0(6)
Akçakoca	place name	43.0
Ákdeniz	Mediterranean Sea	31.2
akıl, -klı	mind; intelligence	34.0
akıllı	clever, intelligent, reasonable	34.2
akraba	relative	31.0
akrep	scorpion	43.3
aksi	contrary, opposite	45.0
aksi taktirde	otherwise	45.0
akşam	evening	2.0
akşam üstü	towards evening	39.3
akşam üzeri	" "	39.3
alabros	crewcut	43.0
alafrángâ	Western style; in the European fashion	41.0
alamerikan	American style	43.0
alan (see also: meydan)	field	38.0
alan	area	48.3
alatúrka	in the Turkish fashion or style	41.2
alçalmak	to bend down, stoop, to get lower	41.4
âlem (see also: cihan; dünya)	world	44.4
alın, '-nlı	forehead	46.0(a)
alınmak (a)	to take offense	34.2
Ali	personal name	10.7
Allāh	God	2.1
Allāh'a ısmarladık	goodbye	3.0
Allah aşkına	for God's sake	47.0
Allāh'a şükür günü	Thanksgiving Day	44.4
Allāh'tan	thank goodness	38.0
almak (1,a, dan)	to get, buy, receive	8.0
Almánca	German (language)	20.1

Almánya	Germany	31.12
álo	hello	46.0
alt	under; lower; bottom	35.4
altı	six	3.0
altın	gold; golden	32.0
altmış	sixty	5.0
âma (see also: fâkat)	but	8.0
amaç (see also: gaye)	aim, object	47.2
aman	for goodness sake	34.0
âmca	paternal uncle	31.0
amele (see: işçi)	worker, labor	
ameliyât, -tı	operation; surgery	44.4
ameliyât olmak	to be operated on; to undergo an operation	44.4
Ameríka	America	13.0
Ameríkallı	(an) American	13.0
Amerikan	American	11.0
an	moment	44.4
Anadol	proper name of car	50.0
Anadolu	Anatolia	31.4
ananas	pineapple	39.0
anane	tradition	44.4
ananevî	traditional	44.4
anâyasa	constitution	48.0
Ánkara	Ankara	5.0
Ankara Palas	hotel name	5.0
anıt, -tı (see also: abide)	memorial; monument	38.4
Anítkabir, -bri	Atatürk's Mausoleum	38.4
anlamak (1)	to understand	7.0
anlar gibiyim	as if I understand	47.0
anlaşma	agreement	43.0
anlaşmak ([y]la)	to come to an agreement or understanding	36.8
anlaşmazlık (see also: ihtilâf)	disagreement, dispute	43.4
anlatmak (1,a)	to explain	29.14
anlayış	understanding	43.9
ánne	mother	27.0
Antálya	proper name	40.4
apandisit, -ti (see also: kõrbağır sak)	appendix	46.0(b)
apartman	apartment house, apartment, flat	33.4
ápayrı	quite different, quite distinct	45.16.n
apteshane (see also: helâ, ayakyolu, tuvalet)	rest room	41.2

Ar	proper name of theater	28.0
ara	interval	31.4
araba	carriage; car	44.0
arabulucu	intermediator; go-between	43.9
araç (see also: vasıta)	means; vehicle	45.3
aradan	in between	39.3
aralarında	between or among them	48.0
aralık (see also: kânunuevvel; birinci kânun; ilkkânun)	December	31.10
aramak (1)	to look for; to search	22.0
aranmak	to be looked for; examined	48.1
Arap	Arab	43.4
arapsaçı, -nı	tangled or mixed up (affair)	43.4
arasında	between (in the interval of); among	31.4
araştırma	research; investigation	42.14
araştırmak (1)	to search; investigate	42.14
arazi	lands	49.0
arı	bee	43.3
arka (see also: sırt)	back; ridge	46.0(b)
arka arkaya	consecutively; one after the other	48.0
arkadaş	friend	17.0
armut	pear	39.0
arpa	barley	47.3
artık	anyway; anymore; from now on	40.0
artmak (see also: fazlalaşmak)	to increase	33.15
arzū (see also: dilek)	wish; desire	47.2
arzū etmek (see also: dilemek) (1)	to wish; desire	47.2
asgarî (see also: en az)	minimum	49.0
asıl, -sı	real; origin	49.0
asılı	hanging	43.0
asılmak (a)	to be hung	43.0
asır, -sı (see also: yüzyıl)	century	31.0
asker	soldier	15.0
askerî	military	48.0
askerî darbe	coup d'état	48.0
askerlik	military service	35.11
askerlik şubesi	draft board	35.11
askı	hanger; suspenders	43.0
âsla	never	43.3
aslında	in reality; essentially	49.0
asmak (1,a)	to hang	43.0
Aspendos (see also: Belkıs)	Aspendos	40.4

Ásya	Asia	31.4
aşağı	down; below	41.0
aşağı yukarı	more or less; roughly speaking; up and down	44.0
aşı	vaccination	35.11
aşı kâğıdı	certificate of vaccination	35.11
aşınmak	to be worn off or away (by friction)	44.0
aşk, -k1	love, passion	47.0
ata	ancestor	31.0
atamak (see also: tayin etmek) (1,a)	to assign	37.14
Atatürk	personal name	26.0
ateş (see also: hararet)	fewer; temperature; fire; heat	46.0
Atlas Okyanusu	Atlantic Ocean	32.4
atlet, -ti	undershirt	43.0
atmak (1, a)	to throw	36.0
Avrúpa	Europe	31.3
avuç, -vcu (see also: aya)	palm	46.0(a)
avukat	lawyer	39.8
ay	moon; month	24.10
aydán aya	monthly, month to month	29.0
aya (see also: avuç)	palm	46.0(a)
ayak	foot	43.0
ayak bileği	ankle	46.0(a)
ayakkabı, -y1 (see also: iskarpin, pabuç)	shoes	43.0
ayak parmağı	toe	46.0(a)
ayakyolu, -nu (see also: helâ yüznumara, apteshane, tuvalet)	rest room	41.2
Ayasofya	Santa Sophia	34.4
Ayda	personal name	41.0
aydın	bright	1.0
aydınlıtmak (see also: tenvir etmek (1))	to illuminate	48.0
ayıklamak (1)	to peel	39.0
ayırmak (1, dan)	to separate, reserve, part, set aside	41.13
ayırtmak (1, a, dan)	to make reservation; to have set aside; (to have reserva- tion made)	41.13
ayna	mirror	44.0
áynı (see also: tıpkı)	the same	30.0
ayrı	other, apart, separated, isolated	29.0
áyrıca	separately, in addition, besides	29.0
ayrılmak (a, dan)	to part, leave, to be separated	38.4

Ayvalık	place name	48.3
az	little (amount), few	8.0
āzā (see also: üye)	member	45.21
azınlık (see also: akalliyet)	minority	46.27

b

baba	father	19.0
bacak	leg	46.0(a)
bağ	vineyard, tie, connection	43.0
bağır sak	intestine	46.0(b)
bağlı (see also: tâbi)	depends	48.0
bahçe	garden, yard	41.0
bahşiş	tip, gratuity	32.1
bakan (see also: vekil)	minister	37.4
bakanlık (see also: vekâlet)	ministry	39.8
bakıcı	attendant	44.4
bakla	horsehead-bean, broad beans	42.0
baklagiller (see also: bakliye)	leguminous, peas and beans	49.0
baklava	baklava (stuffed flaky pastry)	42.0
bakliye (see also: baklagiller)	leguminous, peas and beans	49.0
bakmak (a)	to look at	18.0
bakalım	how about	18.0
baldır	thigh	46.0(a)
balık	fish	42.0
balkabağı, -nı	pumpkin, sweet gourd	42.0
balkon	balcony	33.0
bâmya	okra	42.0
bâmbaşka	utterly, different	45.16N
bana	to me	8.0
bânka	bank	35.11
bânyo	bath, bathtub	33.0
baraj	dam	48.2
barbúnya	red mullet	42.0
barış (see also: sulh)	peace	43.4
bâri	how about, why not, at least, might as well'	47.0
bâro	(legal) bar	47.0
baş	head, top	5.1
başa gelmek	to happen to someone	44.4
başına gelen	the one that happened to me	44.4
başarı (see also: muvaffakiyet)	success	47.0
başarma (see also: muvaffak)	successful	47.0

başarmak (see also: muvaffak olmak (1))	to succeed	38.4
bâşbakan (see also: bâşvekil)	prime minister	45.21
başınız sağ olsun	expression of condolence	30.0
başka	(an) other, different	24.0
başkan (see also: reis)	chief	36.9
başkası, -nı	another, someone else	33.10
bâşkent, -ti (see also: başşehir)	capital city	38.3
başlamak (a)	to begin	4.0
başlangıç	beginning	46.26
bâşlıca	mainly, principal, major	34.12
bâşlıca	predominantly, principally	48.3
bâşparmak	thumb	46.0(a)
bâşşehir (see also: başkent)	capital city	31.4
bâşvekil (see also: bâşbakan)	prime minister	45.21
bâş üstüne	very well	33.0
batârya	battery	44.0
batı (see also: garp)	west	31.2
batmak	to sink	35.4
Batman	place name	50.0
bavul	suitcase	32.0
bayılmak (a,1)	to faint, to be crazy about something)	39.0
bayındırlık bakanı (see also: nafia vekili)	Minister of Public Works	48.0
bayram	religious feast day (esp. the festival following the fast month of Ramazan)	47.6
bâzı	some	31.4
bebek	baby, doll, place name	41.0
bekâr	bachelor	31.12
bekçi	watchman	24.0
beklemek (1, dan)	to await, to expect, wait for	14.0
beklénmedik	unexpected	49.4
bel	waist	46.0(a)
belediye başkanı (see also: belediye reisi)	Mayor (elected by people)	48.0
belediye reisi	Mayor (elected by people)	48.0
belkemiği, -ni	backbone, spine	46.0(b)
Belkıs (see also: Aspendos)	Aspendos	40.4
bélki	perhaps, possibly	11.0
belli	apparent, noticeable, known	31.6N
ben	I	
bence	in my opinion, according to me, as far as I am concerned	33.6

benzin	gasoline	8.0
benzinci	gasoline seller, gas station	8.0
berāber	together	25.0
berber	barber	43.0
bereket, -ti (see also: bolluk)	abundance, blessing	49.0
bereketli (see also: bol, mebzul)	abundant, fertile	49.0
Bergama	pergamum	40.4
beri	since, this side [of]	24.0
beş	five	3.0
bey	Mr. (title)	8.0
beyefendi	sir	18.0
beyān	declaration	32.0
beyān etmek (1)	to declare, explain, announce	32.0
beyānname	manifesto, affidavit	32.0
beyaz	white	13.0
bémbeyaz	snow white	45.16N
Beyazıt	personal name	38.4
Beyoğlu	(a district in Istanbul)	37.0
Beyoğlu postanesi	The Beyoğlu postoffice	37.0
bez	textile	45.3
bezélye	pea	42.0
bırakmak (1,a)	to leave, drop off, allow	10.0
bıyık	moustache	46.0(b)
biber	pepper	42.0
biftek	beefsteak	42.0
bildik (see also: tanıdık)	acquaintance	49.5N
bildirmek (see also: haber vermek)(a)	to inform	21.0
bile	even	35.0
bilek	wrist	46.0(a)
bilet	ticket	34.12
bilgi (see also: malumat)	knowledge, information	31.0
bilhassa (see also: özellikle, hususiyetle)	particularly, in particular, especially	34.4
bilmek, -ır (1)	to know	12.0
bin	thousand	6.6
binā	building	6.0
binmek (a)	to get on (a bus, etc.)	34.1
bir	one, a/an, 'sameness'	6.0
bıraz	a little, a bit	8.0
bıra	beer	40.0
bir ara	for a while	47.0
bırazdan	in a little while	38.0
birbiri, -ni	one another	36.8

bırçok	a lot of, many	24.1
birdénbire	all of a sudden	34.0
birer	one each	42.0
bir hayli	a good deal, a lot	42.0
biri / birisi, -ni	someone, somebody, one	21.0
biriktirmek (1)	to collect, save (money), accumulate	49.0
birkaç, -ğı	a few, a number (of)	36.0
birleşmek ([y]la)	to unite, reunite, assemble	43.3
birleşmiş	united	43.3
Birleşmiş Milletler	United Nations	43.3
birlik	unity, unit, force	43.3
bıtaraf	neutral	43.9
bitirmek (1)	to finish	31.12
bitmek	to end, to finish	10.0
biz	we	9.4
Bob	Robert (personal name)	31.0
boğaz	strait(s), throat	31.4
Boğazköy (see also: Hattuşaş)	Khattushash (Hittite Capital)	38.4
bol (see also: bereketli, mebzul)	abundant, fertile	42.3
bolluk (see also: bereket)	abundance	48.3
borç	debt	13.0
boru	pipe	47.3
boş	empty	44.0
boşluk	emptiness, vacuum	44.0
boy	length	35.4
boya	paint, dye	41.0
boyacı	shinerboy	43.0
boyamak (1,a)	to paint, to dye	41.0
boyanmak	to be painted	44.0
boyatmak (1,a)	to have (something) painted	41.0
boyun, -ynu	neck	43.0
boyunbağ, -nı (see also: kravat)	necktie	43.0
boyunca	all along, according to its length, in the course of	48.0
bozmak (1)	to spoil, ruin, change (money)	34.0
bozulmak	to be spoiled, out of order	40.2
böbrek	kidney	46.0(b)
bölge (see also: mntıka)	district, zone	42.3
bölmek (see also: taksim etmek)(1)	to divide, separate	47.0
bölüm	act of dividing, section	47.0
börek	börek (pastry dish)	39.0
böyle	thus, like this	21.0

bu, -nu		this	6.0
bunun üzerine	(see also: o halde,		
bunun için	onun için)	in this (that) case	48.6
bura		here	6.0
búrada		(at) here	8.0
bucak (see also: nahiye)		township	48.0
buçuk		and a half	28.0
buğday		wheat	49.0
búgün		today	10.7
buhrān (see also: kriz)		crisis	43.9
bú itibarla		and therefore, and so	49.0
buji		spark plug	44.0
bulaşık		smearred over, dirty kitchen utensils	41.1
bulaşık makinesi		dish washer	41.1
bulmak, -ur (1)		to find	2.0
bulut, -tu		cloud	34.0
bulvar		boulevard	26.0
buna mukabil		on the other hand	45.3
bunalmak		to be suffocated, to be stupified	34.0
bunaltmak (1)		to suffocate, to stupify	34.0
bunun için		therefore, for this reason, because of this	33.4
burun, -rnu		nose	46.0(a)
burun deliği		nostril	46.0(b)
but		leg (of animal), thigh	39.0
buyurmak (1,a)		to do [one] the honor	2.0
bu yüzden		because of this, for this reason	41.2
buz		ice	40.0
buzdolabı, -nı (see also: frijider)		icebox	40.0
búlbúl		nightingale	33.9
Bülent		personal name	18.0
bünye		structure (of the body, etc.)	46.0(b)
búro		bureau	33.4
búsbütún		completely, 100%	35.0
bútçe		budget	49.0
bütún (see also: hep)		entire, all, whole	35.0
büyük		big, adult, grown up	6.0
büyükanne		grandmother	30.0
büyükbaba		grandmother	31.0
Büyük Ménderes		the name of the river	48.3
Büyük Millet Meclisi /BMM		Grand National Assembly	45.21
büyümek		to grow up	45.15

[-ca]	language suffix	10.0
cacık	[cacık is made of yogurt, diced cucumber, water and garlic]	40.0
cadde	avenue	26.0
cāmi, -i, -si	mosque	32.4
can	soul, dear	30.0
canım	my dear	30.0
canlı	lively	45.3
canlı hayvan	livestock	45.3
Cemal	personal name	48.0
cenūp (see also: gūney)	south	31.1
cep	pocket	43.3
cerrāh (see also: operatör)	surgeon	46.0
cet, -ddi	ancestor	31.0
cevāp	answer	11.4
Cevat	personal name	50.0
Cevdet Sunay	personal name	39.4n
cezbetmek (1)	to attract	48.3
[-c1]	professionally connected	8.0
[-c1k]	diminutive suffix	28.2
ciğer	liver, lungs	40.0
Cihān (see also: dünya, âlem)	world	44.4
cumā	Friday	37.4
cumārtési, -yi	Saturday	37.3
cumhūrbařkanı, -nı (see also: cumhurreisi, reiscumhūr)	president	45.21
cumhūrbařkanlık	presidentship	48.0
cumhūriyet, -ti	republic	45.21
Cūmhuriyet Halk Partisi /CHP	epublic People Party	48.0
cūmhuriyetçi	republican	48.0
Cumhūriyetçi Kōylū Partisi /CKP	Republican Peasant Party	48.0
cumhurreisi (see also: cumhūrbařkanı reiscumhūr)	president	45.21
cūmle	sentence	37.10
çabuk	quickly	34.0
çağırmak (see also: dāvet etmek)(1,a)	to call, to send for, to invite	12.0
çakmak	cigarette lighter	35.2
çakmak (1,a)	to drive in by blows, to nail, to strike (a flint on steel) etc.	35.0
çalışma bakanı	Minister of Labor	48.0
çalışkan	industrious, hard working	47.0

çalışmak (1,a)	to work, to study, to work on	10.0
çalmak (1,a)	to ring, to steal, to play (musical instrument), to knock (on a door)	40.0
çamaşır	laundry, underwear	41.0
çamaşırıcı kadın	laundry woman	43.0
çamaşır makinesi	washing machine	41.0
çamur	mud	44.0
çamurluk	fender	44.0
çan	bell, chime	40.2
Çanakkale	place name	40.4
Çanakkale Boğazı	Dardanelles	31.4
çāre	remedy, solution	43.4
çarşamba	Wednesday	37.4
çarşı	market, bazaar	34.4
çavdar	rye	47.3
çay	tea	16.0
çekici	attractive	48.3
çekingen	reserved, shy	46.26
çekinmek (dan)	to beware, to hesitate	46.26
çekmek (1)	to pull, etc.	24.4
Çekoslovakya	Czechoslovakia	50.2
çelik	steel	45.3
çene	jaw, chi	46.0(a)
çengel	hook	32.2
çengelliğe	safety pin	32.2
Çetin	personal name	38.0
çeyrek	quarter	30.8
çıkmak (a, dan)	to come out, to come up, to go out, to go up	21.0
çınar	plane tree	41.0
çiçek	flower	40.3
çift, -ti	pair, couple	32.0
çiftçi	farmer	49.0
çiftlik	farm	47.3
çift numara	even number	32.2
çiklet, -ti	chewing gum	38.0
çilek	strawberry	39.0
çiménto	cement	47.3
çiselemek	to drizzle	35.0
çocuk	child	16.5
çocuksu	childish	46.26
çoğunluk (see also: ekseriyet)	majority	46.27
çok (see also: gāyet)	very	9.0

çorap	socks, stockings	43.0
çorba	soup	44.4
çözmek (see also: halletmek (1))	to solve, untie	43.0
çünkü	because	25.5
Çukurova	place name	48.3

d

{dā / tā}	suffix indicating place	5.0
da	also, too	1.0
dağ	mountain	41.4
daha	more	26.0
daha doğrusu	more exactly	48.0
dahil, -hli	included, inside, interior	33.0
dāhiliye vekili (see also: içişleri bakanı)	Minister of Interior	48.0
dair	relative to, regarding	45.0
dāire (also: ofis)	office	22.0
dakika	minute	8.0
dal	branch	37.2
dal	branch, subdivision	50.0
damar	vein	46.0(b)
{-dān}	noun relation suffix, from, through	8.0
danişman (see also: müşāvir)	counsellor	48.0
dar	narrow	46.25
darbe	blow, stroke	48.0
davar	cattle	47.3
dāvet, -ti	invitation	37.3
dāvet etmek (see also: çağırmaq)	to invite	37.3
dāvetiye	card of invitation	39.2
dāvetli	quest, one who is invited	39.2
dayanarak (see also: istinaden)	relying upon, based on	47.1
dayı	maternal uncle	31.0
debreyaj (see also: klač)	clutch	44.0
dede	grandfather	37.2
defa	time, occasion	27.0
bir defa	once	27.0
değer (also: kıymet)	value, worth	
değerli (also: kıymetli)	valuable, worthy	
değil	not equivalent, [is not]	8.0
değişiklik	alteration, variation	48.0
değiştirmek (1)	to change, to trade in to exchange	41.0

değiştirmek (1,a)	to have {something} changed	41.0
delik	hole	44.0
delmek (1)	to pierce, to puncture, to drill a hole	44.0
demek (1,a)	to say	4.0
denmek (a)	to be called, to be said	10.0
denir	it is called, it is said	10.0
demin	just now, a moment ago	19.0
demir	iron	45.3
demokrat, -ti	democrat	48.0
Demokrat Parti / DP	Democratic Party	48.0
denemek (see also: tecrübe etmek)(1)	to try, to test	47.0
deniz	sea	35.1
...den ziyade	rather than	42.14
dépo	depot, warehouse	35.4
depozit, -ti (see also: kaparo)	deposit	43.0
dérhal (see also: hémen)	at once, immediately	19.0
deri	skin, leather	46.0(b)
deri	hide (for animal)	45.3
ders	lesson	4.0
desene ki	you might say that, that is to to say that	36.0
desteklemek (1)	to support, to back	49.4
devâm	continuation, continuing	40.7
devam etmek (a)	to continue	40.7
devlet, -ti	state	42.14
devlet adamı	statesman	43.9
devlet bakanı	Minister of State	48.0
devlet su işleri	State Water Works	49.0
devre (see also: dönem)	term, period, session, turning	46.27
deyim	a saying	46.26
{-dı}	past suffix	15.1
{-dık}	the verbal noun with suffix	22.3
{-dıktan} + /sonra/	after having done	35.0
{-dır}	additional information suffix to predicates	20.3
dış (see also: hariç)	exterior, outside	39.8
dışışleri, -ni (see also: hariciye)	foreign affair	39.8
dışışleri bakanı (see also: hāriciye vekili)	Minister of Foreign Affairs	48.0
diğer	other	36.2
diğerleri	the others	42.0
dikey	perpendicular	41.4

dikiş	sewing	32.2
dikiş iğnesi	needle	32.2
dikiz	leer, observation	44.0
dikiz aynası	rear view mirrors	44.0
dikkat, -ti	attention, care	49.2
dikkat etmek (a)	to notice, to pay attention to be careful	40.6
dikkatli	attentive, careful	49.2
dikmek (1,a)	to sew, to plant	32.2
dil	tongue, language	46.0(b)
dilek (see also: arzu)	wish, desire	47.2
dilekçe (see also: istida)	petition, formal request	45.0
dilemek (see also: arzu etmek) (1)	to wish, desire	47.0
dinlemek (1)	to listen	32.4
dinlenmek (also: istirahat etmek)	to rest	17.0
dinmek	to cease	35.0
diplomat, -tı (see also: hāriciyeci)	diplomat	15.0
direksiyon, -nu	steering wheel	44.0
dirsek	elbow	46.0(a)
diş	tooth, cog, clove (of garlic)	44.0
dişçi	dentist	44.2
dişçi fakültesi	dental school	47.0
dişeti, -ni	gums	46.0(b)
dişlemek (1)	to bite, to take a bite out of a thing	44.2
dişli	cog-wheel	44.0
diş macunu	toothpaste	44.2
/diye/ (see also demek)	saying	30.2
/diye/demek	thinking that, since	48.17
diz	knee	46.0(a)
doğmak (a, dan)	to be born, to rise (sun or moon)	31.0
doğru	straight, correct	5.0
doğrusu (also: gerçekten, hakikaten)	truly, really	5.0
/doğru/	toward	48.4
doğu (see also: şark)	east	31.0
doğum	birth	34.12
doğum kâğıdı	birth certificate	34.12
doksan	ninety	6.6
doktor	physician	30.0
dokuma (see also: mensucat)	weaving, cotton fabric	50.0
dokuma sanayii	textile industry	50.0
dokunmak (a)	to touch, to disagree (of food)	43.0
dokunmak (see also: el sürmek)(a)	to touch	49.2

dokunmazlık (see also: masuniyet)	immunity, untouchability	43.3
dokuz	nine	3.0
dolap	closet, cupboard	40.0
dolar	dollar	32.0
dolaşmak (1)	to make a tour, go a round of visits	50.0
dolmak	to fill up (of itself)	11.0
dolma	anything stuffed	42.0
dolmuş	jitney, share cab	11.0
doldurmak (1)	to fill (something)	9.0
doldurulmak	to be filled	32.0
domâtes	tomato	42.0
dost, -tu	friend, companion	30.0
doymak (a)	to be satisfied	37.10
dönem (see also: devre)	period, term, turning, session	47.3
döner kebab	döner kebab (oriental speciality) barbeque	42.0
dönmek (a, dan)	to turn, return	6.0
dönüş	returning	37.3
dönüm	1/4 acre (about 940 square metres), (4.39 dönüm = acre)	49.0
dört	four	3.0
döviz	foreign bill of exchange	45.0
dudak	lip	46.0(a)
durmak, -rur	to stop; to stand	15.0
durum (see also: vaziyet)	situation, position, attitude	36.9
dut	mulberry	39.0
duymak (see also: işitmek)(1)	to hear; to feel, to sense	19.0
düşme	button	43.0
düşüm	knot	43.4
dün	yesterday	15.4
dünyâ (see also: âlem, cihan)	world	44.4
düşmek (a)	to fall	32.2
düşünce	thought, idea, consideration	44.4
düşünmek (1)	to think, to think of, to consider	20.0
düz	flat, level, smooth	44.0
düzen	order, harmony	50.3

ecnebî (see also: yabancı)	foreign, foreigner, stranger	50.0
eczâ	drugs, chemicals	47.0
eczâcî	druggist, pharmacist	47.0
eczâcî fakültesi	school of pharmacy	47.0
edinmek (1)	to get, to obtain	42.14
Edremit	place name	48.3
ee	well..., so...	20.0
efēndi	(title usually accorded servant or menial)	24.0
efēndim	'my master', sir, madame	1.0
Efes	Ephesus	40.4
Ege denizi	Aegean Sea	31.2
egzoz	exhaust	44.0
éđer	if	28.4
eğitim	education	45.0
ehemmiyet, -ti (see also: önem)	importance	49.0
ehemmiyet vermek (see also: önem vermek)	to care, to attach importance to deem importance	49.0
ekim (see also: teğrinievvel, ekin birinci teğrin, ilkteğrin)	October	31.10
ekin	crops, cultivation	49.0
ekmek	bread	33.0
ekmek (1), (1,a)	to plant	33.0
ekonomi (see also: iktisat)	economics	33.15
ekonomik (see also: iktisadî)	economic	42.14
ékseriya	mostly	47.3
ekseriyet, -ti (see also: çoğunluk)	majority	46.27
eksik	deficient	30.0
eksik olmak	to be deficient	30.0
ekspres (see also: expres)	express or special delivery	37.0
el	hand	30.3
elbirliği, -ni	agreement, co-operation	50.3
elbise	suit, dress	43.0
elçi (see also: sefir)	ambassador	11.0
elçilik (see also: sefaret)	embassy	11.0
elde etmek (see also: kazanmak) (1)	to obtain, acquire, gain	48.3
elde etmek (see also: istihsâl etmek)	to produce, obtain	50.0
elde kalmak	(remain one's hand), one can not use or sell	44.0
elden düşme (see also: müstamel, kullanılmış)	used, second-hand	44.0
ele almak	to take in hand	48.0
elektrik	electricity	41.0
elektrik süpürgesi	vacuum cleaner	41.1

elli	fifty	6.6
elma	apple	39.0
elmas	diamond	32.0
el sürmek (see also: dokunmak)(a)	to touch	49.2
elverişli	suitable	48.3
emekli (see also: tekaüt)	retirement, pension	48.3
emekli olmak (see also: tekaüt olmak)	to retire	48.3
emel (see also: ideal)	desire, ambition	47.2
emin (a)	sure, certain	31.0
emir, -mri	order, command	33.0
emniyet, -ti	safety, security	38.0
emretmek (1,a)	to order, to command	33.0
en	most	27.5
en	width	35.4
en aşağı	lowest, at least, the least	42.0
en az (see also: asgarî)	minimum	49.0
en başta	foremost	47.3
enginar	artichoke	42.0
enişte	sister's husband, uncle by marriage	31.3
ense	neck	43.0
épey / épeyce (see also: oldukça)	a good deal	29.2
épeydir	it's a long time	29.0
Éreğli	place name	47.3
er geç	sooner or later	46.0
erik	plum	39.0
erkek	man, male	47.0
erken	early	26.0
ermek (a)	to reach	46.4
erteleme (see: tecil)	deferment	
esās	fundament, base	43.9
Esenboğa havaalanı	Esenboğa Airport	38.0
eski	old, ancient	19.0
eskiden	formerly	19.0
eskimek	to become old or worn out	48.21
esnā	interval, time	47.0
esnāsında (see also: zarfında)	in the course of..., during..., 'within the interval of'	47.0
estâğfurullah	don't mention it	5.0
eş (see also: karı, koca)	mate, peer, husband, wife	21.0
eşyā	thing (Arabic pl. of 'şey'), furniture	32.5

et, -ti	meat	39.0
Eti (see also: Hitit)	Hittite	38.4
etmek, -der (see also: eylemek)	to do, perform	1.0
etrāf	surroundings (Arabic pl. of taraf)	32.4
etrāfında	around, in the neighborhood	48.3
ev	house	26.0
evet, -ti	yes	7.0
evlāt	child, son or daughter	27.0
evlenmek ([y]la)	to get married	30.0
evli	married	30.0
ev sahibi	house owner, landlord, host	41.0
evvel (see also: ilk, önce)	before	17.0
évvelâ (also: ilk önce)	first of all, at first	17.0
evvelsi gün	day before yesterday	37.4n
eylemek (see also: etmek)	to do, perform	30.0
eylül, -lü	September	31.10
eyvāh	Alas! (etc., an interjection)	34.0
éyvallah	thanks, good-bye, so be it	33.0
ezberlemek (1)	learn by heart	37.10

f

faāliyet, -ti	activity	47.0
faāliyete geçmek	to get busy	47.0
fabrîka	factory	36.9
fabrikatör	manufacturer	36.9
fâkat, -ti (see also: âma)	but	14.0
fakúlte	department (within a university), school	47.0
fark, -k1	difference, distinction, discrimination	33.0
fark etmek (1)	to differ, to make difference, to distinguish	33.0
fasúlye	bean	42.0
fātih	conqueror, the nickname of Mehmet II, the conqueror of Constantinople	36.2
Fatma	Personal name	39.0
favori	side burn	43.0
ayda	benefit, usefulness	41.4
faydalanmak (dan)	to make use (of), derive a profit	41.4
fazla	much, too much, extra	38.0
fazlalaşmak (see also: artmak)	to increase	46.0

fenā	bad	32.2
fēvkaledē	extraordinary, marvellous	41.0
findık	hazel-nut	45.3
fırın	bakery, oven	39.0
fırsat, -tı	opportunity	25.0
firtına	storm, gale	34.0
fiber	fibre	50.0
fikir, -kri	idea, thought	37.0
filân	and so forth	31.0
filim, -lmi	film, movie	28.0
fiyat, -tı	price	43.0
florya	place name (a seaside resort near of Istanbul)	34.0
francála	French bread	42.0
Fransızca	French (language)	20.1
fren	brake	44.0
frijider	refrigerator, ice-box	40.0

g

gālibā	probably, presumably	34.0
gamze	twinkle	46.0(b)
gangster	gangster	28.0
gardırop	wardrobe, closet	43.0
garp (see also: batı)	west	31.2
garsoniye	service charge	42.0
Garzan	place name	50.0
gāye (see also: amaç)	aim, object	47.2
gāyet, -tı (see also: pek, çok, pek çok)	extremely	16.0
gaz	kerosene, gasoline, gas	44.0
gazéte	newspaper	33.4
gazéteci	newspaperman, journalist	33.4
gazétecilik	journalism	47.0
gāzī	one who fights for Islam	47.0
Gāzī Terbiye	Teachers College's name in Ankara	47.0
gece	night	3.0
gecelik	nightgown	24.3
gecikmek (a)	to be late, delayed	14.0
geçmek (1, a, dan)	to past	16.0
geç	late	22.0
geçen	past	24.0
geçirmek (1, a, dan)	to pass (through), to see of (a friend) to take across	44.0

gelmek, -ir (dan, a)	to come	2.0
geleli	since coming	47.0
gelişmek	to make progress, to develop	49.0
gelseler de	even if they come	46.4
gelmeseler de	even if they don't come	46.4
gemi	ship	38.3
genç	young, youth	30.0
gêne (see also: gîne, yine)	again	32.4
genel (see also: umum	general	32.1
genellik (see also umumiyet)	generality	32.1
genellikle (see also: umumiyetle)	generally	32.1
Genelkurmay	General Staff	48.0
Genelkurmay başkanı	Chief of Staff	48.0
general, -li (see also: paşa)	general	48.0
Georgetown	place name	45.0
gerçek	truth	31.0
gerçekten (see: doğrusu, hakikaten)	really, truly	
gérçi	true, although, it goes without saying	46.4
gerekmek (see also: lâzım gelmek, lâzım olmak, icâp etmek) (a)	to be necessary	42.14
gerek/gerekli (see also: lâzım, icap)	necessary	48.0
/olsa gerek/	likely, very probable	46.22
/gerçek... gerek/	'both... and', 'whether... or...'	46.22
gergin	tense, stretched, taut (relations)	43.4
geri (see also: arka)	back, backward, slow	33.6(e)
geri vermek (see: iade etmek)(1)	to return, give back	
getirmek (1,a)	to bring	24.5
gevşek	loose	44.0
gezi	tour	35.4
gezme (1)	to go about, to stroll, to sightsee	29.0
né gezer	not likely!, fat chance!	29.0
gıdā	food, nourishment	47.3
gıdā maddeleri	foodstuffs	47.3
gırtlak (see also: boğaz)	windpipe, throat	46.0(b)
gırtlak kemiği	Adam's-apple	46.0(b)
gibi	similar to, like, as	31.4
/gibi/	'seem as if'	47.8N
gidişgeliş / gidip gelme	round trip	38.0
girmek(a)	to enter	24.1
giriş	entrance	47.0

gişe	ticket-window	37.0
gitmek (a, dan)	to go	6.0
gitgide (see also: gittikçe)	gradually	37.12
gittikçe	gradually ('as it ooes on')	34.0
giyim	wearing	32.0
giyinmek (1)	to dress oneself, put on one's clothes	47.17
giymek (1,a)	to wear	32.0
göbek	navel	46.0(a)
göç etmek(a)	to migrate, emigrants, immigrate	31.1
göç	migration, change of abode	31.0
göçmen (see also: muhacir)	emigrant, immigrant	31.0
göğüs, -ğsü	chest	35.11
göğüs röntgeni	chest X-ray	35.11
gök, -ğü	sky	34.0
gök gürültüsü	thunder	35.0
gökyüzü, -nü	the sky	34.0
göl	lake	41.4
gömlək	shirt, slips	43.0
göndermek (see also: yollamak)(1,a)	to send	12.0
göre (see also: nazaran)	according to	13.0
Göreme	place name	40.4
görev (see also: vazife)	duty, task, obligation	50.3
görmek, -ür (1)	to see	9.0
görünmek (a)	to appear, to seem	30.0
görüşmek (see also: konuşmak) ([y]la)	to discuss, talk, see one another	9.0
göstermek (1,a)	to show	33.4
götürmek (1,a)	to lead, conduct, take	12.0
göz	eye	38.2
gözlük	(eye) glasses	38.2
gözden geçirmek (1)	to go over, to have look, to examine or inspect, (to overhaul)	44.0
göz önüne almak (1)	to bear in mind	47.3
gri	gray	45.16N
gübre	manure, dung	49.0
güç (see also: zor)	difficult, hard	45.15
güçlük çekmek (1,dan)	to have difficulty	45.15
gülmek (a)	to laugh	3.0
güle güle	goodbye	3.0
güllaç	sweet made with starch wafers, filled with cream and flavoured with rose-water	42.2

gln	funny	46.26
gümrük	customs	32.0
gümrük ve inhisarlar bakanı / vekili	Minister of Customs and Monopolies	48.0
gm	silver	32.0
gn	day	1.0
gne	sun	32.4
gney (see also: cenup)	south	31.1
grlemek	to make a loud noise, to thunder, roar (for a lion)	35.0
Gürsel	personal name	48.0
grl grl	noise of something flowing with force	46.26
grlt	noise	35.0
güvenmek (see also: itimat etmek) (a)	to have confidence in, rely on	50.3
güven (see also: itimat)	confidence, trust, reliance	41.0
Güven Partisi /GP	Confidence Party	48.0
gz (see also: sonbahar)	Autumn	47.3
gzel	beautiful, lovely, fine, pretty	26.9
gzelce	nicely, in a nice fashion	44.0
gzellemek	to become beautiful	46.4

h

haber	news, information	14.0
haber vermek (see also: bildirmek) (a)	to inform	14.0
hdi / hydi	come on	32.0
hdise (see also: olay)	incident, event	43.4
hafta	week	23.5
hak, -kkı	right, truth	31.2
hak etmek (1)	to deserve	31.2
hakikat, -ti (1)	truth	31.0
hakikaten (see also: doğrusu, gerçekten)	really, truly	31.0
hakik	real	31.1
hkim	judge	47.0
hakkı	his right	31.2
hakkında	about, concerning	31.0
hakkını almak (dan)	to get his fair share	31.2
hal, -li	state, condition	12.0
hal, -lli	solution (of a question or problem)	43.9
hla	paternal aunt	31.0

hālâ	still	30.0
halbuki	where as	44.4
hâlen	now, at present	50.0
hall	rug	45.3
halıcılık sanayii	carpet or rug industry	50.0
halk, -kî	people, mankind	46.27
halkoyu, -nu (see also: referândum)	referendum	48.0
halletmek (see also: çözmek)(1)	to solve, resolve	43.4
ham	raw	45.3
hamal	porter	32.0
hamam	bath, Turkish bath	38.4
hamdolsun	Thank goodness	18.0
hângî	which	5.0
hanım	lady	27.0
hanımefendi	honored lady, madame	27.0
harâbe	ruin	35.2
harâp	ruined, destroyed	35.0
harap olmak (dan)	to be ruined	35.2
hararet, -ti (see also: ateş)	fewer, temperature, fire, heat	46.0
harcamak (see also: sarf etmek)(1)	to spend	39.0
hareket, -ti	movement, behavior, departure	19.0
hâriciye (see also: dışişleri)	foreign affair or service	15.0
hâriciyeci (see also: diplomat)	foreign service officer, diplomat	15.0
hâriciye vekili (see also: dışişleri bakanı) Minister of Foreign Affairs	Minister of Foreign Affairs	48.0
hâriç (see also: dış)	abroad, exterior	41.0
harp, -bi (see also: savaş)	war	39.8
has	special, peculiar (to)	32.4
Hasan	personal name	4.0
hasta	sick, patient	19.4
hastabakıcı	nurse	44.4
hastalık	sickness	30.0
hastâne	hospital	44.4
hasta olmak (dan)	to get sick	30.0
hatır	sake, well-being, feeling	20.0
hatırlamak (1)	to remember, to recall	41.0
hâtta	even, not only that..., so much so that...	41.0
Hattuşuş (see also: Boğazköy)	Khattushash	38.4
hava	air, weather	14.10
havaalanı, -nı	airport	38.0
havadar	airy	33.0
havuç	carrot	42.0

hayat, -tı (see also: ömür, -mrü)	life	46.0
háydi	come on	32.0
háy hay	all right	13.0
háylr	no	7.0
hayír, -yrı	charity, good	38.0
hayırlı	fortunate, good	38.0
hayırsever	benevolent, charitable	38.2
háyli	much, many, very	42.0
hayrını görmek	to enjoy the advantages or profit of a thing	38.2
hayvan	animal	41.2
hazır	ready	30.7
hazırlamak (1)	to prepare	35.8
hazırlanmak	to get ready	35.8
hazırlop, -pu	hard-boiled (egg)	33.0
hazıran	June	31.10
hediye	gift, present	32.0
hediye etmek (1,a)	to make a present of	32.2
helâ (see also: ayákyolu, yúznumara, apteshane, tuvalet)	rest room, toilet	41.2
hem	furthermore	30.0
hémen (see also: dérhal)	just, right	26.0
hemen hemen	almost, immediately, at once	26.1
hénüz	just now, [yet, still (with negative)]	50.0
hep (see also: bütün)	all, always	24.0
hepsi, -ni	all of them	31.0
her	every	8.0
her halde	probably, in any case; I think	12.0
her iki senede bir	once every two years	48.0
hérkes	everyone	44.4
hesâp	seem, account	42.0
heyecân	excitement	32.4
heyecanlı	excited	32.4
hırsız	thief, burglar	38.2
hız (see also: sürat)	speed	35.0
hızlanmak	to speed up, accelerate	35.0
hiç, -çi	not at all, never, ever	17.0
hiç olmazsa	at least	34.4
hikâye	story	49.5N
hindi	turkey	42.0
hitaben	addressing	49.11

hitap etmek (a)	to address:	49.11
Hitit (see also: Eti)	Hittite	38.4
hizmet, -ti	work, service, duty	44.9
hizmetçi	maid	38.2
hizmet etmek (a)	to render service to..., to serve	46.27
hostes	hostess	38.0
hoş	pleasant	2.0
hoşa gitmek (a)	to please (to)	32.2
hóşca kalın	'stay happy', so long, bye-bye	25.0
hoşlanmak (dan)	to like	40.2
Hoyle	personal name	46.0
hubübât, -tı (see also: tahıl)	grain	47.3
hukuk, -ku	law, rights	47.0
humus	[(Humuz-Salad) is made of crushed sesame seeds, mashed chick-peas, some garlic, olive oil and lemon juice]	40.0
hurma	date	39.0
husûs	particular, matter	37.3
husûsî (see also: özel)	personal, private	34.4
husûsiyet, -ti (see also: özellik)	peculiarity, specialty	34.4
husûsiyétle (see also: özellikle)	especially, in particular, particularly	34.4
hükûm, -kmü	rule, authority	42.3
hükûm sürmek	to reign, prevail	42.3
hükûmet, -ti	government	43.9

i

{-ıl/n}	passive suffix	10.0
ılık	tepid	42.3
Irak	Iraq	24.3
ısınmak	to get warm	37.12
ısırmak (ı)	to bite, take a bite out of a thing	44.2
ısıtmak (ı)	to heat	29.0
ıslanmak (dan)	to get wet	35.0
ısmarlamak (a)	to order, place an order	3.0
ıspanak	spinach	42.0
ıstakoz	lobster	42.0
İstánbul	Istanbul (Constantinople)	18.5
Istanbul Boğazı	Bosphrous	31.4
ışık	light, beam	44.0
ızgára	broiler, grill	42.0

iade etmek (also: geri vermek)(1)	to return, give back	26.0
īcāp (see also: gerek, lâzım)	necessity, a rendering necessary	42.14
icap etmek (see also: gerekmek, lâzım gelmek, lâzım olmak)	to be necessary	42.14
iç	inside	24.0
içeri	interior, inner	14.0
içerde	inside	14.0
için	for, on account of	19.0
iç gömlek (see also: kombinezon)	slips	43.0
içinde	within	36.8
içişleri bakanı (see also: dāhiliye vekili)	Minister of Interior	48.0
içki	drink	32.4
içmek (1)	to drink	16.0
(sigara) içmek	to smoke	23.0
idāre	management	39.0
idare edilmek (see also: yönetilmek)	to be directed, to be managed	48.0
idare etmek (see also: yönetmek)	to govern, direct, manage	48.0
idārī	concerning the administration	33.15
ideal, -li (see also: emel)	ideal, ambition	47.0
idrār	urine	46.0
iğne	pin, needle, brooch, injection	32.0
iğneli söz	barbed words	32.1
ihrāç	export	45.3
ihraç etmek (a)	to export	45.3
İhsan	personal name	38.0
ihtilâf (see also: anlaşmazlık)	dispute, disagreement	43.4
ihtilâl, -li	revolution, riot	48.0
ihtiyāç	need	11.0
ihtiyar heyeti	council of elders	48.0
iki	two, 2	3.0
ikinci teşrin (see also: kasım, teşrinisani, sonteşrin)	November	31.10
ikiz	twins	46.26
iklim	climate	42.3
iktisadî (see also: ekonomik)	economic	42.14
iktisāt (see also: ekonomi)	economics	31.11
iktisatçı	economist	49.4
il (see also: vilâyet)	province	48.0
ilâç	medicine	45.3
ilân	add, advertisement, announcement	39.3

ilân etmek (1)	to declare, proclaim, announce	45.21
ilâve	addition, supplement	42.0
ilâve etmek (a)	to add	42.0
ilâveten	in addition	44.9
ilçe (see also: kaza)	county	48.0
ile / [-(y)la]	with, by (means of), and	17.0
ileri sürmek(1)	to put forward (suggestion, proposal)	49.2
ilginç	interesting	34.4
İlhamî	personal name	49.0
ilk, -ki (see also: evvel, önce)	first	6.0
ilk önce (see: evvelâ)	first of all, at first	
ilkel (see also: iptidaf)	primitive, primary	49.0
imal, -li	manufacture, making	50.0
imal etmek	to manufacture, make, produce	50.0
imam	Moslem priest	39.0
imambayıldı	(an eggplant dish)	39.0
îmâr ve iskân bakanı	Minister of Reconstruction and Housing	48.0
imkân	possibility, practicability	50.0
imparator	emperor	35.4
imtihân	examination, test	39.8
inanmak (a)	to believe, to trust	46.27
incebağırsak	small intestine	46.0(b)
incelemek (see also: tetkik etmek)(1)	to examine closely	39.6
inci	pearl	31.4
incir	fig	39.0
İngiliz	English (people)	10.0
İngilizce	English (language)	10.0
İngiltere	England	10.0
inmek (dan)	to descend, to get down, to get off (a bus, etc.)	32.4
İnönü	personal name	27.1
insan	human being, person	33.2k
inşaat, -tı	constructions, buildings	47.0
İnşallâh	God willing	15.0
intıba, -1 (see also: izlenim)	impression, feeling	50.0
intisâp	relation, attachment	48.0
intisap etmek (a)	to join a political party, to enter (a career)	48.0
ip, -pi	rope, string, cord	50.0
iplik	thread, sewing-cotton	50.0
iptidaf (see also: ilkel)	primitive, primary	49.0

iskarpın (see also: ayakkabı, pabuç)	shoes	43.0
iskelet, -ti	skeleton	46.0(b)
isim, -smi (see also: ad)	name	4.0
İspānya	Spain	31.0
İspanyolca	Spanish (language)	20.1
istasyon	station	19.0
istemek (1)	to want, to ask for	11.0
istidā (see also: dilekçe)	petition, formal request	45.0
istifā	resignation	48.0
istifa etmek (dan)	to resign	48.0
istifāde	use, benefit	34.4
istifade etmek (dan)	to benefit	34.4
istihsal, -li	act of producing or acquiring	50.0
istihsal etmek (see also: elde etmek)	to produce, obtain	50.0
istīnāden (see also: dayanarak)	relying upon, based on	47.1
istirahat etmek (see: dinlĕnmek)	to rest	
istirhām	a begging for mercy, petition	48.0
istirham etmek (dan)	to beg, to petition	48.0
iş	work, business, job	31.0
işçi (see also: amele)	worker, labor	36.9
işçi sendikaları	labor Syndicates	36.9
işitmek (see also: duymak)	to hear	19.0
işsizlik	unemployment	50.0
işte	here's, there's	18.0
iştirāk, -ki (see also: katılma)	participation	50.0
İtalya	Italy	50.2
ithal, -li	import	45.3
ithal etmek (dan)	to import	45.3
ithalāt, -tı	imports	50.0
itībar	esteem, consideration	49.0
itibar etmek (see also: saymak)(a)	o esteem, consider	49.0
itibarla	as regards	49.0
itimāt (see also: güven)	confidence, reliance	50.3
itimāt etmek (see also: güvenmek)(a)	to have confidence in, to rely on	50.3
iyi	good, well	1.0
iyilik	goodness	18.0
iyimser (see also: nikbin)	optimistic, optimist	50.3
iyimserlik (see also: nikbinlik)	optimism	50.3
izah, -tı (also: açıklama)	explanation	36.0
izah etmek (also: açıklamak)(1)	to explain	36.0
izin, -zni (see also: müsaade)	leave, permission	24.0

izin vermek (see: müsaade etmek)(a)	to permit	24.0
izinli	on leave	24.0
izleme (see also: takip)	pursuit, persecution	43.0
izlemek (see also: takip etmek)(1)	to follow, pursue, to follow up	43.0
izlenim (see also: intıba)	impression, feeling	50.0
İzmir	Place name	18.5
İzmit	place name	47.3

j

jartiyer	garter	43.0
jeton	token	37.0

k

kabak	pumpkin, squash	42.0
kabak tatlısı	pumpkin dessert	42.0
kabine	cabinet	48.0
kabir, -bri (see also: mezar)	grave, tomb	38.4
kabūl, -lū	reception, acceptance	37.3
kabul etmek (1)	to accept, to receive, admit	37.3
kaç, -çl	how many	5.0
kadar	amount	7.0
{-(y)ā} + /kadar/	up to, until, by	26.10
kadayıf (see also: tel kadayıf)	kadayıf (a kind of sweet pastry)	42.0
kadıköy	place name	18.5
kadın	woman	43.0
kafa	head	46.0(a)
kāfī (see also: yeter)	enough	13.0
kâğıt	paper	21.0
kahvaltı, -y1	breakfast	16.0
kahvaltı etmek (1)	to breakfast	16.0
kahve	coffee, coffee house	16.0
kahverengi, -yi, -ni	brown	43.0
kaldırmak (1)	to lift raise, put away	43.0
kalem	pencil, pen	7.0
kalinbağırsak	large intestine	46.0(b)
kalkınma	progress	42.14
kalkınmak	to progress	42.14
kalkmak (dan)	to arise, to depart	15.0
kalmak, -lir	to stay, to remain	15.0
kalorifer	radiator, central heat	29.0

kalp, -bi (see also: yürek)	heart	46.0
kan	blood	46.0
kānūn	law, rule, code of laws	50.0
kānūnevvel (see also: aralık, birinci kānūn, ilkkānūn)	December	31.10
kānūnusani (see also: ocak, ikinci kānūn, sonkānūn)	January	31.10
kapak	lid, hood	44.0
kapalı	closed	29.12
kapamak (1)	to close	7.0
kapatılmak	to be enclosed or confined	48.0
kapatmak (1)	to enclose or confine	48.0
kapāro (see also: depozit)	deposit	43.0
kapı	door	13.5
kapıcı	doorman	14.0
kara (see also: siyah)	black, land	34.0
kapkara (see also: simsiyah)	coal black	45.16N
karaciğer	liver	46.0(b)
Karadeniz	Black Sea	31.2
karanlık	dark	32.4
karār	decision	37.3
karar vermek (a)	to decide, to make up one's mind	37.3
kararmak	to get dark, to turn black	34.0
karbüratör	carburettor	44.0
kardeş	sibling	29.2
karı (see also: eş)	wife	21.0
karın, -rni	stomach	37.10
karışık	confused, mixed, complicated	24.0
karídes	shrimp	42.0
karnı zil çalmak	'(sl.) to be very hungry'	40.2
karoser	body of the car	44.0
karpuz	watermelon	39.0
karşı (see also: mukabil)	opposite, facing, across	21.0
{-(y)á} + /karşı/	'opposite, against'	46.13
karşılamak (1)	to confront, to meet, to welcome	21.0
kasaba	town	48.0
kasap	butcher	39.0
kasalık	butchery	47.3
kasım (see also: teşrinisani, ikinci teşrin, sonteşrin)	November	31.10
kaş	eyebrow	46.0(a)
kat, -tı	floor, fold, story	32.2
katılma (see also: iştirak)	participation	50.0

katf̄ (also: kesin)	certain, sure, definite	45.0
katf̄ olarak	being certain, for sure	45.0
kātip	clerk	11.0
kavun	melon	39.0
kayısı	apricot	39.0
kayıt, -ydi	registration	47.0
kaymak	thick cream	42.0
kaymaklı	with cream	42.0
kaymakam	County (appointed by government)	48.0
kaynak (also: memba)	spring of water, fountain	50.3
kaynamak	to boil, be boiled	48.21
kaynatmak (1)	to cause to boil	43.7
kazā	accident, county	44.0
kazā geçirmek	to have an accident	44.0
kazak (see also: sūveter)	sweater	43.0
kazanmak (see also: eldé etmek)(1)	to win, to gain	44.9
Kāzım	personal name	38.2
kebab	broiled meat	42.0
kemer	belt	38.0
kemik	bone	46.0(b)
kendi	himself, herself	29.12
kendi kendine	by himself	37.3
kere	time	41.2
kereviz	celery	42.0
kese	sack, bag	44.4
kesin (see: katf̄)	certain, sure, definite	
kesir, -sri	percentage, fractions	42.10N
keskin	sharp, (also personal name)	18.0
kesmek (1)	to cut	43.0
kestirmek (1,a)	to have cut	43.0
kéşke	if only, would that...	30.0
keten	linen, flax	46.4
kıl	hair	46.0(a)
kılıç	sword	42.0
kılıçbalığı, -nı	sword fish	42.0
kırılmak (a)	to be broken, (fig) to be offended or hurt	44.2
kırk, -k1	forty	6.6
kırmak (1)	to break	44.2
kırmızı	red	45.16N
kıpkırmızı	blood red (red as red can be)	45.16N
kirtāsiye	stationery, office expenses, 'red-tape'	38.7

kısa	short	32.4
kısaltmak (1)	to shorten	43.0
kısmen	partially	47.3
kısım, -smı	part, portion	31.0
kış	winter	42.3
kıvrırcık	curly, a type of lamb	39.0
kıvrırmak (1)	to curl, fold, bend	39.0
kıyı (see also: sahil)	shore, edge	41.4
kıyma	ground meat	39.0
kıymak (1,a)	to grind	39.0
kıymet, -ti (see:değer)	value, worth	20.0
kıymetli (see: değerli)	valuable, worthy	20.0
kız	gril	26.9
kız kardeş	sister	30.0
kızartma	roast, fried	42.0
kızartmak (1)	to fry, to roast, cause to blush, to grill	42.0
kızgın	angry	46.26
kızmak(a)	to be angry	46.26
kızıl	bright orange	45.16N
{-kí}	'that', 'as that'	23.0
{-ki}	that which is in	32.4
kibrit, -ti	match	23.0
kilise	church	34.4
kílo	kilogram	24.3
kim	who	14.0
kimyā	chemistry	50.0
kimyāger	chemist	47.2
kirā	rent	29.0
kiralamak (1,a), (1,dan)	to rent	41.0
kirayla oturmak	to rent, to live in a rented place	29.0
kiraz	cherry	39.0
kirlenmek	to become dirty	46.0
kirpik	eyelash	46.0(b)
kişi	person, individual	33.0
kitap	book	7.0
kláksón (see also: kórna)	horn	44.0
klasik	classical	40.2
koalisyon	coalition	46.27
koca (see also: eş)	husband	21.0
kocaman	huge, enormous	46.25
kók kömürü	coke	29.0
kokteyl	cocktail party	18.1

kol	arm, branch	43.0
kol	branch, subdivision	50.0
kóla	starch	46.4
kolay	easy	24.6
kol düğmesi	cuff-links	43.0
koltuk	armchair	27.0
komak (see also: koymak) (1,a)	to put, to leave	33.0
kombinezon (see also: iç gömlek)	slips	43.0
komite	committee	48.0
konfor	comfort	39.3
konsolos	consol	11.0
konsolosluk	consulate	11.0
konsoloshāne	consulate	11.0
kontenjan	quota	48.0
kontrat, -tı	lease, contract	29.0
kontrol	control	49.0
konu (see also: mevzu)	subject (matter)	45.3
konusmak (see also: görüşmek) (1,[y]la)	to speak	10.0
Konya	Konya (a city)	36.0
koparmak (1)	to pluck, break off	40.3
Kore	Korea	39.8
korkmak (dan)	to be afraid, to fear	44.0
korku	scare	46.26
korkúp korkmayacağı	whether he's going to be afraid or not	44.0
kórna (see also: kláksón)	horn	44.0
korumak (1)	to protect, to defend	34.12
koşmak (1,a)	to run	35.0
koşu	running, race	39.0
kóvboy	cowboy	28.0
koymak (see also: komak) (1,a)	to put, to leave	33.0
köfte	meat balls	40.0
kömlür	charcoal, coal	29.0
köprü	bridge	31.4
kör	blind	43.4
körbağırşak (see also: apandisit)	appendix	46.0(b)
kördüğüm	knot that can't be undone, deadlock	43.4
köşe	corner	5.1
köşk, -kü	booth, kiosk, pavilion	37.0
telefon köşkü	telephone booth	37.0
köy	village	41.0
köylü	peasant, villager	48.0

köy işleri bakanı	Minister of Rural Affairs	48.0
kravat, -tı (see also: boyunbağ)	neck-tie	38.2
krem	creme, ointment	49.2
kriko	jack	44.0
kriz (see also: buhran)	crisis	43.9
krom	chrome	45.3
kulak	ear	46.0(a)
kullanılmış (see also: elden düşme, müstamel)	used, second-hand	44.0
kullanmak (1)	to use, to operate	36.2
kum	sand	35.1
kumaş	fabric, cloth	45.3
kumpanya	company	50.0
kurak	dry, arid	42.3
kurmak (1)	to organize, set-up, establish	48.0
kurulmak	to be set up, established	40.4
kuruluş	establishment	50.0
kurmay	staff (mil)	48.0
kurtarmak (1)	to save, to rescue	30.0
kuru	dry	40.0
kurumak	totd dry	41.1
kuruş	monetary unit	37.0
kurutmak (1)	cause to dry	41.1
kurutma	action of drying	41.1
kurutma makinesi	dryer	41.1
kusur	shortcoming, defect	24.0
kuş	bird	33.9
kuşetli	with couchette	17.0
kuşyemi, -ni	bird-seed, hempseed	50.2
kutlamak (1)	to celebrate	27.0
kutu	box	48.21
kuvvet, -ti	force, power, strength	39.8
kuzen	cousin (male)	31.0
kuzey (see also: şimal)	north	31.1
kuzin	cousin (female)	31.0
kuzu	lamb	39.0
kuzu pirzolası	lamb chops	39.0
kuzu rostosu	roast lamb	39.0
küçük	small	24.0
Küçük Menderes	the name of the river	48.3
küpe	earrings	32.0
kütüphane	library	26.0

lācivert	navy blue	45.16N
lahána	cabbage	42.0
lahána sarması	stuffed cabbage	42.0
lāle	tulip	47.0
Lāleli	place name	47.0
{-lār }	plural suffix	2.0
lastik	tire, rubber	44.0
lāzım	necessary	25.0
lāzım gelmek (see also: lāzım olmak, gerekmek)	to be necessary	37.3
lāzım olmak	to be necessary	48.8
Leman	personal name	40.0
lezzet, -ti	taste, flavour	40.0
lezzetli	tasty, delicious	40.0
{-lī }	with, from a country	4.0
{-līk }	-ness, -ity (suffix)	3.0
liman	harbor	42.0
limit, -ti (see also: tahdit)	limitation	48.0
limon	lemon	39.0
lira	lira	5.0
lisān (see also: dil)	language	35.11
lise	(Fr. lycée), high school	31.12
liste	list	42.0
litre	liter	9.0
lokānta (see also: réstoran)	réstaurant	5.1
Londra	London	33.15
lüfer	perch	42.0
lütfen	please	4.0
lüzüm	necessity, need	39.2

m

{-mā }	verbal noun suffix	25.0
{-ma }	negative suffix	10.0
maālesef	unfortunately	38.0
maārif, vekāleti (see also: milli eğitim bakanlığı)	Ministry of Education	45.0
maaş	salary	38.7
madde	matter, substance, material	47.3
māden	mineral, metal, mine	45.3
māden yatakları	(mining) deposits	48.3
mahallf	local	34.12
mahkūm	prisoner, condemned, sentenced	44.9

māhkūmiyet, -ti	condemnation, sentence	44.9
mahsul, -lü (see also: ürün)	product, crop	47.3
māhzur	hinderance, objection, inconvenience	35.0
{-māk}	to, the infinitive suffix	8.4
mākale	article (in newspaper)	37.14
makbuz	receipt	37.0
makīne / makīna	machine	41.1
mal	property, goods, merchandise	44.0
{-mālī}	necessitative verbal extension	30.6
mālī	fiscal, financial, material	47.0
māliye	finance	47.0
māliye bakanı / vekili	Minister of Finance	48.0
mal olmak	to cost	44.0
maltaeriği, -ni (see also: yeni dünya)	loquat	39.0
mālūmāt, -tı (see also: bilgi)	knowledge, information	31.0
mamul, -lü	manufactured	45.3
mamulāt, -tı	pl. manufactures, manufactured goods	50.0
mandalīna	tangarine	39.0
māni	hinderance	25.0
māni olmak (see also: [önlemek (1)]) (a)	to hinder, prevent	25.0
Manisa	place name	29.6
mānto	overcoat (for ladies)	43.0
manzara	view, scenery	33.0
mārka	make, trademark	41.1
Marmara denizi	Sea of Marmara	31.2
mart, -tı	March	31.0
marul	lettuce, cos-lettuce, Romaine lettuce	42.0
māsa	table	10.0
masraf	expense, expenditure	44.0
masraf etmek	to spend, to expend	44.0
masraflı	expensive, costly	47.1
māsuniyet (see also: dokunmazlık)	immunity, untouchability	43.3
māşallah	God be praised	29.0
matine	showing, performance	28.0
māvi	blue	43.0
māsmāvi	blue as blue can be	45.16N
maydonoz	parsly	42.0
mayıs	May	31.10
mebzul, -lü (see also: bereketli, bol)	abundant	49.0
meclis	assembly	45.21

medenî	civilized	44.9
medenî haklar	civil rights	44.9
medeniyet, -ti	civilization	38.4
mēġer / mēġerse	but, however	39.4
Mehmet	personal name	24.0
mektep (see: okul)	school	
mektup	letter	22.0
memba, -ı (also: kaynak)	spring of water, fountain	
meme	breast	46.0(a)
memleket, -ti (see also: ÷lke, yurt)	country	36.9
memnūn	pleased	9.0
memnūn olmak (a, dan)	to be pleased	17.0
memnūn kalmak		
mēmnnuniyet, -ti	satisfaction, pleasure	15.0
mēmnnuniyetle	with pleasure	37.3
mēmūr	official	32.0
mensucat, -tı (see also: dokuma)	textiles	50.0
mendil	handkerchief	43.0
menejer	manager	15.12
merāk, -kı, -ġı	concern, anxiety, curiosity	13.0
merāk, etmek (ı)	to be concerned, curious	13.0
merdiven	stairs, ladder	13.0
mērhaba	hello!	2.0
merkez	center	37.0
mersi	thanks	13.0
Mērsin	place name	47.3
mēsela (see also: örneġin)	for example, such as	44.4
meslek, -ki	profession	15.0
meġgūl, -lı	busy	18.0
meġhūr	famous	38.4
Mēte	personal name	29.0
mētre	meter	38.0
mevcūt	present, existing	44.9
mevzu, -u (see also: konu)	subject (matter)	45.3
mevdan (see also: alan)	field, open square, the open	34.0
mevdan muhārebesi	pitched battle	38.4
meyve / meyva	fruit	39.0
mezār (see also: kabir)	grave, tomb	38.4
mēze	hors d'oeuvres, snack	40.0
mēzūn olmak (dan)	to graduate	31.12
{-mı }	interrogative suffix	9.3
mıntıka (see also: bölge)	district, zone	42.3
mīde	stomach	46.0(b)

millet, -ti (also: ulus)	nation	37.14
Millet Partisi /MP	Nation Party	48.0
milletvekili, -ni	deputy, member of the Turkish Parliament	37.14
millî (also: ulusal)	national	45.0
Millî Birlik Komitesi /MBK	National Unity Committee	48.0
millî eğitim bakanlığı (see also: maarif vekâleti)	Ministry of Education	45.0
millî müdâfâa vekili (see also: savunma bakanı)	Minister of National Defense	48.0
milyar	billion	6.6
milyon	million	6.6
mîmâr	architect	47.0
mînâre	minaret	32.4
misâfir	quest	40.3
modern	modern	49.0
montaj	assembly line	50.0
mor	violet 'purple'	45.16N
Morgan	personal name	45.0
motorlu tren	diesel train	38.3
muâyene	inspection, check up	46.0
muâyene etmek (1)	to examine, to inspect	46.0
muâyenehâne	doctor's office	46.0
muâyene olmak	to have an inspection, examination	46.0
muhâcir (see also: göçmen)	emigrant, immigrant	45.2
muhakkak, -kî	for sure	20.4
muhârebe	battle	38.4
muhtâr	head of village	48.0
muhtelif (see also: türlü)	various	47.3
mukâbil (see also: karşı)	facing, opposite	45.3
musluk	faucet, tap	41.0
mütedil	temperate, moderate	42.3
mutfak	kitchen	41.0
mutlu	fortunate, lucky	4.0
muvaffak (see also: başarma)	successful	47.0
muvaffak olmak (see also: başarmak) (1)	to succeed	47.0
muvaffakiyet (see also: başarı)	success	47.0
muz	banana	39.0
mücevher	jewel, bejewelled	36.2
müddet, -ti (see also: süre, zaman)	a period, for a while	35.0
müdür	director	36.9
müdürlük	directorate	49.0
mühendis	engineer	47.0

mühim, -mimi (see also: önemli)	important, notable	49.0
müjde	good news	36.0
mümbit, -ti (see also: verimli)	fertile	48.3
mümkün	possible	43.9
münakalât vekili (see also: ulaştırma bakanı)	Minister of Communications	48.0
müracaat, -tı	application, appeal	45.0
müracaat etmek (a)	to apply	45.0
müsaade (see also: izin)	permission	15.0
müsaade etmek (see also: izin vermek) (a)	to permit	23.0
müsaait (see also: uygun)	suitable, permitting, fitted	48.0
müstahdem	employee, employed	38.7
müstahsil	producer	48.3
müstamel (see also: elden düşme, kullanılmış)	used, second hand	44.0
müşavir (see also: danışman)	counsellor	48.0
müşerref	honored	18.0
müşteri	customer	32.1
müzakere	discussion, negotiation	49.0
müze	museum	34.4
müzik	music	32.4

n

nabız, -bzı	pulse	46.0
nāfia vekili (see also: bayındırlık bakanı)	Minister of Public Works	48.0
naftalin	naphtaline	43.0
naftalinlemek (1)	to mothproof, to treat with naphtaline	43.0
nāhiye (see also: bucak)	township	48.0
nakil, -kli	transport	45.3
nakil vasıtaları	means of transport, vehicles	45.3
namzet (see also: aday)	nominee, candidate	44.9
namzetlik (see also: adaylık)	nomination	44.9
Napóli	Naples	40.7
nārin	slender, delicate	32.4
nāsıl	how?	1.0
...a nazaran (see also: göre)	compared to	42.12N
ne	what?	4.0
né álemde	in what world, where in the world	47.0
neden	why? from what cause	21.4
né gezer!	not likely! fat chance	29.0

né olacak	what will come of it	23.0
nere	what place	5.0
nerede	(at) where?	5.0
nerede kaldı ki / kaldı ki	'let alone'	45.18N
neredeyse	almost, about to...	28.0
nefes (see also: soluk)	breath	36.3
nefes almak (see also: solunmak)	to take a breath, to breathe	36.3
nefes nefese	out of breath	36.3
nehir - hri	river	38.0
né olursa olsun	in any case, whatever maybe	39.3
netice	result, conclusion	43.4
neticelenmek	to come to conclusion, to end	43.4
Nejat	personal name	19.0
nîçin	why? for what?	19.0
Nihat	personal name	45.0
nihâyet, -ti	finally	32.4
nikbin (see also: iyimser)	optimistic, optimist	50.3
nisan	April	31.10
nispet, -ti (see also: oran)	proportion, ratio	42.0
nîspeten	comparatively	42.12N
nîspetinde	in proportion	42.0
nîtekim	as a matter of fact, in fact	47.3
nitelik (see also: vasıf)	quality	44.9
niye	why? to what end?	21.4
niyet, -ti	intention	38.4
niyet etmek (a)	to intend	38.4
nohut	chick-pea	42.0
numara	number	41.0
nüfûs	population	45.21
nüve	nucleus, focus	47.3

o

o, -nu	he, she, it, that	7.0
ocak (see also: kânunusani, ikinci kânun, sonkânun)	January	31.10
oda	room	24.4
odacı	janitor	24.0
odun	firewood	29.0
ofis (see: daire)	office	
oğul, -ğlu	son	36.0
o halde (see also: bunun için, onun için, bunun üzerine)	'in this (that) case:	48.6
Oktay	personal name	31.0
okul (also: mektep)	school	16.1

okumak (1)	to read	10.0
okyanus	ocean	32.4
olarak	as, 'being'	31.0
olay (see also: hadise)	incident, event	43.4
oldukça (see also: epey, epeyce)	rather, quite	37.13
olmak, -ur	be, become	9.0
omuz	shoulder	46.0(a)
on	ten	3.0
onlar	they	9.4
onarmak (see also: tamir etmek)(1)	to repair	44.0
oo	oh!	2.0
operatör (see also: cerrah)	surgeon	44.4
óra-	there	8.0
oran (see also: nispet)	proportion, ratio	42.0
Orhan	personal name	26.0
orta	middle, medium	5.0
otel	hotel	5.0
otobüs	bus	32.0
otomatik	automatic	44.0
otomobil	automobile	41.0
oturmak (a)	to sit down, to reside	15.0
oturma odası	living room	41.0
otuz	thirty	6.6
ova	plain	41.4
oy (see also: rey)	vote	46.27
oynamak ([y]la)	to play	28.0
oyun	play, game, dance	46.26
oyuncak	toy	46.26
oyunu kullanmak		
oy vermek (1)	to vote	46.27
ó zaman	in that case, then	35.0

ö

öbür	other	42.0
öbürleri	the others	42.0
ödemek (1)	to pay	45.11
ödev (see: vazife)	duty, job	29.6
öğle	noon	29.6
öğleyin / öğlen	at noon	38.4
öğle yemeği	lunch	42.0
öğrenci (see also: talebe)	student	35.11
öğrenim (see also: tahsil)	education	31.12
öğrenim yapmak (see also: tahsil etmek)	to study	45.0

öğrenmek (1)	to learn	10.0
öğretmek (1,a)	to teach	24.8
öğretmen	teacher, instructor	32.7
ölçü	quantity, measure	50.0
ölmek, -ür (see also: vefat etmek) (dan)	to die	30.0
ölüm (see also: vefat)	death, passing away	34.12
ömrü, -mrü (see also: hayat)	life	46.0
ömrü vefa etmedi	'she did not live long enough to'	46.0
ön	front	11.0
önce (see also: evvel, ilk)	at first, first of all	35.4
önem (see also: ehemmiyet)	importance	49.0
önemli (see also: mühim)	important, notable	49.0
önem vermek (see also: ehemmiyet vermek) (a)	to care, to attach importance, to deem importance	49.0
önerge	proposal	49.2
öne sürmek (1,a)	to bring up (a matter)	49.2
önlemek (see also: mani olmak) (1)	to prevent, resist, face	50.0
örneğin (see also: meselâ)	for example	44.4
ötmek	sing (of birds)	33.9
öyle	thus, so	18.0
özel (see also: hususî)	personal, private, special	34.4
özellik (see also: hususiyet)	peculiarity, specialty	34.4
özellekle (see also: hususiyette, bilhassa)	especially, in particular, particularly	34.4
özel ulak	special delivery	37.0

p

pabuç (see also: ayakkabı, iskarpin)	shoes	43.0
pādişāh	ottoman sultan	38.4
pahalı	expensive	5.0
palamut	acorn	45.3
pālto	overcoat	43.0
pamuk	cotton	37.2
pamuklu	of cotton, wadded	50.0
pancar	beet	49.0
para	money	16.5
paralel	parallel	41.4
parça	piece, part	44.0
pardesü	topcoat	43.0
pardon	excuse (me)	4.0
park	park	29.6
park etmek (1)	to park	41.0

parmak	finger	46.0(a)
parti	party	16.1
pasaport, -tu	passport	32.0
paşa (see also: general)	general	48.0
patâtes	potato	42.0
patlamak (a,dan)	to burst, explode	39.8
patlıcan	eggplant	39.0
patlıcan salatası	eggplant salad	40.0
pazar	Sunday, bazaar, farmers' market	31.0
pazartesı, -yi	Monday	37.4
pedal	pedal, accelerator	44.0
pehriz	diet (med), abstinence	46.0
pek, -ki	very	4.0
pekâlâ	very good, alright	36.0
péki / pékiyi	OK, very good, fine	4.0
pembe	pink	43.0
péncere	window	38.0
perşembe	Thursday	37.4
peşin	in advance, former, first ready (money)	29.0
petrol, -lü	petroleum, oil	50.0
petroşimi	petroleum industry	50.0
peynir	cheese	39.0
peynir tatlısı	peynir tatlısı (a kind of cake made with cheese and dipped in syrup)	42.0
pırâsa	leek	42.0
pıde	kind of flat bread	42.0
pıdeli	with pide	42.0
pilav	pilav (rice dish)	42.0
pilavlı	with pilav	42.0
pilot, -tu	pilot	38.0
pırzola	chops	39.0
pişirmek (1)	to cook	39.0
pişmek	to be cooked or baked	48.21
piyâno	piano	40.2
piyaz	[boiled dry bean salad with onions]	40.0
plaj	beach	34.0
polis (see also: zabıta)	police	34.12
politika (see also: siyasa, siyaset)	politics, policy	37.3
porsiyon	portion (order)	42.0
portakal	orange	39.0
posta	mail	6.0
postâne	postoffice	5.1
pul	stamp	36.0
püre	mashed (potatos)	42.0

r

radyo	radio	40.2
raf	shelf	39.0
rafadan	very lightly boiled (egg), soft boiled (egg)	33.0
rafineri	refinery	47.3
rağmen	in spite of	37.3
rahat, -ti	comfort, comfortable	3.0
rahatlık	comfort	3.0
rahatsız	ill, uncomfortable	18.0
rahmet, -ti	mercy, God's compassion, rain	30.0
rakı	arak (a strong drink)	24.1
Raman	place name	50.0
randevu	appointment	14.0
rapor	report	36.9
reçel	jam	33.0
refah	comfort, easy circumstances	50.3
referandum (see also: halkoyu)	referendum	48.0
reisicumhūr (see also: cumhūrbařkanı, cumhūrreisi)	president	45.21
renk, -gi	color	43.0
resim, -smi	picture, photograph	34.12
restoran (see also: lokanta)	restaurant	16.0
revāni	revani (a kind of cake)	42.0
revizyon	rivision, tune up	44.0
rey (see also: oy)	vote	46.27
ricā	request	23.0
ricā etmek (dan, a)	to request	23.0
Rize	place name	49.0
rol, -lū	role, part	47.0
Róma	Rome	32.4
rósto	roast	39.0
röntgen	x-ray	35.11
Rum	Byzantine Greek	43.4
Rúsyā	Russia	43.4

s

saat, -ti	watch, clock, meter, hour	13.0
sabah	morning	16.0
sabāhleyin	in the morning	16.0
sabahlık	housecoat	24.3
saban	plow, plough	49.2
saç, -çı	hair	43.0
sāde	plain, black (for coffee)	42.0
sadākatle	faithfully	46.27
safra	bile, gall	44.4

safr̄a kesesi	gall bladder	44.4
sağ	right (hand)	5.1
sağ	alive, living	18.0
sağlık (see also: sıhhat)	health, well being	18.0
sağ ol	long life, be healthy	33.0
sağlam	sound, trustworthy	50.3
sağlamak (1)	to assure, ensure, provide	43.4
sağlamlaştırmak (1)	to strengthen	50.3
sağlık ve sosyal yardım bakanı (see also: sıhhat ve ictimai muavenet vekili)	Minister of Health and Social Welfare	48.0
sāhi	true	18.0
sahife (see also: sayfa)	page	15.0
sāhil (see also: kıyı)	shore, coast	42.3
sāhip	owner, possessor	41.0
sakal	beard	43.0
Sakarya	proper noun	38.0
salāta	salad	40.0
salatalık	cucumber	42.0
salı	Tuesday	37.4
sallanmak	to swing, rock oneself, dawdle	39.0
salon	lounge, salon	22.0
bekleme salonu	waiting room	22.0
samīmī	sincere, cordial	48.0
samimiyet, -ti	sincerity	48.4
sanāyi, -i	industry	42.14
sanayi bakanı	Minister of Industry	48.0
sandık	trunk	43.0
sānki	as if, as though	44.4
saray	palace	35.4
sarf etmek (see also: harcamak)(1)	to spend	39.0
sarı	yellow	45.16N
sarışın	blond(e)	46.26
sarmak (1)	to wrap	42.0
sarsmak (1)	to shake, agitate	38.0
satın almak	to buy	29.0
satmak (1,a)	to sell	32.1
satılmak (a)	to be sold	32.1
savaş (see also: harp)	war	39.8
savaşmak ([y]la)	to war	39.8
sayfa (see also: sahife)	page	15.0
sayfiye	resort	43.0
sayı	count, number	32.4
sayın	esteemed	38.0
saymak (1)	to count, to rate	32.4
saymak (a)	to esteem, consider	49.0

seans	showing	28.0
sebep	reason	46.27
sebze	vegetable	39.0
seçim	election	44.9
seçmek (1)	to choose, select	45.21
sefaret, -ti/sefārethāne (see also: elçilik)	embassy	11.0
sefir (see also: elçi)	ambassador	11.0
sekiz	eight	3.0
sekreter	secretary	45.0
seksen	eighty	6.6
selām	greeting	18.9
selām vermek (a)	to greet, to salute	19.0
Selman	personal name	21.2
sen	you (thou)	9.4
senāto	senate	45.21
senātor	senator	37.14
senatörlük	senatorship	44.9
sene (see also: yıl)	year	24.10
sent	cent	36.1
seramik	ceramic	50.0
serbest, -ti	free, independent	47.0
sergi	exhibition	33.4
serin	cool	42.3
sermāye	capital	50.0
ses	sound, voice	33.9
seslenmek (a)	to call out	40.0
sevinç	joy	46.26
sevinmek (a)	to be pleased or happy	37.14
sevmek (1)	to like, to love	23.0
seyāhat, -ti	trip, travel	16.0
seyāhat etmek	to travel	33.4
seyretmek (1)	to view, to survey	32.4
sıcak	hot, heat	34.0
sığır	steer (ox)	39.0
sığır eti	beef	39.0
sıhhat, -ti (see also: sağlık)	health	43.0
sıhhat ve ictimai muavenet vekili (see also: sağlık ve sosyal yardım bakanı)	Minister of Health and Social Welfare	48.0
sık, -k1	frequent, often	49.0
sık1	tight, severe	46.0
sınıf	class, classroom	30.5
sıra	turn, order, row, pupil's desk	4.0
sıralanmak	to be put in a row or line	41.4
sırt, -tı (see also: arka)	back, ridge	46.0(b)
Sivas	place name	18.5

sidik	urine	46.0(b)
sigára	cigarette	23.0
silgiç	windshield wiper	44.0
silindir	cylinder	44.0
siluet, -ti	silhouette	32.4
simit	pretzel like roll	16.0
simsar	real estate man, agent, broker	41.0
sinema	movies	16.1
sinir	nerve	46.0(b)
sirke	vinegar	34.0
sirkeci	vinegar seller or maker	34.0
Sirkeci	a section of Istanbul	34.0
siyah (see also: kara)	black	45.16N
simsiyah (see also: kapkara)	coal black	45.16N
siyasa (see also: politika, siyaset)	politics, policy	37.3
siyasal (see also: siyasi)	political	33.15
siyaset, -ti (see also: siyasa, politika)	politics, policy	37.3
siyasî (see also: siyasal)	political	33.15
siz	your (plural), you (sg. polite)	1.0
sofra	dining - table	40.0
soğuk	cold	40.0
sokak	street	36.0
sokmak (1)	to push or thrust into, insert, to sting or bite (of an insect or snake)	43.0
birinin iki ayağını bir pabuca sokmak	to rush someone	43.0
sol	left	6.0
solak	left-handed (person)	46.26
soluk (see also: nefes)	breath	36.3
solunmak (see also: nefes almak)	to take a breath, to breathe	36.3
son	end, the last	17.0
sona ermek	to end	46.4
sonbahar (see also: güz)	Autumn	47.3
sónra	after, afterward, at last	17.0
sormak (1,a) (1, dan)	to ask	18.1
soru (see also: sual)	question	30.1
soy	family, race (ancestors)	4.0
soyadı, -nı	family name	4.0
söndürmek (1)	to put out, to extinguish	38.0
söylemek (1,a)	to say, to tell	19.0
söylenip durmak	keep grumbling	37.3
söz	word	25.0
söz tutmak (1)	to give ones word	38.2
söz vermek (a)		25.0
staj	internship, apprenticeship	33.15
su, -yu, -yun	water	33.3
su baskını	flood, flooding	49.0

sual, -li (see also: soru)	question	11.4
Suat	personal name	48.0
subay	officer	38.2
sulama	irrigation	49.0
sulamak (1)	to irrigate, water	49.0
sulu	juicy, fluid	44.4
sulh (see: barış)	peace	
sultan	sultan	34.4
Sunay	personal name	48.0
sunî	artificial	49.0
sunî gübre	fertilizer	49.0
sunmak (1, a)	to extend, put forward, offer, present	48.0
sunulmak (a)	to be presented	48.0
sûret, -ti	form, copy	45.0
suretiyle	by, in (in doing or acting, in a way or manner)	49.0
susam	sesame	48.3
susmak	to be quiet, to quiet down	34.0
Süleyman	personal name	47.0
süpürge	broom	41.1
süpürmek (1)	to sweep	41.1
sûrat, -ti (see also: hız)	speed	32.4
süre (see also: müddet, zaman)	a period, for a while	37.14
sürgün	exile	49.2
sürme	eyeliner, eye-salve	49.2
sürmek (1,a)	to spread, to take [time], to last, to drive	8.0
sürmek (1,a)	to plow, cultivate	49.0
sürmek (a)	to rub on, put on	49.2
sürmek (1)	to exile	49.2
süt, -tü	milk	42.0
sütlaç	rice pudding	42.2
sütün	column	35.4
süvéter (see also: kazak)	sweater	43.0
şāhāne	magnificent	39.3
şahıs, -hı	person, individual	48.1
şakak	temple (of the head)	46.0(b)
şarap	wine	40.0
şark, -k1 (see also: doğu)	east	31.0
şart, -tı	condition	39.3
şaşırmak (1)	to be confused, to lose (one's way), to be sur- prised	34.8
şaşmak (a)	to be amazed, bewildered, to go astray	30.0
şeftāli	peach	39.0

şehir, -hri	city	23.2
şeker	sugar	23.0
şekil, -kli	way, form, shape	33.15
şemsiye	umbrella	35.1
şeref	honor	18.0
şey	thing	11.0
şiddet, -ti	violence, severity, strength	42.3
şiddetli	violent, severe	42.3
şimāl, -li (see also: kuzey)	north	31.1
şimđi	now	7.0
şimdilik	the time being	7.0
şimşek	lightning	35.0
şişe	bottle	40.0
şoför	driver	13.0
şöyle	thus, in that fashion	27.0
şöyle böyle	so-so (not so very well)	44.0
şu, -nu	that (there)	13.0
şúra	that place, there	12.11
şuracık	a little way off, just there	26.0
şubat, -tı	February	31.10
şübe	precinct, branch	35.11
şükür, -krü	thanks	29.8
şüphe	doubt	31.0
<u>t</u>		
tā	way...	47.12N
ta	exactly	47.12N
taahhüt	undertaking or engagement	37.0
taahhütlü	(to do something)	
	registered (of mail)	37.0
tābi, -i (see also: bağlı)	subject (of a state)	46.0
tābi olmak/tābi tutmak (a)	to be subject to	46.0
tabīatiyle	naturally, of itself	50.0
tabīf	natural, naturally, of course	8.0
tabīf kaynak	natural resources	50.3
tabīf kaynaklar ve enerji bakanı	Minister of Power and Natural Resources	48.0
tabīf senatör	life time senator	48.0
tābla	tray	23.0
sigāra tāblası	ash tray	23.0
tahdīt (see also: limit)	limitation	48.0
tahdīt etmek (1)	to limit	48.0
tahıl (see also: hububat)	grain	49.0
tahlīl	analysis	46.0
tahlīl etmek (1)	to analyze	46.0
tahsīl (see also: öğrenim)	education, collection	45.0
tahsīl etmek (see also: öğrenim yapmak)	to study, to collect	45.0
takdīm	introduction	17.0

takdīm etmek (1,a)	to introduce	17.0
takdīr	case, appreciation	43.9
taktirde	in that case	43.9
tākīp (see also: izleme)	pursuit, persecution	45.0
takip etmek (see also: izlemek)(1)	to follow, persue, to follow up	45.0
takmak (1,a)	to fasten, hook wear, put on (for jewelery, ties, glasses, etc.)	38.0
takrībēn (also: yaklaşık)	approximately, about	45.21
táksi	taxi	11.0
taksīm etmek (see also: bölmek)	to divide, separate	47.0
taksimétre	taxi meter	18.6
Taksim meydanı	a section, Taksim Square	34.0
talaş kebabı	talaş kebabı (a kind of meat pie)	42.0
talebe (see also: öğrenci)	student	35.11
tam	complete, exact	9.0
tamām	complete, all right, that's all	32.0
tamāmen	completely, entirely	50.0
tamamlamak (1)	to complete, to finish	44.9
tāmīr	repair	44.0
tāmīrāt, -tī	repairs	44.0
tamir etmek (see also: onarmak)(1)	to repair	44.0
tampon	bumper	44.0
tāne	piece, item	40.6
tanıdık (see also: bildik)	acquaintance	49.5N
tanılmak (1)	to know, to recognize	15.0
tanınmış	well-known	33.4
tanışmak ([y]la)	to get acquainted	15.0
tanıştırmak (1,[y]la)	to introduce	15.0
tansiyon	blood-pressure	46.0
taraf	side	5.1
tarafından	'by' (agent)	35.4
tarafsız	neutral, non-partisan	43.9
tarım (see also: ziraat)	agriculture	42.14
tarım bakanı (see also: ziraat vekili)	Minister of Agriculture	48.0
tārif	description	8.0
tārif etmek (1)	to describe	8.0
tārife	rate, schedule	32.0
tārih	history, date	35.4
tārihī	historical	35.4

tār̄la	field	49.0
tasarlamak (1)	to plan, project	40.4
taş	stone	32.0
taşımak (1)	to move, to carry	29.0
taşınmak (a)	to move, to change residence	29.0
tātīl	vacation, holiday, suspension of work	41.4
tatlı	dessert, sweet	42.2
tatlımsı	sweetish	46.26
tava	frying-pan, fried-food	40.0
tavsiye	recommendation	46.0
tavsiye etmek (1,a)	to recommend	46.0
tavuk	chicken, hen	42.0
tavukgöğsü, -nū	sweet dish made with milk and the pounded breast of a fowl	42.2
tāyīn	appointment	31.0
tāyīn etmek (1,a)	to assign	31.0
tāyīn olmak (a)	to be assigned	31.0
tayyāre (see also: uçak)	airplane	31.3c
tāze	fresh	16.0
tāze sarmısak / sarımsak	fresh garlic	42.0
tāze soğan	fresh onion	42.0
teāti	exchange	37.14
teāti etmek ([y]la)	to exchange, to give to one another	37.14
tebrīk, -ki	congratulation	36.0
tebrīk etmek (1)	to congratulate	36.0
tēcīl (also: erteleme)	deferment	35.11
tecrūbe	experience, experiment	33.15
tecrūbe etmek (see also: denemek)(1)	to try, to test	47.0
tēhīr	delay	22.0
tēhīrli	delayed	22.0
tehlike	danger	48.3
tehlikeli	dangerous	48.3
tek, -ki	single, odd number	33.0
tekāūt (see also: emekli)	retirement, pension	48.3
tekāūt olmak (see also: emekli olmak)	to retire	48.3
teknik	technic	47.0
teknik üversite	Technical University	47.0
tékrār	(a) repetition	4.0
tekrarlamak / tekrar etmek (1)	to repeat	7.0
telefon	telephone	12.0
telefon etmek (a)	to phone	12.0

telgraf	telegram	19.0
telgraf çekmek (a)	to telegraph	20.4
tembel	lazy	47.0
tembel mi tembel	(was he) ever lazy	47.0
tēmin	a making safe or sure; assurance, confidence	46.0
temin etmek (1,a)	to assure, ensure, to render	46.0
tēmīnāt, -tī	quarantee, assurance	35.11
tēmīnāt mektubu	letter of guarantee	35.11
temiz	clean	23.0
tertemiz	absolutely clean	45.16N
temizlemek (1)	to clean	23.0
temizleyici	cleaner	46.4
temmuz	July	31.10
temsīl	performance (of a play), representation	47.0
temsīl etmek (1)	to represent, to present (a play)	47.0
tēncere	pan	46.2
teneffüs	break, recess, breathing	10.0
tenvīr	illumination	48.0
tenvir etmek (see also: aydınlılatmak) (1)	to illuminate	48.0
terbiye	a bringing up, education, good manners	47.0
tercīh etmek (1)	to prefer	38.0
tercūme	translation	4.0
tereyağı, -nı	butter	33.0
terlik	slippers	43.0
tesādūf	coincidence, chance	26.0
tesādūf etmek (a)	to chance upon	26.0
teslīm	a handing over, delivery	44.0
teslīm etmek (1,a)	to hand over, deliver	44.0
test, -ti	test	47.0
teşekkür	(a) thanking	1.0
teşkīl	forming, constituting	48.0
teşkīl etmek	to constitute, form	48.0
teşrinisani (see also: kasım, ikinci teşrin, son teşrin)	November	31.8
teşvīk, -ki	encouragement, incitement	50.0
teşvik etmek (1)	to encourage, incite	50.0
tetkīk, -ki (see also: inceleme)	research, examination	39.6
tetkik etmek (see also: incelemek) (1)	to examine closely	39.6
tevekkeli değil	[it is] not surprising	19.0

téyze	maternal aunt	31.0
tıbbiye / tıp fakültesi	medical school	47.0
tıp, -bbı	medical science	47.0
tıpkı (see: aynı)	the same	
tıraş	shave, shaving	43.0
tırış olmak	to shave, be shaved	43.0
tırnak	finger nail	46.0(a)
ticāret, -ti	commerce	33.15
ticāret bakanı	Minister of Commerce	48.0
tiftik	mohair	45.3
Timurlenk	Tamerlane	38.4
tip, -pi	type	28.0
ton	ton	29.0
top	gun, cannon, ball, cannon ball	34.4
toplamak (1)	to collect, to gather	36.2
toplantı	assembly, gathering, meeting	49.2
toplu	collective, compact, well-arranged, tidy	50.3
toplu iğne	straight pin	32.2
toprak	soil, land	48.3
torun	grandchild	31.3
traktör	tractor	49.0
Trákyá	Thrace	31.4
tránsmisyon	transmission	44.0
tren	train	19.1
Truva	Troy	40.4
tuhaf	strange, peculiar	20.0
Tuncay	personal name	42.0
turist, -ti	tourist	34.4
turistik	for tourists, touristic	35.4
turizm ve tanıtma bakanı	Minister of Tourism and Information	48.0
turp	radish	42.0
turuncu	orange	45.16N
turunçgiller	citruess	49.0
tutmak	to rent (engage for taxi)	12.0
tutmak	to hire	38.2
tutmak (1)	to catch	38.2
tutmak	to amount to, cost	15.2
tutmak (1)	to hold	34.2
tutmak	to cause one to feel sick (for the sea, plane, bus, etc.)	38.0
tutmak	(of liquor) to go one's head	38.2
tutmak	to support	38.2

tuvalet, -ti (see also: ayakyolu, helâ, apteshane, yüznumara)	toilet, restroom	41.2
tuz	salt	44.0
tuzlu	salted	44.0
tuzluya patlamak	to cost much (or dearly), to be too expensive	44.0
tüccar	merchant	45.2
Türk	Turk, Turkish	9.4
Türkçe	Turkish (language), as a Turk	10.0
Türkiye	Turkey	21.2
Türkiye İşçi Partisi /TİP	Turkey Labor Party	48.0
türlü (see also: muhtelif)	kind, sort, variety, various a kind of stew	34.1
bir türlü	somehow	37.3
tütün	tobacco	45.3
<u>u</u>		
ucuz	inexpensive	5.0
uçak (see also: tayyare)	airplane	31.3c
uçmak	to fly	32.2
uğramak (a)	to call, to drop in, to stop at	26.0
ulak	courier	37.0
ulaştırma bakanı (see also: münakalât vekili)	Minister of Communications	48.0
ulus (see: millet)	nation	
ulusal (see: millî)	national	
umûm	public, general (noun)	8.0
umûmî (see also: genel)	general, public (dajective)	8.0
umûmiyetle (see also: genellikle)	generally, ordinarily	8.0
unutmak (ı)	to forget	32.0
uskumru	mackerel	42.0
usta	master (of an art or craft), foreman	44.0
usûl, -lü	method, system	47.0
utangaç	shy, ashamed	46.26
utanmak (a, dan)	to be shy, ashamed	46.26
uyanmak	to wake up, awake	34.8
uyumak	to sleep	24.0
uygun (see also: müsait)	suitable, reasonable permitting, fitted	39.3
uyku	sleep	24.1
uzak	far	8.0
uzanmak (a)	to lengthen oneself, stretch oneself out	41.4

uzatmak (1)	to extend	34.12
uzun	long	24.0
üç, -çü	three	3.0
ülke (see also: memleket, yurt)	country	50.3
ümit	hope, expectation	46.27
ümit etmek (1)	to hope, to expect	46.27
Üniversite	university	31.12
Ürgüp	place name	40.4
ürün (see also: mahsul)	product, crop	47.3
üst, -tü	top, upper part, two over change (for money)	32.2
üst kat	upper floor, upstairs	32.2
üstü	on top of it	32.0
üst bağ	clothes, clothing	32.2
üstelik	moreover	41.0
ütü	iron, ironing	43.0
ütülemek (1)	to iron, press	43.0
üye (see also: aza)	member	45.21
üzere	about, in order	36.9
üzeri	on top of it	32.2
üzmek (1)	to disturb, to worry	20.0
üzülmek (a)	to be concerned, to be worried	20.0
üzüm	grape	39.0

v

vagon	car	16.0
vagon restoran	dining car	16.0
vaka	incident, occurrence, event	44.4
vakit, -kti	time, leisure	29.8
vālī	Governor (appointed by government)	48.0
vāllāhi	really, truly	18.0
vapur	steamer, (ferry) boat	38.3
var	existent (there is)	6.0
varlık	existence, wealth	24.3
varmak, -ır (a)	to arrive, reach	38.0
vasıf, -sı (see also: nitelik)	quality, qualification	44.9
vāsıta (see also: araç)	means, vehicle	45.3
vatandaş	citizen, fellow countryman	31.0
vaz geçmek (dan)	to give up, for go, abandon (a project)	34.8
vazīfe (also: ödev)	duty, job	31.4
vazife görmek (1)	to do the duty, to serve (as)	31.4

vaziyet (see also: durum)	situation, position, attitude	36.9
vs. / ve saire	etc.	31.5
ve	and	13.0
vedā, -1	farewell	47.3
vedā etmek (a)	to say farewell	47.3
vefā	fidelity, loyalty, faithfulness	46.0
vefa etmek	to be true to one's word	46.0
vefāt, -tī (see also: ölüm)	death, passing away	48.0
vefāt etmek (see also: ölmek)	to die	48.0
vekālet (see also: bakanlık)	ministry	39.8
vekīl (see also: bakan)	minister	37.14
vermek, -ir (1,a)	to give	3.0
verilmek (a)	to be given	32.1
verimli (see also: mûmbit)	fertile	48.3
vesīle	means, cause, opportunity	48.3
vesīle olan	conducive	48.3
veya (see also: yahut)	or	29.1
vilāyet, -tī (see also: il)	province	48.0
vites	gear shift	44.0
vîşne	sour cherry	39.0
vīze	visa	33.15
vôtka	vodka	40.0
vücüt (see also: beden)	body (the human)	46.0(b)

y

ya!	oh? So?	22.0
ya	you know	40.2
ya	then, what if	35.0
yabancı	stranger, foreigner	23.0
yağ	oil, fat, grease, ointment	33.0
yağlıca	medium fatty	39.0
yağışlı	rainy	42.3
yağlıboya	oil paint, oil base paint	41.0
yağmak	to come down (as rain, snow, etc.)	34.0
yağmur	rain	34.0
yağ yüzü görmemek	not to have been greased	44.0
yāhu	emphatic interjection often reproachful	32.0
yāhut (see also: veya)	or	49.0
yakın	near, close	26.0
yakıt	fuel	50.0

yaklaşık (see: takriben)	approximately, about	50.0
yakmak (1)	to burn, set on fire	43.0
yâlnız	only, just, except that	16.0
yalnız	alone	28.5
yâpyalnız	absolutely alone	45.16N
yan	side	32.4
yanak	cheek	46.0(a)
yâni	that is, that means, I mean, that is to say	30.0
yanlış	wrong, incorrect	47.0
yanlışın var	you are mistaken	47.0
yapmak (1)	to make, to do	10.0
yaprak	leaf	42.0
yaprak sarması	stuffed grape leaves	42.0
yardım	help, aid	11.0
yardımcı	vice, helper	45.2
yardım etmek (a)	to help	11.0
yarım	half	30.8
yarımada	peninsula	41.4
yârin	tomorrow	9.0
yârından sonra	day after tomorrow	37.4N
yarısı / yar1	it's half	36.3
yaş	year of age	30.0
yaşıt	of the same age	30.3
yaş	wet, damp, green, fresh	30.3
yaşamak	to live	30.3
yatak	bed	17.0
yataklı	sleeping car	17.0
yatak odası	bedroom	41.0
yatmak (a)	to lie down	35.1
yavru	offspring	27.0
yayılmak (a)	to be spread (out)	31.4
yaymak (1,a)	to spread, scatter, publish	49.0
yaz	summer	34.0
yâzın	in summer	34.1
yazmak	to write	22.0
yazı	a writing	22.0
yazlıhâne	office, study	22.0
yazık	too bad! a pity	20.0
yazılı	written	32.0
yazlık	for summer, summer place	43.0
yedek	spare, reserve	44.0
yedek parça	spare part	44.0
yedi	seven	3.0

yeğen	neice or nephew	31.3
yelek	waistcoat, vest	43.0
yemek	food, meal	18.0
yemek odası	dining room	41.0
yemek listesi	menu	42.0
yemek (1)	to eat	16.0
yênge	brother's wife, aunt by marriage	31.3
yeni	new	31.4
yéniden	anew	41.0
yeni dünya (see also: maltaeriği)	loquat	39.0
yenilemek (1)	to renew, renovate	48.0
Yeni Türkiye Partisi / YTP	New Turkey Party	48.0
yer	place, space, ground floor	22.0
yer ayırmak (a)	to reserve a seat	38.0
Yerebatan sarayı	The Sunken Palace, The Underground Cisterns	35.4
yerinde olmak	to be in place of	43.0
yerine	instead of, in place of	42.0
yerleşmek (a)	to settle	39.6N
yerleştirmek (1,a)	to pack, to put in place	43.0
{-(y)ken} / iken	when, while	26.0
{-(y)la} / ile	with, by (means of), and	8.0
yesene	will you eat, how about eating (why don't you eat)	42.0
yeşil	green	41.0
yémyeşil	grass green	45.16N
Yeşilköy	place name	41.0
yetmek (a)	to suffice	7.0
yeteri kadar	meets his needs, sufficient	49.1
yetişmek (a)	to reach	34.0
yetişmek (a)	to catch up, attain	34.0
yetişmek (a)	to be ready or on hand, on time	37.2
yetişmek / yetişmiş	to grown up	37.2
yetişmek / eli yetmek (a)	to cope	37.2
yetişmek / yetmek	to suffice	37.2
yetişmek	to arrive, to the help of	37.2
yetişmek	to live to see (a certain event)	37.2
yetişmek	'(of plants) to grow'	37.2
yetiştirmek (1,a)	to raise	47.3
yetki	authority, power	48.0
yetmiş	seventy	6.6
yıkamak (1)	to wash	43.0

yıkanmak	to wash oneself, to have a bath (v.i)	43.0
yıkatmak (1,a)	to have washed	43.0
yıl (see also: sene)	year	27.0
yılbaşı, -nı	new years	27.0
yılan	snake	43.3
yıldırım	lightning	36.0
yıldırım telgrafı	urgent telegram	36.0
yine (see also: gene, gine)	again	15.0
yirmi	twenty	6.6
yoğurt	yogurt	42.0
yoğurtlu	with yogurt	42.0
yok, -ku, -ğu	non-existent, there isn't	7.0
yok	no!	28.0
yok canım	you don't say	47.0
yókسا	or, otherwise	29.0
yol	road, way	8.0
yolcu	traveller	24.4
yolculuk	trip	24.3
yollamak (see also: göndermek) (1,a)	to send, dispatch	39.2
yorgun.	tired	17.0
yorulmak (dan)	to get tired	35.0
yönetilmek (see also: idare edilmek)	to be directed, managed	48.0
yönetmek (see also: idare etmek((1)	to govern, direct, manage	48.0
{-(y)sa} / ise	if (suffix)	12.0
yufka	thin sheets of dough for pastry pastry	39.0
yukarı	upstairs	43.0
yulaf	oats	47.3
yumurta	egg	33.0
yurt (see also: ülke, memleket)	native country, homeland, student boarding house	45.0
yüksek	high	32.4
yükseklik	height	38.0
yün	wool	45.3
yünlü kumaş	woollen	45.3
yürek (see also: kalp)	heart	46.0
yürümek (a)	to walk	26.0
yüz	face	34.0
yüz	hundred	6.6
yüzbaşı	captain	15.0
yüzde (%)	per cent, percentage	41.2
yüzmek	to swim	34.0
yüzmek (1)	to skin	41.2

yüznumara (see also: ayakyolu, helâ, apteshane, tuvalet)	rest room, toilet, bathroom	41.0
yüzük	ring	32.0
yüzyıl (see also: asır)	century	31.0

Z

zâbıta (see also: polis)	police	34.12
zahmet, -ti	trouble	12.0
zamân (see also: süre, müddet)	time	8.0
zamanında	in time, on time	38.0
zan, -nnı	supposition, opinion	22.0
zannetmek (1)	to think, to suppose	22.0
zarar	harm, loss	23.0
zararı yok	it's OK, no matter	23.0
zarfında (see also: esnasında)	in the course of..., during...	47.0
zâten	anyway	8.0
zengin	rich	38.4
zevce (see also: eş, karı)	wife	21.0
zevç (see also: eş, koca)	husband	21.0
zevk, -ki	taste, pleasure	44.0
Zeynep	personal name	28.0
zeytin	olive	42.0
zeytinyağı	olive oil	42.0
zil	bell, cymbals	40.2
zirâat, -ti (see also: tarım)	agriculture	42.14
zirâatçı	agricultural engineer	47.3
zirâat vekili (see also: tarım bakanı)	Minister of Agriculture	48.0
zirâf	agricultural	47.3
ziyâde	more	42.14
ziyâfet, -ti	banquet	40.0
ziyâret, -ti	visit	29.1
ziyâret etmek (1)	to visit	35.2
zor (see also: güç)	difficult	25.3